

NURMIJÄRVEN KUNNAN TILINPÄÄTÖS 2020

Nurmijärvi

Sisältö

1. TOIMINTAKERTOMUS	1
Kunnanjohtajan katsaus.....	3
1.1 Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa	4
1.1.1 Nurmijärven kunnan hallinto	4
1.1.2 Yleinen ja oman alueen taloudellinen kehitys	7
1.1.3 Nurmijärven kunnan toimintaympäristö ja talouden kehitys	10
1.1.4 Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä.....	19
1.1.5 Nurmijärven kunnan henkilöstö	20
1.1.6 Ympäristöasiat	20
1.1.7 Arvio merkittävistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä.....	22
1.2 Selonteko sisäisen valvonnan järjestämisestä	24
1.3 Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus	25
1.3.1 Tilikauden tuloksen muodostuminen.....	25
1.3.2 Toiminnan rahoitus	26
1.4 Rahoitusasema ja sen muutokset.....	27
1.5 Kokonaistulot ja -menot.....	29
1.6 Kuntakonsernin toiminta ja talous.....	30
1.6.1 Konserniohjaus	31
1.6.2 Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat	31
1.6.3 Arvio konsernin todennäköisestä tulevasta kehityksestä	32
1.6.4 Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä.....	32
1.6.5 Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut	33
1.7 Tilikauden tuloksen käsittely.....	37
2. TALOUSARVION TOTEUTUMINEN	39
2.1 Sitovat toiminnalliset tavoitteet.....	41
2.2 Käyttötalouden toteutuminen.....	43
2.2.1 Sosiaali- ja terveystoimen palvelut.....	43
2.2.2 Konsernipalvelut.....	45
2.2.3 Sivistys- ja hyvinvointitoimiala	58
2.2.4 Ympäristötoimiala.....	78
2.2.5 Määrärahojen ja tuloarvioiden toteutuminen.....	99
2.3 Tulolaskelmaosan toteutuminen	103
2.4 Investointiosan toteutuminen	105
2.5 Rahoitusosan toteutuminen	106
2.6 Yhteenveto määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta.....	107
3. TILINPÄÄTÖSLASKELMAT	109

Nurmijärvi

3.1 Nurmijärven kunnan tuloslaskelma	111
3.2 Nurmijärven kunnan rahoituslaskelma	112
3.3 Nurmijärven kunnan tase	113
3.4 Nurmijärven kunnan konsernituloslaskelma	115
3.5 Nurmijärven kunnan konsernirahoituslaskelma	116
3.6 Nurmijärven kunnan konsernitase	117
4. TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT	119
4.1 Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot	121
4.1.1 Kunnan tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot	121
4.1.2 Kunnan tilinpäätöksen esittämistapaa koskevat liitetiedot	122
4.1.3 Konsernitilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot	123
4.2 Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot	124
4.3 Tasetta koskevat liitetiedot	127
4.3.1 Taseen vastaavia koskevat liitetiedot	127
4.3.2 Taseen vastattavia koskevat liitetiedot	131
4.4 Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot	133
4.5 Henkilöstöä ja tilintarkastajien palkkioita koskevat liitetiedot	135
5. ERIYTETYT TILINPÄÄTÖKSET	137
5.1 Nurmijärven Vesi -liikelaitoksen tilinpäätös	141
5.1.1 Toimintakertomus	141
5.1.2 Tilinpäätöslaskelmat ja tunnusluvut	154
5.1.3 Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot	158
5.1.4 Taseen liitetiedot	159
5.1.5 Allekirjoitukset	163
5.2 Aleksia liikelaitoksen tilinpäätös	167
5.2.1 Toimintakertomus	167
5.2.2 Tilinpäätöslaskelmat ja tunnusluvut	172
5.2.3 Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot	175
5.2.4 Taseen liitetiedot	175
5.2.5 Eriytetty tuloslaskelma	178
5.2.6 Allekirjoitukset	179
5.3 Liikelaitosten vaikutus kunnan talouteen	180
6. TYTÄRYHTEISÖJEN TOIMINTAKERTOMUS- JA TILINPÄÄTÖSTIEDOT	183
6.1 Kiinteistö Oy Aitohelmi	185
6.2 Kiinteistö Oy Aleksis Kiventie 14	187
6.3 Kiinteistö Oy Klaukkalan Säästökeskus	189
6.4 Kiinteistö Oy Nurmijärven Virastotalo	191
6.5 Kiljavanrinteen Kiinteistöt Oy	193

Nurmijärvi

6.6 Nurmijärven Sähkö - Konserni	196
6.7 Nurmijärven Kodit Oy	200
6.8 Rajamäen Uimahalli Oy	203
7. LUETTELOT JA SELVITYKSET	207
7.1 Käytetyt kirjanpitokirjat ja selvitys kirjanpidon säilytyksestä	209
7.2 Luettelo tositelajeista	210
7.3 Tunnuslukujen laskentakaavat	211
7.4 Kirjanpidontilit	213
7.5 Yhteenveto avustuksista	225
8. ALLEKIRJOITUKSET JA TILINPÄÄTÖSMERKINTÄ	227

TOIMINTAKERTOMUS

TOIMINTAKERTOMUS

Kunnanjohtajan katsaus

Valtion koronalaastari auttoi selviämään ensimmäisestä koronavuodesta

Vuosi 2020 oli odotetusti Nurmijärvellä jälleen väestönkasvun ja palveluiden kysynnän kasvun vuosi. Näistä huolimatta, toimintakatteen kasvu onnistuttiin pitämään maltillisena. Suuri kiitos tästä kuuluu henkilöstöllemme, joka pandemiasta johtuneiden monien nopeiden muutosten myllerryksestä huolimatta selvisi kustannusten kevennysten ja palvelutuotannon haasteista palveluiden laadusta tinkimättä.

Erityisen tärkeää toimintakatteen kasvutrendin muutos on, kun tarkastellaan Nurmijärven toimintakatteen kasvua pitkällä aikavälillä. Viimeisen kymmenen vuoden aikana palvelutuotannon kulut ovat kasvaneet maan keskimääräistä kasvua nopeammin. Vaikka ikääntyminen on yksi selittävä tekijä kulujen kasvuun, se ei Nurmijärvellä riitä selittäjäksi, sillä Nurmijärvi ikääntyy hitaammin kuin kunnat keskimäärin.

Korona aiheutti vuoden 2020 talouteen huomattavia epävarmuustekijöitä mm. lisääntyneiden sotekustannusten, palveluiden sulkujen, alueen yritysten sulkujen sekä lomautusten vaikutusten vuoksi. Tulosenustetta muutettiin tilikauden aikana koronan vuoksi voimakkaasti alijäämäiseksi. Pahimmillaan alijäämäennuste kohosi yli -8 milj. euroon.

Nurmijärven työttömyysasteen nousu oli hetkellisesti jopa voimakkainta alueella. Syksyn myötä tilanne kuitenkin tasaantui ja vaikutukset verotuloihin olivat pelättyä pienempiä ja verotuloihin saatiin lopulta jopa pientä luonnollista kasvua. Verotulojen nousuun merkittävimmät tekijät vuonna 2020 olivat veroäyrin nousu ja yhteisöveron jakoon tehdyt koronatu- kimuutokset (1,9 miljoonaa euroa).

Kunta sai valtiolta yhteensä noin 16,2 miljoonan euron arvosta koronatukia, joiden vuoksi tilikauden tulos kääntyi lopulta ylijäämäiseksi 7,7 milj. euroa. Kertaluonteiset tulet auttoivat selviämään vuodesta 2020. On kuitenkin nähtävissä, että koronapandemia jatkuu vielä vuoden 2021 ja sen lisäksi Nurmijärven kunnassa on edelleen ratkaistavana tulojen ja menojen epätasapainoon liittyvät rakenteelliset ongelmat.

Kunnan lainakanta on noussut 206,7 miljoonaan euroon ja ilman NUUKA-ohjelman muutoksia lainakannan ennustetaan nousevan yli 500 miljoonaan euroon vuoteen 2029 mennessä. Alijäämäisten vuosien on myös arvioitu tulevaisuudessa jatkuvan, jos kustannuskehitykseen ei saada muutoksia. Tilikausilta 2018 ja 2019 on kertynyt alijäämiä yhteensä noin 28 miljoonaa euroa.

Kunnan kasvu ja toimitilojen kunto edellyttävät merkittäviä investointipanoksia lähivuosina. Vuoden 2020 aikana on toteutettu palveluverkkosuunnitelmatyö, jonka myötä on saatu parempi näkymä tulevaisuuden tilainvestointeihin ja palveluverkon kehittämisen tarpeisiin. Tavoitteena on, että palveluverkkotyöstä tulee osa vuosittaista talouden ohjausta ja tiedolla johtamista ns. rullaavan palveluidenjärjestämissuunnitelman kautta.

Tiedolla johtamisen kokonaisuutta on rakennettu systemaattisesti vuoden 2020 aikana. Järjestelmällinen väestömuutosten vaikutusten analysointi ja kustannusrakenteen eri elementtien parempi hahmottaminen tukevat talouteen vaikuttavaa priorisointia ja päätöksentekoa. Tavoitteena on parantaa palvelutuotannon taloudellisen tehokkuuden ja toiminnallisen vaikuttavuuden arvioimista ja kykyä mukauttaa resursseja palvelutarpeiden muutoksiin ajoissa ennen suurempien ongelmien muodostumista.

Talouden tasapainottamisen tukirakenne on edelleen valtuuston hyväksymä NUUKA-ohjelma, jonka tueksi on vuoden 2020 aikana laadittu toimenpidesuunnitelma, jonka valtuusto hyväksyi tammikuussa 2021. NUUKA-ohjelma tullaan päivittämään 2021 syksyllä talousarvion yhteydessä. Tiedolla johtamisen kehittämistyö jatkuu myös vuoden 2021 aikana. Talouden tasapainotustyötä emme siis voi välttää tulevina vuosina. Positiivisen pohjan sille antaa kuitenkin kunnan väestön ja yrityskannan kasvu, joka on vuonna 2020 jopa vilkastunut edeltäviin vuosiin nähden.

Outi Mäkelä, kunnanjohtaja

1.1 Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa

1.1.1 Nurmijärven kunnan hallinto

Valtuusto

Valtuusto käyttää kunnan ylintä päätösvaltaa ja ohjaa päätöksillään koko kunnan kehittämistä. Tärkeimpinä tehtävinä ovat kunnan hallinnon järjestäminen, kunnan taloudellinen vallankäyttö, kunnallisten sääntöjen antaminen, kunnan kannan ottaminen tärkeissä kuntaa koskevissa asioissa sekä kunnan toimielinten ja johtotason virkojen täyttäminen.

Valtuusto kokoontui kertomusvuonna yhdeksän (9) kertaa ja pöytäkirjoihin kertyi 104 päätöstä.

Kokoonpano vuonna 2020

<u>Puolue</u>	<u>Nimi</u>	<u>Ammatti</u>
KESK pj	Toivonen Kallepekka	Agrologi
KOK vpj	Vainio Jari	Isännöitsijä
SDP vpj	Latva Jerry	Tekninen myyjä
SMP	Arteli Tero	ICT-järjestelmäasiantuntija
KD	Haapalainen Johannes	Pastori
VIHR	Heinonen Jonna	Sairaanhoitaja YAMK
KOK	Helminen Kaisa (ent. Vilkman)	Tradenomi, asiakaspääll.
KESK	Hyvämäki Juha	Maatalousyrittäjä, agrologi
KOK	Hägg Arto	Rakennusinsinööri
SMP	Kakko Kimmo	Palvelupäällikkö
KESK	Kalliokoski Taneli	KTM
VAS	Koivalo Tiina	Rekrytoija
VIHR	Kopsala Maritta	Nuorisotyönohjaaja
KESK	Laine Kalevi	Maanviljelijä
PerusS	Laitinen Esa	Maanrakennusurakoitsija
PerusS	Lappalainen Mira	Terveystenhoitaja
SDP	Lepolahti Harri	Varanotaari
KOK	Lühr Jyrki	Rehtori
KOK	Lompolo Kirsi	DI
VIHR	Lounela Merja	Sairaanhoitaja
KOK	Malkamäki Jussi	Suunnittelija
KESK	Mantila Elli	Kirjanpitäjä
SDP	Markkanen Aulikki	Pankkitoimihenkilö
KOK	Mattila Riina	Johtava sosiaalityöntekijä
KOK	Miettinen Pasi	Liiketoimintajohtaja
KESK	Mustonen Kalle	Valokuvaaja, toimittaja
SDP	Peltonen Juha	Toimittaja
PeruS	Pirkkala Kimmo	DI, kuljetuspäällikkö
VIHR	Pispala Leni	Erytisopettaja
VIHR	Pukarinen Pauliina	Lähihoitaja
KESK	Raekannas Riikka	Sairaanhoitaja AMK
KESK	Rantala Sirpa	Luokanopettaja
SDP	Rousu Sirkka	Yliopettaja
KOK	Räty Virpi	Lastentarhanopettaja
KESK	Salonen Tarja	DI, toimitusjohtaja
SDP	Sandberg Jenni	Tradenomi/HR-assistentti
SDP	Santala Eero	Kemisti
KESK	Sivula Tapio	Myyntijohtaja

KOK	Suomi Joonas	KTM
KOK	Taipale Janne	Rehtori
KOK	Takalo-Eskola Tarleena	Opettaja
PerusS	Tapiolinna Maiju	Hankintapäällikkö
KOK	Tarikka Visa	Laskuttaja
VAS	Toikkanen Hannu	Asentaja
SDP	Uusitalo Ismo	Tekninen myyjä
KESK	Vanhanen Matti	kansanedustaja
SDP	Viljakainen Sanna	Toiminnanjohtaja
VIHR	Virolainen Ville	Luokanopettaja
VIHR	Virtanen Sami	Ohjelmapäällikkö
KOK	Vuorisalo Juhani	Rikosylikomisario

KOK 15 (vaaliliitto KOK + RKP), KESK 11, SDP 9, VIHR 7, PerusS 4, VAS 2, SMP 2, KD 1

Kunnanhallitus

Kunnanhallituksen tehtävänä on valvoa ja panna täytäntöön valtuuston päätökset yhdessä muun luottamushenkilö- ja viranhaltijaorganisaation kanssa. Lisäksi kunnanhallituksen tehtäviin kuuluu mm. johtaa kunnan hallintoa ja valvoa kunnan etua, edustaa kuntaa sekä tehdä sen puolesta sopimukset ja muut oikeustoimet.

Kunnanhallitus kokoontui 29 kertaa ja päätöksiä kertyi 287.

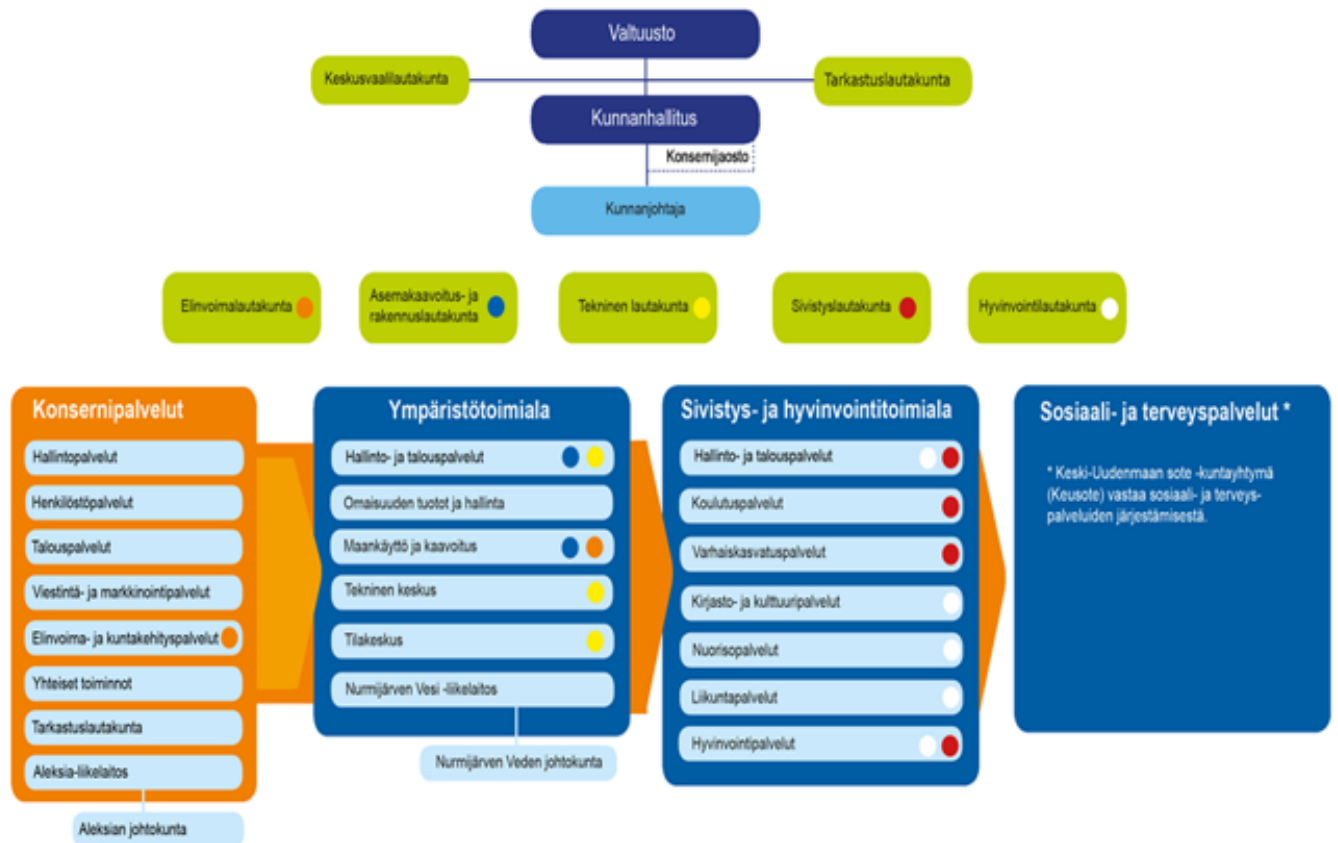
<u>Puolue</u>	<u>Nimi</u>	<u>Ammatti</u>
KOK pj	Räty Virpi	Lastentarhanopettaja
KESK I vpj	Salonen Tarja	DI, toimitusjohtaja
SDP II vpj	Peltonen Juha	Toimittaja
KOK	Hägg Arto	Rakennusinsinööri
KOK	Vaulamo Petri	toimitusjohtaja
KOK	Jalava Markku	Viestintäpäällikkö
KESK	Raekannas Riikka	Sairaanhoidtaja AMK
KESK	Hyvämäki Juha	Maatalousyrittäjä
SDP	Sailio Alpo	Tekninen myyjä
VIHR	Pispala Leni	Erytisopettaja
PerusS	Tapiolinna Maiju	Hankintapäällikkö

Konsernijaosto

Konsernijaosto kokoontui 2 kertaa ja päätöksiä kertyi 8.

KOK pj	Räty Virpi	Lastentarhanopettaja
KESK I vpj	Hyvämäki Juha	Maatalousyrittäjä
SDP	Peltonen Juha	Toimittaja
VIHR	Pispala Leni	Erytisopettaja
PerusS	Tapiolinna Maiju	Hankintapäällikkö

Nurmijärven kunnan organisaatio 1.1.2020 alkaen

Tilivelvolliset

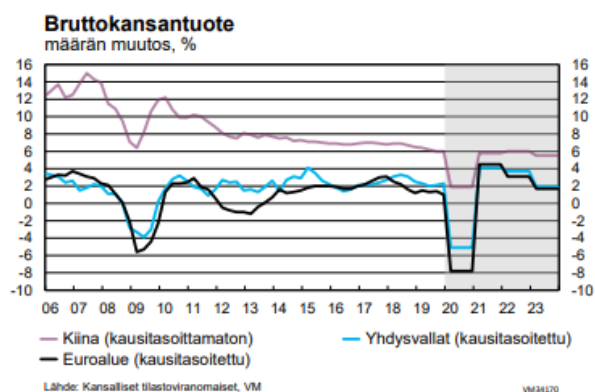
Organisaatio	Viranhaltija	Tilivelvollisuuden peruste
<u>Konsernipalvelujen toimiala</u>	hallintojohtaja	toimialan johtaja, konsernijaoston esittelijä
Hallintopalvelut	kunnan lakimies	tulosaluepäällikkö
Henkilöstöpalvelut	henkilöstöjohtaja	tulosaluepäällikkö
Talouspalvelut	talusjohtaja	tulosaluepäällikkö
Elinvoima- ja kuntakehityspalvelut	kehityspäällikkö	tulosaluepäällikkö
Viestintä- ja markkinointipalvelut	viestintäpäällikkö	tulosaluepäällikkö
Yhteiset toiminnot	kunnanjohtaja	kunnanjohtaja, kunnanhallituksen esittelijä
<u>Sivistys- ja hyvinvointitoimiala</u>	sivistysjohtaja	toimialan johtaja, sivistyslautakunnan esittelijä, hyvinvointilautakunnan esittelijä
Hallinto- ja talouspalvelut	hallintopäällikkö	tulosaluepäällikkö
Koulutuspalvelut	opetuspäällikkö	tulosaluepäällikkö
Varhaiskasvatuspalvelut	varhaiskasvatuspäällikkö	tulosaluepäällikkö
Kirjasto- ja kulttuuripalvelut	kirjastonjohtaja	tulosaluepäällikkö
Nuorisopalvelut	nuorisopäällikkö	tulosaluepäällikkö
Liikuntapalvelut	liikuntapäällikkö	tulosaluepäällikkö
Hyvinvointipalvelut	sivistysjohtaja	tulosaluepäällikkö

<u>Ympäristötoimiala</u>	tekninen johtaja	toimialan johtaja, teknisen lautakunnan ja asemakaavoitus- ja rakennuslautakunnan sekä elinvoimalautakunnan esittelijä
Maankäyttö ja kaavoitus Tekninen keskus	yleiskaavapäällikkö kunnallistekniikan päällikkö	tulosaluepäällikkö tulosaluepäällikkö
Tilakeskus Hallinto- ja talouspalvelut	tilakeskuksen päällikkö hallintopäällikkö rakennustarkastaja	tulosaluepäällikkö tulosaluepäällikkö tulosityksiköpäällikkö, esittelijä rakennusvalvonnan viranomaisasioissa asemakaavoitus- ja rakennuslautakunnassa
<u>Nurmijärven Vesi</u>	vesilaitoksen johtaja	liikelaitoksen johtaja, liikelaitoksen johtokunnan esittelijä
<u>Aleksia</u>	palvelujohtaja	liikelaitoksen johtaja, liikelaitoksen johtokunnan esittelijä

1.1.2 Yleinen ja oman alueen taloudellinen kehitys

Yleinen taloudellinen kehitys

Maailmantalous elpyy covid-19 pandemian aiheuttamasta syvästä taantumasta vuoden 2021 kuluessa ja elpyminen tulee painottumaan vuoden loppupuolelle. Maailmankauppa on kesästä lähtien toipunut pandemian aiheuttamasta syvästä romahduksesta ja normalisoituu vähitellen. Kiinan talous on jo lähes palautunut kriisiä edeltävälle tasolle, mutta Euroopassa talous supistuu vuoden 2020 viimeisellä neljänneksellä pandemian toisen aallon takia. Voimakkaat rajoitustoimet eri maissa vähentävät taloudellista aktiiviteettia ja palveluiden kysynnän näkymät ovat vielä epävarmat. Euroopan lisäksi Yhdysvaltojen talous on kärsinyt pandemian toisesta aallosta ja kokonaistuotannon arvioidaan elpävän vuoden 2021 aikana työllisyystilanteen kohennuttua.

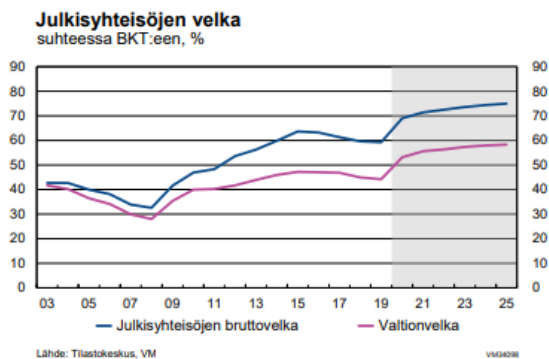
Kotimaassa palvelujen kysyntä pysyy edelleen heikkona. Vienti ja teollisuustuotanto kärsivät globaalin pandemian jatkumisesta ja kääntyvät arvioiden mukaan kasvuun vuoden 2021 aikana. Bruttokansantuotteen (BKT)

arvioidaan supistuvan 3,3 prosenttia vuonna 2020 ja sen jälkeen kasvavan 2,5 prosenttia vuonna 2021. Ennuste perustuu oletukselle, että tautitapaukset saadaan vuodenvaihteen jälkeen painettua voimakkailla rajoituksilla matalalle tasolle. Mikäli rajoituksia joudutaan kevään aikana kiristämään, kuten nyt näyttää, luo se epävarmuutta taloudenpitäjille, joka puolestaan heikentää talouden palautumista vuoden 2021 keväällä. BKT:n arvioidaan kasvavan 2 prosenttia vuonna 2022 ja 1,4 prosenttia vuonna 2023.

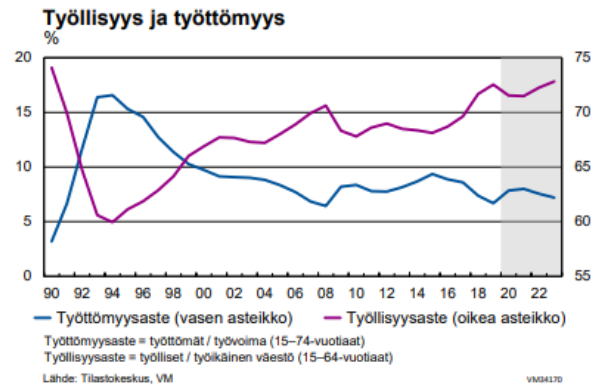
Palvelujen kulutus supistuu uudelleen pandemian toisen aallon voimasta, mutta tavaroiden kulutus puolestaan pysyy vahvana. Tavaroiden ulkomaankauppaan odotetaan pientä pirstistystä, mutta palveluvienti supistuu edelleen. Talouskasvu on hidasta vielä alkuvuonna, mutta pandemian hellittäessä kasvu alkaa vähitellen nopeutua. Yksityisen kulutuksen arvioidaan kasvavan 3,8 prosenttia vuonna 2021, kun tavaroiden kulutus palautuu pandemiaa edeltävälle tasolle. Palveluiden kulutuksen puolestaan odotetaan palautuvan hitaammin kuluttajien luottamuksen vahvistuessa vähitellen. Yksityisten investointien kasvu jatkuu heikkona pandemiasta johtuvan epävarmuuden vuoksi. Rakentamisen aloitusten ennakoitaan myös lykkääntyvän ja asuntoinvestoinnit vähenevät edelleen.

Arvioiden mukaan julkisen talouden tulojen ja menojen välinen epätasapaino kasvaa jyrkästi vuonna 2020. Alijäämän arvioidaan kuitenkin kasvavan ennakoitua vähemmän ja näyttäisi, että Suomen talous- ja työllisyyskehitys selvisi vuodesta 2020 monia muita maita lievemmillä vaurioilla. Pandemiatilanne on myös vähentänyt julkisten palvelujen käyttöä, joka on pienentänyt julkisten menojen kasvua.

Vuoden 2021 puolella jatkuva covid-pandemia ja hallituksen päättämät yrityksiä, kansalaisia ja talouden elpymistä tukevat toimet pitävät julkisen talouden alijäämän hyvin suurena myös vuonna 2021. Ei-kiireellisen hoidon lykkääntyminen pandemian aikana aiheuttaa lisäksi palvelu- ja hoitovelkaa, joka osaltaan lisää sosiaali- ja terveydenhuollon menojen kasvupainetta pandemian jälkeen. Julkisen velan arvioidaan kasvavan vajaasta 60 prosentista 69 prosenttiin suhteessa bruttokansantuotteen vuonna 2020. Vuonna 2021 velkasuhteen kasvun ennakoitaan hidastuvan, kun pandemia väistyy ja talouden kasvu elpyy.

Yritykset ovat sopeuttaneet työvoimakustannuksiaan irtisanomisten lisäksi lomautuksilla. Kesän aikana lomautettujen määrä pieneni huomattavasti, mutta syksyllä määrä kääntyi uudestaan nousuun. Heikosta ja epävarmasta taloustilanteesta johtuen työmarkkinat eivät tällä hetkellä vedä työvoimaa ja työvoiman ulkopuolella olevien määrä on lisääntynyt vuonna 2020. Työttömyyden odotetaan laskevan selvemmin vuosina 2022 ja 2023 kun talous toipuu pandemiasta ja rajoitustoimista.

Pandemian laantuessa talous saa uutta puhtia, epävarmuus vähenee ja luottamus tulevaisuuteen kohenee. Kotitaloudet alkavat kuluttamaan pandemian aikana säästöön jättämiään varoja ja yritykset käynnistävät odottamaan jättämiään investointeja. Kun sama trendi käy muuallakin maailmassa, myös vienti alkaa kasvaamaan. Kasvupyrahdyksen jälkeen talous palaa kasvuralle, jonka määrittävät talouden käytettävissä olevat voimavarat. Onkin erityisen tärkeää, että kun aikanaan siirrytään pandemian jälkeiseen aikaan, talouspolitiikan painopisteen tulisi perustellusti siirtyä akuutista kriisinhoidosta talouden kasvun edellytysten vahvistamiseen ja julkisen taloudenpidon vakauttamiseen, jonka keskiössä ovat yhteiskuntaa, taloutta ja julkista taloudenpitoa haastavat tekijät: väestörakenteen muutos, ilmastonmuutos, uuden teknologian käyttöönotto sekä julkisen taloudenpidon sovittaminen edellä mainittujen tekijöiden asettamiin raameihin.

Lähteet:

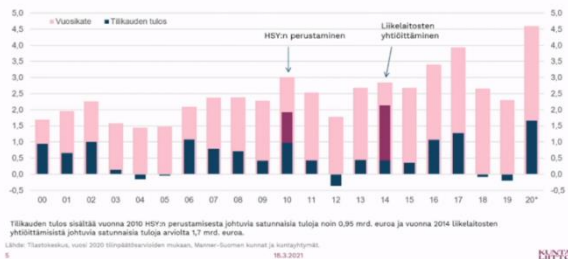
VM: 85/2020, Taloudellinen katsaus talvi 2020

Tilastokeskus: Kuntatalous neljännesvuosittain, 4. vuosineljännes 2019 & 2020

Kuntatalouden kehitys

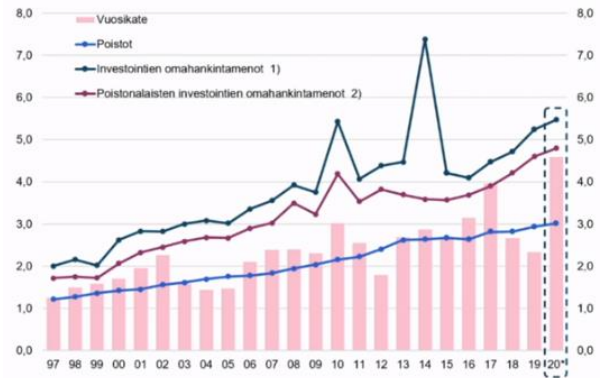
Kuntien ja kuntayhtymien vuoden 2020 tilinpäätösarvioihin pohjautuvan Kuntaliiton analyysin mukaan lähes kaikki Manner-Suomen kunnat tekivät positiivisen tuloksen vuonna 2020, kun vielä vuonna 2019 tilikauden tulos oli alijäämäinen 225 kunnassa. Kuntataloutta paransi poikkeuksellisenä vuonna valtion kunnille osoittamat koronatuot, jotka näkyivät varsinkin verotulojen ja valti-onosuuksien kasvuna.

Kuntien ja kuntayhtymien vuosikate sekä tilikauden tulos vuosina 2000-2020, mrd. €

Kuntakentän vuoden 2020 parempien lukujen taustalla on myös muita tekijöitä, kuin pelkät koronatuot. Toimintakulujen kasvu oli arvioiden mukaan vuonna 2020 1,8 prosenttia, kun vuonna 2019 vastaava luku oli 3,9 prosenttia ja 2018 3,1 prosenttia. Toimintakulujen kehitys kertoo, että poikkeuksellisen koronavuoden myötä kuntiin on syntynyt muiden vaikutusten ohella myös säästöjä, ja pienemmissä kuntakoryhmissä toimintakulut jopa vähenivät. Rajoitustoimet ja etätyöt ovat ilmeisesti laskeneet kustannuksia, mutta puolestaan sosiaali- ja terveyspalveluissa palvelujen käyttö siirtynyt pidemmälle ja jonot kasvavat, joka osaltaan maalailee paineita kustannusten kasvuun. Siinä missä kulut pienenevät, tapahtui pienentymistä myös toimintatuotoissa noin puolen miljardin euron verran, kun kävijämäärät tippuivat varsinkin kulttuuri- ja urheilutapahtumissa sekä joukkoliikenteessä.

Myös kuntien vuosikatteen vahvistuivat kaikissa kuntokoryhmissä ja ylittivät poistot, eikä ns. syömävelkaa jouduttu ottamaan juuri ollenkaan. Kunnissa kyllä otettiin lisää lainaa 1,5 miljardin euron edestä, mutta myös kassavarat kasvoivat vastaavasti, eli lisävelkaa otettiin osittain varmuuden vuoksi. Poikkeuksellisenä vuonna kunnat ja kuntayhtymät investoivat merkittävästi ja bruttoinvestoinnit kasvoivat ennätyslukemiin. Tilinpäätösarvioiden mukaan investoinnit kasvoivat 4,6 prosenttia vuonna 2020. Vahvan tulokehityksen myötä toiminnan ja investointien rahavirta vahvistui vuoden 2019 erityisen heikosta lukemasta, mutta jäi kuitenkin edelleen noin puoli miljardia euroa miinuksien puolelle.

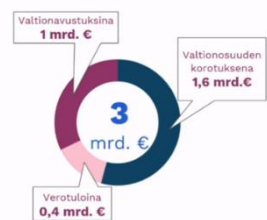

Kuntien verotulot kasvoivat vuonna 2020 4 prosenttia ja aiempiin vuosiin verrattuna kasvu oli isohko. Vahvaan verokertymään vaikutti erityisesti vuosittorajaan perustuvan verokorttiuudistuksen käyttöönotto vuonna 2019 ja kuntien koronatuotoina tehty yhteisöveron jako-osuuden korotus. Huomionarvoista on, että ilman näitä tekijöitä kuntien verotulot olisivat kasvaneet vain noin 0,5 prosenttia.

Valtionosuudet puolestaan kasvoivat kaikissa kuntakoryhmissä ja nousivat ennätysmäisesti 11 miljardiin euroon vuonna 2020. Valtionosuuksia kasvattivat erityisesti valtion lisätaloustarvoissaan myöntämät koronatuot, mutta myös valtionosuuksien lakisäätiset tarkistukset ja laajeneviin tehtäviin myönnetty valtionosuudet ja kiky-sopimuksen lomarahasäästöön pohjautuneen valtionosuusleikkauksen päätyminen nostivat niitä.

Kuntien ja kuntayhtymien koronatuot ylisi noin kolmeen miljardiin euroon vuonna 2020

Koronatuot	2020
Valtionosuutena	1636
Valtionosuuden lisäys mm. kunnalliverotulojen menetyksen, maskihankintojen ja muiden koronavalkutusten (€/asukas) kompensointiin	722
Testaus- ja jäljitys- ym. koronakustannusten korvaus	400
Lisäys harkinnanvaraiseen valtionosuuden korotukseen	350
Veronmaksukykyksen kompensointi (erittely)	50
Verotuloina	114
Yhteisöveron jako-osuuden +10 %-yökkäön korotus	410
Valtionavustuksina	959
Joukkoliikenteen tuet	200
OKM:n korona-avustukset	159
Sairaanhoidtopiirien suora tuki valtiolta	600
YHTEENSÄ	3 005

Vuoden 2020 tilinpäätösarvioille ja vahvoille tunnusluvuille ei saa antaa tilaisuutta luoda katteetonta hyvänolontunnetta, koska ne muodostavat vain hetkellistä turvaa tulevia menopaineita vastaan. Monissa kunnissa ja kaupungeissa on tehty ja tehdään parhaillaan tärkeää työtä vakaan kuntatalouden turvaamisen eteen ja mennyt vahva vuosi antaa pienen lisäajan tämän työn toi-

meenpanemiselle. Väestön ikääntymisen myötä lisääntyvät palvelutarpeet sekä korkoympäristön kiristyminen ja korjausrakentamisen kasvu tulevat kiristämään kuntataloutta tulevaisuudessa merkittävästi, ja tästä johtuen voimavarojen käyttöä kannattaa tarkastella kriittisesti ja kohdistaa niitä palvelujen kannalta mahdollisimman oikea-aikaisesti oikeaan paikkaan.

Velkaantuminen tulee jatkumaan taloudellisilla mittareilla mitattuna hyvästä vuodesta huolimatta ja keskiöön nousee kuntien kyky sopeuttaa palveluverkkoaan

vastaamaan palvelutarpeiden muutosta, johon erityisesti väestön ikääntyminen sekä kaupungistuminen on johtanut.

Lähde:

Tilastokeskus: Kuntatalous neljännesvuosittain, 4. vuosineljännes 2019 & 2020

Kuntaliitto: Vuoden 2020 tilinpäätösarvot, pääekonomistin palsta & taloustorstai 18.3.2021 – Kuntien tilinpäätösarvot

1.1.3 Nurmijärven kunnan toimintaympäristö ja talouden kehitys

Olellaiset muutokset toimintaympäristössä

Yleinen kehitys Nurmijärvellä

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Väestö	41 897	42 010	42 159	42 665	42 993	43 669
Väkiluvun muutos (lkm)	320	113	149	506	328	674
Väesön kasvu (%)	0,8	0,3	0,4	1,2	0,8	1,6
Kuntien välinen nettomuutto	86	-226	-13	408	174	467
Nettomaahanmuutto	6	167	31	12	46	111
Luonnollinen väestönlisäys	219	177	135	85	113	96
Syntyneitä	464	419	380	359	390	382
Kuolleita	245	242	245	274	277	286
Työttömyysaste (%)	8,5	7,5	6,5	6,0	6,3	11,0
Työttömien lukumäärä	1 779	1 576	1 361	1 275	1 321	2 377
Työttömiä, alle 25-vuotiaita	226	184	167	181	160	292
Pitkäaikaistyöttömiä	603	545	408	351	418	667
Avoimet työpaikat	136	113	123	153	202	170

Väestön kasvu

Tilastokeskuksen ennakkotiedon mukaan Nurmijärven väkiluku oli 43 669 henkilöä vuoden 2020 lopussa. Vuonna 2020 väestö kasvoi ennen kaikkea muuttoliikkeen vauhdittamana. Väestönkasvu asettui 1,6 prosenttiin, joka kunnan suurin kasvuprosentti kolmeentoista vuoteen. Lukumäärällisesti väestö kasvoi Tilastokeskuksen ennakkotietojen mukaan 674 uuden asukkaan verran.

Syntyvyyden alenemisen valtakunnallinen kehitys näkyy myös Nurmijärvellä. Tästä huolimatta Nurmijärvi kuuluu luonnollisen väestönkasvun voittajiin. Suomen kunnissa luonnollinen väestönkasvu on enää kuudenneksessa positiivista (17 % Suomen kunnista). Koska väestön suhteellisen nuoresta ikärakenteesta johtuen kuolleisuus Nurmijärvellä on varsin alhainen, kasvaa kunnan väestö vielä toistaiseksi ilman muuttoliikkeen apuakin. Nurmijärven luonnollinen väestönkasvu (syntyneiden ja kuolleiden välinen erotus) on kuitenkin tippunut liki 400 hengen huippuvuosista alle sataan vuonna 2020. Myös syntyneiden määrä on pysynyt alhaisena, vaikka lukumäärä olikin vuonna 2020 KUUMA-kuntien toiseksi paras. Syntyneiden ja kuolleiden välisen erotuksen pienenemisestä huolimatta Nurmijärven luonnollinen väestökasvu oli KUUMA-kuntien toiseksi paras vuonna 2020. Vain Järvenpäässä syntyneiden määrä sekä luonnollinen väestönkasvu oli suurempaa.

Asukasluvun kehitys tammi-joulukuussa 2020

Vaikka vuotta 2020 leimaava korona-aika on herättänyt monissa epävarmuutta, ei poikkeuksellinen aika ole vaikuttanut pääkaupunkiseudun kehyskuntien vetovoimaan laskevasti – pikemminkin päinvastoin. Keväällä 2020 esitettiin arvioita siitä, että koronaepidemia vaikuttaisi positiivisesti Nurmijärven ja Nurmijärven kaltaiset suurten kaupunkien liepeillä olevien kuntien väestönkasvuun. Näin näytti myös käyneen ja KUUMA-kuntien väestönkasvu oli reipasta vuonna 2020. Erityisen viereää väestönkasvu oli Sipoossa, Kirkkonummella, Keravalla ja Nurmijärvellä.

Nurmijärvi-barometri / joulukuu (kertymä 2020)

Koronakriisi liikutti osaltaan väestöä vuonna 2020 kun asumiseen, asuinympäristöön ja vapaa-ajanviettoon liittyvät laadulliset ominaisuudet nousivat vahvemmin esiin. Myös koronaepidemian aikaansaamasta etätöy merkittävästä kasvusta saattaa jäädä pysyviä jälkiä työntekemisen malleihin. Tällöin asunnon jokapäiväiseen saavutettavuuteen liittyvät kriteerit saattavat laventua. On myös arveltu, että muuttopäätöstä pitkäinkin harkinneille vuoden 2020 korona-aika oli se konkreettinen liikkeelle sysännyt voima.

Muuttoliikkeen pysyvämpään muutokseen vaikuttaa kuitenkin osaltaan koronaepidemian ajallinen kesto. Mi-

Työttömyys

Työ- ja elinkeinotoimistoissa oli koko maan tasolla vuoden 2020 lopussa 357 362 työtöntä työnhakijaa. Se on lähes 118 000 työtöntä työnhakijaa enemmän kuin vuotta aiemmin. Työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta oli koko maan tasolla 13,6 prosenttia, joka on 3,8 prosenttiyksikköä enemmän kuin vuosi sitten. Nurmijärven työttömyysaste 11,0 % jää alle koko maan luvun.

Vuonna 2020 koronaviruksen aiheuttama talouskriisi kuritti erityisesti Uuttamaata. Uudellamaalla oli vuoden 2020 lopussa yhteensä 116 993 työtöntä työnhakijaa. Tämä on huimat 44 415 työtöntä työnhakijaa enemmän kuin vuotta aikaisemmin. Uudellamaalla työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta oli vuoden 2020 lopussa 13,4 %, joka jää hieman koko maan työttömyysasteesta (13,6 %). Vuoden 2020 aikana on Uudenmaan

käli kriisi jää lyhytaikaiseksi, voivat sen muuttoliikkeen kohdistuvat vaikutukset jäädä pienemmiksi. Mitä pidempään poikkeusaika kestää sitä todennäköisemmin esimerkiksi etätö vakiintuu osaksi normaalia työnteke-

misen muotoa. Kun työpaikalla pitää käydä harvemmin, saattaa asunnon jokapäiväiseen saavutettavuuteen liittyvät kriteerit laventua. Tällöin työmatka voi olla vähän pidempi ja vaivalloisempi kuin ennen. Korona-ajan ja sen seurausten, esimerkiksi etätöy vakiintumisen, keskustelussa on kuitenkin syytä muistaa se, että korona-aika ei kohtele väestöä tasapuolisesti. (Lähes) paikkaan sitomaton työnteko etätöy muodossa on tuonut asumisen toiveiden ja elämän unelmien toteuttamisen helpommaksi paremmin toimeentulevalle väestönosalle. Tällä väestöryhmällä on myös lähtökohdaisesti paremmat taloudelliset mahdollisuudet toteuttaa asumisen toiveita. Uhkana on, että väestön hyvinvointierot kasvavat ja ihmisten todellisuudet erkaantuvat entisestään.

Koronakriisistä huolimatta kaupungistumisen uskotaan jatkuvan vahvana 2020-luvulla, mutta kaupunkien läheisyydessä olevat kunnat pystyvät entistä enemmän hoiduttamaan asukkaita arjen laatutekijöillä.

Helsingin seudun kehyskuntien syntyneiden enemmitys v. 2020

työttömyys kasvanut eniten Manner-Suomessa. Nurmijärven työttömyysaste 11,0 % jäi alle Uudenmaan työttömyysasteen (13,4 %).

Vuoden 2020 keväällä työttömien työnhakijoiden määrän kasvu Uudellamaalla muodostui Työ- ja elinkeinoministeriön mukaan pääosin kokoaikaisesti lomautetuista henkilöistä. Myös Nurmijärvellä korona-ajan alkuvaiheissa merkittävä osa työttömistä työnhakijoista oli lomautettuja. Lomautukset kohdistuivat erityisesti palvelu- ja myyntiammattiteihin. Nuorten osuus lomautetuista korostui, joka selittyy osaltaan palvelu- ja myyntialojen ikärakenteella, mutta myös nuorten työllisyyden suhdanneherkkyydellä. Lomautusten määrän huomattavan kasvun lisäksi myös työttömien määrä kasvoi Uudellamaalla merkittävästi korona-aikana. Alkaneiden työnhakujen määrät tasoittuivat Uudellamaalla koronakriisin alkuvaiheista, mutta ovat edelleen huomattavan korkealla.

Vuoden 2020 kesäkuun lopussa kaikkien työttömien työnhakijoiden määrä ja työttömyysaste kääntyivät laskuun, mutta joulukuussa 2020 työttömyys lisääntyi jälleen. Erityisesti pitkäaikaistyöttömyys on ollut kasvussa eikä tämän kehityksessä näkynyt tasaantumista. Työllisyyden heikkeneminen loppuvuonna 2020 liittyy osaltaan talouskasvun hidastumiseen. Vuoden 2020 ensimmäinen (tammi-helmi-maalis) ja toinen kvartaali (huhti-touko-kesä) olivat koronan takia vaikeita ja hidas elpyminen alkoi vasta loppukeväästä. Alkuvuoden pudotus näkyy nyt työmarkkinoilla.

KUUMA-kuntien osalta työttömyysaste oli vuoden 2020 lopussa suurin Keravan, Hyvinkään ja Järvenpään radanvarsikaupungeissa. Nurmijärven työttömyysaste 11,0 % on KUUMA-kuntien neljänneksi korkein. Vuoden 2020 aikana työttömien työnhakijoiden määrä on noussut suhteellisesti eniten Sipoossa, Nurmijärvellä ja Tuusulassa. Työttömyyden kasvu on ollut merkittävää, sillä näissä kunnissa työttömyyden on totuttu olevan verraten maltillista. Sen sijaan työttömyyden suhteellinen

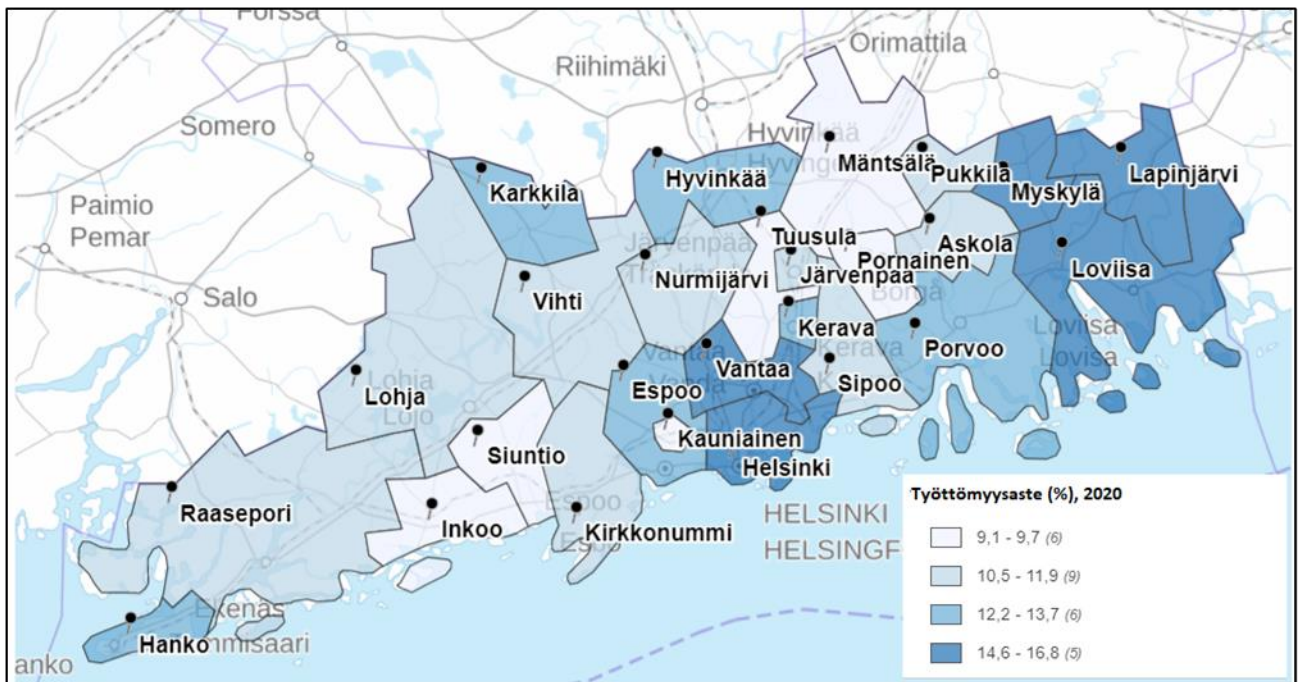
kasvu on ollut KUUMA-kuntien pienintä Vihdissä, Mäntsälässä ja Keravalla.

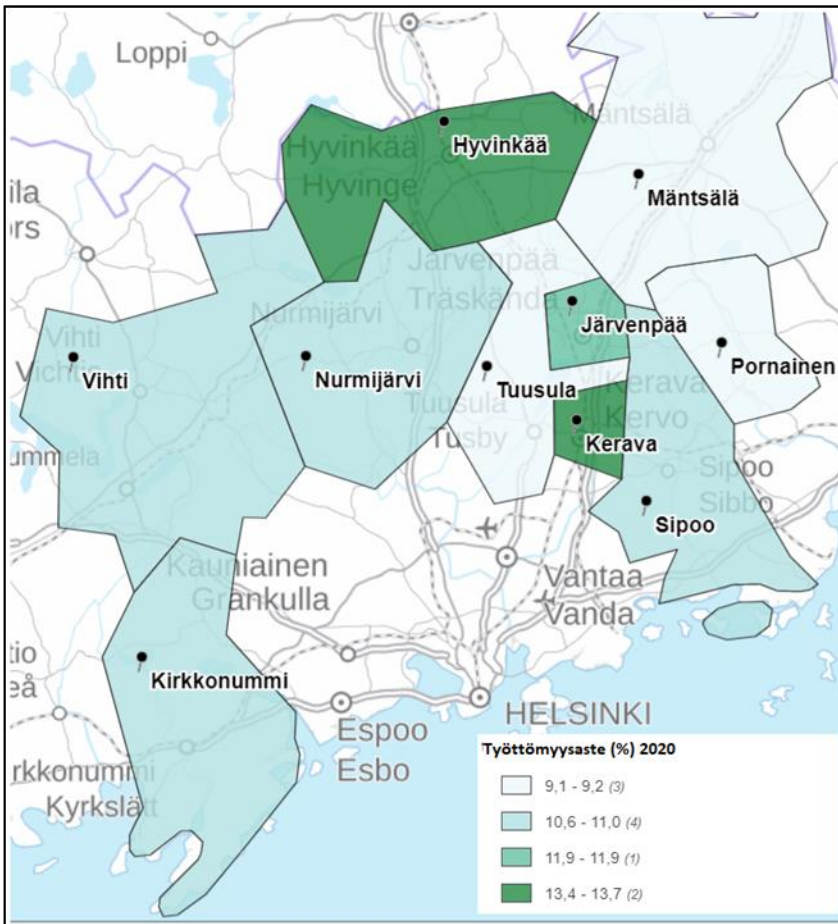
Koronaviruksella tulee olemaan vaikutuksia Nurmijärven työllisyyden kehitykseen. Vaarana on, ettei työllisyys elvy nopeasti kriisin jälkeen. Pitkittyessään kriisi voi aiheuttaa konkurssseja, jolloin työllistäviä yrityksiä on vähemmän. Huomattava vaikutus on myös sillä, että kriisit aiheuttavat syrjäytymistä työmarkkinoilta. Luonteeltaan koronakriisi poikkeaa aikaisemmista kriiseistä, koska se vaikuttaa työllisyyden tukipalveluihin. Esimerkiksi kuntouttava työtoiminta suljettiin koko alueelta alkukeväästä 2020. Tällä hetkellä kuntouttava työtoiminta on käynnissä, mutta pienempimuotoisena kuin ennen koronakriisiä. Aikaisempaa kokemusta ei ole siitä, miten tämä vaikuttaa työllisyyden rakenteeseen ja etenkin pitkäaikaistyöttömyyteen ja myös nuorisotyöttömyyteen. Kulunut vuosi antaa kuitenkin viitteitä erityisesti pitkäaikaistyöttömyyden kasvusta. Kuntatalouden kannalta on oleellista, että pitkittynyt työttömyys nostaa kunnan maksuosuutta työmarkkinatuesta.

Työttömyys	Korona-aika 2020											
	tammikuu	helmikuu	maaliskuu	huhtikuu	toukokuu	kesäkuu	heinäkuu	elokuu	syyskuu	lokakuu	marraskuu	joulukuu
Työttömyysaste, %, koko maa	9,6 %	9,5 %	11,8 %	16,5 %	16,5 %	15,8 %	14,7 %	12,5 %	12,0 %	11,9 %	12,0 %	13,6 %
Työttömyysaste, % Uusimaa	8,4 %	8,3 %	11,0 %	16,5 %	17,0 %	16,2 %	15,0 %	13,1 %	12,7 %	12,5 %	12,4 %	13,4 %
Työttömyysaste, % Nurmijärvi	6,4 %	6,4 %	8,3 %	13,2 %	13,2 %	12,3 %	11,5 %	10,4 %	10,3 %	10,4 %	10,1 %	11,0 %
Nuorisotyöttömiä (alle 25-vuotiaat), Nurmijärvi	154	155	221	335	328	367	349	292	265	263	265	292
Pitkäaikaistyöttömiä, Nurmijärvi	414	420	428	449	462	517	534	547	565	578	616	667
Avoimia työpaikkoja, Nurmijärvi	310	402	219	131	167	118	129	141	163	162	146	170

© Uudenmaan ELY-keskus / TEM

Lähde: Työ- ja elinkeinoministeriö, Uudenmaan ELY-keskus

Perustetut ja lopettaneet yritykset

Vuoden 2020 syyskuun loppuun mennessä Nurmijärvellä aloitti 244 uutta yritystä. Se on 15 yritystä enemmän vuotta aiemmin samalla ajanjaksolla. Vuonna 2020 uusia yrityksiä syntyi edellisten vuosien tapaan erityisesti rakentamisen, kuljetuksen ja varastoinnin, tukku- ja vähittäiskaupan sekä ammatillisen, tieteellisen ja teknisen toiminnan ympärille (luokitus TOL 2008). Lopettaneita yrityksiä oli vuoden 2020 kesäkuuhun mennessä 106, joka on 21 lopettanutta yritystä enemmän kuin viime vuonna samalla ajanjaksolla. Lopettaneet yritykset olivat tasaisemmin jakautuneet toimialojen välillä,

mutta myös lopettaneissa yrityksissä erottuivat rakentaminen, tukku- ja vähittäiskauppa sekä ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta (luokitus TOL 2008). Vuonna 2020 koronaviruksen aiheuttama talouskriisi näkyy myös lopettaneiden yritysten määrän kasvussa loppuvuonna 2020. Vuoden 2020 kolmannen ja neljännen kvartaalin tilastoja ei ole toimintakertomuksen koostamisen aikana vielä julkaistu.

Lähde: Tilastokeskus

Valmistuneet asunnot

Asuntotuotanto jatkui Nurmijärvellä vireänä ja osaltaan Nurmijärven reipasta väestönkasvua siivitti runsas asuntorakentaminen. Vuonna 2020 Nurmijärvellä valmistui 484 uutta kotia (omakotitalot: 110, rivi- ja ketjutalot: 63, kerrostalot: 311). Suureen määrään vaikuttivat erityisesti jo edellisvuonna aloitettujen kerrostalokohteiden valmistuminen vuoden 2020 aikana. Lisäksi on todennäköistä, että vuonna 2020 myös vanhassa asuntokannassa tapahtui asuntokuntien uusiutumista. Tästä kiellii

se, että vuonna 2019 valmistui lähes 100 asuntoa enemmän kuin vuonna 2020, mutta vuonna 2020 väkiluku kasvoi tuplasti sen mitä vuonna 2019.

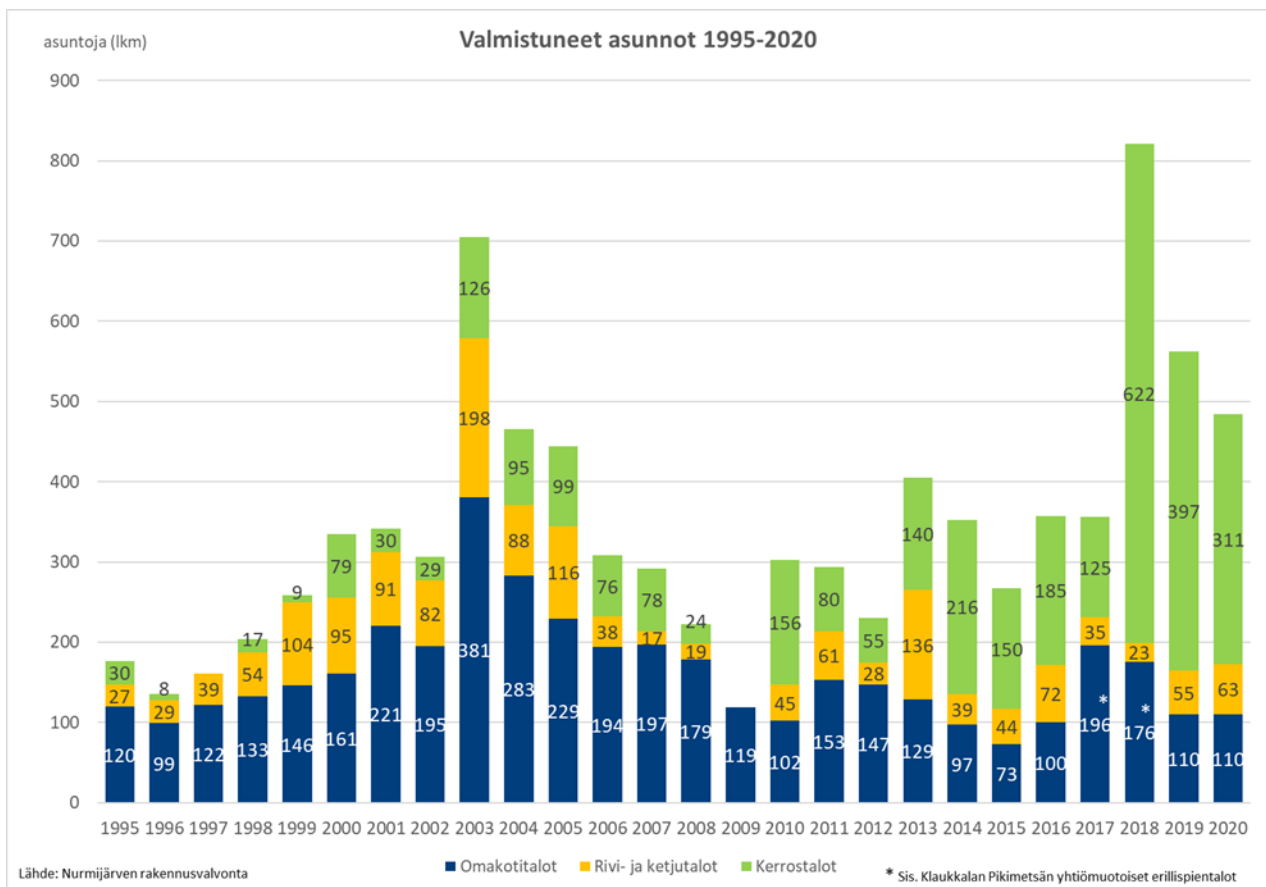
Kaupungistumiskehityksen myötä myös Nurmijärven asuntotuotannon painopiste on muuttunut 2000-luvun omakotitalorakentamisesta 2010-luvun kerrostalotaltaseen rakentamiseen. Lisäksi asuntorakentamisen valtakunnallinen pienten asuntojen rakentamisbuumi näkyy myös Nurmijärvellä. Asuntotuotannon painopisteen

muutos on myös lyhyessä ajassa pienentänyt merkittävästi valmistuneiden uusien asuntojen keskikokoa. Pienten asuntojen rakentamisen huippu näyttää kuitenkin jäävän vuoteen 2018. Vuonna 2019 uusien asuntojen keskimääräinen pinta-ala kasvoi Nurmijärvellä lähes kymmenellä neliöllä. Myös vuonna 2020 uusien asuntojen keskikoko oli vuoden 2019 tasossa. Osaltaan tämä kertoo myös pienten asuntojen markkinan kylläntymisestä Nurmijärvellä. Myös asuinkerrostalojen keskimääräinen pinta-ala kasvoi vuodesta 2018 vuoteen 2019 lähes viiden neliömetrin verran ja myös vuonna 2020 kerrostaloasuntojen keskikoko kasvoi vuoden takaisesta. Poikkeuksellisen voimakas ja vuosina 2018–2019 huipunsa saavuttanut asuntorakentaminen näkynee 2020-luvun alkuvuosina Nurmijärvellä asuntotuotannon hi-

dastumisena ennen seuraavien suurten rakentamishankkeiden (esimerkiksi Vanha-Klaukka ja Heinoja) aloittamista.

Myös Nurmijärvellä ominaisia omakotitaloja rakentuu edelleen, vaikkakin vähemmän kuin vuosikymmen sitten. 2020-luvulla kaavavaranto omakotitalorakentamisen osalta paranee niin Klaukkalassa kuin Kirkonkylässäkin.

Asuntotuotannon painopisteen muutos sekä rakennuskantaan jäävät pienet asunnot tuovat haasteita kunnan tulevan väestökehityksen arvioimiseen. Se, millaista määrällistä ja laadullista väestönkasvua 2010-luvun ja erityisesti vuosikymmenen loppupuolen asuntorakentaminen tuottaa, nähdään mahdollisesti jo 2020-luvun alussa.

Kunnan talous

Nurmijärvi, talous (sis. liikelaitokset), 1000 €	TP 2012	TP 2013	TP 2014	TP 2015	TP 2016	TP 2017	TP 2018	TP 2019	TP 2020
Toimintakate	-175 341	-183 761	-188 937	-191 212	-192 091	-192 790	-207 442	-221 060	-225 198
Verotulot	156 236	167 981	173 204	177 418	181 538	182 608	183 173	189 728	200 631
Valtionosuudet	28 852	28 206	26 012	25 775	30 273	29 937	30 117	32 294	51 698
Rahoituserät, netto	1 009	1 280	1 206	1 766	961	757	900	1 320	1 292
Vuosikate	10 756	13 706	11 485	13 747	20 682	20 512	6 748	2 282	28 424
Poistot ja arvonalentumiset	-12 222	-13 479	-13 461	-14 007	-14 575	-15 168	-18 854	-18 033	-20 711
Tilikauden yli-/alijäämä	-1 466	227	-1 975	-260	6 119	5 356	-12 094	-15 738	1 726
Investointien omahankintameno	25 978	32 628	25 544	24 169	33 863	37 675	28 997	35 142	34 998
Nettoinvestoinnit	22 819	28 594	23 312	17 607	30 160	32 110	26 417	30 807	33 032
Investointien tulorahoitus, %	41,4	42,0	45,0	56,9	61,1	54,4	23,3	6,5	81,2
Edell. vuosien kertynyt ylijäämä	57 887	56 421	56 648	54 621	54 361	60 480	65 837	53 743	38 004
Lainakanta	84 386	95 754	103 612	111 565	132 362	153 812	169 248	199 528	206 721
Lainat per asukas, euroa	2 072	2 325	2 492	2 663	3 151	3 647	3 966	4 641	4 734

Tilikausi 2020 päättyi Nurmijärven kunnan osalta 7,7 milj. euron positiiviseen tulokseen. Tilikauden ylijäämä asettui 1,7 milj. euroon tuloksesta tehdyn 6,0 milj. euron investointivarausten jälkeen.

Kunnan palvelutuotannon nettomenot asettuivat tilinpäätöksessä 225,2 milj. euroon. Nettomenot kasvoivat alkuperäisestä talousarviosta 8,4 milj. euroa ja edellisvuoden tilinpäätöksestä 4,1 milj. euroa. Valtaosa nettomenojen kasvusta selittyy sosiaali- ja terveystenonien nousulla, noin 3,7 milj. euroa, jota osaltaan selittää koronasta aiheutuneet kertaluonteiset menoerät.

Konsernipalveluiden nettomenot olivat 10,7 milj. euroa. Nettomenot kasvoivat edellisvuodesta 1,0 milj. euroa, jota selittää erityisesti Kelan työmarkkinatuen kuntaosuuksien nousu.

Sivistys- ja hyvinvointitoimialan nettomenot olivat 91,5 milj. euroa. Nettomenot kasvoivat edellisvuodesta maltillisesti noin 0,4 milj. euroa. Pääasiassa koronasta johtuen toimialalla syntyi erinäisiä menonsäästöjä, jotka tasan tasivat muun muassa koronasta johtuvaa tuottojen laskea sekä henkilöstökulujen nousua.

Ympäristötoimialan nettotuotot olivat 1,8 milj. euroa. Nettotuotot kasvoivat edellisvuodesta 0,6 milj. euroa. Nettotuottojen kasvua selittää pääasiassa maankäyttösopimusten ennakkomaksujen tuloutusten kasvu, joka osaltaan tasasi myös kulujen nousua erityisesti tilakeskuksen osalta. Tilakeskuksen kuluja edellisvuodesta nosti merkittävästi muun muassa sisäilmaongelmien aiheuttamat väestötilakustannukset sekä erinäiset rakennusten purkukulut.

Aleksia-liikelaitoksen liikealijäämä oli 0,5 milj. euroa. Liikealijäämä heikkeni edellisvuodesta noin 0,3 milj. euroa. Nurmijärven Vesi -liikelaitoksen liikealijäämä oli 2,2 milj.

euroa. Liikealijäämä kasvoi edellisvuodesta 0,6 milj. euroa. Kasvua selittää pääasiassa liikevaihdon nousu, joka osaltansa selittyy kotitalouksien veden käytön kasvulla koronasta johtuen.

Toimialojen toiminnan ja talouden toteutumisesta on raportoitu tarkemmin luvussa Talousarvion toteutuminen. Liikelaitosten taloudesta ja toiminnasta on raportoitu liikelaitosten erillistilinpäätöksissä, jotka ovat tilinpäätösasiakirjan lopussa.

Verotuloja kertyi yhteensä 200,6 milj. euroa. Verotulot nousivat edellisvuodesta 10,9 milj. euroa. Kasvusta noin 4 miljoonaa euroa selittyy kunnallisveroprosentin ja kiinteistöveroprosenttien korotuksilla sekä 1,9 milj. euroa yhteisöverotuoton kunnan jako-osuuden määräaikaisella korotuksella, joka kuului osaksi kuntatalouden koronatukipakettia. Myös verovuodelta 2019 muodostuneita verotuloja siirtyi tilittäväksi vuodelle 2020, joka osaltaan korotti tilikauden lopullista verotulokertymää.

Valtionosuuksia kertyi yhteensä 51,7 milj. euroa. Valtionosuudet nousivat merkittävästi edellisvuodesta, noin 19,4 milj. euroa. Valtionosuuksien nousua selittää erityisesti valtion koronatuot, joita Nurmijärven kunnalle maksettiin valtionosuusjärjestelmän kautta yhteensä 13,4 milj. euroa. Valtion koronatuotien tavoitteena on ollut paikata koronasta aiheutuvia verotulojen menetyksiä sekä koronaan varautumisesta ja hoidosta aiheutuvia sosiaali- ja terveystenonien nousua. Koronatuotien on määrä poistua kuntataloudesta vuodesta 2022 alkaen.

Rahoitustuottojen ja -kulujen netto oli tilinpäätöksessä 1,3 milj. euroa positiivinen, joka vastaa edellisvuoden tilinpäätöstasoa. Lainakannan kasvuun liittyvää korkokulujen nousupainetta hillitsee poikkeuksellisen alhainen korkotaso. Korkoympäristön mahdolliseen kiristymiseen

on ruvettu varautumaan kunnan lainasalkun suojausasetta nostamalla.

Poistot asettuivat 18,2 milj. euroon kasvaen edellisvuodesta 0,9 milj. euroa. Omaisuuden tasearvon alaskirjauksia tehtiin 2,5 milj. eurolla. Alaskirjaukset kohdentuivat sisäilmaongelmien perusteella käytöstä poistuneisiin Seitsemän veljeksien kouluun, Rajakaareen sekä Vaskomäen ja Tornitien päiväkoteihin.

Kunnan tilikauden tulos asettui lopulta 7,7 milj. euroon. Toteutetun 6,0 milj. euron investointivaruksen jälkeen tilikauden ylijäämä asettui 1,7 milj. euroon.

Kunnan investointitaso säilyi edellisvuoden tasossa investointien omahankintamenon asettuessa 35 milj. euroon. Merkittäviä investointeja talorankennushankkeiden osalta olivat Metsolan päiväkodin uudishanke ja Maaniiton koulun peruskorjaus. Kunnallistekniikan rakentamisen nettokulut olivat 10,3 milj. euroa. Merkittäviä infrahankkeita olivat Klaukkalan kehätiehanke, Vanha-Klaukan ja Heinojan asemakaava-alueiden rakentaminen sekä pohjoisen Ilvesvuoren työpaikka-alue.

Kunnan lainakanta asettui 206,7 milj. euroon. Velkaantumisen hidastui edellisvuosista lainakannan kasvun asettuessa 7,2 milj. euroon. Pitkäaikaisten lainojen nettolisäys oli 0,8 milj. euroa ja lyhytaikaisten lainojen lisäys 6,4 milj. euroa.

Tilinpäätöslaskelmien tunnuslukujen perusteella kunnan taloudellinen asema ei oleellisesti muuttunut edellisvuodesta. Kunnan talouden vakavaraisuutta kuvaava omavaraisuusaste nousi maltillisesti edellisvuoden 32,2 prosentista 33,5 prosenttiin. Tasapainoisen talouden omavaraisuusaste tulisi olla vähintään 50 prosenttia. Kunnan lainojen ja käytettävissä olevien tulojen välistä suhdetta kuvaava suhteellinen velkaantuneisuus laski 98,6 prosentista 88,9 prosenttiin. Kunnan tulorahoituksen riittävyyttä vieraanpääoman korkokuluihin ja pääoman lyhennyksiin kuvaava laskennallinen lainanhoitokate oli 1,1 joka osaltaan vahvistaa muiden tunnuslukujen tavoin kunnan taloudellisen aseman olevan heikko.

Selvitys tilikauden aikana toteutetuista talousarvionmuutoksista

Kunnan tilinpäätösennuste vaihteli tilikauden aikana poikkeuksellisen paljon koronasta johtuen. Tilikauden alkupuolella tilinpäätösennuste kääntyi kunnan ensimmäisessä osavuosikatsauksessa 8,3 alijäämäiseksi koronakriisin puhjettua pandemiaksi. Toteutetun lockdownin sekä muiden koronan aiheuttamien häiriöiden perusteella kansantalousennusteet heikentyivät merkittävästi, joka osaltaan heijastui kuntien verotuloennusteisiin ja sosiaali- ja terveystulojen kasvuennusteisiin.

Nurmijärven kunnan osalta verotulojen ennustettiin laskevan 13,2 milj. euroa aikaisemmasta koronaa edeltävästä ennusteesta. Sosiaali- ja terveystulojen tilinpäätösennustetta heikennettiin 6,7 milj. euroa, jonka perusteella soten nettomenojen ennuste nousi vuoden 2019 tilinpäätöstasolle. Kunnan omassa tuotannossa varsinaisina talousarvionmuutoksina sivistys- ja hyvinvointitoimialan nettomenoja nostettiin 0,4 milj. euroa varhaiskasvatuspalveluiden tulosarvion laskun perusteella. Investointimäärärahoja vähennettiin nettomääräisesti 0,4 milj. euroa. Lisäksi kriisin alkuvaiheessa oletettiin, että valtion taloudellinen tuki kunnille toteutuu viiveellä ja porrastetusti useampana vuotena, joka osaltaan heikensi alkuvuonna kunnan tilinpäätösennustetta.

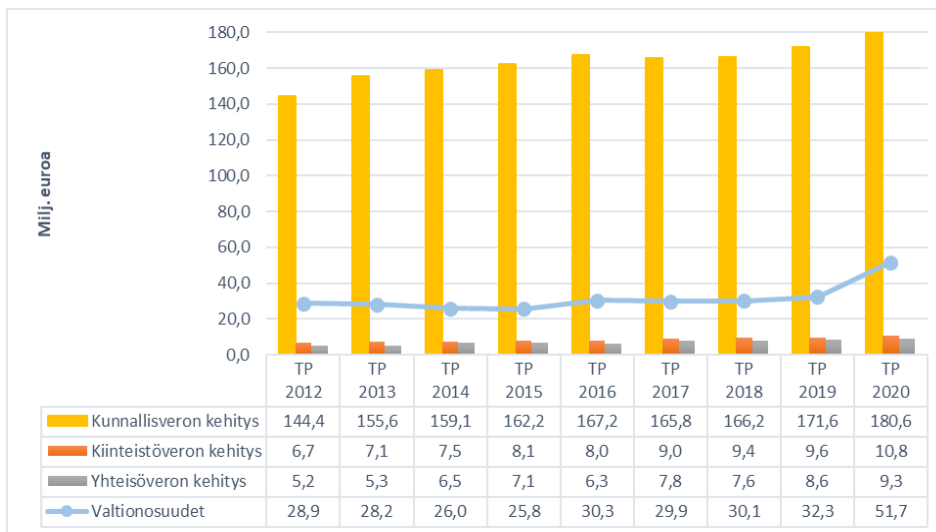
Kesäkuun osavuosikatsauksessa tilinpäätösennuste parani valtion ensimmäisen vaiheen koronakupäätösten ja verotuloennusteen parantumisen seurauksena. Tässä vaiheessa alijäämäennuste asettui 2,9 milj. euroon. Toisessa osavuosikatsauksessa tehtiin useita muutoksia talousarvion käyttötalousosaan. Muun muassa sivistys- ja hyvinvointitoimialan nettomenoarviota laskettiin 0,5 milj. euroa ja Aleksia liikelaitoksen toimintatuottoennustetta laskettiin 0,5 milj. euroa ja toimintakuluennustetta 0,2 milj. euroa. Kesäkuun osavuosikatsauksen talousarvionmuutosten perusteella kunnan palvelutuotannon nettomenojen ennuste laski 0,2 milj. euroa. Lisäksi investointimäärärahoja vähennettiin 2,0 milj. euroa.

Syyskuun osavuosikatsauksessa tulorahoitukseen tehtiin varsinaiset talousarvionmuutokset kesän jälkeisten verotuloennusteiden ja valtion kuntatalouden koronakupäätösten perusteella. Osavuosikatsauksessa verotuloennustetta laskettiin alkuperäisestä talousarviosta 8,5 milj. euroa ja valtionosuusennustetta nostettiin 8,4 milj. euroa.

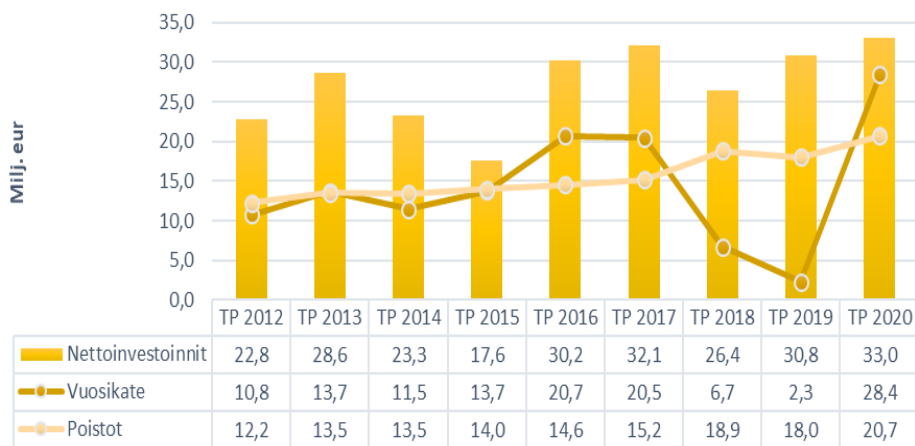
Lisäksi käyttötalouteen tehtiin useita talousarvionmuutoksia, muun muassa sosiaali- ja terveystulojen budjettia korotettiin 9,4 milj. eurolla alkuperäisestä talousarviosta ja konsernipalveluiden nettomenoja nostettiin 0,7 milj. euroa. Sivistys- ja hyvinvointitoimialan nettotuottoja nostettiin 0,8 milj. euroa. Nurmijärven Vesi-liikelaitoksen tuottoarviota nostettiin 0,7 milj. euroa ja menoarviota laskettiin 0,1 milj. euroa. Syyskuun osavuosikatsauksen talousarvionmuutosten perusteella kunnan palvelutuotannon nettomenot nousivat 7,3 milj. euroa. Investointimäärärahoja vähennettiin 2,1 milj. euroa.

Lisäksi syyskuun osavuosikatsauksen ulkopuolisena talousarvionmuutoksena päätettiin Rajamäen Uimahalli Oy:lle myönnetyn toimintatuen korottamisesta 0,1 milj. eurolla.

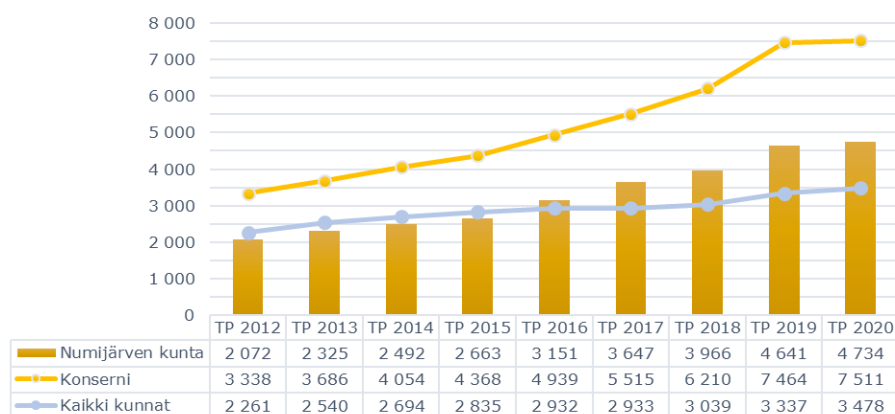
Verotulot ja valtionosuudet 2012-2020, milj. euroa

Nettoinvestoinnit, vuosikate ja poistot 2012-2020, milj. euroa (kunta+liikelaitokset)

Lainakanta 2012-2020, euroa/asukas (kunta+liikelaitokset)

Olellaiset muutokset kunnan toiminnassa

Nurmijärven kunnan organisaatorakennetta on uudistettu vuosien 2018 ja 2019 aikana ja vuonna 2020 toiminta saatiin vakiinnutettua uuden organisaatorakenteen mukaisesti. Uudistusten taustalla ovat vaikuttaneet muun muassa sosiaali- ja terveystalouden järjestämisen ja tuotantovastuun siirtyminen kunnalta Keski-Uudenmaan sote-kuntayhtymälle sekä yleiset tavoitteet kunnan päätöksenteon ja operatiivisen toiminnan järkevöittämisestä. Organisaatiomuutokset ovat kohdistuneet sekä toimialarakenteen että tulosaluerakenteen muuttamiseen. Viimeisin 1.1.2020 voimaastunut organisaatiomuutos käsitti hallinnollisteknisen Ylin päätöksenteon toimialan purkamisen ja sen alaisten toimintojen sulauttamisen osaksi konsernipalveluita ja ympäristötoimialaa. Lisäksi sosiaali- ja terveystalouden budjetiosuudet siirtyivät omalle hallinnollistekniselle Sosiaali- ja terveystaloudelle toimialalle. Tarkemmat tiedot organisaatiouudistuksista on esitetty vuoden 2019 tilinpäätöksessä.

Vuosina 2019 ja 2020 valmistellusta palveluverkkosuunnitelmasta päätettiin valtuustossa loppuvuodesta 2020 sekä jatkosäilytyksessä vuoden 2021 tammikuussa. Merkittävin yksittäinen muutos kunnan palveluverkossa keskittyi kunnan lukiopalveluiden keskittämiseen Kirkonkylälle. Keskittämispäätöksen perusteella kunnallinen lukio-opetus Rajamäellä päättyi ja tarvittavat toimitilat Kirkonkylällä järjestetään joko uudiskohteena tai olemassa olevien saneerattujen tilojen ja uudistuotannon yhdistelmänä. Palveluverkkopäätöksiin sisältyi useita pienempiä palvelutuotannon kehittämiseen liittyviä tavoitteita ja toimenpiteitä, joita on tarkemmin esitetty palveluverkkosuunnitelmassa.

Palveluverkkosuunnitelman valmistelun yhteydessä kunnassa käynnistettiin palvelutuotannon ohjausmallin kehittämistyö, johon osaltaan myös palveluiden tuotetuote kiinteästi liittyy. Uuden palvelutuotannon ohjausmallin keskeisenä tavoitteena on tuoda palvelutuotannon kehittämistyö osaksi vuosittain vahvistettavaa palveluiden järjestämissuunnitelmaa. Järjestämissuunnitelmassa kuvataan palveluiden järjestämisen periaatteet ja järjestettävät palvelut sekä annetaan ehdotuksia palvelutuotannon kehittämiseksi. Palvelutuotannon tarkasteluun perustuen palveluiden järjestämissuunnitelmassa annetaan myös vuotuinen talousarviokehys.

Kunnan pitkän aikavälin talousennusteen heikentymisestä johtuen kunnassa käynnistettiin kesäkuussa 2019 vahvistetun NUUKA-ohjelman päivitystyö sekä NUUKA-ohjelman toteuttamiseen tähtäävän NUUKA:n toimenpidesuunnitelman valmistelutyö. NUUKA-ohjelman päivitykset keskittyvät pääasiassa lainakantarajoitteiden, veroratkaisun ja investointiohjelman tarkistamiseen.

NUUKA:n toimenpidesuunnitelma käsittää konkreettiset toimenpiteet kunnan ja Aleksia liikelaitoksen palvelutuotannon sopeutuksista. Toimenpidesuunnitelman pysyvien säästöjen kumulatiivisen vaikutuksen on arvioitu olevan 21,5 milj. euroa aikavälillä 2021-2029. Kertaluontoisia säästöjä on arvioitu kertyvän 24,8 milj. euroa.

Edellä esitetyllä talouden sopeutustyöllä tähdätään kunnan merkittävän velkaantumisen hillitsemiseen sekä alijäämäkierteen katkaisemiseen. NUUKA:n toimenpidesuunnitelman asettamisesta päätettiin valtuustossa tammikuussa 2021. NUUKA-ohjelman päivittämisestä ja tarvittavista veroratkaisuista valtuuston on määrä päätätä vuoden 2021 marraskuun talousarviokokouksen yhteydessä.

Vuoden 2019 aikana käynnistynyt kunnan kannalta merkittävä Klaukkalan kehätiehanke valmistui vuoden etujassa ja avattiin tieliikenteen käyttöön loppuvuodesta 2020. Kehätie on Klaukkalan keskustajaman kiertävä yhteys, joka parantaa alueen liikenneolosuhteita ja mahdollistaa lähialueiden maankäytön kehittämisen. Kunnan omien investointihankkeiden osalta merkittävimpiä olivat Metsolan päiväkodin ja Valkjärven koulun uudiskohteiden valmistuminen sekä Maaniitun koulun peruskorjauksen valmistuminen. Infrarakentamisessa mm. Vanhan-Klaukan ja Heinojan asemakaava-alueiden suunnittelu- ja rakentamistyö eteni suunnitellusti.

Talousarvion sitovuudesta on säännelty talousarviossa. Oleelliset tilikauden 2020 talousarviopoikkeamat on käsitelty hallituksessa 29.3.2021 ja valtuustossa 28.4.2021. Merkittäviä poikkeamia muutetusta talousarviosta olivat sosiaali- ja terveystalouden nettomenojen ylitys noin 1,6 milj. euroa, sivistys- ja hyvinvointitoimialan nettomenojen alitus noin 1,4 milj. euroa sekä ympäristötoimialan nettotuottojen alitus 0,6 milj. euroa. Positiivisena poikkeamana rahoituserissä valtuusto on vahvistanut verotulojen 2,6 milj. euron ylityksen muutetusta talousarviosta sekä valtionosuuksien ylityksen 6,4 milj. euroa muutetusta talousarviosta. Lisäksi valtuusto on vahvistanut positiivisena poikkeamana lainakannan muutoksen alittumisen 3,0 milj. eurolla.

Kunnan konsernirakenteessa ei tapahtunut oleellisia muutoksia tilikauden 2020 aikana. Kunnan omistusosuudet Keski-Uudenmaan työterveys Oy:ssä ja Uudenmaan työterveys Oy:ssä pienenevät Vihdin, Lohjan, Karkkilan ja Perusturvakuntayhtymä Karviaisen tullessa yhtiöiden osakkaaksi. Alkuvuonna 2021 on päätetty kunnan tytäryhtiö Kiljavanrinteen Kiinteistöt Oy:n purkamisesta ja omaisuuden siirtämisestä kunnalle. Kunnan vähemmistöomistuksessa olevan Kiljavan Sairaala Oy:n sote-

toiminnot siirtyivät Keski-Uudenmaan sote-kuntayhtymälle ja yhtiön pääasiallinen liiketoiminta keskittyy jatkossa sairaalakiinteistön hallintaan.

1.1.4 Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Kunnan toimintaa tulevaisuudessa haastaa edelleen kunnan talouden ongelmat. Kunnan lainakanta on noussut 75,6 miljoonasta eurosta yli 200 milj. euroon aikavälillä 2011-2020. Tilikausien 2018 ja 2019 aikana alijäämiä on muodostunut yhteensä noin 28 milj. euroa. Myöskään tilikauden 2020 positiivinen tulos ei varsinaisesti helpota kunnan taloudellista tilannetta, sillä tilikausien ennustetaan nopeasti painuvan alijäämäisiksi valtion koronatukien poistuttua kuntataloudesta vuoden 2021 jälkeen. Velkaantumisen ennustetaan kiihtyvän tulevaisuudessa erityisesti merkittävistä investoinneista ja käyttötalousmenojen nousupaineista johtuen.

Ilman talouden sopeutustoimia kunnan edellisten tilikausien ylijäämät tulisivat syödyksi kuluvan vuosikymmenen loppuun mennessä sekä lainakanta nousisi yli 500 milj. euroon. Uhkana on, että kunnan tase kääntyy alijäämäiseksi, joka osaltaan voi johtaa kriisikuntatarkasteluun, jos kunta ei säännellyssä määrääjässä kykene kattamaan alijäämiä omaehtoisilla sopeutuksilla. Lisäksi voimakas velkaantuminen johtaa korkokulujen kasvuun sekä kasvattaa korkoriskejä pitkällä aikavälillä. Jo kunnan nykyisellä lainakannalla korkoympäristön maltillinenkin kiristyminen kasvattaisi toteutuessaan korkokuluja noin miljoona euroa vuodessa. Suurin korkoriski ajoittuu erityisesti kuluvan vuosikymmenen puolivälin jälkeiseen aikaan, kun valtaosa kunnan isoista lainoista ja korkosuojauksista erääntyy.

Kunnan talouden sopeuttamisen kannalta nykyisen palvelutuotannon tehostaminen toimitilaverkkoa ja toimitilojen käyttöä järjehtämällä nousevat keskeiseen asemaan kunnan omassa palvelutuotannossa. Kunnan palveluverkon kehittämisessä tulee erityisesti huomioida Nurmijärven kunnan väestön demografiset muutokset ja niiden vaikutukset palvelutarpeisiin. Riskinä on, että investoinneilla tuetaan nykyisen palveluverkon ylläpitämistä, vaikka väestölliset olosuhdemuutokset edellyttävät palveluverkolta erilaista tuottamisen rakennetta.

Lisäksi maankäytössä tulee vahvistaa infrahankkeiden priorisointia muun muassa arvottamalla niitä tulovirta-vaikutusten ja pääoman kiertonopeuden perusteella (pääoman kiertonopeus = aikajänne maanpohjan hankinnasta sen jalostamiseen ja luovuttamiseen). Alueiden kehittämisessä on myös tärkeä huomioida kunnan olemassa oleva palvelutuotannon kapasiteetti suhteessa mahdollisesti kasvavaan väestöpohjaan. Mitä paremmin

olemassa oleva palveluverkko tukee kasvavia palvelutarpeita uusien asuinalueiden avautuessa, sitä tehokkaampi taloudellinen nettovaikutus alueella on kunnalle.

Nurmijärven kunnassa merkittävin kasvupaine käyttötaloudessa kohdistuu sosiaali- ja terveystalouteen. Kunnan talouden tasapainoon saattaminen on riippuvainen osaltaan Keski-Uudenmaan sote-kuntayhtymän kyvystä ehkäistä palvelutuotannon menojen kasvua lähitulevaisuudessa. Yhtymä on yhteistyössä omistajakuntien kanssa asettanut tuottavuusohjelman menonkasvun hillitsemiseksi. Tätä työtä jatketaan tulevaisuudessa edelleen omistajaohjausyhteistyön kautta.

Korona-viruksen kääntyminen pandemiaksi on muuttanut merkittävästi Suomen talouskasvun kehityssuuntaa tulevaisuudessa. Jo ennen koronaa Suomi oli muun globaalitalouden mukana siirtymässä hitaan talouskasvun vaiheeseen ja nyt koronan myötä talouden kasvunesteet näyttävät entistä vaimeampina. Talouden ennakoitaan elpyvän, mutta elpyminen näyttää hitaana, jolla osaltaan on vaikutuksia kunnan verotulojen kehittymiseen. Kunnan talouden tasapainottuminen edellyttää tuntuva tulorahoituksen kasvua vuosittain, sillä käyttötalousmenot ja poistot kasvavat vuosittain. Mikä tulorahoituksen kehitys jää jälkeen menojen kasvusta, syventää tämä entisestään kunnan talouden tulojen ja menojen rakenteellisia ongelmia.

Toiminnallisesti kunnan lähtökohdat tulevaan ovat erinomaiset. Kunnan palvelut ovat verrattain laadukkaat. Kunnan sijainti hyvien liikenneyhteyksien varrella Helsinki-Tampere kasvukäytävällä on erinomainen ja vaikuttaa oleellisesti asuin- ja yritystonttien kysyntään ja edelleen rakentamiseen ja väestönkasvuun. Kunnan työttömyysaste on verrattain matala ja väestöllinen huoltosuhte kohtuullinen. Tämä vaikuttaa erityisesti kunnan kunnallisverotulopohjaan, joka on yksi maan vahvimpia.

Näiden positiivisten tekijöiden perusteella kunnalla on erinomaiset lähtökohdat kehittää omaa toimintaansa tulevaisuudessa siten, että tehtävä elinvoimatyö pystytään tekemään myös taloudellisesti kestäväällä tavalla.

1.1.5 Nurmijärven kunnan henkilöstö

Uusi henkilöstöohjelma linjaa henkilöstötyön ja johtamisen kehittämistä vuosina 2020 ja 2021 (kunnanhallitus 16.3.2020 § 56). Yhteisten arvojen ja hyvän työilmeen lisäksi ohjelma painottaa positiivista ammattitaitoa, osallisuutta ja yhteisöllisyyttä sekä uudistuvaa johtamista. Siksi henkilöstöohjelma nimettiin Ilmiöntekijöiden käsikirjaksi. Joulukuussa järjestettiin ilmiöntekijöiden juhla, jossa palkittiin kuntaa pitkään palvelleita työntekijäitä rahapalkkiolla ja lisäksi jaettiin ilmiöntekijäpalkinnot kunnan arvoja ja strategiaa erinomaisella tavalla edistäneille tiimeille ja työryhmille.

Maaliskuusta alkaen koronaepidemia on vaikuttanut kunnan toimintaan ja henkilöstöön monin tavoin. Erilaiset ja toistuvat muutokset ovat vaatineet kaikilta paljon joustavuutta ja voimavaroja, toisaalta on ollut mahdollista opetella uusia käytäntöjä ja työkaluja. Kunnan palvelujen yhteiskunnallinen merkitys ja kunnan henkilöstön työpanos palvelujen jatkumisen turvaajina korostuivat. Tilanteen ennakoimattomuus ja tartuntojen riskit ovat lisänneet selvästi työn kuormittavuutta.

Työssään koronavirukselle altistui tai sairastui kuitenkin vain hyvin pieni osa henkilöstöstä. Tämä osoittaa, että työntekijämme huolehtivat erinomaisesti sekä henkilöstön että asiakkaiden terveysturvallisuudesta perustehtäviensä ohella.

Kevään yhteistoimintaneuvotteluissa sovittiin keinoista, joilla lomautusten sijaan vastattiin epidemian aiheuttamiin työjärjestelyihin. Etätö yleistyi hallinto- ja asian- tunti tehtävissä ja etätöön laadittiin uudet ohjeet myös epidemian jälkeiseen aikaan. Henkilöstön poissaolojen määrä laski jonkin verran, vaikka suositusten mukaisesti pientenkin oireiden vuoksi jäätettiin pois töistä.

1.1.6 Ympäristöasiat

Erityisesti ympäristöasiat otetaan huomioon maankäytön suunnittelussa, jäte- ja vesihuollossa, kiinteistöhuollossa sekä vesienhoidossa ja vesiensuojelussa. Yleis- ja asemakaavatasoiseen suunnitteluun sisältyvät tarvittavat maisema-, luonto- ja muut ympäristöselvitykset. Maankäytön suunnittelun yhteydessä hankittu selvitystieto otetaan huomioon kaavamerkinnoissa ja -määräyksissä sekä kaavan täytäntöönpanoon liittyvässä kunnallisteknisessä rakentamisessa ja muun rakentamisen ohjauksessa.

Myös koulutuspäivien, matkakorvausten ja työtapaturmien määrä laski selvästi edelliseen vuoteen nähden. Sijaisia palkattiin erityisesti kevätkaudella tavallista vähemmän.

Tyytyväisyys kuntaan työpaikkana oli henkilöstökyselyn perusteella samalla tasolla kuin edellisenä vuonna. Vuosittaisen kyselyn avulla analysoidaan työilmapiirin kehitystä, erityisesti johtamisen, työhyvinvoinnin ja yhteistyön näkökulmista. Kokonaiskeskiarvo oli 2,69, asteikolla 0–4 (v. 2019: 2,71).

Kunta-alan työehtosopimuksista sovittiin ajalle 1.4.2020 - 28.2.2022 toukokuussa. Sopimusten myötä kilpailukysymyksen mukaiset työajan pidentykset poistuivat elokuun lopussa. Palkkoja korotettiin 1,22 % suuruisella yleiskorotuksella 1.8.2020 alkaen ja lisäksi sopimus sisältää yleiskorotukset ja paikallisesti jaettavat järjestelyerät vuodelle 2021.

Kunnan palveluksessa oli vuoden 2020 lopussa alussa yhteensä 1748 henkilöä. Heistä vakinaisessa työ- tai virkasuhteessa oli 76 % ja määräaikaisessa palvelussuhteessa 24 %. Henkilöstömäärä pysyi lähes edellisen vuoden tasolla, kasvua oli 0,8 %. Henkilötyövuosia kertyi yhteensä 1679 HTV:tä. Talousarvioon sisältyvässä henkilöstösuunnitelmassa perustettiin vuodelle 2020 yhteensä 17 uutta vakinaista virkaa ja työsuhteista tehtävää.

Tässä tilinpäätöksessä HTV:t on korjattu takautuvasti vuodelta 2019 Kuntari -raportointijärjestelmässä havaitun virheen vuoksi.

Nurmijärven kunta on vuodesta 2011 lähtien sitoutunut KUUMA-kuntien yhteiseen Keski-Uudenmaan strategiaan ilmasto-ohjelmaan. KUUMA-seudun ilmasto-ohjelma päivitettiin vuonna 2020. Tärkeimpänä toimenpiteenä ilmasto-ohjelmassa on kuntien energiatehokkuussopimusten solmiminen.

Nurmijärven kunta on solminut työ- ja elinkeinoministeriön kanssa kunta-alan energiatehokkuussopimuksen kaudelle 2017–2025. Kunnanhallitus on huhtikuussa 2019 hyväksynyt energiatehokkuussopimuksen veloitteisiin sisältyvän toimintasuunnitelman vuoteen 2025

saakka. Nurmijärven kunnan toimintasuunnitelmassa on nostettu esiin toimet ja toiminta-alueet, joissa kunta pystyy vaikuttamaan energiatehokkuuden parantamiseen ja joiden avulla pyritään saavuttamaan vuodelle 2025 asetettu 7,5 % energiansäästötavoite. Tähän mennessä saavutettu säästö on 18 % säästötavoitteesta, joten tekemistä riittää myös tuleville vuosille. Toimenpiteissä ei huomioida ainoastaan teknisiä toimenpiteitä, joiden avulla säästötavoitetta raportoidaan, vaan myös toimintaa ohjaavia toimenpiteitä. Keski-Uudenmaan strategisessa ilmasto-ohjelmassa on kauden 2017-2025 energiatehokkuussopimusta kunnianhimoisempi säästötavoite, 9 %.

Nurmijärven Vesi-liikelaitos huolehtii toiminta-alueensa jätevesien käsittelystä ja osallistuu aktiivisesti kunnan alueen pohjavesien suojeluun.

Kunnan viemäröidyltä alueilta tulevien jätevesien tehokkaalla puhdistuksella vähennetään osaltaan kunnan ympäristön ja osaltaan Suomenlahden ja Itämeren ravinnekuormitusta. Nurmijärven puhdistetut jätevedet virtaavat Klaukkalan osalta Luhtajoen kautta ja Kirkonkylän osalta suoraan Vantaanjokeen ja joki laskee edelleen Suomenlahteen. Nurmijärven jätevedenpuhdistuksessa syntyvä liete kuljetettiin Kekkilä Oy:n Nurmijärven Metsä-Tuomelan kompostointilaitokselle ja siitä tehtiin maanparannusainetta. Kekkilä huolehti lietteestä tehdyn maanparannusaineen toimituksesta hyötykäyttöön.

Keski-Uudenmaan ympäristökeskus huolehtii yhteistointiasopimuksen mukaisesti mm. Nurmijärven kunnan ympäristönsuojelun tehtävistä. Keski-Uudenmaan ympäristökeskus tavoittelee seudullisesti terveellistä, turvallista ja viihtyisää elinympäristöä sekä monipuolista ja ekologisesti kestävää luonnonympäristöä. Päämäärään

päästökseen ympäristökeskus tuottaa laadukkaita viranomaispalveluita sekä toimii ympäristöasioissa aktiivisena yhteistyökumppanina. Nurmijärven kunnan maksumuus ympäristönsuojelun palveluista Keski-Uudenmaan ympäristökeskukselle oli noin 460 000 euroa.

Kunnan vastuulla olevan jätehuollon järjestämisen on hoitanut vuoden 2019 alusta lukien Kiertokapula Oy. Nurmijärven kunnan merkittävimmät ympäristövastuut muodostuvat yhdyskuntajätteen kaatopaikkojen kunnostamisesta ja jälkihoidosta.

Nurmijärven kunnan merkittävimmät ympäristövastuut muodostuvat yhdyskuntajätteen kaatopaikkojen kunnostamisesta ja jälkihoidosta. Metsä-Tuomelan jäteese-man ympäristöluvan mukaiset vastuut jakautuvat kunnan ja Kiertokapula Oy:n välillä pääpiirteittäin niin, että Kiertokapula vastaa päivittäiseen toimintaan liittyvistä vastuista, kunta kaatopaikan viimeistelystä ja jälkihoidosta. Mutaanmäen ja Valkjärven 90-luvulla suljettujen kaatopaikkojen jälkitarkkailua jatketaan edelleen. Myös maanlajitusaluiden toimintaa ja tarkkailua jatketaan ympäristölupien mukaisesti.

Nurmijärvellä on asumisessa syntyneiden sekajätteiden ja lietteiden osalta voimassa kiinteistön haltijan järjestämä jätteenkuljetus, jossa kiinteistön haltija kilpailuttaa ja sopii jätteenkuljetuksesta suoraan valitsemansa jätehuoltoyrityksen kanssa. Kunnan järjestämä biojätteen erilliskeräys on kunnan kilpailuttama. Sekajätteen osalta on meneillään siirtymäaika kunnan järjestämään jätteenkuljetukseen. Valtakunnallisesti kunnan järjestämä jätteenkuljetus on asukkaille edullisempaa ja sen ympäristövaikutukset ovat pienemmät tehokkaan reitityksen ansiosta. Kunnan järjestämällä jätteenkuljetuksella voidaan tarkoittaa sekä kunnan että kunnallisen jätehuoltoyhtiön järjestämää jätteenkuljetusta.

1.1.7 Arvio merkittävistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä

Riskienhallinnan järjestäminen

Riskeillä tarkoitetaan epävarmuustekijöitä, tapahtumia tai tapahtumaketjuja, joiden toteutuessa kunta/kuntakonserni ei saavuta sille asetettuja tavoitteita ja/tai kokee menetyksiä. Riskejä käsitellään ensisijaisesti vaikutuksiltaan kielteisinä tapahtumina, mutta myös menetetty mahdollisuus voi olla riski. Riskin merkittävyyttä arvioidaan toteutumisen todennäköisyyden sekä mahdollisten seurausten vakavuuden kautta.

Riskienhallinnan tavoitteena on edistää taloudellisuutta ja tehokkuutta, varmistaa toiminnan ja talouden raportoinnin oikeellisuus ja tietojen luotettavuus, turvata resurssit, omaisuus ja toiminnan jatkuvuus sekä varmistaa lakien, päätösten, sääntöjen ja ohjeiden noudattaminen. Riskienhallinnalla pyritään osaltaan varmistamaan myös se, että johtaminen, toiminnan suunnittelu ja päätöksenteko perustuvat oikeaan ja riittävään tietoon.

Toimiva riskienhallinta edellyttää järjestelmällistä ja ennakkoivaa tapaa tunnistaa, analysoida sekä hallita toimintaan liittyviä uhkia ja mahdollisuuksia. Riskienhallinnan kokonaisuuteen kuuluvat keskeisesti myös menettelyt toteutettujen riskienhallintatoimenpiteiden seurantaan sekä riskeistä raportointiin.

Sisäisellä valvonnalla tarkoitetaan kunnan ja kuntakonsernin sisäisiä menettely- ja toimintatapoja, joilla pyritään varmistamaan toiminnan laillisuus ja tuloksellisuus. Sisäinen valvonta on kunnan johdon ja hallinnon työväline, jonka avulla arvioidaan asetettujen tavoitteiden toteutumista, toimintaprosesseja ja riskejä.

Valvonnan tarkoituksena on edistää organisaation tehosta johtamista, riskien hallintaa ja toiminnan tuloksellisuuden arviointia. Nurmijärven kunnan päätöksentekoa, omaisuuden hallintaa ja sopimustoimintaa säätelevät lakien ja asetusten lisäksi mm. kuntastrategia, hallintosääntö, kunnanhallituksen ja lautakuntien toimintasäännöt, konserniohje, hankintaohje, varainhankinnan periaatteet ja talousarvion täytäntöönpano-ohjeet. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet on määritetty kunnanhallituksen 28.4.2008 hyväksymässä Nurmijärven kunnan sisäisen valvonnan ohjeessa. Kunnan sisäisen valvonnan ohjeen päivittytyö on käynnistynyt ja etenee siten, että päivitetty versio astuu voimaan vuoden 2021 puoliväliin mennessä.

Kunnassa on tällä hetkellä käytössä riskien arviointia ja koordinoitua tukeva 4Ks-ohjelmisto, joka kuuluu osaksi kunnan riskienhallinnanjärjestelmää.

Kunnan toimialat ja liikelaitokset syöttävät ohjelmaan tehtäväalueeseensa kuuluvat riskit ja arvioivat kunkin riskin osalta riskin toteutumisen todennäköisyyttä, riskin realisointitilanteen mahdollisia taloudellisia ja toiminnallisia vaikutuksia sekä riskin ehkäisystä aiheutuvia kustannuksia. 4Ks ohjelmistoon perustuva riskikartoitus käydään läpi säännöllisesti kunnan johtoryhmässä. Ohjelman teknisestä ylläpidosta vastaa kunnan hallintopalvelut.

Kunta on päättänyt uudistaa riskienhallintaohjelmiston, jonka perusteella ohjelmiston kilpailutus on toteutettu vuosien 2020-2021 aikana. Uuden ohjelmiston on tarkoitus tulla käyttöön vuoden 2021 puoliväliin mennessä ja sen tavoitteena on tukea kunnan riskienhallintaan liittyvää arviointi-, luokittelu- ja koordinoitua entistä laajemmin.

Strategiset riskit

Kunnalle keskeisimpiä strategisia riskejä ovat kunnan talouteen liittyvät riskit sekä sote-maakuntaudistukseen toteutukseen liittyvät riskit. Taloudellisia riskejä on käsitelty myöhemmin kohdassa Taloudelliset riskit.

Sote- ja maakuntaudistuksen on nykytietojen perusteella määrä astua voimaan vuodesta 2023 alkaen. Uudistuksen toteutukseen liittyvät riskit kunnan kannalta kiinnittyvä erityisesti kunnan taloudellisen aseman muutoksen, omaisuuden hallintaan sekä paikallisten sote-palveluiden kehittämisen kontrolliin menettämiseen. Rahoitusratkaisussa kunnan tulorahoitusta leikataan poistuvia sote-menoja vastaavalla määrällä. Kunnan tulorahoitus puolittuu, mutta sote-kiinteistöihin sitoutunut velka jää kunnalle kannettavaksi. Tämän johdosta kunnan suhteellinen velkaantuneisuus (velkojen ja käytettävissä olevien tulojen suhde) tulee kasvamaan merkittävästi. Myös sote-kiinteistöt aiheuttavat kunnalle merkittäviä omistusriskejä, mikäli kiinteistöt jäävät kunnalle ja sote-tuotanto kohteissa päättyisi. Sosiaali- ja terveystaloudet ovat kunnan elinvoiman kannalta keskeisempiä palveluja ja riskinä on, että maakuntien sote-palveluverkon alueellinen mukauttaminen voi johtaa paikallisella tasolla palvelujen supistumiseen. Tällä olisi toteutuessaan merkittäviä vaikutuksia kunnan elinvoimaan.

Toiminnalliset riskit

Kunnan palvelutuotanto nojaa suurilta osin erinäisten tietojärjestelmien varaan. Tietojärjestelmien toimimat-

tomuus voi toteutuessaan hidastaa työskentelyä heikentäen tuottavuutta. Pahimmillaan järjestelmähäiriöt voivat johtaa palvelutuotannon väliaikaiseen kaatumiseen tai tietoturvaloukkauksiin. Kunnan ICT-infrastruktuuria arvioidaan säännöllisesti ja riskejä pyritään ehkäisemään huolellisella suunnittelutyöllä. Kunnan tietotekniikkapalvelut kontrolloivat kunnassa muun muassa ohjelmistojen ja ICT-laitteiden hankkimista niin, että jokaisen komponentin turvallisuus ja soveltuvuus kunnan ICT-ympäristöön voidaan varmistaa ennen sen käyttöönottoa tuotannossa. Tietotekniikkapalveluiden tehtävä on vastata myös osaamisen ja työvoiman turvaamisesta poikkeustiloina muun muassa huolehtimalla alihankintasopimusten ajantasaisuudesta.

Osaavan henkilöstön saatavuuteen liittyvät haasteet on merkittävä riski kunnan henkilötöytäintensiiviselle palvelutuotannolle. Rakentamisen ja kiinteistöhallinnon osajapula on näkynyt Nurmijärven ympäristötoimialan rekrytoinneissa jo useamman vuoden. Viiveet vakanssien täyttämässä vaikuttavat oleellisesti kunnan toimintaprosesseihin, erityisesti pienissä asiantuntijavaltaisissa toimintayksiköissä. Myös henkilöstön työhyvinvointiin liittyvät riskit kasvavat merkittävästi, mikäli henkilöstö-vaajeesta johtuva ylimääräinen kuormitus kääntyy krooniseksi. Kunta on pyrkinyt tehostamaan rekrytoimista erinäisin tavoin muun muassa hakuilmoituksia kehittämällä, aktiivisella rekrytointiviestinnällä sekä tehtäväkuvien mukauttamisen mahdollisuuksia lisäämällä.

Viime vuoden tavoin keskeiseksi toiminnalliseksi riskiksi on arvioitu kunnan toimitilojen sisäilmaongelmat. Sisäilmaongelmat aiheuttavat palvelutuotannon järjestämiselle poikkeuksetta haasteita ja vakavassa sisäilmaongelmassa merkittäviä kustannuksia, mikäli sisäilmakorjaus vaatii laajoja, jopa runkorakenteisiin ulottuvia korjaustoimenpiteitä ja palvelutuotanto joudutaan siirtämään väistötiloihin. Sisäilmaongelmien varhainen toteaminen on tärkeää ongelmien laajenemisen ja ihmisten altistumisen ehkäisemiseksi.

Taloudelliset riskit

Kunnan talouden tasapainolla on suora vaikutus kunnan elinvoimatyön edistämiseen. Palvelujen kehittäminen ja investoiminen edellyttävät kunnan velkaantumisen hallintaa, jotta investointikyky säilyisi tulevaisuudessa ja rahoitusriskit eivät kasva liian suuriksi.

Kunnan talouden ongelmat liittyvät tulojen ja menojen väliseen rakenteelliseen epätasapainoon, mistä johtuen kunnan velkaantuminen on ollut voimakasta useita vuosia ja tilikaudet ovat kääntyneet alijäämäisiksi. Varsinaiset talouteen liittyvät riskit keskittyvät korkean velkaantuneisuuden synnyttämiin korkoriskeihin sekä taseen

ylijäämäpuskurin menettämiseen, joka osaltaan voi johtaa kriisikuntatarkasteluun. Kunnassa on käynnissä talouden sopeutustyö, jolla tähdätään velkaantumisen hillitsemiseen sekä alijäämäkierteen katkaisemiseen. Kunnan talouden saattaminen tasapainoon lähivuosien aikana on erittäin tärkeää, sillä talouden ongelmat johtavat pitkittyessään lopulta palvelutuotannon laatutason laskuun, investointikyvyn heikentymiseen sekä verotuksen merkittävään kiristämiseen.

Velkaantumisen hillitseminen on tehokkain keino korkoriskien hallintaan. Sen lisäksi korkoriskejä pyritään hallitsemaan rahoituksen suunnittelussa siten, että rahoitusehdot tukevat sekä maturiteetin että korkosidonnaisuuden puolesta kunnan korkoriskien suojaamisen tavoitteita.

Taloudellisten riskien arvioimisessa tulee huomioida myös kunnan takausriskit. Kunnan takausvastuut muiden yhteisöjen veloista olivat vuoden 2020 tilinpäätöksessä 31,2 milj. euroa. Kunnan takausriskien kehitystä arvioidaan velkaantumisen rinnalla säännöllisesti ja jokaisen takauksen osalta arvioidaan sen vaikutuksia kunnan toiminnalle mahdollisessa takausriskien realisoitumistilanteessa. Suurin osa takauksista on myönnetty omavelkaisena, jolloin päävelallisen maksukyvyttömyys-tilanteessa takausvastuu aktivoituisi siten, että kunta vastaisi päävelallisen jäljellä olevista lainavelvoitteista kuin omistaan. Takauksia myöntäessään kunnan tulee huolehtia riittävästä vastavakuuksista takausriskien minimoimiseksi.

Vahinkoriskit

Vahinkoriskillä tarkoitetaan riskiä, joka toteutuessaan aiheuttaa taloudellisia menetyksiä, henkilövahinkoja tai haittaa ympäristölle. Vahinkoriski kohdistuu tyypillisesti tiettyyn kohteeseen. Vahinkoriskejä ovat esimerkiksi omaisuuden vaurioituminen, tuhoutuminen tai häviäminen esimerkiksi rikoksen tai muun vahingollisen tapahtuman seurauksena.

Kunnan vahinko- ja vastuuriskien seurauksia on rajattu kattavilla vakuutuksilla. Kunnalle lakisääteisiä vakuutuksia ovat tapaturmavakuutus ja liikennevakuutus, minkä lisäksi kunnalla on voimassa ryhmähenkivakuutus. Lakisääteiset ja muut pakolliset vakuutukset otetaan vähintään sen mukaisina, mitä lainsäädäntö ja muut määräykset edellyttävät. Omaisuus- ja keskeytysvakuutukset sekä toiminnan ja hallinnon vastuuvakuutukset kilpailutetaan säännöllisin väliajoin niin, että kunnalla, sen liikelaitoksilla ja tytäryhteisöillä on aina ajantasainen ja mahdollisimman laaja ja kattava vakuutusurva sekä vakuutusyhtiön tarjoamat riskienhallinta- ja vahinkojen torjuntapalvelut.

Kunnalla on käytössä vakuutusmeklaripalvelu vakuutus- turvaan liittyvän riittävän asiantuntemuksen varmistamiseksi. Meklaripalvelu toteuttaa kunnan puolesta myös vakuutus- turvan kilpailuttamisen. Kunnan omaisuusluettelo ja henkilöstö on käyty läpi vakuutusmeklarin kanssa vuosina 2020 ja 2021, jonka perusteella vakuutus- turvaan on tehty tarvittavat päivitykset.

Tilikauden 2020 aikana ei syntynyt merkittäviä henkilö- tai omaisuusvahinkoja.

Vireillä olevat oikeuskäsittelyt:

- 1) Lepsämän ja Valkjärven koulujen, Lähtelän huoltorakennuksen ja Sääksin kahvilarakennuksen tulipaloja koskeva oikeudenkäynti oli marraskuussa 2020 Itä-Uudenmaan käräjäoikeudessa. Tekijät tuomittiin tuhotöistä rangaistukseen. Kunnan vahingonkorvausvaatimukset määrättiin käsiteltäväksi erillisessä oikeudenkäynnissä. Vastaajat ovat valittaneet rikos- tuomiota koskevasta päätöksestä Helsingin hovioikeuteen. Kunta on antanut pyydetyn vastineensa maaliskuussa 2021.

1.2 Selonteko sisäisen valvonnan järjestämisestä

Säännösten, määräysten ja päätösten noudattaminen

Tilikauden aikana ei ole ilmennyt tapahtumia, joissa toimielit tai toimialat olisivat jättäneet noudattamatta merkittävällä tavalla tai tarkoituksellisesti kunnan sääntöjä ja ohjeita (mm. hallintosääntö, kunnanhallituksen ja lautakuntien toimintasäännöt, sisäisen valvonnan ohje sekä kunnanhallituksen antamat ohjeet).

Valvontatoimenpiteet

Valvontatoimenpiteet perustuvat toimialojen sisäiseen omavalvontaan, keskitettyihin kertaluonteisiin valvontatoimeksiantoihin sekä kunnan tilintarkastajan tuottamiin väliraportteihin.

Valvonnassa on noussut esiin kilpailulain 30 d §:n mukaisen kirjanpidon eriyttämisveloitettarpeen kartoittaminen kunnassa, lähipiiri- ja sidonnaisuusasioiden huomiointi hankintojen ohjeistuksessa sekä hankintojen valvonnan ja seurannan tehostaminen. Raportit käydään säännöllisesti läpi kunnan johtoryhmässä ja samalla jaetaan vastuut prosessien kehittämiseksi. Kirjanpidon eriyttämisveloitettarpeita on kartoitettu ja todettujen havaintojen perusteella ryhdytty toimiin mm. Aleksian liikelaitoksen osalta.

- 2) Nurmijärven kunnanvirastoon tehdyn murron johdosta on nostettu syyte ja asia on vireillä Itä-Uudenmaan käräjäoikeudessa. Kunta on ilmoittanut vaatimuksensa asiassa.
- 3) Liikennevalopylvään vahingoittamista koskeva asia on myös vireillä Itä-Uudenmaan käräjäoikeudessa. Kunta on ilmoittanut vaatimuksensa.
- 4) Kunta on nostanut vireille moitekanteen Itä-Uudenmaan maa- ja metsätalouden valvontaviraston päätöksen moittimiseksi. Asia on edelleen vireillä, mutta asiassa on pyritty saamaan ratkaisu tiekunnan kanssa.
- 5) Järvimaan tonttien (15 kpl) luovutus- päätöksistä valittiin Helsingin hallinto- oikeuteen. Hallinto- oikeus antoi päätöksen, jossa se kumosi tonttien luovutus- päätökset valtaosin. Päätös ei ole vielä lainvoimainen tätä kirjoitettaessa.
- 6) Nurmijärven kunta on hakenut valituslupaa KHO:Ita Keski-Suomen Kuljetus Oy:lle myönnetyn ylijäämä- massojen, betonijätteen ym. varastointia koskevaan ympäristölupapäätökseen liittyen. Kunnanhallitus on 30.11.2020 antanut vastaselityksen ja asia on edelleen vireillä.

Avustusten jakamisessa noudatetaan avustus- sääntöjä ja harmaan talouden torjunnasta avustustoiminnassa – ohjetta.

Tavara- ja palveluhankinnoissa sekä talonrakennus- ja infrahankkeissa on keskitytty varmistamaan hankintojen suunnitelmallisuus ja yksittäisen hankinnan tarpeellisuus. Hankinnoissa noudatetaan hankintalainsäädäntöä ja kunnan hankintaohjetta.

Seuranta

Riskejä on pyritty hallitsemaan kiinnittämällä huomiota prosessien ajantasaisuuteen ja uusien työntekijöiden perehdyttämiseen. Sääntöjä, sääntöjä, määräyksiä ja päätöksiä on noudatettu. Omaisuutta on hankittu, luovutettu ja hoidettu hankintavaltuuksien ja toimintaa koskevien muiden sääntöjen mukaan. Toiminnassa on noudatettu Nurmijärven kunnan hallintosääntöä ja sisäisen valvonnan ohjeita.

Talousarvion vuositavoitteista on raportoitu säännöllisesti osavuositarkastuksissa. Säännöllinen valvonta toteutuu sopimuksien valvonnan, talousarvion toteutumisen seurannan sekä hyvän hallintotavan kautta.

Sisäisen valvonnan toimintaohjeen päivitystyö käynnistyi tilikaudella.

1.3 Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus

1.3.1 Tilikauden tuloksen muodostuminen

Tuloslaskelmaosa on kunnan kokonaistaloudellinen laskelma, jonka tehtävänä on osoittaa tulo-rahoituksen riittävyys palvelujen järjestämisestä aiheutuviin kustannuksiin. Esi-tetty tuloslaskelma sisältää kunnan ja liikelaitosten ulkoiset tuotot ja kulut. **Tilikauden 2020 tulos** oli 7,7 milj. euroa ylijäämäinen. Edelliseen vuoteen verrattuna tilikauden tulos parani 23,5 milj. euroa. Toimintatuottojen ja -kulojen erotuksena muodostuva toimintakate osoittaa, kuinka paljon kunnan palvelutuotannon nettomenoista jää katettavaksi verotuloilla, valtionosuuksilla ja rahoitustuotoilla. **Toimintakate** heikkeni edellisvuodesta noin 4,1 milj. euroa ja toimintatuotot kattoivat toimintakuluista 12,6 prosenttia. **Verotulot** kasvoivat edellisvuodesta 10,9 milj. euroa eli noin 5,7 prosenttia.

Rahoitustuottojen ja -kulojen netto oli tilikauden 2019 osalta 1,3 milj. euroa positiivinen. Rahoitustuottojen ja -kulojen netto on pysynyt edellisen vuoden tasolla.

Vuosikate osoittaa investointeihin käytettävissä olevan tulo-rahoitus-pohjan, joka on laskettu kunnan palvelutoiminnan vuosikulujen (toimintakate) ja tulo-rahoituksen (verotulot, valtionosuudet, rahoitustuottojen ja -kulojen netto) erotuksena.

Kunnan vuosikate nousi 28,4 milj. euroon ja parani edellisvuodesta 26,1 milj. euroa. Vuosikatteen merkittävää parannusta selittää varsinkin verotulojen ja valtionosuuksien kasvu. Asukaskohtainen vuosikate oli 651 euroa, kun edellisvuonna asukaskohtainen vuosikate oli 160 euroa.

Vuosikate kattoi poistoista 137,2 % prosenttia, tasapainoisessa taloudessa prosenttiosuus asettuu vähintään 100 prosenttiin.

Poistot alittivat talousarvion 2,1 milj. eurolla poistojen asettuessa yhteensä 18,2 milj. euroon. Poistot nousivat edellisvuodesta noin 0,9 milj. euroa. Omaisuuden alas- kirjauksia toteutettiin vuonna 2020 2,5 milj. euroa.

Tuloslaskelma, 1000€	2020	2019
Toimintatuotot	32 445	31 579
Valmistus omaan käyttöön	0	0
Toimintakulut	-257 642	-252 638
Toimintakate	-225 198	-221 060
Verotulot	200 631	189 728
Valtionosuudet	51 698	32 294
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	0	1
Muut rahoitustulot	2 483	2 505
Korkokulut	-571	-577
Muut rahoituskulut	-620	-609
Vuosikate	28 424	2 282
Poistot ja arvonalentumiset	-20 711	-18 033
Tilikauden tulos	7 713	-15 751
Tilinpäätössiirrot	-5 988	13
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	1 726	-15 738

Tuloslaskelman tunnusluvut	2020	2019
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	12,6 %	12,5 %
Vuosikate/Poistot, %	137,2 %	12,7 %
Vuosikate, euroa/ asukas	651	53
Asukasmäärä	43 669	42 991

Tuotot, 1000€	2020	2019
Toimintatuotot	32 445	31 579
Verotulot	200 631	189 728
Valtionosuudet	51 698	32 294
Rahoitustuotot	2 483	2 506
Yhteensä	287 257	256 107

Kulut, 1000€	2020	2019
Henkilöstökulut	74 824	74 253
Palvelujen ostot	155 496	152 561
Aineet tarv. ja tavarat	11 401	12 165
Avustukset	10 514	9 790
Muut toimintakulut	5 408	3 869
Rahoituskulut	1 191	1 186
Poistot ja arvonalentumiset *	20 723	18 045
Yhteensä	279 556	271 870

* Poistot sisältävät poistoeron 12 500 euroa.

1.3.2 Toiminnan rahoitus

Tilinpäätöksen rahoituslaskelma koostuu kunnan ja liikelaitosten varsinaisen toiminnan ja investointien sekä rahoitustoiminnan rahavirtojen muutoksista. Rahoituslaskelma muodostetaan tilinpäätöksen tuloslaskelmasta, investointiosasta ja taseesta.

Toiminnan ja investointien rahavirta

Toiminnan rahavirta kuvaa tuloslaskelmassa esitettyjen tuottojen ja kulujen vaikutusta rahavaroihin. Investointien rahavirta kuvaa pysyvien vastaavien hyödykkeiden investointeihin käytetyn ja niiden myynnistä saadun rahan sekä investointeihin saatujen rahoitusosuuksien vaikutusta rahavaroihin. Kunnan ja liikelaitosten toiminnan ja investointien rahavirta oli 6,1 milj. euroa negatiivinen. Tämä kuvaa kunnan kokonaistoiminnan (käyttötalous ja investointitalous) rahoitusjäämää tilikaudella, joka joudutaan kattamaan joko vieraalla pääomalla ja/tai kassaa supistamalla.

Rahoituksen rahavirta

Rahoituksen rahavirta kuvaa niitä rahavaroja, jotka kohdentuvat käyttötalouden ja investointien rahoittamiseen. Rahoituksen rahavirta oli 8,1 milj. euroa positiivinen. Kunnan lainakanta kasvoi tilikaudella 7,2 milj. euroa. Vuonna 2019 kunnan lainakanta kasvoi 30,3 milj. euroa. Pitkäaikaisia lainoja lyhennettiin tilikaudella 49,2 milj. euroa ja uusia pitkäaikaisia lainoja nostettiin 50 milj. euroa ja lyhytaikaisia lainoja nostettiin 6,4 milj. euroa lyhennyksiä enemmän.

Rahavarojen muutos

Rahavarojen muutos kuvaa toiminnan ja investointien sekä rahoituksen rahavirran erotusta. Se kertoo rahavarojen muutoksen tilikauden alun ja lopun välillä. Kunnan ja liikelaitosten rahavarat olivat vuoden päättyessä 28,1 milj. euroa. Lisäystä edelliseen tilinpäätökseen oli 2,0 milj. euroa.

Tunnusluvut

Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä viideltä vuodelta on 82,9 milj. euroa negatiivinen. Tämä kuvaa kunnan toimintaan sitoutunutta rahoitusvajetta, joka on pääasiassa tullut katetuksi vieraalla pääomalla. Tasapainoisissa taloudessa kunnalle ei pitäisi kertyä kumulatiivista rahoitusjäämää, vaikka yksittäinen tilikausi sinänsä voi toteutuakin rahoitusjäämäisenä. Nurmijärven kunnan osalta rahoitusjäämä on poikkeuksellisen suuri ja indikoi merkittävästä kroonisesta tulojen ja menojen epäsuhdasta.

Investointien tulorahoitusprosentti kertoo, kuinka paljon investointien omahankintamenosta on rahoitettu tulorahoituksella. Merkittävästi vahvistuneesta vuosikatteesta johtuen vuonna 2020 tulorahoitus riitti kattamaan investointeihin tarvittavasta rahoituksesta 81,2 prosenttia. Tasapainoisessa taloudessa tulorahoituksen tulisi riittää pitkän aikavälillä investointien rahoittamiseen. Kunnan tulisi mitoittaa investointinsa siten, että investointien tulorahoitusprosentti asettuisi vuosittain vaihteluvälille 80-120 prosenttia.

Lainanhoitokate kertoo tulorahoituksen riittävyyden vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten maksuun. Koska kunnan lainakannasta yli 20 prosenttia on kerta-lyhenteisiä lainoja, on lyhennyksen määräksi tunnusluku laskettaessa otettu laskennallinen lyhennys. Laskennallinen lyhennys on laskettu jakamalla lainakanta kahdeksalla. Kunnan lainanhoitokykyä pidetään tyydyttävänä, kun tunnusluvun arvo on yli yhden. Luotettavan kuvan lainanhoitokyvystä, saa tarkastelemalla tunnusluvun arvoa pidemmällä aikavälillä. Nurmijärvellä se oli vuonna 2020 1,1 ja puolestaan vuonna 2019 vain 0,1. Kassan riittävyyden tunnusluku ilmaisee, monenko päivän kassasta maksut voidaan kattaa kunnan rahavaroilla.

Rahoituslaskelma, 1000€	TP 2020	TP 2019
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	28 424	2 282
Tulorahoituksen korjaukset	-1 468	-2 393
Toiminnan rahavirta	26 956	-111
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-35 856	-35 743
Rahoitusosuudet investointimenoihin	858	601
Pysyvien vastaavien hyödykk. luovutustulot	1 965	4 335
Investointien rahavirta	-33 032	-30 807
Toiminnan ja investointien rahavirta	-6 077	-30 918
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset	-29	245
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisien lainojen lisäys	50 000	30 000
Pitkäaikaisien lainojen vähennys	-49 223	-10 836
Lyhytaikaisien lainojen muutos	6 416	11 116
Lainakannan muutokset	7 193	30 280
Oman pääoman muutokset	778	-256
Muut maksuvalmiuden muutokset	136	4 216
Rahoituksen rahavirta	8 077	34 484
Rahavarojen muutos	2 000	3 566
Rahavarat 31.12	28 053	26 053
Rahavarat 1.1.	26 053	22 487
Rahoituslaskelman tunnusluvut	2020	2019
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, 1000€	-82 915	-85 234
Investointien tulorahoitus, %	81,2	6,5
Laskennallinen lainanhoitokate	1,1	0,1
Kassan riittävyys, pv	29,8	31,6
Asukasmäärä	43 669	42 991

1.4 Rahoitusasema ja sen muutokset

Kunnan rahoituksen rakennetta kuvataan taseen ja siitä laskettavien tunnuslukujen avulla. Tase käsittää Nurmijärven kunnan sekä liikelaitoksien, eli Nurmijärven Vesi- ja Aleksia -liikelaitosten taseet yhdisteltyinä. Sisäiset erät, kuten kunnan ja liikelaitosten väliset saatavat ja velat, eivät sisälly taseeseen.

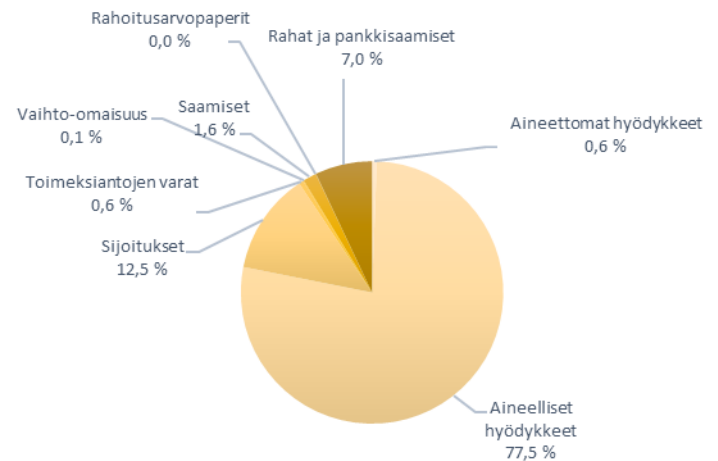
Vastaavaa

Pysyviin vastaaviin kuuluvat aineettomat ja aineelliset hyödykkeet sekä sijoitukset. Pysyvien vastaavien arvo taseessa oli tilikauden päättyessä 359,7 milj. euroa, lisäystä edelliseen vuoteen oli 13,8 milj. euroa.

Pysyvät vastaavat jakaantuvat aineettomiin hyödykkeisiin (2,3 milj. euroa), aineellisiin hyödykkeisiin (307,8 milj. euroa) ja sijoituksiin (49,6 milj. euroa). Aineellisissa hyödykkeissä merkittävimmät erät ovat rakennukset (113,9 milj. euroa), kiinteät rakenteet ja laitteet (95,1 milj. euroa) sekä maa- ja vesialueet (68,5 milj. euroa). Toimeksiantojen varat koostuvat välitetyistä valtion lainoista sekä lahjoitusrahastojen ja muiden rahastojen pääomista. Toimeksiantojen varoja oli vuoden päättyessä 2,2 milj. euroa.

Vaihtuviin vastaaviin sisällytetään vaihto-omaisuus (0,4 milj. euroa), pitkä- ja lyhytaikaiset saamiset (6,5 milj. euroa), rahoitusarvopaperit (0,2 milj. euroa) sekä rahat ja pankkisaamiset (27,9 milj. euroa). Vuoden 2020 päättyessä vaihtuvia vastaavia oli yhteensä 35,0 milj. euroa.

TASE, 1000€	2020	2019
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT	359 657	345 838
Aineettomat hyödykkeet	2 251	2 599
Tietokoneohjelmistot	48	195
Muut pitkävaikutteiset menot	2 203	2 404
Aineelliset hyödykkeet	307 760	293 622
Maa- ja vesialueet	68 474	64 745
Rakennukset	113 896	101 460
Kiinteät rakenteet ja laitteet	95 081	99 002
Koneet ja kalusto	2 720	2 500
Ennakkomaksut ja kesk. hankinnat	27 589	25 915
Sijoitukset	49 647	49 618
Osakkeet ja osuudet	32 352	32 352
Muut lainasaamiset	16 598	16 598
Muut saamiset	697	667
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	2 187	2 264
Valtion toimeksiannot	937	1 060
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	1 046	999
Muut toimeksiannot	204	205
VAIHTUVAT VASTAAVAT	35 028	35 650
Vaihto-omaisuus	433	426
Aineet ja tarvikkeet	433	426
Saamiset	6 542	9 171
Pitkäaikaiset saamiset	833	750
Muut saamiset	807	750
Siirtosaamiset	26	
Lyhytaikaiset saamiset	5 708	8 421
Myyntisaamiset	3 159	4 974
Muut saamiset	1 030	1 461
Siirtosaamiset	1 520	1 986
Rahoitusarvopaperit	171	171
Osakkeet ja osuudet	171	171
Rahat ja pankkisaamiset	27 883	25 882
VASTAAVAA YHTEENSA	396 872	383 752

Vastattavaa

Kunnan oma pääoma oli vuoden 2020 lopussa 124,3 milj. euroa. Tästä peruspääoman osuus oli 84,2 milj. euroa, edellisten tilikausien oikaistua ylijäämää on kertynyt 38,3 milj. euroa ja tilikauden ylijäämäksi muodostui 1,7 milj. euroa. Vapaaehtoisia varauksia on jäljellä poistoeroista 0,3 milj. euroa ja tilikauden tuloksesta tehtiin 6,0 miljoonan euron investointivaraus. Pakolliset varaukset, 4,0 milj. euroa, koostuu Metsä-Tuomelan jäteaseman jälkihoitovaruudesta. Toimeksiantojen pääomissa on välitettyjä valtion lainoja 1,1 milj. euroa sekä lahjoitusrahastojen ja muiden toimeksiantojen pääomia 1,0 milj. euroa.

Vieras pääoma oli vuoden lopussa yhteensä 259,9 milj. euroa. Pitkäaikaisten lainojen osuus oli 121,9 milj. euroa ja lyhytaikaisten lainojen osuus 138,0 euroa. Lyhytaikaisiin lainoihin on kirjattu tilinpäätöskautta seuraavan vuoden sisällä erääntyvät pitkäaikaisten lainojen lyhenykset.

Muihin pitkä- ja lyhytaikaisiin lainoihin sisältyi siirtovelkoina lomapalkka- ja korkojaksotuksia sekä muita tilinpäätösjaksotuksia yhteensä 16,0 milj. euroa, ostovelkoja 9,3 milj. euroa, saatuja ennakoita 6,8 milj. euroa sekä muita velkoja 21,1 milj. euroa. Muista veloista liittymismaksujen osuus oli 19,5 milj. euroa.

TASE, 1000€	2020	2019
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA	124 268	121 764
Peruspääoma	84 195	84 195
Ed. tilikausien yli-/alijäämä	38 347	53 308
Tilikauden yli-/alijäämä	1 726	-15 738
POISTOERO JA VAPAAEHT. VARAUKSET	6 294	306
Poistoero	294	306
Vapaaehtoiset varaukset	6 000	0
PAKOLLISET VARAUKSET	3 973	3 973
Muut pakolliset varaukset	3 973	3 973
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	2 454	2 531
Valtion toimeksiannot	1 095	1 217
Lahjoitusrahastojen pääomat	1 046	999
Muut toimeksiantojen pääomat	314	315
VIERAS PÄÄOMA	259 884	255 178
Pitkäaikainen	121 869	119 716
Lainat rahoitus- ja vak.laitoksilta	101 512	99 133
Lainat julkisyhteisöltä	44	56
Saadut ennakot	817	2 072
Liittymismaksut ja muut velat	19 496	18 455
Lyhytaikainen	138 015	135 462
Joukkovelkakirjalainat	40 500	51 000
Lainat rahoitus- ja vak.laitoksilta	61 121	49 121
Lainat julkisyhteisöltä	12	13
Lainat muilta luotonantajilta	3 532	205
Saadut ennakot	5 945	3 026
Ostovelat	9 342	9 387
Muut velat	1 559	1 441
Siirtovelat	16 005	21 269
VASTATTAVAA	396 872	383 752

Tunnusluvut

Omavaraisuusasteella mitataan kunnan vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä sekä kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä tähtäimellä. Omavaraisuusaste vahvistui hieman vuonna 2020 nouden 32,2 prosentista 33,5 prosenttiin. Alle 50,0 prosentin olevan omavaraisuusasteen katsotaan merkitsevän kuntataloudessa merkittävän suurta velkarasitetta.

Suhteellinen velkaantuneisuus kertoo, kuinka paljon kunnan käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun. Nurmijärven kunnalla tunnusluku on 88,9 prosenttia.

Lainat ja vuokravastuut saadaan lisäämällä lainakantaan vuokravastuiden määrä. Asukaskohtainen tunnusluku oli vuonna 2020 4 962 euroa.

Lainasaamisilla tarkoitetaan pysyviin vastaaviin merkittyjä antolainoja ja kunnan omistamien ja muiden yhteisöjen investointien rahoittamiseen. Lainasaamiset ovat pysyneet vuoden 2019 tasolla.

Taseen tunnusluvut	2020	2019
Omavaraisuusaste, %	33,5	32,2
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	88,9	98,6
Kertynyt ylijäämä, 1000€	40 073	37 569
Kertynyt ylijäämä, €/asukas	918	874
Lainakanta 31.12., 1000€	206 721	199 528
Lainakanta 31.12., €/asukas	4 734	4 641
Lainat ja vastuut, 31.12., 1 000 €	216 688	204 413
Lainat ja vastuut, €/asukas	4 962	4 755
Lainasaamiset, 1000€	16 598	16 598
Asukasäärä	43 669	42 991

1.5 Kokonaistulot ja –menot

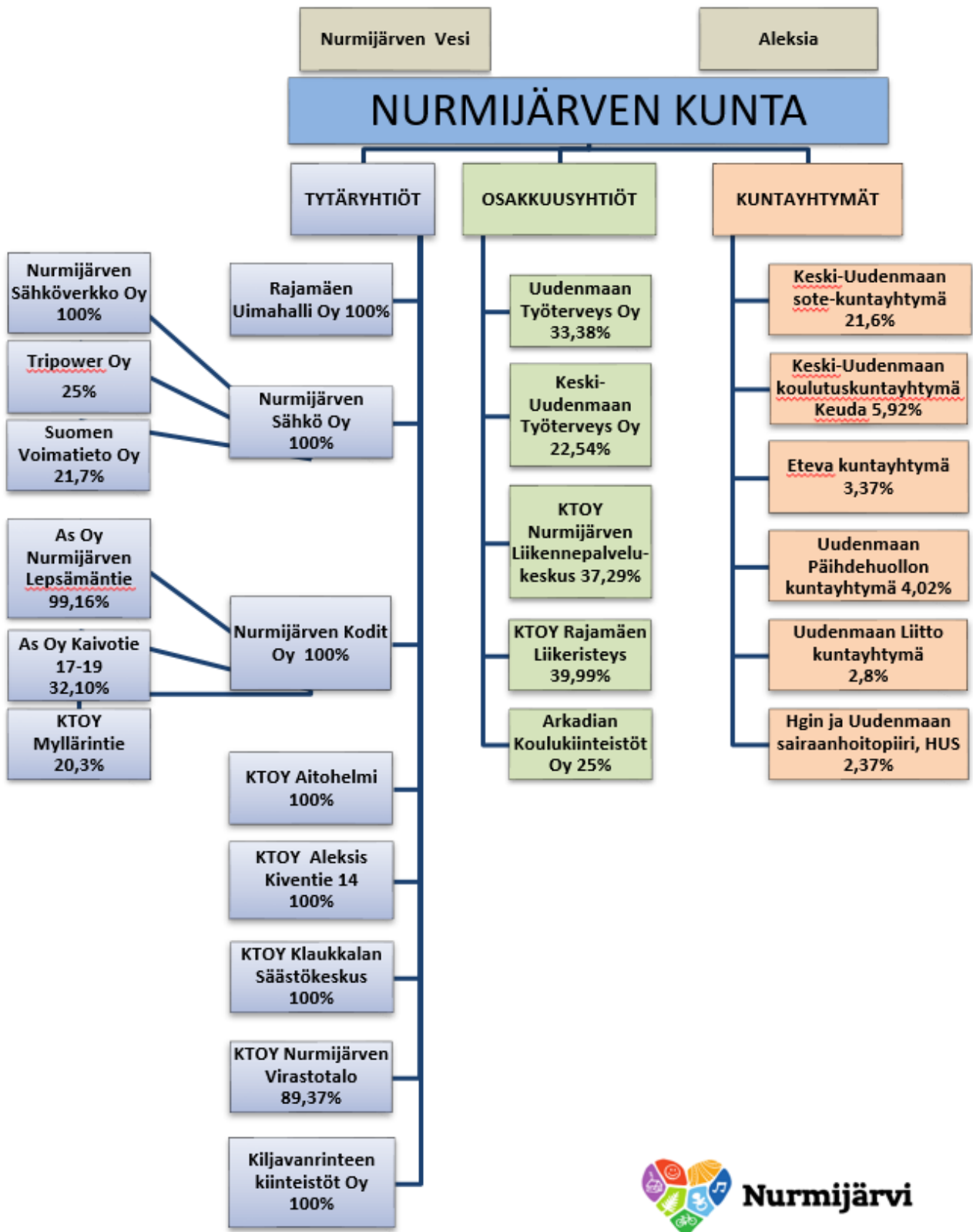
Kokonaistulojen ja –menojen laskelma muodostetaan kunnan ja liikelaitosten tulos- ja rahoituslaskelmista. Tulot ja menot ovat ulkoisia. Kokonaistulo- ja menokäsitteet kattavat varsinaisen toiminnan ja investointien menot ja tulot sekä rahoitustoiminnan rahan lähteet ja rahankäytön.

Kunnan kokonaistulot vuonna 2020 olivat 343,9 milj. euroa ja kokonaismenot 345,8 milj. euroa. Tulojen ja menojen erotukseksi muodostui 1,9 milj. euroa.

TULOT		%	MENOT		%
Varsinainen toiminta			Varsinainen toiminta		
Toimintatuotot	32 445	9,4 %	Toimintakulut	257 642	74,9 %
Verotulot	200 631	58,0 %	Kokokulut	571	0,2 %
Valtionosuudet	51 698	15,0 %	Muut rahoituskulut	620	0,2 %
Korkotuotot	0	0,0 %	Satunnaiset kulut	0	0,0 %
Muut rahoitustuotot	2 483	0,7 %	Tulorahoituksen korjauserät		
Tulorahoituksen korjauserät			+/- Pakollisten varaustenmuutos	0	0,0 %
- Pysyvien vastaavien	-1 468	-0,4 %	- Pysyvien vastaavien	0	0,0 %
hyödykkeiden luovutusvoitot			hyödykkeiden luovutustappiot		
Investoinnit			Investoinnit		0,0 %
Rahoitusosuudet investointimenoihin	858	0,2 %	Investointimenot	35 856	10,4 %
Pysyvien vastaavien hyvädykkeiden luovutustulot	1 965	0,6 %			
Rahoitustoiminta			Rahoitustoiminta		
Antolainasaamisten vähennykset	0	0,0 %	Antolainasaamisten lisäys	29	0,0 %
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	50 000	14,5 %	Pitkäaikaisten lainojen vähennys	49 223	14,3 %
Lyhytaikaisten lainojen lisäys	6 416	1,9 %	Lyhytaikaisten lainojen vähennys	0	0,0 %
Oman pääoman muutokset	778	0,2 %	Oman pääoman muutokset	0	0,0 %
	<u>345 806</u>	<u>100,0 %</u>		<u>343 941</u>	<u>100,0 %</u>

1.6 Kuntakonsernin toiminta ja talous

Konsernitilinpäätökseen sisältyvät yhteisöt

Osakkuusyhtiöitä ei ole yhdistelty konsernitilinpäätökseen niiden vähäisen merkityksen takia.

Kuntakonsernilla tarkoitetaan kunnan sekä yhden tai useamman juridisesti itsenäisen yhteisön muodostamaa taloudellisjuridista kokonaisuutta, jossa kunnalla yksin tai yhdessä muiden kuntakonserniin kuuluvien yhteisöjen kanssa on määräämisvalta yhdessä tai useammassa yhteisössä (tytäryhteisö). Määräämisvaltasuhde voi perustua myös siihen, että tytäryhteisöllä yksin tai yhdessä muiden tytäryhteisöjen kanssa on määräämisvalta toisessa yhteisössä.

Kuntalain 114 §:n mukaan kunnan, joka tytäryhteisöineen muodostaa kuntakonsernin, tulee laatia ja sisällyttää tilinpäätökseensä konsernitiilinpäätös. Nurmijärven kunnan konsernitiilinpäätökseen sisältyvät seuraavat tytäryhteisöt ja kuntayhtymät:

Kunnan kokonaan omistamat tytäryhteisöt:

Kiinteistö Oy Aitohelmi
Kiinteistö Oy Aleksis Kiventie 14
Kiinteistö Oy Klaukkalan Säästökeskus
Nurmijärven Sähkö Oy
Nurmijärven Kodit Oy
Rajamäen Uimahalli Oy
Kiljavanrinteen kiinteistöt Oy

Kunnan osittain omistamat tytäryhteisöt:

Kiinteistö Oy Nurmijärven Virastotalo
Keski-Uudenmaan Työterveys Oy
Uudenmaan Työterveys Oy
Arkadian Koulukiinteistöt Oy
Kiinteistö Oy Nurmijärven Liikennepalvelukeskus
Kiinteistö Oy Rajamäen Liikeristeys

Kuntayhtymät, joissa kunta on osakkaana:

Keski-Uudenmaan sote-kuntayhtymä (KEU-sote)
Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymä (HUS)
Keski-Uudenmaan koulutuskuntayhtymä (Keuda)
Kuntayhtymä Eteva
Uudenmaan liitto kuntayhtymä
Uudenmaan päihdehuollon kuntayhtymä

Kunnan tarkat omistusosuudet kuntakonserniin kuuluvissa yhteisöissä on esitetty liitetiedoissa.

1.6.1 Konserniohjaus

Konserniohjauksesta on annettu määräykset kunnan hallintosäännössä ja konserniohjeessa. Konserniohjeella ohjataan mm. valtuuston tytäryhteisöille asettamien omistajapoliittisten linjausten sekä toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteuttamista. Konsernioh-

jeessa on annettu tarkemmat määräykset lisäksi konsernin ohjauksen, seurannan, raportoinnin ja valvonnan järjestämisestä.

Konsernijohtoon muodostavat kunnanhallituksen konsernijaosto (1.6.2017 alkaen) ja kunnanjohtaja.

1.6.2 Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat

Kunnan konserniohjausasioiden valmistelusta vastaava konsernijaosto kokoontui tilikauden aikana kaksi kertaa. Asioina jaostossa käsiteltiin muun muassa kunnan edustuksia yhteisöissä, konsernijaoston työsuunnitelma sekä määriteltiin tavoitteet Kiljavanrinteen Kiinteistöt Oy:lle.

Vuosi 2020 ei sisältänyt oleellisia muutoksia konsernirakenteessa tai konserniyhtiöiden liiketoiminnoissa. Kunnan omistusosuudet Keski-Uudenmaan työterveys Oy:ssä ja Uudenmaan-töyterveys Oy:ssä pienenevät Vihdin, Lohjan, Karkkilan ja Perusturvakuntayhtymä Karviaisen tullessa yhtiöiden osakkaaksi. Konsernia koskevat oleelliset tilikauden tapahtumat on tytäryhtiöiden osalta esitetty tilinpäätöksen luvussa kuusi.

Alkuvuodesta 2021 päätettiin Kiljavanrinteen Kiinteistöt Oy:n purkamisesta ja toimintojen sulattamisesta osaksi kuntaa. Toiminnan purkamisen perusteena on ollut yhtiön omistamien maa-alueiden kehittämistyön jätkevittäminen siten, että kunta vastaa suoraan kehitystyöstä jatkossa. Maa-alueiden kehittäminen yhtiömuotoisesti on yhtiön operatiivisen liiketoiminnan pienimuotoisuudesta sekä yhtiön ylläpitoon liittyvistä kustannuksista johtuen todettu kannattamattomaksi.

Konsernitalouden toteutuminen

Kuntakonsernin tilikauden tulos oli 11,8 milj. euroa. Konsernin toiminnan ja investointien negatiivinen rahavirran kertymä viideltä vuodelta oli 133,0 milj. euroa, kun vuonna 2019 negatiivinen rahavirtakertymä oli 137,0 milj. euroa. Konsernin omavaraisuusaste nousi vuoden 2019 28,2 prosentista 29,1 prosenttiin ja konsernin lainakanta nousi 320,9 milj. eurosta (7 464 euroa/asukas) 328,0 milj. euroon (7 511 euroa/asukas). Konsernin lainakannan kasvu selittyy pääasiassa emokunnan lainakannan nettokasvulla.

Talouden tunnuslukujen perusteella konsernin taloudellinen asema koheni maltillisesti edellisvuodesta. Konsernin omavaraisuusaste on kuitenkin edelleen erittäin heikko, suhteellinen velkaantuneisuus korkea noin 90 prosenttia sekä laskennallinen lainanhoitokate alhainen tunnusluvun ollessa 1,0. Konsernin taloudellista asemaa erityisesti pääomarakenteen osalta heikentävät emo-

kunnan ja Nurmijärven Kodit Oy:n heikot taseet. Konsernin merkittävää velkataakkaa selittää erityisesti 2010 luvulla toteutetut mittavat investoinnit.

1.6.3 Arvio konsernin todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Nurmijärven kuntakonsernissa suurin taloudellinen ja toiminnallinen riski keskittyy emoyhteisön velkaantumiseen. Merkittävät palvelutuotannon kustannuspaineet sekä tulevaisuudessa toteutuvat investoinnit tulevat edelleen kasvattamaan tarvetta vieraan pääoman ehtoiselle rahoitukselle investointien rahoittamisessa.

Konsernin liiketoiminnoista Nurmijärven Vuokra-asunnot Oy on selvästi velkaisin, mutta velkaantumiseen liittyvää riskiä laskee rahoitetun omaisuuden kuranttius sekä liiketoimintojen kohtuullinen kannattavuus. Yhtiössä on käynnistetty kiinteistöomistusten salkutus sekä korjausvelkalaskelmien päivitystyö. Näiden tietojen perusteella yhtiössä arvioidaan säilytettävät kohteet, jotka tukevat yhtiön liiketoiminnan harjoittamista pitkällä aikavälillä ja kohteet, joista yhtiön on kannattavaa luopumaan liiketoiminnan kannattavuuden parantamiseksi ja taseaseman vahvistamiseksi.

Nurmijärven Sähkö Oy:ssä investoiminen jatkuu tulevaisuudessa edelleen mm. säävarman sähköverkon rakentamisen myötä. Yhtiön taseasema on vahva ja investointien tulorahoituskyky hyvä. Tämä vähentää oleellisesti tarvetta investointien vieraan pääoman ehtoiselle rahoitukselle.

Heikon tuloksen perusteella Rajamäen Uimahallin oma pääoma painui noin 2,9 milj. euroa negatiiviseksi. Ilman kunnan myöntämää 12 milj. euron pääomalainaa, liiketoiminnan heikko kannattavuus saattaisi yhtiön selvitystilaan. Yhtiön taloudellista tilannetta voidaan pitää haasteellisena ja yhtiön liiketoiminnan riittävän kannattavuuden varmistaminen edellyttääkin kunnan toimintaavustuksen tarkistamista tulevina vuosina. Samalla yhtiön tulee pyrkiä myynnin kasvattamiseen edelleen sekä jatkaa liiketoiminnan kustannustason keventämistä muun muassa energiasäästöjä tukevilla investoinneilla. Selvää kuitenkin on, että yhtiö ei pysty saavuttamaan riittävää markkinaehtoista kannattavuutta, mikä käytännössä tulee edellyttämään kunnan yhtiölle maksaman vuosittaisen toiminta-avustuksen korottamista tulevaisuudessa.

Kuntakonsernin taloudellisen aseman kannalta oleelliseksi muodostuu emokunnan kyky hidastaa velkaantu-

mista tulevaisuudessa, erityisesti kun huomioidaan ympäristölliset paineet niin käyttötalouden kustannustason, kuin myös tulorahoituksen kehittymisen osalta.

1.6.4 Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä

Konsernivalvontaa on suoritettu konserniohjeen mukaisesti. Konserniyhtiöiden hallituksiin ja yhtiökokouksiin on valittu kunnan edustajat konserniohjeen mukaisesti ja heille on tarvittaessa annettu ohjeet asioiden käsitteilyyn. Kunnanjohtaja on tarvittaessa käyttänyt läsnäolo ja puheoikeuttaan tytäryhteisöjen hallituksen kokouksissa.

Kunta asettaa talousarviossaan toiminnalliset tavoitteet keskeisille konserniyhteisöilleen ja seuraa tavoitteiden toteutumista osavuosisikatsauksissaan.

Kuntakonsernin riskienhallinta, sisäinen valvonta ja konsernivalvonta ovat hyväksyttävällä tasolla.

1.6.5 Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut

Konsernituloslaskelma, 1000€	2020	2019
Toimintatuotot	252 262	246 360
Toimintakulut	-462 371	-451 875
Osuus osakkuusyhtiön voitosta (tappiosta-)	-5	19
Toimintakate	-210 114	-205 496
Verotulot	200 631	189 728
Valtionosuudet	55 124	35 375
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	48	58
Muut rahoitustuotot	947	909
Korkokulut	-1 428	-1 429
Muut rahoituskulut	-688	-253
	-1 121	-715
Vuosikate	44 520	18 893
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-32 492	-28 739
Omistuksen eliminointierot	-2	10
Arvonalentumiset	-1	-34
	-32 495	-28 762
Satunnaiset erät	-178	0
Tilikauden tulos	11 847	-9 870
Tilinpäätössiirrot	0	0
Tilikauden verot	-1 214	-1 379
Laskennalliset verot	-259	-344
Vähemmistöosuudet	39	29
	-1 434	-1 694
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	10 413	-11 564
Konsernituloslaskelman tunnusluvut	2020	2019
Toimintatuotot/toimintakulut, %	54,6	54,5
Vuosikate/poistot, %	137,0	65,7
Vuosikate, €/asukas	1 019	439
Asukasluku 31.12.	43 669	42 991
Tuloveroprosentti	19,75	19,50

Konsernirahoituslaskelma, 1000 €	TP 2020	TP 2019
Toiminnan rahavirta		
Tulorahoitus		
Vuosikate	44 520	18 893
Tilikauden verot	-1 214	-1 379
Tulorahoituksen korjaukset	-1 619	-2 657
Toiminnan rahavirta	41 509	14 856
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-68 993	-91 810
Rahoitusosuudet investointimenoihin	996	601
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	15 359	22 092
Investointien rahavirta	-52 637	-69 118
Toiminnan ja investointien rahavirta	-11 128	-54 262
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	-92	-66
Antolainasaamisten vähennykset	0	339
Antolainauksen muutokset	-91	272
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	62 631	55 238
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-53 224	-14 302
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-2 324	14 955
Lainakannan muutokset	7 082	55 890
Oman pääoman muutokset	746	-256
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	57	-30
Vaihto-omaisuuden muutos	-1 297	-118
Saamisten muutos	7 395	-12 516
Korottomien velkojen muutos	1 414	12 148
Muut maksuvalmiuden muutokset	7 569	-516
Rahoituksen rahavirta	15 305	55 390
Rahavarojen muutos	4 177	1 128
Rahavarojen muutos		
Kassavarat 31.12.	58 048	53 871
Kassavarat 1.1	53 871	52 743
Rahoituslaskelman tunnusluvut	2020	2019
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta	-133 024	-137 041
Investointien tulorahoitus, %	65,5	20,7
Laskennallinen lainanhoitokate	1,0	0,5
Kassan riittävyys, pv	36,1	35,1
Asukasluku	43 669	42 991

Konsernitase, €	2020	2019
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT	546 183	524 383
Aineettomat hyödykkeet	4 697	4 863
Aineettomat oikeudet	508	616
Muut pitkävaikutteiset menot	4 189	4 247
Aineelliset hyödykkeet	516 382	497 733
Maa- ja vesialueet	71 339	67 599
Rakennukset	240 220	217 992
Kiinteät rakenteet ja laitteet	158 502	160 292
Koneet ja kalusto	6 786	6 746
Muut aineelliset hyödykkeet	1 281	1 308
Enn.maksut ja keskener. hankinnat	38 255	43 796
Sijoitukset	25 104	21 787
Osakkuusyhteisöosuudet	2 831	2 558
Muut osakkeet ja osuudet	16 971	14 018
Muut lainasaamiset	4 916	4 825
Muut saamiset	386	385
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	2 102	1 445
Valtion toimeksiannot	138	26
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	1 219	1 130
Muut toimeksiantojen varat	746	290
VAIHTUVAT VASTAAVAT	90 267	92 181
Vaihto-omaisuus	2 972	1 674
Aineet ja tarvikkeet	2 189	1 455
Keskeneräiset tuotteet	84	90
Valmiit tuotteet	6	0
Muu vaihto-omaisuus	0	1
Ennakkomaksut vaihto-omaisuudesta	693	128
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset	969	889
Lainasaamiset	125	125
Muut saamiset	818	764
Siirtosaamiset	26	0
Lyhytaikaiset saamiset	28 279	35 748
Myyntisaamiset	12 532	17 121
Lainasaamiset	0	0
Muut saamiset	3 619	5 446
Siirtosaamiset	12 127	13 180
Rahoitusarvopaperit	18 898	18 437
Osakkeet ja osuudet	172	172
Sijoitukset rahamark.instrumentteihin	509	249
Muut arvopaperit	18 216	18 016
Rahat ja pankkisaamiset	39 150	35 434
VASTAAVAA YHTEENSÄ	638 553	618 010

Konsernitase, €	2020	2019
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA	183 311	172 155
Peruspääoma	84 195	84 195
Muut omat rahastot	14 575	14 578
Edellisten tilikausien yli/alijäämä	74 128	84 946
Tilikauden yli/alijäämä	10 413	-11 564
VÄHEMMISTÖOSUUDET	203	281
PAKOLLISET VARAUKSET	4 948	4 984
Eläkevaraukset	20	21
Muut pakolliset varaukset	4 929	4 964
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	3 583	2 870
Valtion toimeksiannot	1 509	1 341
Lahjoitusrahastojen pääomat	1 218	1 129
Muut toimeksiantojen pääomat	856	400
VIERAS PÄÄOMA	446 507	437 720
Pitkäaikainen vieras pääoma	272 617	261 092
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	217 541	210 978
Lainat julkisyhteisöiltä	95	60
Lainat muilta luotonantajilta	4 452	0
Saadut ennakot	817	2 072
Liittymismaksut ja muut velat	44 295	42 770
Laskennalliset verovelat	5 418	5 212
Lyhytaikainen vieras pääoma	173 890	176 628
Joukkovelkakirjalainat	40 500	54 237
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	65 401	55 617
Lainat julkisyhteisöiltä	20	15
Saadut ennakot	6 910	3 816
Ostovelat	21 846	22 207
Muut velat	6 509	6 020
Siirtovelat	32 454	34 517
Laskennalliset verovelat	251	199
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	638 553	618 010
Taseen tunnusluvut		
	2020	2019
Omavaraisuusaste, %	29,1	28,2
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	86,4	91,6
Lainat ja Vuokravastuut 31.12.	349 239	339 800
Konsernin lainat ja vuokravastuut, € / asukas	7 997	7 904
Kertynyt ylijäämä (alijäämä), 1000 €	84 541	73 382
Kertynyt ylijäämä (alijäämä), € / asukas	1 936	1 707
Konsernin lainat €/asukas	7 511	7 464
Konsernin lainakanta 31.12., 1000 €	328 008	320 906
Konsernin lainasaamiset 31.12., 1000 €	4 916	4 825
Asukasmäärä	43 669	42 991

1.7 Tilikauden tuloksen käsittely

Nurmijärven kunnan tilikauden 2020 tulos ennen poistoeron muutosta ja varauksia on 7 713 337,71 euroa. Tulokseen sisältyvät kunnan liikelaitosten tulokset, jotka käsitellään kirjanpitosäännösten mukaisesti niiden omilla kirjanpidoissa.

Kunnanhallitus esittää tilikauden 2020 tuloksen käsittelystä seuraavaa:

- tuloutetaan kunnan suunnitelman mukaan kirjattuja poistoeroja 12 500 euroa
- Urheilupuiston koulun investointihankkeeseen kohdistetaan 6 000 000 euron investointivaraus

Tilikauden tuloksen käsittelyn jälkeen:

- Nurmijärven Vesi liikelaitoksen tilikauden ylijäämä 1 922 264,84 euroa siirretään johtokunnan esityksen mukaisesti liikelaitoksen edellisten tilikausien yli-/alijäämätilille.
- Aleksia liikelaitoksen tilikauden alijäämä -451 799,50 euroa siirretään johtokunnan esityksen mukaisesti edellisten tilikausien yli-/alijäämä –tilille.
- Nurmijärven kunnan tilikauden ylijäämä 255 372,37 euroa siirretään edellisten tilikausien yli-/alijäämä –tilille.

TALOUSARVION TOTEUTUMINEN

2.1 Sitovien toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Strateginen linjaus	Tavoite	Toimiala	Tavoitteen toteumatieto TP2020		
	Nurmijärven keskeisten alueiden laatutason parantaminen. Mitataan auditoinnilla tai tyytyväisyyskyselyllä	Ympäristötoimiala	Siistiksi-asiosta on viestitty paikallislehdessä ja kunnan kotisivuilla, kevään siivoustalkoot vietiin läpi koronatilanteen edellyttämällä tavalla, Klaukkalan alueuran valvontaa tehostettiin alkuvuonna, alueiden kevätahoitotyöt käynnistivät normaalia aikaisemmin. Yhdyskuntatekniset palvelut-kyselytutkimus suoritettiin kesällä 2020. Keskimäärin yleisten alueiden laatutasojen arvonsanat (mm. kadut, kevyen liikenteen väylät, valaistus, viheralueet, liikuntapaikat ja ulkoilualueet) ovat vuoden 2020 osalta pysyneet keskimäärin aikaisempien vuosien tasolla tai nousseet hiukan (arvonsanat asettuivat välille 2,8 - 4,1). Arvosanojen asteikko oli 1-5 (neutraalin arvonsanan 3 alle jäävät arvot osoittavat kielteistä suhtautumista ja sen yläpuolelle asettuvat arvot myönteistä suhtautumista).		
	Liikenneturvallisuuden parantaminen. Henkilövahinkoja aiheuttaneiden onnettomuuksien lukumäärä alhaisempi kuin edellisellä vuonna	Ympäristötoimiala	Turvallisen ja kestävä liikuttamisen suunnitelma valmistui ja käsiteltiin valtuustossa joulukuussa 2020. Vuoden 2020 henkilövahinkoihin johtaneiden onnettomuuksien tutkimus valmistuu kesällä 2021. Vuonna 2019 tapahtui yhteensä 90 poliisin raportoimaa liikenneonnettomuutta, joista 26 onnettomuutta johti henkilövahinkoihin ja yhteensä 35 henkilöä loukkaantui. Vuonna 2018 tapahtui yhteensä 107 poliisin raportoimaa liikenneonnettomuutta, joista 39 onnettomuutta johti henkilövahinkoihin ja yhteensä 49 henkilöä loukkaantui. Em. perusteella voisi alustavasti arvioida, että liikenneturvallisuus on hiukan kohentunut vuodesta 2018 vuoteen 2019. Pidemmän aikavälin seuranta kuitenkin osoittaa, että vuosittain henkilövahinkoon johtaneiden liikenneonnettomuuksien määrässä tapahtuu vaihtelua jonkin verran.		
	Monipuolisen tontti- ja asuntotarjonnan jatkuva turvaaminen kilpailukykyiseen hintaan pitkällä tähtäimellä	Ympäristötoimiala	Heinoja I asumisen asemakaava on hyväksytty valtuustossa 1/2020. Valtuuston hyväksymispäätöksestä on valitettu Helsingin hallinto-oikeuteen ja päätöstä odotetaan keväällä 2021. Sähkölaitoksen vanhan alueen asemakaava on ollut luonnoksen nähtävillä. Asemakaavaprosessin kuvaus on valmis. Asemakaavoitusprosessin sujuvoittamista on tarkasteltu mm. kaavoituksen kehittämistyöryhmässä.		
	Vakiinnutamme ja laajennamme perusopetusikäisten harrastusiltapäivätoimintaa: 25 kerhosta 35 kerhoon/lukukausi, 460 kerhopaikasta 600 kerhopaikkaan/lukukausi.	Sivistys- ja hyvinvointitoimiala	Tavoite toteutui. Toiminta käynnistyi helmikuussa yhteensä 31 kerholla. Toiminta oli keskeytettyä maaliskuusta alkaen kevään 2020 korona-pandemian takia. Syyslukukaudella toiminta saatiin taas käynnistettyä ja asetettu tavoite toteutui. Erialaisten kerhojen ja kerhopaikkojen lukumäärää saatiin kasvatettua yli tavoitteen. Kerhoja toteutui yhteensä syyslukukaudella 40 kappaletta ja kerhopaikkoja oli yhteensä tarjolla 600. Kevät- ja syyslukukaudella kerhopaikkoja oli yhteensä tarjolla 1058 paikkaa joista täytyi 833.		
	Vahvistamme Klaukkalan alueen yhteisöllisyyttä tukemalla asukkaiden osallisuutta toteuttamalla asukkaiden ideoimia toimintoja 10 kpl	Sivistys- ja hyvinvointitoimiala	Tavoite toteutui osittain. Nuorisopalveluissa kuulemistilaisuuksia järjestettiin yhteensä 5. Niihin osallistui n. 500 oppilasta neljästä koulusta. Ryhmiä oli yhteensä 22. Jatkosuunnitteluun osallistui 54 nuorta. Työryhmiä perustettiin 3 kpl: Nuorten päihneiden käytön ennaltaehkäisevä ryhmä, Harrastusfestariryhmä ja Peliryhmä. Koronapandemian takia suunniteltuja tapahtumia ei voitu järjestää.		
	Alkuluokkatoimintaan (0-2 -luokat) osallistuvien lasten osuus kasvaa 25 %:sta 75 %:iin.	Sivistys- ja hyvinvointitoimiala	Tavoite toteutui osittain. Alkuluokkatoimintaan (0-2 -luokat) osallistuvien lasten osuus kasvoi 25 %:sta 40 %:iin.		
	Joukkoliikenteen käytön lisääminen. Nurmijärvi-lippuja myydään enemmän kuin vuonna 2019.	Ympäristötoimiala	Viirinaakson liityntäpysäköintialueen laajennus saatiin valmiiksi valaistusta lukuunottamatta. Valaisinten toimittamisessa on ollut ongelmia. Joukkoliikennekysely järjestettiin 19.10.-6.11.2020 ja vastauksia saatiin noin 850 kpl. Loppuvuoden 2020 aikana saatiin toteutettua 1 uusi pysäkkikatot Kiljavantielle, ja asiaa edistetään edelleen resurssien puitteissa. Covid-19 aiheuttama poikkeustilanne vähensi joukkoliikenteen käyttöä merkittävästi: esim. Nurmijärvilippuja myytiin vuoden 2020 aikana noin 5 700 kpl, kun vuonna 2019 lippuja myytiin noin 10 500 kpl.		
	Riittävän ja tarkoituksenmukaisen tonttivarannon varmistaminen. Arvioidaan maankäytön toteuttamisohjelmassa ja kaavoitusohjelmassa esitettyjen numeeristen arvojen toteutumista.	Ympäristötoimiala	Ivesvuori pohjoisen työpaikka-alueen asemakaava on hyväksytty valtuustossa 1/2020. Helsingin hallinto-oikeus on hylännyt 23.12.2020 valtuuston hyväksymispäätöksestä tehdyt valitukset ja päätös on lainvoimainen. Uusien työpaikka-alueiden mahdollisia sijainteja on selvitetty. Toreeninkulman kaupan tontin asemakaavaehdotus hyväksyttiin loppuvuodesta 2020.		
	Kartoitetaan Nurmijärven yritysten, korkeakoulujen ja kunnan kanssa luonto- ja kulttuurikohteiden liiketoimintapotentiaali mm. matkailun kannalta.	Konsernipalvelut	Kunnassa on toteutettu yhteistyössä kaksi työpajaa matkailualan yrittäjien kanssa verkostoitumisen ja tuotteistamisen edistämiseksi. Kunnan matkailusivustoa on kehitetty ja näkyvyyttä parannettu. Matkailusivusto kokoaa yhteen kunnan matkailukohteita. Kunta toteuttaa konsulttiyönä kartoituksen uusien yritysten kiinnostuksesta sijoittua Nurmijärvelle tai tuoda alueelle omia asiakkaitaan. Kahden uuden toimijan kanssa on aloitettu keskustelut sijoittumisesta Nurmijärvelle.		
Viihtyisä ja turvallinen Nurmijärvi	Sujuva arki	Yritysten kunta	Osaavien työntekijöiden hyvin johdettu työpaikka	Aktiivinen vuoropuhelu ja viestintä	Terve talous ja linjakas päätöksenteko
					

Strateginen linjaus	Tavoite	Toimiala	Tavoitteen toteumatieto TP2020		
	<p>Henkilöstön työhyvinvointi kehitty myönteiseen suuntaan.</p> <ul style="list-style-type: none"> Henkilöstökyselyn vastausprosentti vähintään 65% (v. 2019: 62%) Henkilöstökyselyn keskiarvot vähintään samalla tasolla kuin v. 2019: johtaminen 2,71, työhyvinvointi 2,78, työyhteisö 2,74 (asteikko 0-4). Koulutuspäivien lukumäärä vähintään 2,7/vuosi (v. 2018: 2,4pvää) Työkyvyttömyyden kustannukset (sairauspoissaolot, tapaturmat, tyoterveyshuollon kustannukset) vähenevät vuoteen 2019 nähden. 	Konsernipalvelut	<p>Henkilöstökyselyn vastausaika oli 3.-16.2.2020 ja siihen kertyi vastauksia yhteensä 1093 kpl. Vastausprosentti oli 61%, joten tavoite ei toteutunut.</p> <p>Henkilöstökyselyn keskiarvot olivat lähes samalla tasolla kuin vuonna 2019: Johtaminen 2,52 (2019: 2,55), Työhyvinvointi 2,78 (2019: 2,78) ja Työyhteisö 2,71 (2019: 2,74). Henkilöstökyselyn tulokset käsiteltiin työpaikoilla ja niiden pohjalta laaditut tiimilupaukset koottiin intranettiin.</p> <p>Koulutuspäiviä kertyi aiempaa vähemmän, yhteensä 3155 päivää eli 1,8 päivää henkilöä kohden (2019: 5906, 3,4/hlö).</p> <p>Sairauspoissaoloja kertyi hieman edellistä vuotta vähemmän, yhteensä 27724 kalenteripäivää eli 15,9 kalenteripäivää henkilöä kohden (2019: 28325, 16,3/hlö). Tapaturmia sattui myös selvästi vähemmän eli 106 kpl (2019: 169 kpl). Työterveyshuollon kustannuksia kertyi myös vähemmän, 858 000 euroa (2019:</p>		
	<p>Edistämme oikea-aikaista viestintää: laadimme kunnan viestintäohjelmaan pohjautuvan tiiviin toimintaohjeen toimialan viestintään ja huolehdimme, että toimimme toimintaohjeen mukaisesti.</p> <p>Etsimme ja tarjoamme aktiivisesti kuntalaisille ja muille toimijoille erilaisia tapoja ja keinoja osallistumiseen, vaikuttamiseen ja vuoropuheluun (tämä suoraan strategiasta käytännön työssä –kohdasta s. 15) Nurmijärven kunnan tunnistettujen osallisuuden painopistealueiden pohjalta. Toimialat raportoivat osallisuuden edistamisestä ja menetelmien käytöstä oman toimialansa osalta.</p>	Sivistys- ja hyvinvointitoimiala	<p>Tavoite ei toteutunut. Kunnan sisäisen viestinnän pelisaantojen valmistuessa (2021) laaditaan tarvittaessa ohjeistus toimialan viestintään.</p>		
	<p>Tilaomaisuuden käytön tehostaminen. Mitataan kustannukset/asukas korkeintaan kuntien keskitasoa ja toimitilojen tilatehokkuudella.</p>	Ympäristötoimiala	<p>Verrokuntien kustannustietoja ei ollut saatavilla.</p> <p>Toimitilaohjelma hyväksyttiin joulukuussa 2020. Ohjelmassa on määritelty tilatehokkuustavoitteet seuraavasti: Koulu 11,5 htm²/oppilaspaiikka (nykyinen 12,89 htm²) Päiväkoti 10,5 htm²/hoitopaikka (nykyinen 10,38 htm²) Toimisto (uudisrakennus) 15 m²/työntekijä (nykyistä ei saatavilla) Toimisto (peruskorjausrakennus) 18 m²/työntekijä (nykyistä ei saatavilla)</p>		
	<p>Tulojen lisääminen maankäytön keinoin. Mitataan luovutustuloja liukuvalla keskiarvolla.</p>	Ympäristötoimiala	<p>Heinoja 1:n asumisen ja Ilvesvuori pohjoisen työpaikka-alueen asemakaavat on hyväksytty valtuustossa 1/2020. Valtuuston hyväksymispäätöksistä on valitettu Helsingin hallinto-oikeuteen. Helsingin hallinto-oikeus on 23.12.2020 hylännyt Ilvesvuori pohjoisen hyväksymispäätöksestä tehdyt valitukset. Heinojan valitukseen odotetaan päätöstä keväällä 2021. Vuoden 2020 aikana omakotitontteja on luovutettu 33 kpl. Lisäksi on luovutettu 2 yhtiömuotoista tonttia. Suomiehen koulu kiinteistö on myyty.</p>		
	<p>Kuntastrategian mukainen mittaristo ohjaa johtamista ja päätöksentekoa. Vuosittain valitut strategialinjaukset toteuttamisen kohteena ovat sitovia tavoitteita. Tarkastuslautakunta arvioi kuntastrategian vuosittaista toteuttamista mittareiden tulosten ja ohjelmien toteuttamisen avulla.</p>	Konsernipalvelut	<p>Strategian kehittäminen viivästyi keväällä Covid19- epidemian takia. Näin ollen lautakunnan mittareita ei ole saatu laadittua. Sisäisissä työpajoissa on kehitetty sitovien tavoitteiden asiantaata sekä strategian raportointia. Tätä työtä tullaan hyödyntämään etenkin uuden strategian laadinnassa.</p>		
	<p>Viihtyisä ja turvallinen Nurmijärvi</p>	Sujuva arki	Osaavien työntekijöiden hyvin johdettu työpaikka	Aktiivinen vuoropuhelu ja viestintä	Terve talous ja linjakas päätöksenteko
					

2.2 Käyttötalouden toteutuminen

2.2.1 Sosiaali- ja terveystalouden toteutuminen

Toimintakertomus vuodelta 2020

Tuloslaskelma	Alkuperäinen TA 2020	Siitä muutos	TA+muut. 2020	TP 2020	Poikkeama	Poikkeama %	TP 2019
Toimintatuotot	0	0	0	1 610	-1 610	0 %	69 396
Myyntituotot	0	0	0	0	0	0 %	60 523
Maksutuotot	0	0	0	0	0	0 %	3 788
Tuet ja avustukset	0	0	0	0	0	0 %	1 164
Muut toimintatuotot	0	0	0	1 610	-1 610	0 %	3 921
Toimintakulut	-118 527 064	-9 375 936	-127 903 000	-129 489 794	1 586 793	-1 %	-125 869 662
Henkilöstökulut	-1 400 000	0	-1 400 000	-1 423 146	23 146	-2 %	-1 319 572
Palvelujen ostot	-117 127 064	-9 375 936	-126 503 000	-128 101 377	1 598 377	-1 %	-124 183 382
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	0	0	0	0	0	0 %	-10 813
Avustukset	0	0	0	0	0	0 %	-14 711
Muut toimintakulut	0	0	0	34 729	-34 729	0 %	-341 184
Toimintakate	-118 527 064	-9 375 936	-127 903 000	-129 488 184	1 585 183	-1 %	-125 800 266

Sosiaali- ja perusterveydenhuolto - Keski-Uudenmaan sote-kuntayhtymä

	Alkuperäinen TA 2020	Siitä muutos	TA+muut. 2020	TP 2020	Poikkeama	Poikkeama %	TP 2019
Toimintatuotot	0	0	0	1 610	-1 610	0 %	0
Toimintakulut	-73 378 658	-6 024 342	-79 403 000	-81 418 612	2 015 612	-3 %	-76 470 032
Toimintakate	-73 378 658	-6 024 342	-79 403 000	-81 417 002	2 014 002	-3 %	-76 470 032

Erikoissairaanhoito - Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiri -kuntayhtymä

	Alkuperäinen TA 2020	Siitä muutos	TA+muut. 2020	TP 2020	Poikkeama	Poikkeama %	TP 2019
Toimintatuotot	0	0	0	0	0	0 %	0
Toimintakulut	-45 148 406	-3 351 594	-48 500 000	-48 071 181	-428 819	1 %	-48 996 997
Toimintakate	-45 148 406	-3 351 594	-48 500 000	-48 071 181	-428 819	1 %	-48 996 997

Olennaiset tapahtumat tilikaudella

Vuosi 2020 oli toinen vuosi, kun Keski-Uudenmaan sote-kuntayhtymä toimi Nurmijärven kunnan sosiaali- ja terveystalouden tuottajana. Kuntayhtymän toiminta on jakautunut kolmeen palvelualueeseen, Ikäihmisten ja vammaisten palvelualue, Terveystalouden ja sairaanhoito -palvelualue sekä Aikuisten mielenterveys-, päihde- ja sosiaalipalvelujen ja lasten, nuorten ja perheiden palvelualue. Tukipalveluja tuottaa strateginen kehittäminen ja tukipalvelut -kokonaisuus.

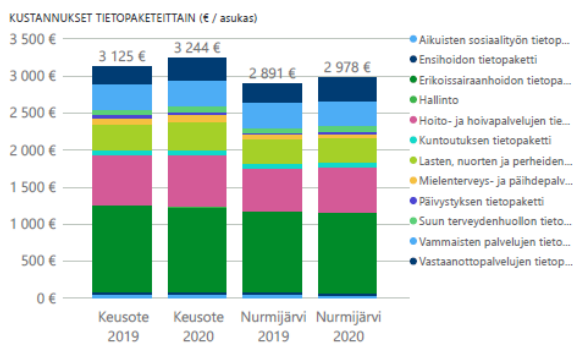
Talouden suunnittelun ja seurannan näkökulmasta vuosi oli haastava, koska sosiaali- ja terveystalouden alkuperäinen talousarvio oli 7,3 milj. euroa vuoden 2019 tilinpäätöstä matalampi. Koronavirus-pandemia asetti omat inhimilliset, toiminnalliset ja taloudelliset haasteensa, jotka näkyivät pitkin vuotta suurena epävarmuutena. Sosiaali- ja terveystalouden ostopalvelut toteutuivat kokonaisuudessaan 1,6 milj. euroa muutettua talousarviota suurempina. Pandemian aiheuttama lisälasku vuodelta 2020 oli Nurmijärven kunnan sosiaali- ja terveystalouden osalta noin 3,4 milj. euroa ja saamatta

jääneitä asiakasmaksutuottoja arvioitiin olevan noin 1,6 milj. euroa.

Keusoten oman toiminnan osalta nettomenot ylittyivät muutetusta talousarviosta noin 2,0 milj. euroa. Keusoten oman toiminnan ennusteeseen sisältyi läpi vuoden merkittävää epävarmuutta, joten ensimmäisessä osavuosikatsauksessa tilinpäätöksen ennuste nostettiin vuoden 2019 tilinpäätöksen tasoon ja toisessa osavuosikatsauksessa ennustetta nostettiin 0,6 milj. eurolla.

Palvelu	Ed. vastaava	TP 2019	Talousarvio	Toteuma	Toteuma-% (TA)	Vertailu-%
Aikuisten sosiaalitoimen tietopaketti	2 477 670	2 477 670	2 558 199	2 028 514	79 %	82 %
Ensihoidon tietopaketti	1 390 482	1 390 482	1 361 700	1 445 344	106 %	104 %
Erikoissairaanhoitojen tietopaketti	46 738 242	46 738 242	43 475 369	46 625 871	107 %	100 %
Hallinto	52 544	52 544	91 709	102 150	111 %	194 %
Hoito- ja hoivapalvelujen tietopaketti	25 073 180	25 073 180	26 203 820	26 079 438	100 %	104 %
Kuntoutuksen tietopaketti	2 790 662	2 790 662	3 151 494	2 778 367	88 %	100 %
Lasten, nuorten ja perheiden tietopaketti	14 197 146	14 197 146	14 184 802	14 178 310	100 %	100 %
Mielenterveys- ja päihdepalveluiden tietopaketti	2 546 613	2 546 613	2 051 790	2 579 305	126 %	101 %
Päivystysten tietopaketti	867 633	867 633	1 013 951	965 393	95 %	111 %
Suun terveydenhuollon tietopaketti	3 009 011	3 009 011	3 754 303	3 443 176	92 %	114 %
Vammaisten palvelujen tietopaketti	14 747 033	14 747 033	14 360 164	14 367 970	100 %	97 %
Vastaanotto- ja tukipalvelujen tietopaketti	10 215 970	10 215 970	11 293 462	13 505 932	120 %	132 %
Yhteensä	124 106 187	124 106 187	123 500 764	128 099 770	104 %	103 %

Keusoten oman analyysin mukaan Nurmijärven kunnan kustannukset ovat kasvaneet vuoden 2020 aikana 2,9 prosenttia, joka tarkoittaa euromääräisesti 3,6 milj. euroa. Tietopaketeittain tarkasteltuna kasvu on ollut suurinta vastaanottopalveluissa, suun terveydenhuollossa ja hoivapalveluissa. Vastaanottopalvelujen kustannusten kasvua selittää koronasta aiheutuvat kustannukset ja hoitaja- ja lääkärikäyntien kasvu. Suun terveydenhuollon nettokustannusten kasvu johtuu pitkälti koronan vuoksi saamatta jääneistä asiakasmaksutuotoista. Suun terveydenhuollon toiminta jouduttiin ajamaan alas maaliskuun ja heinäkuun väliseksi ajaksi, jolloin kiireettömän hoidon jono alkoi kasvamaan. Jonon purkuun on luotu syksyllä toimintatavat, joita lähdetään toimeenpanemaan siten, että hoidon tarve on saatu purettua 1.4.2021 mennessä. Hoivapalvelujen kustannusten kasvua selittää pitkäaikaislaitoshoidon käyttö, joka on yli Keusoten keskitason. Kustannustasoltaan raskasta palvelua on tarkoitus purkaa valtakunnallisesti ja siirtää painopistettä kohti kevyempää, nykyaikaista ja kustannustehokkaampaa asumista ja hoivaa.

Erikoissairaanhoidon nettomenot alittuivat muutetusta talousarviosta n. 0,4 milj. euroa. HUS:n hallitus esitti HUS:n valtuustolle helmikuussa vuoden 2020 alijäämän kattamista, josta Nurmijärven kunnan osuus oli n. 1,0 milj. euroa. Tämän lisäksi tilinpäätökseen tehtiin HUS:n logistiikan varaston arvonalennuskirjaus, joka oli suuruudeltaan 0,3 milj. euroa. Pandemian vuoksi viranomaiset edellyttivät sairaanhoitopiireiltä merkittävää varautumista, jonka myötä varastotasojä kasvattiin valtakunnallisesti määriteltävään tasoon. Varautuminen aiheutti joidenkin tuoteryhmien osalta taloudellisen riskin hintojen laskettua huomattavasti kevään huipputasosta ja tämän myötä HUS joutui tilinpäätöksessään tekemään 10,4 milj. euron tulosvaikutteisen varaston arvon alaskirjauksen, joka veloitettiin lisäkantona jäsenkunnilta. Valtion odotetaan korvaavan kyseiset suojatavikheet vuoden 2021 aikana ja mahdollinen korvaus hyvitetään jäsenkunnille.

Arvio tulevasta kehityksestä

Sosiaali- ja terveyspalveluiden järjestämiseen kohdistuu merkittäviä muutospaineita tulevaisuudessa. Marinin hallituksen hallitusohjelmaan perustuva sote-uudistuksen valmistelu on edennyt ja sitä koskeva hallituksen esitys annettiin eduskunnalle 8.12.2020. Uudistusta koskeva esitys on saanut paljon kritiikkiä rahoitusmallin ja tiedon integraation näkökulmasta varsinkin Uudenmaan osalta. Uudistuksen toteutuminen ja siihen sisältyvä rahoitusmalli tulee todennäköisesti vaikuttamaan huomattavasti ja välittömästi Nurmijärven kunnan talouden tulorahoituksen ja jäljelle jäävien palvelujen rahoittamisen näkökulmasta.

Nurmijärven kunnan kustannuskehityksen näkökulmasta sosiaali- ja terveyspalveluihin liittyy samat riskit kuin aiemmin. Pandemian kesto määrittelee paljon, millaisia ajallisia ja kansanterveydellisiä vaikutuksia korona jättää jälkeensä sekä kuinka esimerkiksi valtio tulee pandemian mahdollisesti pitkittyessä tukemaan kuntia. Pandemian varjon väistyessä huomio tulee edelleen kiinnittymään huononevaan huoltosuhteeseen ja ikääntyvään väestöön sekä ikääntymisen vaikutuksista palvelutarpeisiin.

Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä

Nurmijärven kunnan näkökulmasta merkittävimmät riskit ja epävarmuustekijät liittyvät edellä mainittuun väestön ikääntymiseen ja sen vaikutuksiin sosiaali- ja terveyspalvelujen palvelutarpeisiin ja kustannuskehitykseen. Sote-uudistus ja sen lopullinen toteutumisajankohta- ja muoto ovat myös merkittävä riski ja epävarmuustekijä varsinkin kunnan tulorahoituksen ja sitä kautta myös palvelujen järjestämisen ja investointien toteuttamisen näkökulmasta.

2.2.2 Konsernipalvelut

Toimintakertomus vuodelta 2020

Tuloslaskelma	Alkuperäinen TA 2020	Siitä muutos	TA+muut. 2020	TP 2020	Poikkeama	Poikkeama %	TP 2019*
Toimintatuotot	2 490 038	0	2 490 038	2 206 413	283 625	11 %	2 759 440
Myyntituotot	2 236 188		2 236 188	1 999 354	236 834	11 %	2 224 407
Maksutuotot							
Tuet ja avustukset	167 750		167 750	168 906	-1 156	-1 %	358 770
Muut toimintatuotot	86 100		86 100	38 154	47 946	56 %	176 263
Toimintakulut	-12 394 673	-820 000	-13 214 673	-12 859 411	-355 262	3 %	-12 448 978
Henkilöstökulut	-4 382 765	-42 800	-4 425 565	-4 378 836	-46 729	1 %	-4 277 821
Palvelujen ostot	-4 771 005	8 900	-4 762 105	-4 332 174	-429 931	9 %	-4 446 630
Aineet, tarv. ja tavarat	-177 875	6 000	-171 875	-93 480	-78 395	46 %	-141 410
Avustukset	-2 203 400	-805 000	-3 008 400	-3 178 080	169 680	-6 %	-2 444 734
Muut toimintakulut	-859 627	12 900	-846 727	-876 842	30 114	-4 %	-1 138 383
Toimintakate	-9 904 635	-820 000	-10 724 635	-10 652 998	-71 637	1 %	-9 689 538
Poistot ja arvonal.	-400 000		-400 000	-300 551	-99 449	25 %	-374 380

*TP2019 luvut on muutettu vastaamaan vuoden 2020 organisaatorakennetta yhdistelemällä niihin Ylin päätöksenteko-toimialalta siirtyneiden Yhteiset toiminnot- ja Tarkastuslautakunta- tulosalueiden luvut.

Olennaiset tapahtumat tilikaudella

Konsernipalvelujen organisaatorakenne muuttui vuoden 2020 alusta, jolloin toimialan alle siirtyivät hallinnolliselta ylimmän päätöksenteon toimialalta yhteiset toiminnot- ja tarkastuslautakunta tulosalueet.

Kokonaisuudessaan konsernipalvelujen toimintakate toteutui noin 70 000 euroa alle muutetun talousarvion. Toimintatuotot toteutuivat noin 280 000 euroa talousarviota pienempänä ja toimintakulut alittivat talousarvion noin 355 000 eurolla. Toimintatuotoissa myyntituotot toteutuivat arvioitua pienempinä usealla tulosalueella. Menojen osalta palvelujen ostoihin käytettiin yli 400 000 euroa arvioitua vähemmän. Avustukset puolestaan ylittyivät lähes 170 000 euroa työmarkkinatuen kuntaosuuden vuoksi.

Tilikauden aikana koronapandemiolla on ollut vaikutuksia konsernipalveluiden toimintaan; keväällä 2020 siirryttiin nopeasti sähköisiin kokouksiin kaikissa toimielimissä ja henkilöstö siirtyi pääosin etätyöhön, joka jatkuu edelleen. Henkilöstöpalveluissa on tuettu henkilöstön, esimiesten ja johdon toimintaa koronapandemian aikana. Kuntakehityspalveluissa koronatilanne työllisti keväällä 2020 yksinyrittäjätukien myöntämisen vuoksi. Nurmijärvellä myönnettiin yksinyrittäjätukena 722 000 euroa valtion rahoitusta 361 nurmijärveläiselle yrittäjälle. Viestintäpalvelujen rooli koronatilanteen hoidossa on ollut keskeinen koko vuoden ajan ja koronatilanne on vaatinut huomattavan paljon viestintäpalvelujen resursseja.

Koronatilanteesta huolimatta konsernipalveluissa on toteutettu asetettuja tavoitteita. Tilikauden aikana on valmisteltu konsernipalveluiden NUUKA-toimenpidesuunnitelma ja talouspalveluissa on lisäksi valmisteltu koko kuntaa koskeva NUUKA-ohjelma. Kuntakehitys- ja viestintäpalvelut ovat olleet aktiivisesti toteuttamassa palveluverkkotyöhön liittyvää kuntalaisten osallistamista ja viestintää. Hallintopalveluissa on toteutettu syksyllä 2020 NUUKA-toimenpidesuunnitelman mukaisia tehtäväjärjestelyjä; kunnansihteerin virka on jätetty täyttämättä ja tehtävät on järjestelty sisäisesti sekä asiakas- ja tukipalvelut -yksikössä on toteutettu sisäiset tehtäväjärjestelyt puhelinvaihteen ja monistamon toimintojen lakkaamisen vuoksi.

Merkittävin poikkeama alkuperäiseen talousarvioon nähden syntyi työmarkkinatuen kuntaosuudesta. Työmarkkinatuen kuntaosuuden merkittävään kasvuun vaikutti työttömyyden nousu, kuntouttavan työtoiminnan sulkeminen ja rajoittaminen osana epidemian hillintää sekä se, että valtio mahdollisti työmarkkinatuen myös yrittäjille. Valtuusto myönsi työmarkkinatuen kuntaosuuteen 700 000 euron lisämäärärahan talousarviovuoden aikana.

Arvio tulevasta kehityksestä

Kunnan talouden tasapainottaminen on keskeinen tavoite tuleville vuosille. Konsernipalvelujen osalta on tarpeen tehostaa sekä sisäistä toimintaa että toiminnan prosesseja yli toimialojen kustannustehokkuuden lisää-

miseksi. Talouden tasapainotustyötä tehdään konsernipalveluissa NUUKA-toimenpidesuunnitelman linjausten mukaisesti.

Omistaja- ja konserniohjauksen kehittäminen on keskeinen tavoite konsernipalveluissa vuodelle 2021. Osana omistajaohjauksen kehittämistä laaditaan kunnan omistajapoliittiset linjaukset, jossa määritetään kunnan omistukset, omistusten kehittämistavoitteet sekä linjataan kunnan omistajapolitiikan hoitamista. Keskeinen osa omistajapoliittisia linjauksia on asettaa pitkän aikavälin tavoitteet kunnan konserniyhtiöille. Samaan aikaan omistajapoliittisten linjausten kanssa valmistellaan erillinen konserniselvitys konsernirakenteen kehittämisestä. Lisäksi päivitetään kunnan konserniohje.

Kunnan strategiatyö käynnistyy heti uuden valtuustokauden alkaessa ja strategiatyön yhteydessä valmistel-

laan kunnan strategisen johtamisen toimintamalli. Palveluiden järjestämissuunnitelman ja rullaavan palveluverkon valmistelutyö etenee suunnitellun mukaisesti. Matkailutoimialan liiketoiminnan kehittäminen on konsernipalveluiden sitovana tavoitteena vuodelle 2021. Matkailun osalta on tarpeen kirkastaa kunnan rooli matkailun kehittämisessä ja laatia matkailun kehittämistavoitteet lähivuosille.

Koronatilanteesta johtuen työttömyys Nurmijärvellä on kasvanut merkittävästi ja erityisen huolestuttavaa on nuorisotyöttömyyden ja pitkäaikaistyöttömyyden kasvu. Tilanteen jatkuessa työmarkkinatuen kuntaosuudet tulevat entisestään nousemaan. Varautumisessa on huomioitava, että koronatilanne tulee näkymään pitkään kunnan työllisyyspalveluissa lisääntyneenä asiakastyön tarpeena.

Henkilöstö

HTV1	31.12.2020	31.12.2019
Yhteensä	62,7	68,2

Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä

Tietosuoja- ja tietoturvariskit

Tietoturva- ja tietosuojariskit voivat olla vaikutuksiltaan merkittäviä ja riskien realisoituminen on mahdollista tai jopa todennäköistä. Tietosuoja- ja tietoturvariskien hallinta edellyttää koko organisaation toiminnan kehittämistä, teknisiä toimenpiteitä sekä henkilöstön jatkuvaa koulutusta.

Tietojärjestelmäriskit

Konsernipalveluiden työ on erittäin tietojärjestelmäsidoista ja tietojärjestelmien toimimattomuus ja katkokset ovat keskeinen toiminnallinen riski.

Henkilöriskit

Kohtalaisen pienessä organisaatiossa muodostuu avainhenkilöriskejä useisiin tehtäviin. Riskejä voidaan välttää esimerkiksi osaamisen jakamisella ja toimivilla sijaisjärjestelyillä. Avainhenkilöriskeihin voi liittyä myös terveydellisiä riskejä.

Lainsäädäntömuutokset

Lainsäädäntömuutoksina esimerkiksi sote-uudistusta koskeva uusi lainsäädäntö voi olla merkittävä riski kunnan toimintojen kannalta.

Toimintaympäristön muutokset

Koronasta johtuva pitkäaikais- ja nuorisotyöttömyyden kasvu aiheuttaa sekä suoraan taloudellisia haasteita työmarkkinatuen kuntaosuuden kautta että painetta palvelutuotantoon muun muassa työllisyys- ja sosiaalipalvelujen osalta.

Taloudellinen tilanne

Kunnan talouden heikko tilanne ja korkea velkaantuminen on merkittävä riski. Merkittävät sopeutustoimenpiteet voivat vaikuttaa heikentävästi kunnan kehittämistyöhön ja elinvoimaisuuden edistämiseen.

Keskeneräiset oikeudenkäynnit, muut oikeusriskit

Koulupalojen vahingonkorvausoikeudenkäynti on tulossa keväällä 2021.

Selonteko sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä toimialalla

Toiminnassa on noudatettu Nurmijärven kunnan hallintosääntöä ja sisäisen valvonnan ohjeita. Tavoitteiden toteutumista on seurattu ja raportoitu säännöllisesti. Kuntatasoisesti on valmisteilla sisäisen valvonnan ohjeen päivitys, joka valmistuu ke-

väällä 2021. Riskienhallinnassa arvioidaan taloudellisia, toiminnallisia, strategisia ja vahinkoriskejä. Uuden riskienhallintaohjelmiston kilpailutus on käynnistymässä kevään 2021 aikana. Valvonnassa ei ole havaittu merkittäviä puutteita tilikauden aikana.

Investointien toteutuminen

Investointihanke	Alkuperäinen TA 2020	Siitä muutos	TA+muut. 2020	TP 2020	Poikkeama	Poikkeama %
Tietotekniikka	-250 000	200 000	-50 000		-50 000	

Hallintopalvelut

	Alkuperäinen TA 2020	Siitä muutos	TA+muut. 2020	TP 2020	Poikkeama	Poikkeama %	TP 2019
Toimintatuotot	212 270		212 270	150 553	61 717	29 %	134 729
Toimintakulut	-1 174 319	-13 000	-1 187 319	-1 131 035	-56 284	5 %	-1 014 919
Toimintakate	-962 049	-13 000	-975 049	-980 482	5 433	-1 %	-880 190

Olellaiset tapahtumat tilikaudella

Vuonna 2020 hallintopalveluissa käynnistettiin ja toteutettiin merkittäviä toiminnallisia muutoksia.

Määräaikaisen kunnansihteerin viran hoidon päätyttyä virkaa ei laitettu enää hakuun, vaan tehtävät järjestettiin sisäisesti niin, että asiantuntijan sihteerin siirtyä hoitamaan kunnansihteerille aiemmin kuuluneita tehtäviä hallinnon asiantuntijan toiminimikkeellä.

Keskitetystä toimistotarvikevarastosta siirryttiin malliin, jossa toimistotarvikevarastot ovat toimialoilla. Puhelinvaihte ulkoistettiin ja vaihteenhoitaja siirtyi asiantuntijan ja arkiston tehtäviin. Monistamon palvelut lakkautettiin ja asiakaspalvelussa toteutettiin uudistuksia monistamon hoitajan siirtyessä asiakaspalvelusihteerin tehtäviin. Asiakas- ja tukipalvelut yksikön muutokset aloitettiin jo talvella palvelusihteerin eläköitymisen myötä, kun hänen tilalleen ei palkattu uutta työntekijää.

Koronaepidemia sai aikaan digiloikan kunnassa ja se näkyi hallintopalveluissa siten, että sähköiset kokoukset otettiin nopeassa tahdissa käyttöön kaikissa toimielimissä. Hallintopalvelut ohjeisti ja koulutti luottamushenkilöitä kokoustekniikan osalta tähän liittyen. Koska

etäkokoukset ja valtuuston osalta hybridimalli korvasi lähikokoukset, kokoustarjoiluissa ja matkakulujen korvaamisessa säästettiin.

Hallintopalvelut avusti teknistä toimialaa koulupaloihin liittyvässä oikeudenkäynnissä, jossa tekijät tuomittiin rangaistukseen tuhotyöstä. Tuomio ei ole lainvoimainen. Lisäksi vahingonkorvausoikeudenkäynti erillisenä asiana käynnistyy vuoden 2021 aikana.

Hallintopalvelut avusti koulutuspalveluita ja Aleksiaa koronaepidemian alkuvaiheessa etäkoululaisille kouluruuan jakelun organisoinnissa.

Yksitysteiden avustusjärjestelmään liittyen valtuuston päätöksestä valitettiin Helsingin hallinto-oikeuteen, jossa hallinto-oikeus hylkäsi valituksen.

Asiantuntijan osalta tiedonhallintalain implementointi on tarkoittanut muun ohella hallintosäännön päivitystä ja tiedonhallintamallin laatimista. Paperiarkistojen oloaan siirtämässä sähköiseen muotoon ja sähköisen arkistoinnin toteuttamiseen tähtäävä selvitystyö alkoi tilikaudella.

Kuntavaalien valmistelutyö käynnistyi ja on jatkunut alkuvuonna kiihtyvällä tahdilla.

Suoritteet

PALVELU	Mittari		TP 2020	TA 2020	TP2019	TP 2018
Asiakas- ja tukipalvelut/vaihde	Vastatut puhelut	kpl	16 258	19 523	22 729	22 600
Asiakas- ja tukipalvelut/monistamo	Monisteet	kpl	182 650	360 000	496 250	1 022 000
Asiantuntijan ja arkistointi	Avataut asiat	kpl	1 976	1 800	926	1 029
Asiakas- ja tukipalvelut	Uudet henkilökortit	kpl	330	250	189	-

Henkilöstöpalvelut

	Alkuperäinen TA 2020	Siitä muutos	TA+muut. 2020	TP 2020	Poikkeama	Poikkeama %	TP 2019
Toimintatuotot	214 595		214 595	176 838	37 757	18 %	316 598
Toimintakulut	-1 370 576	22 100	-1 348 476	-1 372 860	24 384	-2 %	-1 337 406
Toimintakate	-1 155 981	22 100	-1 133 881	-1 196 022	62 141	-5 %	-1 020 808

Olellaiset tapahtumat tilikaudella

Toimintakulut toteutuivat talousarvion puitteissa. Koulutuksia, henkilöstölle tarjottuja liikuntaryhmiä, tilaisuuksia ja kehittämisprojekteja toteutettiin suunniteltua vähemmän. Myös henkilöstön liikunta- ja kulttuuriedun palveluntuottajan vaihtuminen vähensi jonkin verran toteutuneita kustannuksia. Henkilöstökulut ylittyivät yhteensä 173 000 euroa, josta tulosalueelle kohdistettujen tapaturmavakuutusmaksujen osuus 90 000 euroa. Palkkakulut ylittyivät 31 000 euroa, mikä johtui ennakoimattomista henkilöstömuutoksista ja palvelusvuosilahjan muuttumisesta kertapalkkioksi. Toimintatuotot toteutuivat 38 000 talousarviota pienempinä. Sijaisvälitykset tuottoja kertyi 6 300 euroa suunniteltua vähemmän, koska sijaisten tarve väheni keväällä koronan takia. Lisäksi toimintatuottojen kertymää vähensi koulutuskorvauksen kirjanpitoilöinnin muuttaminen.

Uusi henkilöstöohjelma vuosille 2020-2021 eli ilmiöntekijöiden käsikirja linjaa henkilöstötyön ja johtamisen kehittämistä (kunnanhallitus 16.3.2020 § 56). Henkilöstöpalvelut koordinoi ohjelman toteuttamista. Tavoitteiden toimeenpano viivästyi koronaepidemian aiheuttamien muutosten vuoksi. Henkilöstöohjelma muokattiin sähköiseksi työkirjaksi työpaikoilla keskustelua varten. Siitä viestittiin myös henkilöstölehdessä, esimiestilaisuuksissa, postikortein ja videon avulla. Joulukuussa uudessa Ilmiöntekijöiden juhlassa palkittiin kuntaa pitkään palvelleet työntekijät rahapalkkiolla ja lisäksi jaettiin ilmiötekopalkinnot kunnan arvoja ja strategiaa erinomaisella tavalla edistäneille tiimeille ja työryhmille. Lisäksi aloitettiin hyvän esimiestyön tunnustuksen käytäntö. Kunnan kiinnostavuutta työnantajana kehitettiin yhdessä viestintätiimin kanssa laaditulla selvityksellä työnantajabrändistä sosiaalisessa mediassa.

Henkilöstöpalvelut toteutti vuotuisen henkilöstökyselyn ja ohjasi sen tulosten hyödyntämistä toiminnan kehittämisessä. Tulokset jaettiin työpaikoille maaliskuussa ja niiden käsittely jatkui kesään saakka. Tuloksista kerrottiin henkilöstölehdessä huhtikuussa. Työpaikat laativat tiimilupaukset, jotka koottiin intraan. Tulosten käsittelyssä hyödynnettiin myös Hyvän fiiliksen työpaikka -laupapeliä.

Kunta-alan työehtosopimuksista sovittiin ajalle 1.4.2020 - 28.2.2022 pitkien ja työtaistelu-uhkiakin sisältäneiden neuvottelujen jälkeen toukokuussa. Sopimusten myötä kilpailukyky sopimuksen mukaiset työajan pidennykset poistuivat elokuun lopussa. Palkkoja korotettiin 1,22 % suuruisella yleiskorotuksella 1.8.2020 alkaen ja lisäksi sopimus sisältää yleiskorotukset ja paikallisesti jaettavat järjestelyerät vuodelle 2021. Sopimus toi mahdollisuuden lomarahavapaiden pitämiseen vuoden 2021 kesälomasta alkaen. Lisäksi sopimuskaudella tapahtuu merkittäviä rakenteellisia muutoksia, kun varhaiskasvatuksen opettajat siirtyvät opetushenkilöstön virka- ja työehtosopimuksen piiriin ja teknisen alan sopimusrakenne uudistuu.

Uusi intra eli Mylly saatiin koko henkilöstön käyttöön viestintäpalvelujen koordinoiman onnistuneen projektin tuloksena joulukuussa. Samalla henkilöstöasioiden laaja sisältö ja rakenne uudistettiin selkeämmäksi uudessa Myllyssä.

Henkilöstön liikunta- ja kulttuuriedun palveluntuottaja vaihtui vuoden vaihteessa ja ePassi otettiin käyttöön toukokuussa. Edun suuruus oli 70 euroa ja sen sai käyttöönsä 1236 työntekijää. Edun kokonaiskustannukset olivat noin 70 000 euroa.

Työnantajan ja henkilöstön välisen yhteistoiminnan rakenteet selkeytettiin ja uuden yhteistoimintaelimen eli yhteistyöryhmän nelivuotinen toimikausi käynnistyi. Lainmukaisten yhteistoiminta-asioiden käsittelyn lisäksi yhteistyöryhmän tehtävänä on edistää kuntastrategian ja henkilöstöohjelman toteutumista sekä tuoda esiin ja keskustella organisaation kehittämiskohteista.

Uusi työsuojelun toimintaohjelma vuosille 2020–2023 (kunnanhallitus 20.1.2020, § 2) sisältää selkeän vastuun ja tavoitteet työsuojelutoiminnalle. Vuoden aikana käynnistettiin esimerkiksi työsuojeluparitoimintaa, lisättiin ergonomiaoajasta työpaikoilla ja kehitettiin riskien arvioinnin prosesseja.

Henkilöstöpalvelut tuki omalta osaltaan henkilöstön, esimiesten ja johdon toimintaa koronaepidemiasta joh-

tuissa työn muutoksissa ja huolehti tilanteen henkilöstövaikutusten käsittelystä yhteistoiminnassa. Uusi, enakoimaton ja myös kuormittava aika edellytti lukuisia työturvallisuuteen, työsuojeluun, työtehtävien muutoksiin ja poissaoloihin sekä työhyvinvoinnin tukeen liittyviä ohjeita. Suunniteltuja koulutuksia, tilaisuuksia ja liikuntaryhmiä jouduttiin perumaan ja siirtämään. Henkilöstö- ja esimieskoulutukset sekä kokoukset ja palaverit järjestettiin pääosin Teamsin kautta etänä. Etätyöstä saatujen kokemusten myötä laadittiin myös ns. normaaliaikaa varten uudet etätyön ohjeet.

Lisäksi huhti-toukokuussa käytiin yhteistoimintaneuvotteluja, joissa käsiteltiin epidemiatilanteen henkilöstövaikutusten lisäksi lomautuksia. Neuvottelujen tuloksena jatkettiin lomautusten sijaan erilaisia työ- ja poissaolojärjestelyjä toiminnan muutoksissa. Talouden tasapainottamiseksi käynnistetyn NUUKA-ohjelman ja -toimintasuunnitelman valmistelua käsiteltiin henkilöstövaikutustensa osalta yhteistoimintaelimessä syyskaudella useissa kokouksissa.

Keskeisimmät perustiedot

PALVELU	TP 2020	TA 2020	TP2019	TP 2018
Palkkalaskelmat	25 426	27 000	27 815	39 140
Sijaisväilyt	3 392	3 840	4 435	5 752
Toimintakulut/HTV	84 744	85 861	76 423	98 154

Talouspalvelut

	Alkuperäinen TA 2020	Siitä muutos	TA+muut. 2020	TP 2020	Poikkeama	Poikkeama %	TP 2019
Toimintatuotot	1 894 991		1 894 991	1 776 352	118 639	6 %	1 947 514
Toimintakulut	-2 889 263		-2 889 263	-2 721 849	-167 414	6 %	-2 903 928
Toimintakate	-994 272	0	-994 272	-945 497	-48 774	5 %	-956 414

Olellaiset tapahtumat tilikaudella

Talouspalveluiden toimintakate toteutui lähes talousarvion mukaisena. Toimintatuotot toteutuivat 0,1 milj. euroa talousarviota pienempinä sisäisesti laskutettavien ICT-palvelujen ostojen alituksesta johtuen. Toimintakulut toteutuivat 0,2 milj. euroa talousarviota pienempinä palvelujen ostojen ja ICT-kaluston ostojen alituksesta johtuen.

Talouspalveluiden tulosalueen talousarvion toteutumisen

Talous- ja rahoitus -tulosyksikön toiminta vakiintui useiden henkilöstövaihdosten jälkeen vuoden 2020 aikana. Vuonna 2019 täytettiin talousasiantuntijan ja talous-suunnittelupäällikön tehtävät, ja vuoden 2020 alusta toinen avoinna ollut talousasiantuntijan tehtävä. Kunnan palvelujen tuotteistamiseen ja rullaavaan palvelutuotannon kehittämisajatteluun tähtäävä projekti saatiin tehokkaasti käyntiin ja vuoden 2021 tammikuun loppuun mennessä valtaosassa kunnan tulosalueita on käyty tuotteistuksen määrittäviä läpi.

Vuosi 2020 oli prosessien kirkastamisen aikaa. Kuntatasoisia talouden prosesseja saatiin edelleen täsmennettyä ja aikataulutettua entistä paremmin, ruvettiin rakentamaan käyttöomaisuuden säännöllisen inventoinnin käytänteitä ja otettiin Sarastian ostopalvelujen tehostaminen tarkasteluun. Kuntatasoisen kassajärjestelmän hankinnan kilpailutus aloitettiin vuoden 2020 lopulla ja sen olisi tarkoitus olla käytössä vuoden 2021 puolen välin tienoilla.

Koronasta ja sote-menojen ennakoitua voimakkaammasta kasvusta johtuen kunnassa käynnistettiin NUUKA-ohjelman päivitystyö sekä samalla päätettiin käyttötalouden sopeuttamiseen tähtäävän NUUKA:n toimenpidesuunnitelman valmistelun käynnistämisestä. Toimenpidesuunnitelma astui voimaan vuoden 2021 alusta ja NUUKA-ohjelman päivittämisestä on valtuuston määrä päätää talousarviokokouksen yhteydessä marraskuussa 2021. Talouden tasapainotustyö tulee edellyttämään merkittävää henkilöstöressurssien käyttöä vielä vuoden 2021 loppuun saakka.

Hankintapalvelut -tulosyksikö on mukana syksyllä 2020 aloittaneessa julkisten hankintojen vaikuttavuuden kehittämishjelmassa. Ohjelman tarkoituksena on auttaa julkisorganisaatiota tunnistamaan ostovolyymiensä vaikutukset ja suunnittelemaan sekä suuntaamaan niitä tehokkaammin. Kehittämissuunnitelma jatkuu vuoden 2021 aikana. Vuonna 2020 otettiin myös käyttöön ostodatan analysoimiseen Hansel Oy:n tuottama tiedolla johtamisen työkalu – Hankintapulssi. Työkalu mahdollistaa ostovolyymien tarkan seurannan tuote- ja palveluryhmittäin.

Keski-Uudenmaan sote-kuntayhtymä on edelleen tilannut tuotteita kunnan keskusvarastolta. Tilanteesta on käyty yhteistyöpalavereita kunnan ja Keski-Uudenmaan sote-kuntayhtymän kanssa. Yhteistyöpalavereissa on sovittu toimintatavoista, joiden mukaan voidaan siirtyä organisaatiokohtaisiin tuote-/palvelukanaviin. Keski-Uudenmaan sote-kuntayhtymän ostot vaikuttavat edelleen vuoden 2020 osalta sopimuskauden aikaisiin arvioituihin hankintamääriin.

Markkinaoikeuteen päätyi yksi kilpailutus, joka koski opilaskuljetusten hankintaa. Loppuvuodesta saatu markkinaoikeuden ratkaisu puolsi kunnan tekemää hankintapäätöstä. Koronapandemia asetti vuoden aikana omat haasteensa hankintasopimusten tulkintaan sekä tarvittavien suojavarusteiden hankintaan. Pääsääntöisesti suojavarusteiden hankinnat on pystytty toteuttamaan sopimustoimittajien kautta.

Tietotekniikkapalvelut -tulosyksikkö on vieläkin lähes koko vuoden ajan hoitanut pääosin Keski-Uudenmaan sote-kuntayhtymän Nurmijärvellä olevan toiminnan tietotekniikkapalveluja, kunnalle jääneiden toimintojen tietotekniikkapalvelujen lisäksi. Keski-Uudenmaan sote-kuntayhtymän tietotekniikkapalveluiden laskutusta ei ollut budjetoitu, koska tavoitteena oli talousarviovaiheessa, että 2020 alussa tietotekniikkapalvelut eivät hoitaisi enää Keski-Uudenmaan sote-kuntayhtymän tietotekniikkatukea Nurmijärvellä. Keski-Uudenmaan sote-kuntayhtymän liittyvät työtehtävät ovat hidastaneet muuta kehitystyötä mm. konesalitoimintojen uudistamista. Vuoden aikana tehostettiin 0365-pilvipalvelujen

käyttöä etenkin Teamsia hyödyntäen. Tietoliikenneprojektiin valmistumisen myötä saatiin käyttöön kapasiteetti-

tiltaan riittävät vpn-yhteydet alkuvuodesta. Myös älypuhelimien hankinta- ja asennusprosessia virtaviivaistettiin vuoden aikana.

Investointien toteutuminen

Investointihanke	Alkuperäinen TA 2020	Siitä muutos	TA+muut. 2020	TP 2020	Poikkeama	Poikkeama %
Tietotekniikka	-250 000	200 000	-50 000	0	-50 000	100 %

Konesali- ja kapasiteettitoimintojen uudistaminen ja hankinnat siirtyivät vuodelle 2021, minkä vuoksi investointimäärärahoja ei käytetty vuonna 2020.

Keskeisimmät perustiedot

PALVELU	Mittari	TP 2020	TA 2020	TP 2019	TP2018
Talous ja rahoitus					
Ulkoistetut tal.hall.kulut	€	482 322	445 297	529 351	559 138
Kulut /asukas	€/asukas	-18,9	-20,3	-20,3	-20,2
Tuotot	€	128 630	141 245	140 601	150 039
Kulut	€	-824 612	-860 022	-872 853	-862 349
Netto	€	-695 982	-718 777	-732 252	-712 310
Hankintapalvelut					
Päättöneiden kilpailutusten määrä	kpl	7		10	15
Kulut /asukas	€/asukas	-5,3	-6,3	-5,2	-6,5
Tuotot	€				
Kulut	€	-233 234	-264 805	-224 162	-275 590
Netto	€	-233 234	-264 805	-224 162	-275 590
Tietotekniikkapalvelut					
Tietotekniikan hoidossa olevien työasemien määrä	kpl	1 800	2 150	2 950	2 650
Kulut /asukas	€/asukas	-38	-40	-40	-47
Tuotot	€	1 647 722	1 753 746	1 806 913	2 049 425
Kulut	€	-1 659 318	-1 753 746	-1 708 013	-1 987 473
Netto	€	-11 596	0	98 900	61 951

Viestintä- ja markkinointipalvelut

	Alkuperäinen TA 2020	Siitä muutos	TA+muut. 2020	TP 2020	Poikkeama	Poikkeama %	TP 2019
Toimintatuotot				28 984	-28 984		17 059
Toimintakulut	-415 848	-22 100	-437 948	-430 899	-7 049	2 %	-373 408
Toimintakate	-415 848	-22 100	-437 948	-401 915	-36 033	8 %	-356 349

Olellaiset tapahtumat tilikaudella

Toimintakate alittui talousarvioon nähden 34 731 euroa. Koronasta johtuen osa vuodelle suunnitelluista markkinointiviestinnän tuotantokuluista siirtyivät vuodelle 2021. Koronatilanne lisäsi viestinnän kuluja, muu muassa mainos- ja henkilöstökuluja, mutta laski puolestaan kuluja esimerkiksi henkilöstön koulutuksissa. Viestintä- ja markkinointipalvelut myös tehosti kunnan tiedotuslehden toimitusprosessia, millä saavutettiin vuonna 2020 noin 2000 euron säästö. Näistä johtuen toimintakulut alittivat talousarvion noin 6000 eurolla. Eniten viestintä- ja markkinointipalveluiden tulosalueen toimintakatteen poikkeamaan verrattuna talousarvioon vaikutti toimintatuottojen ylittyminen alkuperäisestä arviosta (noin 29 000 euroa).

Viestintäohjelman toteuttamista käytännössä

Nurmijärven kunnanvaltuusto hyväksyi kunnan viestintäohjelman (KV 24.4.2019 §29), jossa määritellään, kuinka Nurmijärven kunnan viestintä ja markkinointi tukevat ja toteuttavat kuntastrategiaa ja rakentavat Nurmijärven kunnan brändiä. Viestintäohjelmassa käy esille, mitkä ovat kunnan viestinnän ja markkinointiviestinnän visio, keskeiset tavoitteet, millaiset markkinointiviestinnän toimenpiteet edistävät tavoitteiden saavuttamista ja kuinka tavoitteiden toteutumista on mahdollista mitata. Koronapandemia lisäsi kunnan viestintä- ja markkinointipalveluiden työtä, mikä vaikutti osaltaan kunnan viestintäohjelman toteuttamiseen. Viestintäohjelmassa listatuista 49 käytännön toimenpiteestä oli vähintään aloitettu 48 vuoden 2020 loppuun mennessä. Viimeinen aloittamatta ollut toimenpide (some-viestinnän koulutus henkilöstölle) on ajoitettu vuodelle 2021.

Tyytyväisyys kunnan viestintään parantunut

Nurmijärven kunta toteutti FCG:llä kuntapalvelututkimuksen loppuvuodesta 2020. Vastaava tutkimus toteutettiin edellisen kerran kaksi vuotta aikaisemmin vuonna 2018. Kyselyssä kysyttiin kuntalaisilta heidän tyytyväisyytään kunnan tiedottamiseen kunnan palveluista, ja tyytyväisyys nousi 0,06 pistettä vuodesta 2018 (2020: 3,57, 2018; 3,51). Vuonna 2020 kaikkiaan 63 % vastaajista piti tiedottamista kunnan palveluista hyvin hoidettuna. Edellisestä tutkimuskerrasta tyytyväisten osuus on

noussut kolme prosenttiyksikköä. Osuus on vertailuryhmän (Espoo, Helsinki, Tuusula, Vantaa) keskiarvoon (54 %) nähden korkea.

Koronapandemia korosti viestinnän merkitystä

Viestintä- ja markkinointipalvelut tuki omalta osaltaan kunnan toimintaa koronapandemiasta johtuvissa viestintätarpeissa niin ulkoisesti kuin sisäisesti. Korona-aika korosti viestinnän merkitystä kaikessa kunnan toiminnassa ja lisäsi myös huomattavasti viestintä- ja markkinointipalveluiden kuormitusta. Viestintä- ja markkinointipalvelut osallistui koronasuosituksista ja -rajoituksista viestimiseen, rakensi korona-teemasivut kunnan kotisivuille, julkaisi tiedotteita medialle ja kuntalaisille, tuki kunnan toimialoja käytännön viestinnässä (mm. alitustapauksissa), tuki Keusotea koronaviestinnän jalkauttamisessa monikanavaisesti, osallistui avoimeen vuorovaikutukseen sosiaalisessa mediassa, toteutti koronaohjeistuksista julisteita, lattiatarroina, Instagram Story -viestejä ynnä muina sovelluksina, joilla tavoitettiin eri ikäiset kuntalaiset ja kunnan asiakkaat. Viestintä- ja markkinointipalvelut julkaisi poikkeustilanteesta huolimatta kunnan tiedotuslehden alkuperäisen suunnitelman mukaisesti ja julkaisi lehdessä mm. koronan hoitoon liittyvää tietoa ja yhteystietoja. Erikseen mainittavana toimenpiteenä kunnan viestintä- ja markkinointipalvelut suunnitteli ja toteutti keväällä 2020 NurmijärviTV:n, jossa kunnanjohtaja haastatteli joka viikko eri asiantuntijoita koronaan liittyvissä ajankohtaisissa asioissa. Jokaisesta NurmijärviTV:n jaksosta julkaistiin myös erillinen tiedote. Koronapandemia myös antoi kimmokkeen paikallisten yritysten tukemiselle viestinnän keinoin (Lue: Nurmijärveltä-tunnus sekä matkailuviestinä).

Sisäinen viestintä kehittyi ja uusi intra lanseerattiin

Nurmijärven kunnassa lanseerattiin viestintä- ja markkinointipalveluiden koordinoimana uusi intrakanava (Mylly) koko henkilöstön käyttöön joulukuussa 2020. Uusi intrakanava mahdollistaa entistä monipuolisemman, innostavamman, systemaattisemman ja vuorovaikutuksellisemman viestinnän kuntaorganisaation sisällä. Uuden intran julkaisu asettuu osaksi laajempaa sisäisen viestinnän uudistusta. Vuoden 2020 aikana kunnassa

teetettiin sisäisen viestinnän kyselyitä, rakennettiin sisäisen viestinnän pelisääntöjä sekä suunniteltiin sisäisen viestinnän koulutusta. Pelisäännöt lanseerataan keväällä 2021 ja koulutukset ajoittuvat koko vuodelle.

Nurmijärveltä-tunnus tukee paikallisuutta

Koronapandemia aiheutti suurta huolta paikallisista yrityksistä. Nurmijärven kunnan viestintä- ja markkinointipalvelut lanseerasi elokuussa 2020 Nurmijärveltä-tunnuksen ja kunta lahjoitti sen paikallisille yrityksille. Nurmijärveltä-tunnuksen saavat halutessaan käyttöönsä kaikki yritykset, joiden toimipaikka on joko Nurmijärvi tai joiden toiminta muuten keskittyy vahvasti Nurmijärvelle. Tunnuksen tavoitteena on kannustaa nurmijärveläisiä huomioimaan ostopäätöksissään paikalliset yrittäjät ja toimijat, sekä lisätä yhteisöllisyyttä. Yritykset voivat hakea käyttöoikeutta kunnan elinkeinopalveluilta ja käyttää tunnusta omassa viestinnässään varsin vapaasti esimerkiksi kotisivuilla tai tuotepakkauksissaan. Syksyn 2020 aikana (syyskuu-marraskuu) tunnuksen otti käyttöönsä 100 paikallista yritystä. Lisäksi tunnus noteerattiin mediassa ja jopa mm. kolmen sanomalehden pääkirjoitussivuilla (NU, VU, KU).

Matkailuviestinnän kehittäminen käynnistyi

Keväällä 2020 koronapandemia ja sen mukanaan tuomat rajoitukset ajoivat palvelusektorin ahtaalle koko maassa, mutta ohjasi samalla suomalaiset kotimaan

kohteiden pariin. Tässä ilmapiirissä nousi esille myös tarve tukea, kehittää ja ilmiöittää entistä vahvemmin Nurmijärven matkailua. Nurmijärven kunta lanseerasi viestintäyksikön johdolla uudet nurmijarvi.fi/matkailu-kotisivut kesäkuussa 2020. Lisäksi sivuille ja sosiaaliseen mediaan tuotettiin viestintäyksikön toimesta uudenlaisia matkailua tukevia viestinnän toimenpiteitä: videoita, teemasivuja, päiväpaketteja, somepostauksia, mainoksia osittaisessa yhteistyössä yritysten kanssa. Matkailusivut keräsivät kesän aikana kymmeniä tuhansia kävijöitä. Elinkeinopalvelut koordinoivat yrittäjistä ja paikallisista toimijoista koostuvaa verkostoa ja viestintäyksikkö oli tässä toiminnassa mukana.

Nurmijärvi-barometri sanoittaa muuttotilastoja

Nurmijärven kunta aloitti elokuussa 2020 kuukausittain ilmestyvän Nurmijärvi-barometrin julkaisun. Barometri julkaistaan kunnan kotisivujen barometri-teemasivulla nurmijarvi.fi/barometri, lähetetään tiedotteena medialle sekä julkaistaan somesisältöinä kunnan eri kanavissa. Barometri tarjoaa yhteiskunnallisen keskustelun tueksi tilastotietoa ja asiantuntijanäkemyksiä niin Nurmijärveltä kuin muista Helsingin seudun kunnista. Barometrin tavoitteena on julkaista tieto helpossa ja kiinnostavassa muodossa niin tekstin kuin visuaalisuudenkin puolesta, että olennaisimmat avainluvut voi tarkistaa yhdellä silmäyksellä. Barometri toteutetaan yhteistyössä viestintä- ja markkinointipalveluiden ja kuntakehityksen kanssa.

Elinvoima- ja kuntakehityspalvelut

	Alkuperäinen TA 2020	Siitä muutos	TA+muut. 2020	TP 2020	Poikkeama	Poikkeama %	TP 2019
Toimintatuotot	163 750		163 750	65 269	98 481	60 %	161 497
Toimintakulut	-2 598 446	-700 000	-3 298 446	-3 193 991	-104 455	3 %	-2 650 724
Toimintakate	-2 434 696	-700 000	-3 134 696	-3 128 722	-5 974	0 %	-2 489 227

Olellaiset tapahtumat tilikaudella

Elinvoima- ja kuntakehityspalveluiden kannalta toimintaan ja talouteen vaikutti oleellisesti Covid19- epidemia. Merkittävimmän näky työllisyyspalveluissa. Kunnan osuus KELA:n työmarkkinamaksuista lähti selkeään kasvuun heti maaliskuussa poikkeustilan julkistamisen jälkeen. Aluksi merkittävin syy maksujen nousulle oli se, että kuntouttava työtoiminta ja muut työllisyyttä tukevat palvelut suljettiin poikkeuslain ajaksi. Näin ollen palveluissa olleet, hyvin heikossa työmarkkina-asemassa olevien työmarkkinatukiosuus palasi kunnan maksettavaksi. Myöhemmin työmarkkinatukimaksua on nostanut moni muukin tekijä. Työllistyminen vaikeutui oleellisesti ja avoimien työpaikkojen määrä väheni. Lomautukset ja irtisanomiset osuivat myös niihin henkilöihin, joiden työssäoloehto ei ollut täyttynyt. Lopuksi valtio mahdollisti työmarkkinatuen myös yrittäjille ilman, että työssäoloehto tarkasteltiin. Tämän takia yrittäjiä tuli suoraan listalle. Huomattavaa on, että Covid19- poikkeustilanne jatkuu edelleen. Myös poikkeuslakia yrittäjien työmarkkinatuesta jatketaan ainakin kesäkuun 2021 loppuun samoin kuin Keusoten tarjoamien työllistämispalveluiden rajoituksia. Lisäksi Nurmijärvellä mm. nuorisotyötömyys kaksinkertaistui vuoden 2020 aikana.

Toinen vaikutus työllisyyspalveluihin on ollut se, ettei TE- toimisto ole kyennyt ohjaamaan veloitetyöllistettäviä eteenpäin. Tämä on näkynyt siinä, että työllistettäviä

on ollut vähän. Tämän takia työllistämisrahoja on jäänyt käyttämättä. Tämän näkyy myös tulosalueen toimintatuotoissa, joista suurin osa on työllistettävistä maksettavia palkkatukia.

Elinkeinoissa Covid19 näkyi siinä, että tapahtumat, joista merkittävin on Nurmijärven Open, jouduttiin perumana. Tämä näkyy toimintatuotoissa, koska tapahtumaan osallistuneilta näytteilleasettajilta olisi peritty osallistumismaksu. Tapahtuma korvattiin syksyllä 2020 järjestetyllä Shop up day'lla ja Joulua Nurmijärveltä -kampanjalla.

Tonttiluovutuksissa ei saavutettu talousarvion kappalemääräistä tavoitetta. Luovutetuille tonteille syntyy kuitenkin tavanomaista enemmän työpaikkoja. Kiinnostus Nurmijärven teollisuustontteja kohtaan on jatkunut kuitenkin hyvänä. Tontinluovutukset kuitenkin vaativat aikaa ja onkin todennäköistä, että vuonna 2020 aloitettuja hankkeita saadaan päätökseen 2021.

Elinvoima- ja kuntakehityspalveluiden tulosalueen toimintakate toteutui hieman muutettua käyttösunnitelmaa parempana ja säästöä kertyi noin 6 000 euroa. Työmarkkinatuen kuntaosuuteen haettiin lisämäärärahaa (+700 000e) vuoden 2020 kolmannessa osavuositarkastuksessa, sillä se oli ylittämässä talousarvion. Arvio ylityksen suuruudesta osui kohdilleen ja ero toimintakateen ja muutetun käyttösunnitelman välillä jäi pieneksi.

Keskeisimmät perustiedot

PALVELU	Mittari		TP 2020	TA 2020	TP2019	TP 2018
Elinkeinopalvelut	Luovutetut yritystontit	kpl	3	5	2	4
Elinkeinopalvelut	Yritystonteille syntyneet työpaikat	kpl	70	50	60	50
Työllisyyspalvelut	työmarkkinatuen kuntaosuuskustannus	euroa/vuosi	2 151 716	1 190 000	1 537 924	1 282 716

Luovutettuja yritystontteja on vuonna 2020 ollut kolme, mikä jää talousarvion tavoitteesta (5 kappaletta). Arvio tonteille syntyvistä työpakoista on 70, joka ylittää talousarvion kirjatun tavoitteen (50 työpaikkaa). Tavoitteena elinkeinoissa on se, että vuoden aikana Nurmijärvellä syntyisi 100 työpaikkaa, joista puolet luovutetuille tonteille. Tämä tavoite on saavutettu. Toiminnallisesti on huomioitava, että tontinluovutukset mahdollisine

kaava- yms. mutuoksineen ovat pitkiä hankkeita, joihin liittyy aina epävarmuuksia. Todennäköistä kuitenkin on, että vuonna 2020 aloitettuja hankkeita saadaan toteuttamaan alkuvuodesta 2021.

Työmarkkinatuen kuntaosuus on noussut selvästi sekä talousarviosta 2020 että tilinpäätöksestä 2019. Vuoden 2020 talousarvio laadittiin hyvin tavoitteelliseksi, mutta

Covid19- epidemia teki sen saavuttamisen mahdottomaksi. Tähän vaikutti niin työttömyyden nousu, kuntouttavan työtoiminnan sulkeminen ja rajoittaminen osana epidemian hillintää sekä se, että valtio mahdollisti työmarkkinatuen myös yrittäjille. Työmarkkinatuen kun-

taosuuden tarkastelussa on syytä myös arvioida muuttoliikkeen roolia työmarkkinamaksujen muodostumisessa. Esimerkiksi vuonna 2020 kuntaan muutti noin 50 henkilöä, jotka olivat saaneet työmarkkinatukea yli 300 päivää.

Yhteiset toiminnot

	Alkuperäinen TA 2020	Siitä muutos	TA+muut. 2020	TP 2020	Poikkeama	Poikkeama %	TP 2019
Toimintatuotot				3 983	-3 983		179 396
Toimintakulut	-3 883 811	-107 000	-3 990 811	-3 961 194	-29 617	1 %	-4 113 581
Toimintakate	-3 883 811	-107 000	-3 990 811	-3 957 211	-33 600	1 %	-3 934 185

Olennaiset tapahtumat tilikaudella

Yhteiset toiminnot -tulosalue sisältää toimintoina ylimmän päätöksenteon toimielimet (kunnanvaltuusto, -hallitus, konsernijaosto), vaalit, vaikuttamistoimielimet, yhteistoimintaosuudet ja verotuksen kustannukset, avustuksia sekä suhdetoiminnan ja edustuksen.

Yhteisten toimintojen tulosalue toteutui lähes muutetun talousarvion mukaisesti toimintakatteen ollessa 33 600 euroa alle talousarvion. Merkittäviä poikkeamia talousarvioon nähden ei ole. Henkilöstökulut ovat ylittyneet, mikä johtuu talousarviossa ennakoimattomasta

eläkemenerusteisesta maksusta, mutta ylitys on ka-
tettu tulosalueen sisältä.

Yhteisten toimintojen avustusmäärärahoihin sisältyy merkittävänä erinä uima-allastoimintojen palveluvelvoitetta koskeva avustus Onnenkimpale ry:lle, Rajamäen uimahallin toiminta-avustus sekä osallistuvan budjetoinnin määräraha. Kunnanvaltuusto on tilikauden aikana hyväksynyt koronatilanteesta johtuen 120 000 euron korotuksen Rajamäen Uimahalli Oy:n toimintatukeen sekä 30 000 euron korotuksen uima-altaan palveluvelvoitesopimukseen Onnenkimpale ry:lle.

Tarkastuslautakunta

	Alkuperäinen TA 2020	Siitä muutos	TA+muut. 2020	TP 2020	Poikkeama	Poikkeama %	TP 2019
Toimintatuotot	4 432		4 432	4 434	-2	0 %	2 648
Toimintakulut	-62 410		-62 410	-47 584	-14 826	24 %	-55 011
Toimintakate	-57 978	0	-57 978	-43 150	-14 828	26 %	-52 363

Olennaiset tapahtumat tilikaudella

Tarkastuslautakunta on toteuttanut kuntalain (121, 110 ja 125 §) mukaisia tehtäviään ja kunnan hallintosäännössä sille määritettyjä tehtäviä. Valtuusto on käsitellyt arviointikertomuksen kesäkuussa, arviointikertomuksen vastineet syyskuussa ja tarkastuslautakunnan tiedoksi tuomat sidonnaisuusilmoitukset joulukuussa. Tarkastuslautakunta on kokoontunut tilikauden aikana kymmenen kertaa.

2.2.3 Sivistys- ja hyvinvointitoimiala

Toimintakertomus vuodelta 2020

Tuloslaskelma	Alkuperäinen TA 2020	Siitä muutos	TA+muut. 2020	TP 2020	Poikkeama	Poikkeama %	TP 2019
Toimintatuotot	4 952 835	-279 042	4 673 793	5 278 000	-604 207	-13 %	5 872 922
Myyntituotot	847 535	-23 427	824 108	1 126 429	-302 321	-37 %	1 187 035
Maksutuotot	3 211 800	-698 020	2 513 780	2 551 856	-38 076	-2 %	3 101 755
Tuet ja avustukset	524 500	514 030	1 038 530	1 397 576	-359 046	-35 %	1 227 955
Muut toimintatuotot	369 000	-71 625	297 375	202 139	95 236	32 %	356 177
Toimintakulut	-99 006 763	1 439 932	-97 566 831	-96 760 546	-806 285	1 %	-96 977 926
Henkilöstökulut	-55 414 256	289 000	-55 125 256	-55 090 212	-35 044	0 %	-54 795 987
Palvelujen ostot	-16 488 001	936 146	-15 551 855	-15 669 052	117 197	-1 %	-16 186 397
Aineet, tarv. ja tavarat	-2 745 033	-45 714	-2 790 747	-2 710 659	-80 088	3 %	-2 948 306
Avustukset	-8 027 598	184 000	-7 843 598	-7 234 606	-608 992	8 %	-7 280 672
Muut toimintakulut	-16 331 875	76 500	-16 255 375	-16 056 016	-199 359	1 %	-15 766 565
Toimintakate	-94 053 928	1 160 890	-92 893 038	-91 482 546	-1 410 492	2 %	-91 105 004
Poistot ja arvonal.	-769 000	0	-769 000	-634 804	-134 196		

Olellaiset tapahtumat tilikaudella

Sivistys- ja hyvinvointitoimialan talousarvion toimintakate alittui 1 410 492 euroa. Toimintatulot ylittivät muutetun talousarvion 604 207 euroa. Toimintatuottojen ylittyminen johtui suuremmista myyntituotoista sekä saaduista suuremmista tuista ja avustuksista. Toimintakulut alittivat muutetun talousarvion 806 285 eurolla. Säästöä syntyi avustusten maksamisesta, erityisesti varhaiskasvatuspalveluissa. Toimialan tulosalueista koulutuspalveluja lukuun ottamatta muut tulosalueet alittivat budjetoidun toimintakatteensa.

Vuoden 2020 toimintaan vaikutti suuresti koronapandemia. Maaliskuussa 2020 koulut ja lukio siirtyivät etäopetukseen kahdeksi kuukaudeksi. Kirjastot, kunnalliset liikunta- ja nuorisotilat sekä Monikko suljettiin. Varhaiskasvatuksessa päiväkodit olivat auki, mutta vanhemmat ottivat lapset pääosin kotiin hoidettavaksi. Lasten kotonaoloajalta tehtiin maksuvapautuspäätökset hoitomaksuista. Nuoriso- ja liikuntapalvelujen toimintaa siirrettiin somekanaviin. Kunnan työntekijät selvittivät yli 80-vuotiaiden hyvinvoinnin tilaa puhelimitse keväällä 2020. Toukokuussa koulut palasivat lähiopetukseen. Kirjastot avattiin kesäkuussa sekä liikunta- ja nuorisopalvelujen kesätoiminta käynnistyi. Syksyllä 2020 lukiokoulutus on toteutettu pitkälti hybridikoulutuksena, jossa lähi- ja etäopiskelu on vaihdellut. Loppusyksystä kirjastot siirtyivät rajoitettuun lainaamiseen sekä suljettiin multa osin. Nuorisotilat ja kunnalliset liikuntatilat suljettiin koronatilanteen heikentyessä. Korona on lisännyt yhteistyötä Kuuma-kuntien sekä Keusoten kuntien sivistystoimen johdon kesken. Samoin yhteistyö Keusoten kanssa on tiivistynyt liittyen korona-asioihin.

Toimintaa on kuitenkin kehitetty koronatilanteesta huolimatta. Alkuluokkatoimintaa on laajennettu. Samoin koulupäivien yhteyteen on lisätty harrastuskerhoja koronan sallimissa puitteissa. Kulttuuripolkutoiminta käynnistyi syksyllä 2020.

Palveluverkkosuunnitelmaa valmisteltiin yhteistyössä kunnan eri toimijoiden kanssa. Alkuvuonna 2020 osallistettiin lapsia ja nuoria sekä toimialan henkilökuntaa palveluverkkotyöhön. Keväällä 2020 valmisteltiin tilakeskuksen johdolla Rajamäen kampuksen, Urheilupuiston koulun, Lepsämän koulun sekä Tornitien päiväkodin hankesuunnitelmia palveluverkkosuunnitelman valmistelun yhteydessä. Joulukuussa valtuusto hyväksyi lukion osalta lukiotoiminnan keskittämisen kirkonkylään uudisrakennukseen. Muulta osin palveluverkkosuunnitelma hyväksyttiin tammikuussa 2021. Palveluverkkosuunnitelman valmistelun rinnalla valmisteltiin Nuukan toimenpideohjelmaa sekä Nuuka-ohjelman päivitystä.

Vuoden 2020 alussa Seitsemän veljeksien koulun vanhimmasta osasta siirryttiin väistötiloihin opiskelemaan. Loppukeväästä 2020 valmistuivat Lepsämän koululle väistötilat, jotka korvasivat palaneen koulurakennuksen ja vanhan puukoulurakennuksen. Lukuvuoden 2020 - 2021 alussa lukion Rajamäen toimipiste siirtyi väistötiloihin. Marraskuussa 2020 Tornitien päiväkodin toiminta siirrettiin väistötiloihin.

Loppuvuodesta 2020 valmistui Rajamäelle Metsolan päiväkotitoiminta. Uuteen päiväkotiin siirtyi alkuluokkatoiminta Toivojentien päiväkodista. Joulukuussa valmistui myös korvaavat tilat palaneen koulurakennuksen tilalle Valkjärvellä. Samoin valmistui Maaniitun koulun peruskorjaus.

Vuoden 2020 aikana kilpailutettiin kunnan hankintapalveluiden toimesta kunnan oppilaskuljetukset sopimuskaudelle 1.8.2020 - 31.7.2024.

Vuosi 2020 oli Aleksis Kiven Seitsemän veljeksien 150-vuotta juhluvuosi. Juhlavuotta juhlistettiin erityisesti alkuvuonna erilaisin juhlallisuuksin. Korona muutti juhluvuoden tapahtumien toteutusta maaliskuun 2020 jälkeen.

Subjekttiivisessa varhaiskasvatusoikeudessa tapahtui muutos 1.8.2020 alkaen. Muutos lisäsi varhaiskasvatuspalvelujen piiriin tulevien lasten määrää. Loppuvuodesta 2020 hyväksyttiin eduskunnassa oppivelvollisuuden laajenemiseen liittyvä lainsäädäntö. Samoin hyväksyttiin muutokset varhaiskasvatuksen asiakasmaksulakiin.

Nurmijärven kunta on saanut kohdennettua erillistä valtionavustusta useille eri hankkeille toiminnan

Arvio tulevasta kehityksestä

Koronapandemian vaikutus tulee heijastumaan pitkälti tulevaisuuteen. Koronapandemia on lisännyt eri somekanavien käyttöä erityisesti liikunta- ja nuorisopalveluissa. Somen käyttö palveluissa tulee lisääntymään aikaisempaan verrattuna. Koronapandemialla on ollut vaikutusta lasten ja nuorten hyvinvointiin. Tarvitaan lisää erilaisia tukitoimia niille nuorille ja lapsille, jotka ovat syrjäytymisvaarassa koronapandemiasta johtuen. Koronapandemian jatkuessa se heijastuu erityisesti aikuisten harrastustoimintaan ja tapahtumien järjestämiseen.

Lainsäädännössä tapahtuneet ja tapahtuvat muutokset vaikuttavat erityisesti varhaiskasvatuksessa. Muutoksilla on vaikutusta lasten määrään varhaiskasvatuspalvelujen piirissä. Muutosten perusteella lasten osallistumisaste varhaiskasvatuspalveluissa nousee. Varhaiskasvatuksessa asiakasmaksuissa tapahtuu muutoksia 1.8.2021 alkaen. Lainsäädännössä tapahtuvat muutokset pienentävät asiakasmaksuista saatavia tuloja. Kaksivuotisen esiopetuksen kokeilu alkaa elokuussa 2021 ja kestää vuoteen 2024. Nurmijärvellä arvioidaan kokeiluun osallistuvat n. 20 % ikäluokasta.

Lasten ja erityisesti alle 3-vuotiaiden määrä on kasvanut kunnassa muuton myötä. Tämä heijastuu varhaiskasvatuspalvelujen kysyntään. Jos muutto jatkuu tämänhetkisenä, on haasteita saada riittävästi varhaiskasvatuspaikkoja niitä tarvitseville.

Henkilöstö

Toimialan palveluksessa olevan henkilökunnan määrä 31.12.2020 seuraavasti:

HTV1	31.12.2020	31.12.2019
Yhteensä	1 265,5	1 282,1

kehittämiseen varhaiskasvatuksessa, esi- ja perusopetuksessa sekä lukiokoulutuksessa. Samoin on saatu erityisavustusta koronaviruksen (COVID-19) aiheuttamien poikkeusolojen vaikutusten tasoittamiseksi varhaiskasvatuksessa, esi- ja perusopetuksessa sekä lukiokoulutuksessa. Kunta on myös ollut mukana alueellisissa hankkeissa Kuuma-TVT – verkostossa sekä Uutta koulua -hankkeessa. Lisäksi nuorisopalveluissa saatiin lisää valtion erillistä avustusta etsivään nuorisotyöhön sekä työpajatoimintaan.

Oppivelvollisuuden laajentuminen lisää kunnan veloitteita ohjauksen näkökulmasta perusopetuksessa. Toisen asteen maksuttomuus lisää menoja kunnassa. Valtio on luvannut korvata lisääntyneet menot, mutta tällä hetkellä näyttää siltä, että korvaus ei kata kaikkia menojen lisäyksiä.

Alkuluokkatoiminta laajenee edelleen. Tavoitteena on toiminnan vakinaistaminen lähiaikoina. Nurmijärven kunta on mukana kehittämässä Suomen harrastustoiminta mallia. Harrastustoimintaa laajennetaan koulupäivän yhteydessä. Toiminta tapahtuu yhteistyössä kolmannen sektorin kanssa ja lasten ja nuorten toiveiden mukaisesti.

Kunnan tuottamia ikäihmisille suunnattuja palveluja kehitetään. Kunnan alueella tuotettuja palveluja tehdään tunnetuksi kokoamalla niistä tietoja palveluoppaaseen. Samoin kunta on hakeutumassa Voimaa vanhuuteen hankkeeseen. Hankkeen avulla kehitetään ikäihmisille suunnattuja liikuntapalveluja.

Yhdyspintatyötä Keusoten kanssa tulee kehittää edelleen. Hyvinvointityössä rakennetaan alueellisia suunnitelmia sekä pyritään rakentamaan palveluketjuja kuntien ja Keusoten palvelujen kesken toimimaan kuntalaisen näkökulmasta parhaalla mahdollisella tavalla.

Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä

Prosessit ja tietojärjestelmät

Tietojärjestelmissä tapahtuvat katkokset tuovat haavoittuvuutta toimintaan. Koulukuljetusten osalta Kouluun.fi-palvelun kautta huoltajat näkevät lapsensa hakupaikan ja -ajan sekä kuljettavan ajoneuvon tiedot. Jos palvelun toimintaan tulee häiriö, huoltajille ilmoitetaan lasten hakuajat tekstiviestinä massalähetyksenä Movit -reititysohjelman kautta.

Varhaiskasvatuksen Päikky-järjestelmän kautta kerätään tietoa lasten osallistumisesta varhaiskasvatukseen. Järjestelmän kautta tiedotetaan huoltajia sekä huoltajat varaavat hoitoajat. Jos järjestelmässä on häiriöitä, se hankaloittaa toimintaa.

Pandemia-aikana tiedottamiseen on käytetty Wilma- ja Päikky-järjestelmiä. Haasteena tiedottamisessa on ollut se, että tiedotteita on ollut runsaasti ja Wilman yleinen tiedotusosuus on jäänyt huomaamatta huoltajilta. Joissain tilanteissa järjestelmässä kohdennetun tiedotteen eteenpäin saattaminen on tuonut haasteita.

Prosessien osalta tiedottamisen prosessit ovat korostuneet pandemia-aikana. Talousarvion valmisteluprosessia tulee selkiyttää.

Henkilöstön osaaminen ja saatavuus

Henkilöstön saatavuudessa on ollut haasteita erityisesti varhaiskasvatuksessa. Lyhytaikaisesti sijaisuuksiin on ollut haasteita saada työntekijöitä. Samoin varhaiskasvatuksen opettajista on pulaa.

Koulupsykologien osalta on ollut vaikeuksia täyttää sekä vakituisia että sijaisten työtehtäviä pätevien hakijoiden vähäisyyden vuoksi.

Kelpoisten hakijoiden määrä on myös laskenut esim. nuorisopalvelujen tehtäviin.

Suhdannevaihtelut

Pandemia on aiheuttanut työttömyyden kasvua. Työttömien määrä oli Nurmijärvellä vuoden 2020 lopussa 11,2 %. Työttömyys on lyhyellä ajalla kaksinkertaistunut. Nuoria työttömiä oli vuoden 2020 lopussa 292. Työttömyyden lisääntyminen näkyy erityisesti nuorten ja perheiden pahoinvoinnin lisääntymisenä.

Lainsäädännön muutokset

Varhaiskasvatuksessa toteutettiin viime vuonna subjektiivisen päivähoito-oikeuden muutos, joka on lisännyt lasten osallistumista varhaiskasvatukseen. Muutokset varhaiskasvatuksen asiakasmaksulaissa vähentävät kuntien tuloja syksystä 2021 alkaen. Samoin arvioidaan lasten määrän lisääntyvän varhaiskasvatuspalveluissa, kun suurella osalla

palvelujen käyttäjistä maksut pienevät. Keskustelu lasten kotihoidontuen lakkauttamisesta ja perhevapaaudistuksesta vaikuttaa myös varhaiskasvatuspalveluihin ja niiden kysyntään. Kunnan osallistuminen kaksivuotiseen esiopetuksen kokeiluun tuo haasteita varhaiskasvatuksen järjestelyihin ja alkuluokkatoiminnan kehittämiseen.

Oppivelvollisuuden laajeneminen lisää kuntien kustannuksia ja tuo lisää velvoitteita oppilaanohjaukseen perusopetuksessa. Asuinkunnalle tulee myös lisää velvoitteita, jos opiskelija lopettaa toisen asteen oppilaitoksessa oppivelvollisuusaikana.

Vahingot

Ilkivallan lisääntyminen on aiheuttanut vahinkoja kiinteistöihin, joissa tapahtuu sivistys- ja hyvinvointitoimialan toimintaa.

Toiminnan keskeytykset

Koronapandemia aiheutti keväällä ja syksyllä 2020 toiminnan keskeyttämistä erityisesti vapaa-ajan palveluissa. Kirjastot, kunnan liikunta- ja nuorisotilat sekä Monikkosali suljettiin keväällä sekä loppusyksystä 2020. Loppusyksystä 2020 kirjastoista on voinut lainata ennakkoon varattuja kirjoja ja muuta materiaalia. Tapahtumatuotanto keskeytettiin keväällä 2020 ja syksyllä 2020 tuotanto on muuttanut muotoaan. Tällä hetkellä tapahtumista tehdään striimauksia.

Peruskoulut ja toisen asteen oppilaitokset siirtyivät keväällä 2020 pääosin etäopetukseen kahden kuukauden ajaksi. Lähiopetuksessa olivat 1–3 luokkien oppilaat sekä erityisen tuen oppilaat. Syksyllä 2020 lukio on toiminut hybridimallilla, jossa yksi ikäluokka on ollut etäopetuksessa.

Oppilas- ja opiskelijahuolto toimi keväällä 2020 pitkälti etäyhteyksien kautta. Samoin kotoutumispalvelujen toiminta siirtyi osittain etätapaamisiin.

Keskeneräiset oikeudenkäynnit

Lepsämän ja Valkjärven koulupaloihin liittyvät korvausoikeudenkäynnit ovat vielä kesken.

Muut oikeudelliset ja viranomaisten toimenpiteeseen liittyvät riskit

Tämän hetken yhtenä riskinä on varhaiskasvatuspaikkojen riittävyys ja uusien paikkojen järjestäminen kaikille paikkaa tarvitseville, erityisesti Klaukkalan alueella. Varhaiskasvatuksessa on noussut osallistumisaste varhaiskasvatukseen sekä muuton kautta alle 3-vuotiaiden lasten määrän kasvu.

Selonteko sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä toimialalla

Kuluneella tilikaudella on konkretisoitunut pandemiariski ja sen aiheuttamat haasteet toiminnalle. Riskien ennakoinnissa ei ole osattu varautua nyt toteutuneeseen pandemiariskiin. Pandemian myötä on siirrytty toiminnoissa etätöihin. Etätöiden tuomia riskejä ei välttämättä ole pystytty ennakoimaan

riskienhallinnassa. Kunnassa käytössä oleva riskienhallinnan järjestelmä on tuonut haasteita riskien dokumentointiin.

Valvonnassa ei ole huomattu puutteita toimialalla kuluneena tilikaudella.

Investointien toteutuminen

Investointihanke	Alkuperäinen TA 2020	Siitä muutos	TA+muut. 2020	TP 2020	Poikkeama	Poikkeama %
Maaniitun koulu, peruskorjaus, k	-400 000	0	-400 000	-265 599	-134 401	34 %
Lepsämän koulu, väistötilat, kalu	0	-105 000	-105 000	-105 001	1	0 %
Nurmijärven lukio, Rki, väistötila	0	-160 000	-160 000	-171 631	11 631	-7 %
Kivenpuiston koulu, lisätila, kalus	0	-30 000	-30 000	-27 249	-2 751	9 %
Metsolan päiväkoti, uudisrakennus	-300 000	0	-300 000	-187 872	-112 128	37 %
Tornitien parakin kalusto	0	-150 000	-150 000	-135 667	-14 333	10 %
Klaukkalan kirjastosalin ja työtilat	-50 000	0	-50 000	-12 504	-37 496	75 %

Irtaimiston hankintaan varatuista määrärahoista jäi käyttämättä Maaniitun koulun peruskorjauksen ja Metsolan uudisrakennuksen osalta noin 245 000 euroa. Irtaimiston hankinnat sijoittuivat loppuvuoteen ja osa hankinnoista jäi

toteutumatta. Vuoden 2021 ensimmäisessä osavuosisikatsuksessa tullaan esittämään määrärahaa loppuihin irtaimistohankintoihin Maaniitun ja Metsolan osalta.

Hallinto- ja talouspalvelut

	Aikuperäinen TA 2020	Siitä muutos	TA+muut. 2020	TP 2020	Poikkeama	Poikkeama %	TP 2019
Toimintatuotot	500	0	500	3 442	-2 942	-588 %	1 773
Toimintakulut	-893 492	18 000	-875 492	-849 814	-25 678	3 %	-889 982
Toimintakate	-892 992	18 000	-874 992	-846 372	-28 620	3 %	-888 209

Olellaiset tapahtumat tilikaudella

Kunnan hankintapalvelut kilpailutti kunnan oppilaskuljetukset sopimuskaudelle 1.8.2020 - 31.7.2024. Hallinto- ja talouspalvelut osallistui kilpailutusprosessiin asiantuntijana kilpailutuksen eri vaiheissa.

Koronapandemian vuoksi tulosalueen työntekijät siirtyivät etätöihin keväällä.

Hallinto- ja talouspalvelujen toimintakate oli 846 372 euroa (96,7 %).

Koulutuspalvelut

	Alkuperäinen TA 2020	Siitä muutos	TA+muut. 2020	TP 2020	Poikkeama	Poikkeama %	TP 2019
Toimintatuotot	592 515	0	592 515	842 607	-250 092	-42 %	830 842
Toimintakulut	-53 740 933	977 286	-52 763 647	-53 215 768	452 121	-1 %	-53 150 413
Toimintakate	-53 148 418	977 286	-52 171 132	-52 373 161	202 029	0 %	-52 319 571

Olellaiset tapahtumat tilikaudella

Koulutuspalveluiden toimintakate ylittyi 202 029 eurolla, käyttöprosentin ollessa 100,4 %. Ylitys johtuu Aleksia-liikelaitoksen vuoden 2021 alussa vuodelle 2020 kohdentamasta sisäisiä ravitsemus- ja siivouspalveluja koskevasta lisälaskusta (230 589 euroa).

Tilakeskuksesta siirrettiin 1.4.2020 kaksi kiinteistöhoitajan vakanssia koulutuspalveluihin. Siirron myötä vakanssien nimike muutettiin kouluisännäksi. Vuoden 2020 talousarvion henkilöstösuunnitelmaan sisältyi 1.8.2020 alkaen kahden oppilasohjaajan ja harrastetoiminnan koordinaattorin toimet, peruskoulun erityisluokanopettajan ja päätoimisen aineenopettajan virat sekä lukiokoulutuksen erityisopettajan ja opinto-ohjaajan virat. Kunnan huonontuneen taloudellisen tilanteen vuoksi harrastetoiminnan koordinaattorin tointa ei täytetty, vaan tehtävän hoitaminen sisällytettiin olemassa olevan henkilökunnan tehtäväkuviin.

Valtuuston kesäkuussa 2019 tekemän päätöksen mukaisesti Nurmijärven yhteiskoulun lukio ja Rajamäen lukio lakkautettiin 1.1.2020 alkaen ja niiden tilalle perustettiin uusi lukio, joka nimettiin Nurmijärven lukioksi. Lukio toimii edelleen kahdessa eri toimipisteessä.

Seitsemän veljeksien koulun vanhin osa asetettiin ympäristöviranomaisen toimesta käyttökieltoon 1.1.2020 alkaen. Tätä tilaa korvaavat väistötilat otettiin käyttöön kevätlukukauden koulutyön käynnistyessä. Kivenpuiston koulun lisätila sekä Lepsämän koulun ja Nurmijärven lukion Rajamäen toimipisteen väistötilat otettiin käyttöön syyslukukauden alussa. Valkjärven koulun uudisrakennus ja Maaniiton koulun peruskorjaus valmistuivat vuoden lopussa ja tilat otettiin käyttöön kevätlukukauden 2021 alussa.

Vuotta 2020 leimasi koronapandemia ja sen aiheuttamat poikkeukselliset opetusjärjestelyt perusopetuksessa ja lukiokoulutuksessa. Koronavirus alkoi edetä Suomessa nopeaa vauhtia maaliskuussa. Viruksen leviämisen hillitsemiseksi kunta suositteli aluksi perheitä pitämään myös terveet lapsensa kotona, jos heillä oli tähän mahdollisuus. Ylioppilaskirjoitusten turvaamiseksi Nurmijärven lukion I ja II vuositasen opiskelijat siirrettiin opiskelemaan etänä 16.3.2020 alkaen. Kun valmiuslaki otettiin käyttöön 18.3.2020,

lähiöopetus peruskouluissa ja lukiossa loppui joitakin poikkeuksia lukuun ottamatta. Lähiöopetukseen olivat aluksi oikeutettuja ne vuosiluokkien 1–3 oppilaat, joiden huoltajat olivat yhteiskunnan toiminnan kannalta kriittisessä asemassa sekä ne erityisen tuen oppilaat, jotka sitä huoltajan näkemyksen mukaan tarvitsivat. Myöhemmin oikeus lähiöopetukseen laajeni koskemaan kaikkia vuosiluokkien 1–3 oppilaita erityisen tuen oppilaiden lisäksi. Väliaikaiseksi tarkoitettu etäopiskelu kesti lopulta perusopetuksessa 13.5.2020 saakka ja lukiokoulutuksessa kevätlukukauden loppuun saakka.

Lukuvuoden 2020–2021 koulutyö käynnistyi sekä perusopetuksessa että lukiokoulutuksessa lähiöopetuksessa. Koronaviruksen leviämisen ehkäisemiseksi koulutyön järjestämisessä noudatettiin Opetushallituksen, Opetus- ja kulttuuriministeriön, Keusoten sekä aluehallintoviraston ohjeita mm. opetusryhmien erillään pitämisestä, turvavälien noudattamisesta ja toimintojen porrastamisesta. Koronaviruksen aiheuttamat joukkoaltistukset johtivat enimmillään lähes 200 oppilaan ja opiskelijan asettamiseen terveysviranomaisten määräämään karanteeniin. Syksyn ylioppilaskirjoitusten turvaamiseksi abiturientit siirtyivät etäopiskeluun 27.8.2020 alkaen. Etäopiskelu kesti ylioppilaskirjoitusten päättymiseen saakka, jonka jälkeen palattiin lähiöopetukseen 30.9.2020. Tämän jälkeen lukio toimi loppusyksyn hybridimallilla, jossa yksi ikäluokka kerrallaan oli etäopetuksessa.

Haastavasta vuodesta huolimatta toimintaa kehitettiin koko ajan. Uuden lukuvuoden alkaessa 1.8.2020 otettiin käyttöön perusopetuksen opetussuunnitelman oppimisen arviointia koskeva muutettu ja täydennetty luku 4. Alkuluokkatoiminta laajeni Rajamäen ja Syrjälän kouluihin. Alkuluokkatoimintaan liittyen käynnistettiin yhteistyössä varhaiskasvatuksen kanssa alkuluokkakaikaisille tarkoitettua EMO-luokan kaksi lukuvuotta kestävä pilotointi. Urheilupuiston koulussa pilotoitu liikuntapainotteinen opetus vakinaistettiin ja harrastusiltapäivätoiminta laajeni erilaisten kerhojen ja kerhopaikkojen lukumäärällä mitattuna yli asetetun tavoitteen.

Investointien toteutuminen

Investointihanke	Alkuperäinen TA 2020	Siitä muutos	TA+muut. 2020	TP 2020	Poikkeama	Poikkeama %
Maaniitun koulu, peruskorjaus, kalusto	-400 000	0	-400 000	-265 599	-134 401	34 %
Lepsämän koulu, väistötilat, kalusto	0	-105 000	-105 000	-105 001	1	0 %
Nurmijärven lukio, Rki, väistötilat, kalusto		-160 000	-160 000	-171 631	11 631	-7 %
Kivenpuiston koulu, lisätila, kalusto	0	-30 000	-30 000	-27 249	-2 751	9 %

Keskeisimmät perustiedot

Sivistys- ja hyvinvointitoimiala koulutuspalvelut						
PALVELU	MITTARI		TP 2020	TA 2020	TP2019	TP 2018
Perusopetus	Peruskoulut	kpl	23	23	23	23
	Oppilaita	kpl	5 759	5 796	5 863	5 901
	* joista erityistä tukea tarvitsevat	kpl	592	555	555	542
	Vuosiviikkotuntia, koulut	vvt	10 720,12	10 617,10	10 617,12	10 410,00
		€/oppilas	7913	7191	7 861	7 505
	Tuntiresurssit	h/oppilas	1,86	1,79	1,81	1,76
	Luokkien keskikoko, yl.op.	hlö	19,0	19,8	18,9	19,8
	Luokkien keskikoko, er.op.	hlö	10	10	10	10
	Tuotot	€	23 129	0	47 390	40 749
	Kulut	€	45 591 328	44 790 739	46 138 747	44 326 210
Netto	€	45 568 199	44 790 739	46 091 358	44 285 461	
Koulukuljetukset**	Oppilaita kuljetusten piirissä	kpl	1732	1650	1 823	1684
	Kuljetuskustannukset	€/oppilas	1438	1 745	1 666	1 630
	Tuotot	€	0	0,0	0,0	0,0
	Kulut	€	2 489 874	2 880 000	3 036 860	2 744 106
	Netto	€	2 489 874	2 880 000	3 036 860	2 744 106
Lukiokoulutus	Lukiot	kpl	1	1	1	2
	Opiskelijoita	kpl	446	425	417	399
		€/opiskelija	6 655	6 427	6 375	6 383
		h/opiskelija	1,51	1,38	1,47	1,47
	Vuosiviikkotuntien määrä	kpl	675	585	615	585
	Tuotot	€	0	0	4 933	27 897
	Kulut	€	2 967 967	3 001 037	2 663 422	2 574 769
	Netto	€	2 967 967	3 001 037	2 658 489	2 546 871

**TP2019 ja eteenpäin luvuissa mukana esiopetuksen oppilaat ja varhaiskasvatukseen kirjatut kuljetuskulut

Perusopetuksen erillishankkeet

	Alkuperäinen TA 2020	Siitä muutos	TA+muut. 2020	TP 2020	Poikkeama	Poikkeama %	TP 2019
Toimintatuotot	0	470 000	470 000	777 656	-307 656	-65 %	546 992
Toimintakulut	0	-550 000	-550 000	-883 258	333 258	-61 %	-691 906
Toimintakate	0	-80 000	-80 000	-105 601	25 601	-32 %	-144 915

Olellaiset tapahtumat tilikaudella

Kunta on saanut vuoden 2020 aikana kohdennettua valtion erityisavustusta seuraaville hankkeille:

- Lukukoordinaattorit lukemisen edistäjinä, 68 000 €. Hankkeessa edistetään lukutaitoa, Nurmijärvellä hanke on kohdennettu varhaiskasvatukseen ja alkuopetukseen.
- Tasa-arvon edistäminen esi- ja perusopetuksessa, 300 000 €. Hankkeella mahdollistetaan lisähenkilöstöresurssia lähikouluihin tukemaan tehostetun ja erityisen tuen oppilaiden opiskelua.
- Valtion erityisavustus koronaviruksen (COVID-19) aiheuttamien poikkeusolojen vaikutusten tasoittamiseksi varhaiskasvatuksessa sekä esi- ja perusopetuksessa, 564 250 €. Avustuksella mahdollistetaan henkilöstöresurssia koronaviruksesta aiheutuvien poikkeuksellisten opetusjärjestelyiden ja oppimisvajeen tasaamiseksi.
- Valtion erityisavustus lukiokoulutukseen koronaviruksen aiheuttamien poikkeusolojen vaikutusten tasoittamiseksi, 100 699 €. Hankkeella tuetaan lukion opiskelijoiden opiskelijahuoltoa sekä pienennetään kurssikokoja, lisätään kurssitarjontaa sekä tarjotaan yksilöllistä tukea opiskelijoille.
- Valtion erityisavustus syksyn 2020 ylioppilastutkinnon lisäresurssitarpeiden korvaamiseen, 2920 €. Hankkeella korvataan koronaviruksesta aiheutuneita maksuttomia uusintakokeita ja niiden korjaus ja järjestelypalkkioita.
- Erityisavustus kunnille harrastamisen Suomen mallin toteuttamiseen, 98 000 €. Hankkeella laajennetaan harrastuiltapäivän toimintaa ja kehitetään harrastekerhotoimintaa koulujen yhteyteen.
- Valtionavustukset kielten tutoropettajatoiminnan kehittämiseen 2020, 3000 €. Hankkeella tuetaan kielenopetuksen kehittämistä.

Lisäksi Nurmijärven kunta on mukana Porvoon koordinoimassa alueellisessa Lukeva kunta -hankkeessa, Kangasalan koordinoimassa Oppilasagenttitoiminnan kehittämishankkeessa sekä Hämeenlinnan koordinoimassa Digikilta 3 -hankkeessa.

Aikaisemmin aloitetuista hankkeista on vuoden 2020 aikana ollut meneillään vielä seuraavat hankkeet (suluissa hankkeen päättymisajankohta):

- Kerhotoiminnan kehittäminen (30.6.2021)
- Tasa-arvoa edistävät toimenpiteet esi- ja perusopetuksessa (31.12.2020)
- Vieras kieli haltuun alkuopetuksessa (30.6.2021)
- Kielten tutoropettajatoiminta (31.12.2020)
- Nurmijärven tutoropettajat- opetuksen ja oppimisen kehittäjät (31.12.2020)
- Nurmijärven tutoropettajat- koulun pedagogiset kehittäjät (31.7.2021)
- Lukioiden uudistamishanke 2019 (30.6.2021)
- Kokonaisvaltaista hyvinvointia lukiolaisille (31.12.2020)
- KuumaTVT-verkosto alueellisen tutortoiminnan kehittäjänä 2019 (31.7.2021)
- Kuuma- verkosto lukioiden tutortoiminnan alueellisena kehittäjänä (30.6.2021)
- Alueellinen #Uuttakoulu- hanke (30.11.2020)
- Koulutuksellisen tasa-arvon edistäminen sekä siihen liittyvät kokeilut (31.12.2020)
- Innovatiiviset kokeilut ja kehittäminen Nurmijärven kouluissa (30.11.2020)

Lisäksi Nurmijärvi on ollut mukana Hämeenlinnan hallinnoimassa Digikilta 2-yhteishankkeessa, joka päättyi 31.12.2020

Varhaiskasvatus

	Alkuperäinen TA 2020	Siitä muutos	TA+muut. 2020	TP 2020	Poikkeama	Poikkeama %	TP 2019
Toimintatuotot	3 223 780	-622 647	2 601 133	2 630 651	-29 518	-1 %	3 051 376
Toimintakulut	-35 415 603	744 227	-34 671 376	-33 654 173	-1 017 203	3 %	-33 663 120
Toimintakate	-32 191 823	121 580	-32 070 243	-31 023 522	-1 046 721	3 %	-30 611 744

Olellaiset tapahtumat tilikaudella

Varhaiskasvatuksen toimintakate oli vuoden lopussa 31 023 522 euroa ja käyttöprosentti oli 96,7. Muutettu talousarvio alittui 1 046 721 euroa.

Vuotta 2020 leimasi maaliskuusta alkaen koronapandemia. Varhaiskasvatusta ei kuitenkaan suljettu, mutta valmiuslain voimassaolon aikana annettiin perheille vapautuksia asiakasmaksusta ja suuri osa perheistä otti lapsensa kotihoitoon ajalla 16.3.-15.5.2020. Tämä aiheutti melkoisen tulojen aleneman, koska asiakasmaksuja korvattiin myös yksityisille palvelusetelituottajille ja yksityisen hoidon tuen avulla toimiville yrittäjille. Tuottojen aleneminen oli tuolloin noin 400 000 euroa.

Koronapandemian aikana on noudatettu tarkasti OPH:n, THL:n, HUS:n, Keusoten ja AVI:n ohjeistuksia lasten ja henkilökunnan turvallisuuden takaamiseksi. Vuoden aikana kaksi päiväkotiryhmää joutui karanteeniin kokonaisuudessaan. Silloin kaikki ryhmien lapset ja kasvattajat olivat kotona. Työntekijät ovat käyneet testeissä ahkerasti.

Varhaiskasvatus oli mukana omalla osuudellaan palveluverkon valmistelutyössä ja NUUKA-ohjelman valmistelussa.

Varhaiskasvatuksen subjektiivisen oikeuden rajoitus poistui 1.8.2020 ja se vaikutti lasten määrän nousemiseen varhaiskasvatuksessa. Nyt kaikilla kunnan lapsilla on subjektiivinen oikeus varhaiskasvatukseen. Kerhopaikkoihin ei ollut enää niin paljon hakijoita kuin aikaisemmin.

Alkuluokkatoiminta laajeni syksystä 2020 koskemaan Syrjälän päiväkotia yhdessä Syrjälän koulun kanssa. Metsolan päiväkodin alkuluokkatoiminta alkoi vuoden vaihteessa, kun Toivojentien päiväkotien esiopetusryhmät siirtyivät sinne yhdessä Rajamäen koulun 1. ja 2. luokkien kanssa.

Kirkonkylän päiväkodissa alkoi 2-vuotinen pilotti emoluokkakokeilusta elokuusta. Emoluokka on erityisen tuen luokka vahvasti psyykkisesti oireileville lapsille. Ryhmässä toimii erityisluokanopettaja, erityisohjaaja (sairaanhoidtaja), jonka vastuulla on psykososiaalinen tuki, lastenhoitaja ja varhaiserityiskasvatuksen lastenhoitaja. Rakenteita toimintaan on haettu Alva-toiminnan (alueellinen vaativan oppilashuollon verkosto) ja erikoissairaanhoidon verkoston kautta.

Vuoden 2020 marraskuusta alkaen varhaiskasvatukseen alkoi tulla hakemuksia niin, että loppuvuodesta jouduttiin lakkauttamaan Kuusitien kerhotila ja muuttamaan se päiväkodiksi. Samaan aikaa siirrettiin 5-vuotiaita lapsia omien koulupolkunsa mukaisesti päiväkoteihin, jotta saatiin tilaa

muihin päiväkoteihin. Osa perheistä sai kerhopaikan Viirin kerhotiloista ja osa siirtyi päiväkoteihin.

Tornien väliaikainen päiväkoti aloitti toimintansa 30.10.2020. Neliryhmäisen päiväkodin tilalle saatiin 5-ryhmäinen uusi tila, joka täyttyikin melko nopeasti alueen jonossa olevista lapsista.

Metsolan päiväkoti valmistui loppuvuodesta ja aloitti toimintansa 7.1.2021 ja Toivojentien päiväkodeista kaikki esiopetuksen oppilaat muuttivat Metsolan alkuluokkiin. Toivojentien päiväkodit jäivät tyhjäksi, mutta Erkki-talo joudutaan ottamaan käyttöön uudelleen 1.3.2021 alkaen lasten määrän kasvun takia.

NUUKA-ohjelmassa päätettiin, että lähivuosien päiväkotinvestoinnit tehdään yksityisesti. Kun tilanne näytti siltä, etteivät lapset mahdu tulevaisuudessa nykyisiin tiloihin, päätettiin hankkia uutta tilaa Klaukkalaan Hoivatilojen kautta ja jossa toimijana on Pilke-päiväkodit. Uusi tila valmistuu vuodenvaihteessa 2021-2022.

Vuoden 2020 lopussa kaikki päiväkotitilat olivat täynnä, lasten määrä kunnallisessa varhaiskasvatuksessa oli 1700 lasta ja yksityisessä varhaiskasvatuksessa 468 lasta. Poikkeavaa oli se, että melkein kaikki uudet hakijat olivat alle 3-vuotiaita. Syntyvyys ei ole kuitenkaan noussut, joten hoitopaikkaa hakevat perheet ovat olleet Nurmijärvelle muuttajia. Kaikki perheet eivät olleet tyytyväisiä lasten siirtoihin tai muihin järjestelyihin, mikä on ymmärrettävää. Tästä koitui vaikeita ja energiaa vieviä tilanteita perheiden kanssa.

Kerhoissa lapsia oli yhteensä 116 ja kotihoitossa kotihoiton tuella 794, joista 253 käytti myös kotihoiton tuen kuntalisää.

Uusia työntekijöitä on jouduttu palkkaamaan kaikkiaan 1.8.2020 -1.3.2021 välisenä aikana yhteensä 13, joko varhaiskasvatuksen sisältä siirtäen tai uusia työntekijöitä rekrytoiden. Lapsijono kasvoi myös alkuvuonna 2021, jolloin jouduttiin tekemään päätös Toivojentien Erkki-talon avaamisesta uudelleen päiväkotikäyttöön 1.3.2021 alkaen. Varhaiskasvatusta tarvitsevien lasten jonon tiedetään jo nyt olevan sellaisella tasolla, että suunnitellaan avattavan Kuusitien toinenkin omakotitalo Klaukkalassa päiväkotikäyttöön. Tilassa toimii tällä hetkellä koululaisten iltapäivähoito, joka siirretään mahdollisesti koulujen tiloihin loppukevään ajaksi. Lisäkustannuksia aiheutuu vuodelle 2021 kalusteiden ostamisesta ja henkilökunnan palkkaamisesta.

Eduskunta hyväksyi varhaiskasvatukseen joulukuussa uusia lakeja. Asiakasmaksulain 5 ja 8 pykälää muutettiin ja laki astuu voimaan 1.8.2021. Laissa korotettiin perheiden tulorajaja 31

prosenttia, mikä merkitsee Kuntaliiton arvioiden mukaan tulojen 26 % alenemaa vuoden 2019 tilinpäätöksen mukaisiin tuloihin. Valtio on luvannut korvata kuluja jakamalla yhteisöveron tuotosta kunnille suuremman osan.

5-vuotiaiden maksuttomasta kaksivuotisesta esiopetuksesta säädettiin kokeilulaki, jossa satunnaisotannalla valittiin kunnat, jotka osallistuvat kokeiluun tai kokeiluun verrokkikuntana. Nurmijärvi valittiin koekunnaksi. Tämä tarkoittaa sitä, että 5-vuotiaiden määrä lisääntyy hiukan varhaiskasvatuksessa ja tulot vähenevät esiopetuksen osalta, koska se on maksutonta. Tuottojen väheneminen korvataan koeyksiköiden osalta.

Varhaiskasvatustilain uudistamisen yhteydessä muutoksia on tulossa 36 §:ään henkilöstön mitoituksista poikkeamista. Lakiin lisätään uudet pykälät 57 a §, jossa säädetään henkilöstöön kuuluvan ilmoitusvelvollisuudesta, jotta lapsen varhaiskasvatuksen toteuttamista koskevat epäkohdat tulisivat tietoon, ja 57 b §, jossa säädetään jatkotoimenpiteet ilmoittamisesta epäkohdista Aluehallintovirastoon ja Valviraan. Lait tulevat voimaan 1.8.2021. Tämä saattaa nostaa henkilöstökuluja.

Esiopetusta ja varhaiskasvatusta koskevat hankkeet:

- Lukukoordinaattorit lukemisen edistäjinä. Hanke on kohdennettu varhaiskasvatukseen ja perusopetukseen (yht. 68 000 €).
- Tasa-arvon edistäminen esi- ja perusopetuksessa. Hankerahoilla on mahdollisuus palkata lisää työntekijöitä tehostetun ja erityisen tuen oppilaiden opiskeluun (yht. 300 000 €).
- Valtion erityisavustus koronaviruksen aiheuttamien vaikutusten tasoittamiseen esi- ja perusopetuksessa (yht. 564 250 €).
- Liikunnan kehittämisen hanke: Seikkailijan matkassa-nujuamme Nurmijärvellä. 68 000 euroa ja omavastuu siitä 50 %.
- Lukemisen edistämisen hanke: Lukukoordinaattorit edistämässä lukutaitoa ja kielitietoisuutta. 61 000 euroa, omavastuu 10 %.

Investointien toteutuminen

Investointihanke	Alkuperäinen TA 2020	Siitä muutos	TA+muut. 2020	TP 2020	Poikkeama	Poikkeama %
Metsolan päiväkotii, uudisrakennus	-300 000	0	-300 000	-187 872	-112 128	37 %
Tornitien parakin kalusto	0	-150 000	-150 000	-135 667	-14 333	10 %

Metsolan päiväkotii valmistui. Tornitien väliaikainen päiväkotii valmistui.

Keskeisimmät perustiedot

PALVELU		TP2020	TA2020	TP2019	TP2018
KUNNALLINEN					
VARHAISKASVATUS					
Päiväkotihoido					
Yli 3-vuotiaat kokop.	kpl	1 294	1 265	1 278	1 255
Yli 3-vuotiaat osap.	kpl	100	108	156	151
Alle 3-vuotiaat kokop.	kpl	242	313	231	226
Alle 3-vuotiaat osap.	kpl	26	109	44	39
Asiakkaat yhteensä	kpl	1 662	1 795	1 709	1 671
Tuotot	€	2 363 667	3 223 780	2 717 124	2 876 787
Kulut	€	24 246 803	28 049 930	24 059 936	26 407 381
Netto	€	21 883 136	24 826 150	21 342 812	23 530 594
Kulut/asiakas	€	16 911	13 831	12 488	14 082
Perhepäivähoito					
	kpl	38	47	38	49
Tuotot	€	83 022	122 000	92 379	115 468
Kulut	€	508 901	524 240	573 016	630 588
Netto	€	425 879	402 240	480 637	515 120
Kulut/asiakas	€	11 207	8 558	12 648	10 512
Erittely					
Varhaiserityiskasvatus, kpl					
		230	200	208	167
Kulut	sis. edellisiin	1 632 865	1 610 000	1 560 601	1 567 211
Kulut/asiakas		7 099	8 050	7 502	9 348
Ympäri vuorokautinen					
varhaiskasvatus					
	kpl	95	95	95	95
Kulut	sis. edellisiin	1 350 648	1 600 000	1 486 737	1 482 577
Kulut/asiakas		13 073	16 842	15 650	15 606
tulot		108 711			
Esiopetus					
	kpl				
Ainoastaan esiopetus 4h	117	117	100	109	101
Esiopetus + täydentävä päiväh.	508		591	589	590
Kulut sis. edellisiin	30 %				2 926 010
	sis. Edell.ositt				
Avoin toiminta					
Kerhot					
		116	140	143	156
Avoin päiväkotitoiminta					
		kiinni 16.3. alk	60	40	66
Leikki puistotoiminta					
		kiinni 16.3. alk	50	30	49
Asiakkaat yhteensä		116	250	219	271
Kulut		661 087	635 201	701 745	629 792
Kulut/asiakas		5 440	2 541	3 204	2 324
Kunnallinen varhaiskasvatus yhteensä					
Asiakkaat	kpl	1 933	2 192	2 075	2 092
Tuotot	€	2 630 651	3 223 780	3 051 375	2 992 255
Kulut	€	27 507 515	28 574 170	27 494 613	27 037 969
Netto	€	24 876 864	25 350 390	24 443 238	24 045 714
Kulut/asiakas	€	12 869	11 565	11 780	11 494

PALVELU		TP2020	TA2020	TP2019	TP2018
YKSI TYINEN VARHAISKASVATUS					
Yksityisen hoidon tuki ja sen kuntalisä					
Yksityisen hoidon tuki	kpl	74	83	76	77
Kuntalisä	kpl	74	83	76	77
Yhteensä	kpl	74	83	76	77
Kulut	€	438 424	400 000	435 032	421 709
Bruttokulut/asiakas	€	5 924	4 819	5 724	5 476
Palveluseteli	kpl	394	450	412	427
Tuotot	€	0	0	0	0
Kulut	€	2 890 215	2 925 000	2 932 893	3 098 990
Kulut/asiakas	€	7 336	6 500	7 119	7 257
Kotihoito					
Kotihoidon tuki					
Perheet	kpl	573	556	556	614
Lapset	kpl	794	867	822	914
Kotihoidon tuen kuntalisä	kpl	253	250	241	257
Kulut yhteensä	€	2 829 941	3 550 290	2 785 094	3 123 161
Tuotot	€	0	0	0	0
Kulut/asiakas	€	3 564	4 094	3 388	3 417
Yksityinen varhaiskasvatus ja kotihoito					
Asiakkaat	kpl	1 262	1 400	1 310	1 418
Kulut	€	6 158 580	6 925 290	6 168 507	6 665 262
Kulut/asiakas	€	4 880	4 947	4 709	4 700
Nurmijärven varhaiskasvatus yhteensä					
kunnallinen ja yksityinen palvelutuotanto					
Asiakkaat	kpl	3 195	3 592	3 309	3 510
Tuotot	€	2 630 651	3 223 780	3 051 375	2 992 255
Kulut	€	33 674 098	35 530 220	33 663 120	33 703 232
Netto	€	31 043 447	32 306 440	30 611 745	30 710 977
Kulut/asiakas	€	9 716	8 994	9 251	8 749

Kirjasto- ja kulttuuripalvelut

	Alkuperäinen TA 2020	Siitä muutos	TA+muut. 2020	TP 2020	Poikkeama	Poikkeama %	TP 2019
Toimintatuotot	197 750	-38 470	159 280	154 309	4 971	3 %	243 745
Toimintakulut	-3 297 120	156 024	-3 141 096	-3 004 041	-137 055	4 %	-3 171 772
Toimintakate	-3 099 370	117 554	-2 981 816	-2 849 731	-132 085	4 %	-2 928 026

Olellaiset tapahtumat tilikaudella

Kirjasto- ja kulttuuripalvelujen budjetti alittui 132 085 eurolla. Alkuperäisestä talousarviosta jäi toteutumatta niin tuloja kuin menojaakin. Toimintaa jouduttiin sopeuttamaan koronarajoitusten mukaisesti kaikissa tulosalueen yksiköissä.

Kirjasto- ja kulttuuripalveluiden yhteisesti toteuttama Kulttuuripolku-toiminta käynnistettiin elokuussa 2020. Kulttuuripolku tarjoaa jokaiselle koululaisella eskarista yhdeksänteen luokkaan vuosittain mahdollisuuden osallistua koulupäivän aikana maksutta kulttuuritapahtumaan tai vierailuun. Vaikka kulttuuripolun ohjelmaa jouduttiin mukauttamaan voimassa olevien koronarajoitusten mukaiseksi, saatiin syksyllä vietyä läpi 2.-5. -luokille suunnattu ohjelma. Kulttuuripolku jatkuu keväällä 2021 ja toiminta vakiinnutetaan osaksi kirjasto- ja kulttuuripalvelujen sekä koulutus- ja varhaiskasvatuspalvelujen välistä yhteistyötä. Pääkirjaston peruskorjauksen aloittaminen syksyllä 2021 vaikuttaa koko tulosalueen toimintaan.

Koronapandemian aiheuttamat rajoitukset vaikuttivat laajasti kirjasto- ja kulttuuripalvelujen toimintaa sen kaikissa yksiköissä. Tulosalueen tuloista iso osa jäi toteutumatta, koska lipputulot ei käytännössä saatu juuri lainkaan ja pääsymaksutuotot olivat aiempaa pienemmät vähemmän kävijämäärän vuoksi. Toisaalta myös menoja jäi peruuntuneiden tapahtumien ja toiminnan supistumisen vuoksi toteutumatta. Koronarajoitukset ovat luoneet myös uusia toimintatapoja ja palveluja.

Kirjastot jouduttiin maaliskuussa 2020 sulkemaan kokonaan ja ne päästiin avaamaan normaalisti vasta kesäkuun alussa. Kirjastojen palveluja jouduttiin rajaamaan uudestaan marraskuussa ja nämä rajoitukset ovat jatkuneet alkuvuonna. Kirjastoauto ei kulkenut lainkaan maaliskuu-heinäkuussa ja syksyn ensimmäisten kuukausien ajan jouduttiin tiukasti rajaamaan yhtäaikaisten kävijöiden määrää. Marraskuussa auton reittien ajaminen lopetettiin uudelleen.

Lähes kaikki kirjastoissa järjestettävät tapahtumat jouduttiin keväältä ja syksyltä perumaan. Joitakin tapahtumia, kuten Aleksis Kivi -viikon kirjailijavierailut, striimattiin asiakkaille verkossa katsottaviksi. Kirjaston ja koulujen välinen yhteistyö on kuitenkin jatkunut kevään keskeytystä lukuun ottamatta koko ajan ja myös ikäihmisiä on kirjaston kotipalvelun kautta palveltu mahdollisimman hyvin koronarajoitusten sallimissa puitteissa.

Lopen kunnankirjasto liittyi osaksi Ratamo-kirjastokimppaa lokakuussa. Ratamo-kirjastot laativat uuden toimintasuunnitelman, jonka pohjalta kimpan sisäistä yhteistyötä lähdetään kehittämään ja samalla käynnistetään

myös Ratamo- ja Kirkes-kimppojen välisen yhteistyön laajentamisen mahdollisuudet.

Pääkirjaston peruskorjauksen suunnittelu käynnistettiin lokakuussa. Suunnittelussa on osallistettu sekä asiakkaita että työntekijöitä. Peruskorjauksen suunnittelu jatkuu alkuvuoden 2021 ja rakennushanke käynnistyy elo-syyskuun aikana. Tämä tarkoittaa kirjastopalvelujen siirtymistä väistötilaan.

Museo joutui koronarajoitusten vuoksi keväällä perumaan Taaborin toimintapäivät. Museot pystyttiin kuitenkin pitämään auki normaalisti kesäkauden ajan, mutta kävijämäärät olivat aiempia kesiä pienemmät, koska ryhmäkäynnit ja tapahtumat peruuntuivat. Myös museo on jatkanut kouluille ja päiväkodeille suunnattua toimintaansa syksyllä 2020.

Museon esinekokoelmien muutto vei huhti-lokakuussa kaikki liikenevät resurssit. Lyhyellä varoitusajalla tulleeeseen muuttoon ei pystytty varautumaan talousarviossa 2020 ja siihen saatiin lisätalousarviossa 25 000 euroa.

Seitsemänveljestä.net -sivuston tekninen uudistus ja sisällön päivitys valmistuivat suunnitellusti.

OKM:n avustuksella toteutettiin viiden lähialueen museon yhteishankkeena 1970-90-lukujen valokuvien digitointi. Siihen liittyen osallistettiin kuntalaisia kuvien tunnistukseen ja kuviin liittyvien muistojen ja tietojen kartuttamiseen.

Kulttuuripalvelut joutui koronarajoitusten takia perumaan tai siirtämään yli puolet suunnitelluista tapahtumista ja näyttelyistä. Taaborinvuori oli alkukesän suljettuna ja avattiin tapahtumakäyttöön elokuussa. Muun muassa loppuunmyytyä Taaborinvuori soi -konserttia ei voitu järjestää tiukimpien rajoitusten purkamisesta huolimatta, koska yleisön turvavälejä ei ollut mahdollista toteuttaa takautuvasti. Kulttuuripalveluiden ohjelman perumisia korvattiin osittain julkaisemalla videoita näyttelyistä ja tapahtumista, sekä striimaamalla kaksi isompaa tapahtumaa.

Kulttuuripalveluiden vetämä valtakunnallinen Seitsemän veljeksen 150-vuotishlavuusi toteutettiin koronarajoituksista johtuen suureksi osaksi alkuperäisestä suunnitelmasta poiketen. Kokonaan peruttujen tapahtumien tilalle tuotettiin nopealla aikataululla korvaavaa ohjelmaa, kuten Monikon seinään heijastettu videoteos. Juhlavuoden päätapahtumaa ei voitu järjestää avoimena yleisötapahtumana, mutta se striimattiin yleisölle kumppanina toimineen Helsingin Sanomien toimesta. Striimauksen ansiosta valtakunnalliseksi muodostunut tapahtumaa seurasi ennätysyleisö.

Juhlavuosi onnistui kokonaisuutena hyvin koronan aiheuttamista haasteista ja muutoksista huolimatta. Useat yritykset lähtivät tukemaan juhlavuotta sen merkittävän ja yhteiseksi koetun aiheen takia. Juhlavuoden avannut, Helsinki-Tampere -moottoritien sillan valaissut Seitsemän veljeksien valo -teos ja juhlavuoden teemat saivat runsaasti valtakunnallistakin huomiota ja näkyvyyttä. Opetus- ja kulttuuriministeriö tuki juhlavuotta 60 000 euron erityisavustuksella ja Nurmijärven Sähkö 5000 euron sponsorirahalla.

Kulttuuripalvelut jatkoi kunnan taidekokoelman inventointia ja Collecte-ohjelmaan viedyn teosluettelon täydentämistä. Inventointiin käytettiin tapahtumien ja näyttelyiden järjestämisestä vapautuneita resursseja.

Koronarajoituksilla oli paljon vaikutusta yhdistysten ja muiden kulttuuriavustusta hakevien toimijoiden toimintaan. Myönnettyjä kulttuuriavustuksia jäi toiminnan peruuntumisen vuoksi käyttämättä.

Investointien toteutuminen

Investointihanke	Alkuperäinen TA 2020	Siitä muutos	TA+muut. 2020	TP 2020	Poikkeama	Poikkeama %
Klaukkalan kirjastosalin ja työtilojen uudistus, kalusto	-50 000	0	-50 000	-12 504	-37 496	75 %

Klaukkalan kirjaston tilauudistus päästiin toteuttamaan osittain vuonna 2020: Asiakaspalvelualue nykyaikaistettiin työskentelyergonomia huomioiden, ja kirjasto sai uuden toimivamman esiintymisalueen yleisötilaisuuksia varten. Kalusteisiin varattu investointiraha käytettiin vain osittain, koska koko kirjaston tiloja ei päästy uudistamaan yhdellä kertaa tilakeskuksen korjausbudjetoinnin vuoksi.

Taaborinvuoren sosiaalitalan rakentaminen oli vuoden 2020 pysähdyksissä. Rakennusprojektia on tarkoitus jatkaa vuonna 2021.

Pääkirjaston peruskorjauksen suunnittelu aloitettiin lokakuussa.

Keskeisimmät perustiedot

Sivistys- ja hyvinvointitoimiala kirjasto- ja kulttuuripalvelut						
PALVELU	MITTARI		TP 2020	TA 2020	TP2019	TP 2018
Kulttuuripalvelut						
	Erillisavustukset	kpl	2	2	2	2
	Erillisavustukset	€	63 050	61 050	61 050	56 050
	Myönnetyt kohdeavustukset	kpl	14	30	24	31
	Jaetut kohdeavustukset	€	22 700	52 500	43 490	52 500
	Avustusmeno	€/kohde	1 621	1 500	1 812	1 399
	Avustusraha	€/asukas	2,46	2,64	2,66	2,36
	Kulttuuritapahtumat	kpl	32	45	58	71
	Kävijämäärä	kpl	11 948	21 000	12 753	19 094
	€/kävijä	€	17,5	23,67	27,82	23,87
	Näyttelyt	kpl	7	10	7	9
	Kävijämäärä	kpl	5087	10 000	8 975	9 940
	Taidekokoelma	kpl	768	573	782	566
Kulttuuripalvelut yhteensä	Kulttuuripalvelut	€/asukas	7,2	11,56	11,40	10,68
	Tuottojen osuus kuluista	%	18	17,1	17,4	20,2
	Tuotot	€	67 781	84 800	95 917	92 023
	Kulut	€	384 441	496 929	468 438	455 753
	Netto	€	316 660	421 129	372 521	353 730
Museot	Museokäynnit	kpl	5800	14 500	15 723	14 400
	€/käynti		53	23,86	22,53	25,55
	Aukiolotunnit vuodessa		1264	1 900	2 104	1 979
	Kävijät/aukiolotunti		5	7	7	7
	Näyttelyt	kpl	4	5	5	5
	Tallenteiden määrä	kpl	30000	29000	26500	28700
	Kulttuuriperintöopetuskerrat, koulut ja päiväkodit	h	64	90	102	86
	Osallistujat/opetuskerta	kpl	1397	21	23	21
	Tapahtumat	kpl	8	10	11	12
	Tapahtumien osallistujat	kpl	1157	2500	2051	2521
Museot yhteensä	Museot	€/asukas	6,76	8,04	8,24	8,62
	Tuottojen osuus kuluista	%	5,6	9,8	6,8	19,5
	Tuotot	€	17 778	34 000	32 914	71 605
	Kulut	€	313 168	345 925	354 177	367 859
	Netto	€	295 390	311 925	321 262	296 255
Kirjasto	Lainat	kpl	550500	650000	671920	651435
	€/laina		4	3,61	3,35	3,31
	Aukiolotunnit vuodessa	h	6925	8770	8814	8775
	€/h		318,74	250	255,48	245,85
	Käynnit	kpl	229984	340000	347880	342828
	€/käynti		9,6	6,91	6,47	6,29
	Tapahtumat	kpl	133	110	106	119
	Tapahtumien kävijämäärät	kpl	2934	3500	4453	3715
	Kirjastonkäytönopetus ja kirjavinkaukset	kpl	51	140	195	159
	Osallistujat	kpl	654	3 000	3820	3013
	Kirjastoaineistokulut	€	255 666	268 000	275 934	274 744
	€/asukas		5,85	6,23	6,42	6,44
Kirjastopalvelut yhteensä	Kirjastot	€/asukas	50,55	54,62	52,38	50,55
	Tuottojen osuus kuluista	%	2,6	3,0	4,7	4,5
	Tuotot	€	57 606	70 950	106 846	97 700
	Kulut	€	2 207 304	2 348 618	2 251 759	2 157 348
	Netto	€	2 149 698	2 277 668	2 144 913	2 059 647

Nuorisopalvelut

	Alkuperäinen TA 2020	Siitä muutos	TA+muut. 2020	TP 2020	Poikkeama	Poikkeama %	TP 2019
Toimintatuotot	493 950	-62 925	431 025	473 151	-42 126	-10 %	613 619
Toimintakulut	-3 026 136	89 395	-2 936 741	-2 728 981	-207 760	7 %	-2 915 879
Toimintakate	-2 532 186	26 470	-2 505 716	-2 255 830	-249 886	10 %	-2 302 259

Olellaiset tapahtumat tilikaudella

Nuorisopalveluiden toimintakate alittui 249 886 euroa käyttöprosentin ollessa 90,0. Kulujen toteumaprosentti oli 92,9 ja toimintatuottojen 109,8.

Koronapandemia vaikutti merkittävästi nuorisotyöhön. Klaukkalassa aloitetun yhteisöllisyysuhankeen puitteissa kuultiin kevään aikana n. 500 koululaista. Toiminnan tavoitteena oli kerätä nuorilta ideoita, miten parantaa lasten ja nuorten viihtyvyyttä asuinalueella. Suunnittelua jatkettiin kolmessa pienryhmässä. Ryhmien tehtävänä oli nuorten ideoiden pohjalta suunnitella tapahtumia yms. nuorille. Tapahtuminen toteutuksen suunnittelu siirrettiin vuodelle 2021 koronasta johtuen.

Nuorisotilat sulki ovensa ja suunnitellut tapahtumat jouduttiin perumaan. Nuorisotyö siirrettiin ketterästi keväällä sosiaalisen median eri kanaviin, jossa nuorille järjestettiin erilaisia kilpailuja ja tehtäviä sekä tuettiin nuoria tarjoamalla mahdollisuus kahdenkeskeiseen keskusteluun. Instagramlivesssä keskusteltiin kokemusasiantuntijan kanssa päihteistä, kuultiin poliisin näkemyksiä sekä juteltiin nuorille tärkeistä asioista. Nettikertisissä juteltiin nuorten kanssa heitä kiinnostavista asioista. Nuorille tarjottiin mahdollisuutta verkkopelailuun, järjestettiin instagramissa visailuja ja tehtiin tiktok-videoita. Nuoriin oltiin yhteydessä whatsappin, snapchatin ja discordin kautta. Rajamäen nuortenkerhon "ykkösellä sisään kilpailu" esitettiin tv-ohjelma Possessa. Työtä sosiaalisen median eri kanavissa kehitettiin vuoden 2020 aikana ja kehitetään edelleen. Työ sosiaalisessa mediassa ei

kuitenkaan korvaa lasten ja nuorten aitoja kohtaamisia. Nuorten keskuudessa havaittiin pahoinvoinnin lisääntymistä. Etsivien nuorisotyöntekijöiden asiakkuuksien kestot kasvoivat. Nuorten työpajatoiminta keskeytettiin kevään ajaksi, mutta jatkui syksyllä rajoitetulla nuorten määrällä. Työkokeiluun ja kuntouttavaan työtoimintaan ei voitu nuoria ohjata. Etsivät nuorisotyöntekijät kannattelivat nuoria, koska muiden palveluiden piiriin pääseminen vaikeutui.

Kesäleirit järjestettiin pienimmällä osallistujamäärällä. Lapsille ja nuorille järjestettiin kesäkuussa neljässä nuorisotilassa suuren suosion saavuttanutta maksutonta avointa toimintaa.

Koulujen kanssa tehtävää yhteistyötä jatkettiin järjestämällä 7-luokan ryhmäytyksiä, päihdepäiviä yläkouluille, Kantti Kestää -toiminta 6-luokkalaisille, koulukahviloita yläkouluilla ja kaverikerhoja.

Koululaisten iltapäiväkerhot toimivat keväällä nuorisotiloissa pienemmällä osallistujamäärällä. Syyslukukaudella iltapäivätoiminta käynnistyi kaikissa toimipisteissä. Monikkosalin toiminta keskeytettiin kevään ajaksi, mutta jatkui syksyllä rajoitetuilla asiakaspaikkamäärällä. Salia käytettiin myös erilaisten striimauksien toteuttamiseen. Monikon kahviossa aloitettiin kevyen lounaan myynti. Monikkosalin ja nuorisotilojen vuokrauksen väheneminen vaikutti vuokratuottojen alenemiseen. Tuotot vähenivät myös leirien osallistumismaksuissa sekä iltapäiväkerhojen asiakasmaksuissa.

Keskeisimmät perustiedot

Sivistys- ja hyvinvointitoimiala nuorisopalvelut						
PALVELU	MITTARI		TP 2020	TA 2020	TP 2019	TP 2018
Järjestöjen nuorisotoiminta	Avustettuja järjestöjä	kpl	12	13	13	13
	Kulut	€	34 500	34 500	30 364	32 150
Erityisnuorisotyö	Kulut	€	48 268	47 000	49 730	36 586
Aamu- ja iltpäivätoiminta	Asiakkaat, kunnan omatoiminta	kpl	122	125	117	124
		€/käynti	7,21	7,01	7,6	7,01
	Avustukset	€	179 065	164 500	186 000	183 045
	Per lapsi	€	673	660	659	677
Nuorison työllistäminen	Työllistettyjen määrä (palkkatuki/harjoittelu)	kpl	50	15/70	16/71	15/71
	Tuotot	€	195 600	240 000	236 486	281 681
	Kulut	€	466 000	463 000	490 966	600 110
	Netto	€	270 400	223 000	236 486	318 429
Etsivänuorisotyö	Asiakkaiden määrä	kpl	187	210	190	196
	Tuotot/avustus	€	90 000	55 000	55 000	55 000
	Kulut	€	134 200	84 000	84 762	84 153
	Netto	€	44 200	29 000	29 762	30 653
Nuorten kesätyöllistäminen	Palkattavien määrä	kpl	77	80	83	81
	Kunnan oma/€		20 100	50 000	50 400	50 400
	Setelien lukumäärä	kpl	172	200	231	220
	Setelien määrä/€		330	330	330	330
Monikkosalit	Tilaisuuksien määrä (peruttu 175 kpl)	kpl	122	210	240	193
	Kävijöiden määrä	kpl	4 734	29 500	27 413	27 652
	Tuotot	€	40 820	80 000	80 386	77 309
	Kulut	€	620 069	626 200	648 605	773 130
	Netto	€	579 243	546 200	568 219	695 820
Nuorisopalvelut yhteensä	Tuotot	€	473 151	493 950	613 619	699 004
	Kulut	€	2 728 604	3 029 510	2 915 878	2 926 300
	Tuotot % kuluista	%	17	16	21	22
	Netto	€	2 255 453	2 535 560	2 302 259	2 296 395

Liikuntapalvelut

	Alkuperäinen TA 2020	Siitä muutos	TA+muut. 2020	TP 2020	Poikkeama	Poikkeama %	TP 2019
Toimintatuotot	146 000	-25 000	121 000	97 977	23 023	19 %	146 043
Toimintakulut	-877 769	5 000	-872 769	-784 614	-88 155	10 %	-839 201
Toimintakate	-731 769	-20 000	-751 769	-686 636	-65 133	9 %	-693 158

Olellaiset tapahtumat tilikaudella

Liikuntapalveluiden toimintakate toteutettiin vuonna 2020 91,3 %. Toimintakate alittui 65 133 euroa. Tulotavoite alittui 23 023 euroa. Menot alittuivat 88 155 euroa. Keskeisimmät syyt tulotavoitteen alittumiselle oli koronapandemian aiheuttama ohjatun toiminnan keskeytyminen sekä liikuntasalien sulkeutuminen. Kesäajasta eteenpäin loppuvuonna järjestetyt toiminnot jouduttiin toteuttamaan supistetusti rajatuilla osallistujamäärillä, jolloin ohjattujen liikuntaryhmien koot lähes puolittuivat normaalista. Toimintojen keskeytymisen sekä liikuntasalien sulkujen takia toimintakulut myös alittuivat. Keskeisimpinä tekijöinä oli asiantuntijapalveluiden sekä toimitilavuokrien väheneminen.

Liikuntapalveluiden toiminnan sisältöä kehitettiin tuottamalla ohjattua toimintaa ulkona sekä tuottamalla sisältöä eri kanaviin sosiaalisessa mediassa. Ohjattujen tuntien sisältöä

kehitettiin kuntalaisten toiveiden mukaisesti ja uusina ryhminä aloitimme lasten ja aikuisten akrobatiaryhmät sekä toteutimme useamman työikäisten ryhmäliikuntatunnin ulkona eri taajamissa. Sosiaalisen median sisältö painottui esittelemään kunnassa olevia ulkoliikuntapaikkoja ja erilaisia mahdollisuuksia niiden hyödyntämiseen eri vuoden aikoina. Liikuntapalvelut toteuttivat myös sosiaalisen median välityksellä erilaisia haasteita ja kilpailuja, joilla pyrittiin aktivoimaan kuntalaisten liikkumista ja ulkoilua joko yksin tai yhdessä esimerkiksi perheen kanssa.

Vuodelle 2021 liikuntapalvelut lisäävät ikäihmisille kaksi liikuntaryhmää, joiden keskeisenä tavoitteena on tukea arjessa selviytymistä ja itsenäistä arkea. Ryhmät sisältävät toimintakykyä mittaavat testit. Muutoin ohjaustoiminnassa ei ole näkyvissä suurempia muutostarpeita vuodelle 2021.

Keskeisimmät perustiedot

Sivistys- ja hyvinvointitoimiala liikuntapalvelut						
PALVELU	MITTARI		TP 2020	TA 2020	TP2019	TP 2018
Ohjattuja tunteja	Ryhmiä	kpl	84	98	84	78
	Ohjaukset vuosittain	kpl	833	2 548	2 450	2 279
	Osallistumisia yhteensä		10 016	22 933	20 967	24 206
	Osallistumisia ka./ryhmä		7	9	9	11
	Keskiarvo €/osanottaja/netto	€	19	12,2	12	9
	Menot yhteensä	€	199 424	279 780	246 384	229 620
	Tuotot	€	39 720	66 000	58 812	69 766
	Netto	€	159 704	213 780	187 572	159 854
Seura- ja järjestötoiminta	Avustetut seurat	kpl	34	40	37	39
	Haettu avustus	€	293 491		373 410	354 213
	Myönnetty avustukset	€	218 000	218 000	210 000	210 000
	Avustus ka. €/seura	€	6 411	5 375	5 250	5 382
	Avustus ka. % seurojen menoista	%			0	0
	Avustusraha €/asukas	€	4,99 €	5,00 €	4,92 €	4,95 €
Liikuntapalvelut yhteensä	Kulut	€	784 323	877 769	839 201	836 569
	Tuotot	€	97 977	146 000	146 043	152 664
	Menot €/asukas	€	17,9	20,6	19,7	19,6
	Tuottojen osuus kuluista	%	12 %	17 %	17 %	18 %
	Netto	€	686 345	731 769	693 158	683 905
Koulujen liikuntasalit	Liikuntasaleja	kpl	24	24	24	24
	Myönnetty vuorot tuntia/vuosi	h	19 109	21 188	26 499	25 546
	Maksullisia vuoroja tuntia vuosi	h	6 167	7 049	7 856	7 624
	Maksuttomia vuoroja tuntia vuosi	h	12 942	14 139	18 643	17 922
	Liikuntapalveluiden menot	€	206 139	218 060	245 970	244 054
	Liikuntapalveluiden tulot	€	56 800	80 000	86 192	82 613
	Netto	€	149 339	138 060	159 778	161 441

Hyvinvointipalvelut

	Alkuperäinen TA 2020	Siitä muutos	TA+muut. 2020	TP 2020	Poikkeama	Poikkeama %	TP 2019
Toimintatuotot	298 340	0	298 340	298 205	135	0 %	438 533
Toimintakulut	-1 755 710	0	-1 755 710	-1 639 897	-115 813	7 %	-1 655 654
Toimintakate	-1 457 370	0	-1 457 370	-1 341 692	-115 678	8 %	-1 217 121

Olellaiset tapahtumat tilikaudella

Hyvinvointipalvelujen toimintakate alittui 115 678 euroa. Tulot toteutuivat talousarvion mukaisesti. Kuluissa alittuivat henkilöstökulut 51 574 euroa ja palvelujen ostot 30 551 euroa.

Kasvun ja oppimisen tukipalvelut

Koronaepidemia siirsi lapset ja nuoret etäopiskeluun maaliskuussa 2020, jonka seurauksena yksikön palvelut siirrettiin sähköisille alustoille. Vain välttämättömät asiakastapaamiset toteutettiin kouluilla. Osa lapsista ja nuorista ei halunnut asioida sähköisesti, vaan he jäivät odottamaan paluuta lähitapaamisiin. Etävastaanotot ja -palaverit jäivät työntekijöiden palveluvalikkoon myös lähiopetukseen siirtymisen jälkeen.

Elokuussa perusopetuksen 2 - 9 -luokkien oppilaille toteutettiin hyvinvointikysely. Kyselyn tarkoituksena oli opetushallituksen ohjeistuksen mukaisesti selvittää oppilaiden hyvinvointia ja mahdollista tuen tarvetta. Kyselyn jälkeen oppilaille tarjottiin, heidän sitä toivoessa, koulun aikuisten keskustelutukea. Kysely toteutetaan uudestaan keväällä 2021.

Valtion erityisavustuksella palkattiin joulukuun alusta Nurmijärven lukioon psykososiaalinen erityisohjaaja. Erityisavustusta myönnettiin koronaviruksen aiheuttamien poikkeusolojen vaikutusten tasoittamiseksi lukiokoulutuksessa. Tavoitteena on lisätä opiskeluhoiton tukea erityisesti mielen hyvinvoinnin asioissa.

Psykologien rekrytoinnissa oli vaikeuksia vuoden aikana. Tästä seurasi palveluvajetta sekä varhaiskasvatus- että koulupsykologien tehtävissä.

Keski-Uudenmaan koulutus kuntayhtymä kuraattoripalvelu siirtyi kunnan omaksi toiminnaksi, mikä vahvisti resurssia ja osaamista toisen asteen kuraattoripalveluissa.

Yksikössä otettiin käyttöön uusi asiakastietojärjestelmä entisten asiakas- ja potilastietojärjestelmien siirtyessä kokonaisuudessaan Keusoten käyttöön.

Kotoutumispalvelut

Kotoutumispalvelussa annettiin asiakkuuteen pohjautuvaa kotouttavaa palvelua kansainvälistä suojelua saaville henkilöille, sekä yleistä matalan kynnyksen palveluohjausta kaikille kunnan maahanmuuttajille, tuloperusteesta riippumatta. Kunta oli juuri edellisen vuoden lopussa vastaanottanut 25 kiintiöpakolaista.

Maaliskuussa etätyösuosituksen myötä yksikössä siirryttiin osittain etätyöhön. Kotouttava työ sisälsi terveysturvallisuus huomioiden myös lähikontaktia edellyttävää asiointiapua

välttämättömissä asioissa, ohjausta ja neuvontaa eri palveluihin hakeuduttaessa sekä hyvinvointia edistävää elämänhallinnan tukea. Monikielistä ja monikanavaista koronätiedotusta tehtiin läpi vuoden.

Koronapandemian myötä kotouttavan palvelun sekä kaikkien maahanmuuttajien palveluohjauksen ja neuvonnan tarve kasvoi. Digitaalisten palvelujen nopea yleistymisen haastoi maahanmuuttaja-asiakkaita yhtäältä itsenäiseen asioiden hoitamiseen, toisaalta nettipohjaisten palvelujen harjoitteluun yhdessä henkilökunnan kanssa.

Kieli- ja kotoutumiskoulutus sekä muu maahanmuuttajien saama koulutus siirtyi suositusten mukaisesti etäopiskeluksi. Vapaaehtoissektori on lisäksi organisoitunut kuntaan runsaasti etäkielikerhomahdollisuuksia ja niihin ohjattiin aktiivisesti. Moni järjestö- ja seurakuntayhteistyö keskeytyi tai jatkui rajoitettuna, mutta verkosto päivitti säännöllisesti tilannetietoja ja visioi vaihtoehtoisia toimintatapoja järjestää kotouttavaa toimintaa kunnan alueella.

Kunta ei vastaanottanut pakolaisia vuonna 2020. Kotoutumispalveluista siirtyi pois asiakkuudesta n. 50 henkilöä laskennallisten korvausten päätyttyä.

Kunta päivitti kotouttamisohjelmansa vuodelle 2021 - 2022 ja se hyväksyttiin kunnanvaltuustossa syksyllä 2020.

Hyvinvoinnin edistäminen

Kunta liittyi osaksi kansallista, THL:n eli Terveystien ja hyvinvoinnin laitoksen koordinoimaa, Terve kunta- verkostoa. Verkosto kokoaa yhteen kuntia, joissa terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen on keskeinen strateginen linjaus ja toimintaa ohjaava periaate.

Kuntien tehtävänä on ollut edistää kuntalaisten hyvinvointia, terveyttä ja turvallisuutta myös koronaepidemian aikana. Erityisen tärkeää on ollut tukea haavoittuvassa asemassa olevien kuntalaisten hyvinvointia ja vastata heidän avuntarpeeseensa. Keväällä organisoitiin yhteistyössä seurakunnan vapaaehtoistoiminnan kanssa kauppa- ja ruoka-apu haasteellisessa asemassa oleville ikäihmisille. Kunnan työntekijät myös soittivat 80 – vuotiaille ja sitä vanhemmille kuntalaisille kartoittaen heidän hyvinvointinsa tilaa. Soittojen avulla tavoitettiin 854 ikäihmistä. Soittojen perusteella tehtiin 35 palvelutarpeen arviointipyyntöä. Soittojen ja kysymysten perusteella yksinäisyyttä kokeville ikäihmisille perustettiin seurakunnan vapaaehtoisten kanssa säännöllinen soittorinki, jonka piirissä on 40–60 ikäihmistä.

Hyvinvointia ja terveyttä edistävä viestintä oli oleellinen osa koronan ehkäisyä ja kuntalaisten hyvinvoinnin tukemista. Kuntalaisille viestittiin erilaisista tukea antavista yhdistyksistä ja järjestöistä sekä kunnan ja Keusoten neuvoa ja apua antavista numeroista eri teemoilla, kuten mielen hyvinvointi, apua tarjoavat tahot ja yksinäisyys.

Kunta jakoi myös kasvomaskeja vähävaraisille kuntalaisille kunnan kirjastoista.

Hyvinvointia ja terveyttä edistävien järjestö- ja yhdistysavustusten jakoperusteita kohdennettiin tukemaan

entistä paremmin kunnan strategiaa ja eri hyvinvointia edistäviä ohjelmia. Kunta on ollut huolissaan järjestö- ja yhdistyssektorin mahdollisuuksista toimia korona-aikana. Tilannetta kartoitettiin erillisellä kyselyllä loppuvuodesta, jonka seurauksena mahdollisesti käyttämättä jääneitä hyte-avustuksia voi käyttää vuoden 2021 puolella.

Kunnan ja Keusoten yhdyspintatyöskentelyä kehitettiin, palveluihin ohjautumisen edistämiseksi, monialaisesti niin kuntatasolla kuin erilaisissa alueellisissa työryhmissä, kuten päihde- ja mielenterveyden edistäminen ja perhe- ja lähesuhdeväkivallan tuki.

Keskeisimmät perustiedot

PALVELU	MITTARI		TP 2020	TA 2020	TP 2019	TP 2018
Kasvun ja oppimisen tukipalvelut	Psykologien ja kuraattoreiden yksilöasiakkaiden määrä (yksilötyöhön käytetty aika)	kpl	2 465	2 550	2 402	2 423
		€/asiakas	269	278	274	246
	Psykologien ja kuraattoreiden asiakaskontaktit (yksilötyöhön käytetty aika)	kpl	7 700	7 000	7 195	8 219
		€/kpl	86	101	92	73
	Tuotot	€	12 272	8 340	10 298	5 916
	Kulut	€	1 218 121	1 298 661	1 209 068	1 090 587
	Netto	€	1 205 849	1 290 321	1 198 770	1 084 671

PALVELU	MITTARI		TP 2020	TA 2020	TP 2019	TP 2018
Kotoutumispalvelut	Asiakaskontaktien määrä keskimäärin/kk	kpl	156	105	130	224
		€/kpl	144	228	228	198
	ELY-keskuksen korvauksen piirissä olevien henkilöiden määrä keskimäärin/kk	kpl	79	82	106	124
		€/kpl	284	228	279	
	Tuotot	€	285 933	290 000	428 235	534 188
	Kulut	€	269 366	290 000	355 254	534 188
	Netto	€	16 567	0	72 981	0

2.2.4 Ympäristötoimiala

Toimintakertomus vuodelta 2020

Tuloslaskelma	Alkuperäinen TA 2020	Siitä muutos	TA+muut. 2020	TP 2020	Poikkeama	Poikkeama %	TP 2019*)
Toimintatuotot	33 761 740	213 000	33 974 740	35 478 004	-1 503 264	-4 %	33 454 196
Myyntituotot	2 385 500	32 000	2 417 500	2 438 183	-20 683	-1 %	2 438 499
Maksutuotot	2 648 000	582 000	3 230 000	4 237 230	-1 007 230	-31 %	2 339 009
Tuet ja avustukset	295 000	-200 000	95 000	130 132	-35 132	-37 %	262 731
Muut toimintatuotot	28 433 240	-201 000	28 232 240	28 672 459	-440 219	-2 %	28 413 958
Toimintakulut	-32 126 369	606 918	-31 519 451	-33 662 350	2 142 899	-7 %	-32 192 657
Henkilöstökulut	-7 297 020	304 070	-6 992 950	-6 857 988	-134 962	2 %	-7 006 811
Palvelujen ostot	-14 345 399	589 848	-13 755 552	-15 494 195	1 738 643	-13 %	-15 467 535
Aineet, tarv. ja tavarat	-5 767 830	518 000	-5 249 830	-5 118 681	-131 149	2 %	-5 626 559
Avustukset	-75 000		-75 000	-101 040	26 040	-35 %	-50 000
Muut toimintakulut	-4 641 120	-805 000	-5 446 120	-6 090 446	644 326	-12 %	-4 041 751
Toimintakate	1 635 371	819 918	2 455 289	1 815 653	639 635	26 %	1 261 539
Poistot ja arvonal.	-16 238 000		-16 238 000	-16 906 238	668 238	-4 %	-14 140 078

Olennaiset tapahtumat tilikaudella

Toimialan toimintakate toteutui noin 600 000 euroa muutettua talousarvioita huonompana. Tulosalueilla olennaisimmat poikkeamat muutettuun käyttösuunnitelmaan nähden olivat teknisessä keskuksessa ja tilakeskuksessa. Teknisen keskuksen toimintakate oli vajaan 700 000 muutettua käyttösuunnitelmaa parempi. Teknisen keskuksen poikkeamat muodostuvat lähes kaikissa tulosityksiköissä.

Tilakeskuksen toimintakate puolestaan oli noin 2,4 milj. euroa muutettua käyttösuunnitelmaa huonompi. Tilakeskuksen tulo- ja meno-osa oli noin 600 000 euroa muutettua käyttösuunnitelmaa korkeampi. Kulupuolella määrärahaylitys oli lähes 3 milj. euroa. Osavuosikatsausennusteissa epäonnistuttiin mm. väistöiloista, sisäilmatutkimuksista, asiantuntijapalveluista ja Valkjärven koulun rakentamisesta aiheutuvien kulujen osalta.

Arvio tulevasta kehityksestä

Kunnan talouden tasapainottaminen edellyttää toimialalla kustannustehokkuuden edelleen parantamista. Toimialan toiminnan kustannuksiin ja tuottoihin vaikuttavat merkittävästi talouden suhdanteet. Kunnan kasvun edellyttämien elinvoimainvestointien sekä kiinteistö- ja infraomaisuuden korjausvelan kasvun hidastamisen edellyttämien peruskorjausinvestointien oikea-aikainen toteuttaminen nykyisessä talustilanteessa on haasteellista. Ympäristötoimiala kehittää toimintaansa ja tavoitteena on olla toiminnallisesti ja taloudellisesti kilpailukykyinen.

Toimialan vastuulla olevien tehtävien volyymit kasvavat kuten toimitilat, kunnossapidettävät kadut ja yleiset alueet. Toimialalla tehdään ei-lakisääteisten palveluiden laatutason ja määrän tarkastelua käyttötalousmenojen kasvun hillitsemiseksi.

Maankäytön ja kaavoituksen toimintakate toteutui lähes muutettua käyttösuunnitelman mukaisesti. Omaisuuden tuotot olivat noin 0,9 milj. euroa muutettua talousarviota paremmat.

Hallinto- ja talouspalveluiden toimintakate oli noin 160 000 e muutettua talousarviota parempi lähinnä arvioitua suuremmista rakennuslupamaksuista, Keski-Uudenmaan ympäristökeskuksen maksuosuuspalautuksista ja henkilöstökulussaastotusta johtuen.

Toimialalla oli vuoden aikana useita rekrytointeja eikä kaikkia vakansseja saatu täytettyä. Henkilöstöressurssivaje vaikeutti kaikilla tulosalueilla palvelutuotantoa. Toimialan rekrytointivaikeudet ovat jatkuneet jo muutaman vuoden ajan.

Toimitilojen osalta menopaineita tuo sisäilmaongelmien nopea kasvu ja niistä aiheutuvat laajenevat väistöilatarpeet. Väistöiloja joudutaan vuokraamaan mm. pääkirjaston remontin yhteydessä ulkopuoliselta taholta. Urheilupuiston koulun väistötilaa pyritään hoitamaan ensisijaisesti hyödyntäen kunnan omaa kiinteistöä. Toimitilojen sisäilmaan heikentäviä tekijöitä poistetaan tutkimustuloksia hyödyntäen ottaen huomioon tulevat kohteen peruskorjaushankkeet ja investoinnit. Keski-Uudenmaan sote-kuntayhtymän tilojen osalta ei ole tietoa mitä on odotettavissa siirtymäkauden jälkeen, Keusoten hyväksytyä palveluverkkonsa. Riskinä on, että sote-toimintoja palvelevia toimitiloja jää tyhjilleen. Tilat eivät myöskään ole tavanomaisesti muuntojoustavia.

Muutokset varhaiskasvatukseen esiopetuksessa ja koulujen oppimisympäristöissä tuovat runsaasti muutospaineita ja tilojen lisätarpeita. Palveluverkkoselvitys ja sen mukaiset toimintojen keskittämiset ja palveluyksikköjen koon kasvattaminen sekä

vanhasta rakennuskannasta luopuminen lisäävät tilatehokkuutta ja synnyttävät merkittäviä kustannussäästöjä.

Kunnan rakennuskannan peruskorjaustarve on mittava. Toimitilakantaa pyritään vähentämään tarpeettomien tilojen myymisellä ja heikkokuntoisten kohteiden purkamisella. Toimitilojen ohjelman mukaisesti luovutaan epätarkoituksenmukaisista tiloista sekä tiloista, jotka eivät palvele kunnan ydintoimintaa.

Toimialalla jatketaan maankäytön tavoiteohjelman mukaisesti aktiivista maanhankintaa sekä turvataan monipuolinen tonttitarjonta asumisen ja elinkeinoelämän tarpeisiin ottaen huomioon olemassa olevat palvelut. Kuntastrategian linjauksen mukaisesti selvitetään kunnan tulojen lisäämismahdollisuudet, muun muassa maapolitiikan erilaisten linjausten vaikutukset tuloihin.

Toimialan epävarmuustekijät liittyvät henkilöstön saatavuuteen, talouden suhdanteisiin, kiinteistökannan korjausvelkaan sekä ilmastonmuutoksen aiheuttamiin luonnon olosuhteiden vaihteluun ja niistä aiheutuviin lisäkustannuksiin.

Toimialalla kehitetään johtamista ja toimintaorganisaatiota. Maankäytön suunnittelu, maanhankinta, rakennusvalvonta sekä kunnallistekniikan suunnittelu ja rakentaminen muodostavat tonttituotantoprosessin keskeiset osat. Hyvällä projektinhallinnalla ja selkeillä toimintatavoilla varmistetaan nopea, joustava ja johdonmukainen toiminta. Infrastruktuurin rakentaminen ja toimitilojen rakennuttaminen sekä ylläpito edellyttävät organisaatiolta hyvää rakentamistalouden hallintaa ja kustannustehokkuutta.

Henkilöstö

Teknisen sektorin kokeneiden ja osaavien asiantuntijoiden rekrytointi on edelleen erittäin haastavaa. Kertomusvuoden aikana toimialalla käsiteltiin yli 20 rekrytointia ja näihin liittyen yhteensä noin 200 hakemusta.

Toimialan palveluksessa olevan henkilökunnan määrä 31.12.2020:

HTV1	31.12.2020	31.12.2019
Yhteensä	152,3	153,9

Toimialalla panostetaan myös kunnan imagon ja markkinoinnin kehittämiseen. Kunnan imagoa sekä asukkaiden ja yritysten sijoittumista kuntaan tuetaan oman toiminnan näkyvyyttä lisäämällä (suunnittelukilpailut, tontinluovutuskilpailut, turvallisuutta parantavat toimet, ympäristömyönteisyys jne.).

Teknisessä keskuksessa merkittävämpiä muutoksia keskuksen toiminnassa lähivuosien aikana ovat mm. yhteistyö jätehuollon järjestämisessä Kiertokapula Oy:n kanssa (ml. kuljetukset, jätelain muutokset), kunnan ympäristö- ja hulevesiasioiden järjestelyt, teknisen keskuksen kehittäminen vaiheittain (tulossykköjen ja keskusvaraston toimintojen kehittäminen).

Ilkivalta jatkaa kasvuaan. Tämä korostaa ajanmukaisten valvontajärjestelmien tärkeyttä. Kameravalvontaa on uudistettu ja tarvittaessa on käytetty myös vartiointiliikkeitä.

Maankäyttö- ja rakennuslain kokonaisuudistusta suunnitellaan, ja hallituksen esitysluonnos on tulossa lausunnoille keväällä 2021. Lakiluonnoksen sisällöstä ja odotettavissa olevista muutoksista ei ole vielä selvyyttä.

Helsingin seudun maankäytön, asumisen ja liikenteen sopimus eli ns. MAL-sopimus vuosille 2020 – 2023 toimenpiteiden osalta allekirjoitettiin syksyllä 2020. Sopimuksessa on sitouduttu asumista koskevaan asemakaavoitus- ja asuntotuotantotavoitteisiin. MAL 2023 -suunnittelu on aloitettu ja suunnittelua koskeva puiteohjelma on hyväksytty HSL:n hallituksessa ja Helsingin seudun yhteistyökokouksessa joulukuussa 2020. Kuuma johtokunta käsittelee puiteohjelman hyväksymistä maaliskuussa 2021.

Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä

Prosessit ja tietojärjestelmät

Prosessien osalta ympäristötoimialan viestinnän- ja tiedottamisen prosesseja on kehitettävä.

Henkilöstön osaaminen ja saatavuus

Henkilökunnan ikääntymisen ja avainhenkilöiden irtisanoutumisen vuoksi kriittiseksi tekijäksi korostuu uusien henkilöiden rekrytoiminen. Palvelutoiminnan järjestäminen tavoitteiden mukaisesti voi hankaloitua merkittävästi.

Erityisesti eläköityminen painottuu rakentamis- ja huoltohenkilöstöön. Henkilöstöpula aiheuttaa riskin, että rakennuksista ei voida huolehtia riittävästi. Vakinaisen henkilöstön rekrytointihaasteitten takia esim. investointihankkeille on jouduttu hankkimaan ostopalveluna valvontaa, jolloin hankkeiden onnistuminen jää liikaa konsulttien toiminnan varaan.

Suhdannevaihtelut

Toimialan toiminnan kustannuksiin ja tuottoihin vaikuttavat merkittävästi talouden suhdanteet. Taloudelliset suhdanteet vaikuttavat tonttien luovutusmääriin ja luovutus- ja vuokra-tuottoihin.

Selonteko sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä toimialalla

Riskienhallinnassa ei ole havaittu poikkeamia kuluneella tilikaudella.

Toimialajohtaja ja tulosaluepäälliköt vastaavat kunnan hallintosäännön mukaisesti sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta omalla vastuualueellaan.

Valvonta ja riskienhallinta ovat tärkeä osa arjen johtamista, säännöllistä seuranta ja raportointia tehdään annetun ohjeistuksen mukaisesti. Ympäristötoimialalla hallintoyksikkö ohjeistaa ja seuraa keskitetysti seurannan ja raportoinnin toteutumista.

Sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa käsitellään toimialan johtoryhmän kokouksissa ja tarvittaessa teemoittain asianosaisten henkilöiden kanssa. Toimialan rakennuskohteissa laaditaan lain edellyttämät turvallisuusasiakirjat sekä nimetään turvallisuuskoordinaattori.

Ympäristötoimialan riskienarviointi on tehty ja dokumentoitu kunnan riskienhallintajärjestelmään. Toimialan johtoryhmä päivittää vuosittain riskienarviointia. Kunnan nykyistä riskienhallinnan järjestelmää ei pidetä kuitenkaan täysin toimivana. Järjestelmän uusiminen onkin työn alla.

Sopimusten hallinnassa tulee parantaa sopimusaineiston arkistointia siten, että sopimusaineisto on helpommin sijaisten löydettävissä, mikäli tapahtuu henkilövaihdoksia. Sopimusten

Urakkatarjouksissa näyttää kilpailu kiristyneen vuoden 2020 aikana. Korona on todennäköisesti vähentänyt rakentamisen aloituksia, vaikka ne jatkuvat yhä verrattain korkealla tasolla.

Vahingot

Ilkivalta on ollut jatkuva. Ilkivalta-asioiden hoito on sitonut toimihenkilökapasiteettia ja määrärahoja on kulunut korjauksiin.

Toiminnan keskeytykset

Koronapandemia aiheutti vuoden 2020 aikana toiminnan keskeyttämistä liikuntapaikoilla.

Keskeneräiset oikeudenkäynnit

Lepsämän ja Valkjärven koulun tuhopolttojen rikosasia käsiteltiin käräjäoikeudessa vuonna 2020. Rikoskäsitelyä seuraa vahingonkorvausoikeusprosessi vuonna 2021.

Järvimaan tonttien luovutusajankohta on vielä avoin, koska ei ole tietoa, haetaanko Helsingin hallinto-oikeuden päätökseen valituslupaa Korkeimmalta hallinto-oikeudelta.

toteutumista ja niiden valvontaa suoritetaan mm. urakoiden osalta työmaakokouksissa ja kunnan työnjohton toimesta. Ulkopuolisen konekaluston osalta koneet toimivat työmaiden aikataulun mukaisesti kunnan työnjohton alaisuudessa, jolloin valvonta on päivittäistä. Hankkeiden dokumentointia kehitetään edelleen, jotta hankkeen ajantasaistieto olisi helpommin siirrettävissä vastuuhenkilöiltä toiselle myös äkillisissä henkilövaihdostilanteissa.

Tulosalueiden kalusto-, urakointi- ja palveluiden hankinnat kilpailutetaan hankintalakia, tilaajavastuulakia ja kunnan ohjeistuksia noudattaen. Kilpailutuksissa tarjoajilta on pyydetty lain edellyttämät todistukset ja selvitykset, jotka osoittavat, että valittu tarjoaja täyttää yleiset ja tilaajavastuulain mukaiset vaatimukset. Lisäksi hankkeiden riskienhallintaa sekä lisä- ja muutostöiden hallintaa on kehitetty edelleen vuoden 2020 aikana.

Toimintatapoja ja yhteistyötä toimialan sisällä kaavaprosesseihin liittyen on kehitetty niin toiminnan sujuvuuden kuin riskien hallitsemiseksi. Asemakaavaprosesseissa laaditaan selvityksiä mm. pilaantuneen maaperän varalta silloin, kun on epäily, että alueella saattaa olla aiemman toiminnan jäljiltä pilaantunutta maata. Lisäksi selvityksiä laaditaan mm. rakennettavuuden ja melun osalta.

Henkilöstöpula vaikeuttaa riskienhallintaa kokonaisuudessaan. Ulkoistamista niin rakennuttamisessa ja yläpidossa on jouduttu kasvattamaan, eikä ulkoistettujen toimintojen valvontaan riitä henkilöstöä.

Merkittävänä riskinä on edelleen rakennuksiin kohdistuva ilki-valta, jota on vaikea ennakoida. Ilkivallan ehkäisyssä on olennaisena tekijänä kameravalvonta. Kameravalvonta ei toimi

ennaltaehkäisevänä, koska valvomopalvelua ei ole käytössä, vaan tallenteita hyödynnetään tekijöiden tunnistamiseen jälkikäteen.

Investointien toteutuminen

Investointihanke	Alkuperäinen TA 2020	Siitä muutos	TA+muut. 2020	TP 2020	Poikkeama	Poikkeama %
Kiinteä omaisuus	-1 000 000	0	-1 000 000	-3 729 060	2 729 060	-273 %
Talonrakennus	-16 120 000	2 125 000	-13 995 000	-15 094 284	1 099 284	-8 %
Kunnallistekniikan rakentaminen	-13 256 000	1 416 000	-11 840 000	-10 271 792	-1 568 208	13 %
Irtaimisto	-310 000	0	-310 000	-220 753	-89 247	29 %
Yhteensä	-30 686 000	3 541 000	-27 145 000	-29 315 890	2 170 890	-8 %

Kunnallistekniikan rakentamisen merkittävimpiä investointeja olivat Vanha Klaukan alue, Kylänpään alue ja Klaukkalan kehätie.

Talonrakennuksen merkittävimmät investoinnit puolestaan olivat Metsolan päiväkotia, Maaniitun koulun peruskorjaus ja Aleksian keittiöhankkeet. Investointien toteutumisesta on tarkemmin kerrottu tulosalueiden toimintakertomuksissa.

Omaisuu den tuotot ja hallinta

	Alkuperäinen TA 2020	Siitä muutos	TA+muut. 2020	TP 2020	Poikkeama	Poikkeama %	TP 2019 *)
Toimintatuotot	6 135 000	-400 000	5 735 000	6 607 840	-872 840	-13 %	5 743 817
Toimintakulut	-100 000		-100 000	-58 630	-41 370	71 %	-112 359
Toimintakate	6 035 000	-400 000	5 635 000	6 549 210	-914 210	-14 %	5 631 457

Ole n n a i s e t t a p a h t u m a t t i l l i k a u d e l l a

Omakotitontteja (AO) on luovutettu 33 kpl, joista 25 on myyty ja 8 on vuokrattu. Omakotitonttien luovutukset jakautuvat seuraavasti: Rajamäki 27 kpl, Kirkonkylä 3 kpl, Klaukkala 2 kpl ja Lepsämä 1 kpl. Yhtiömuotoiseen rakentamiseen (AK, AR, PL) on luovutettu 2 tonttia, joista 1 on myyty ja 1 on vuokrattu. Yritystontteja myytiin kaksi kappaletta.

Omaisuu den tuottoja kertyi yhteensä 6,6 milj.euroa. Muutetun käyttösuunnitelman mukainen tavoite ylittyi noin 0,9 milj. eurolla. Maa-alueiden myyntivoittoa kertyi 1,48 milj. euroa. Maa-alueiden vuokratuloja kertyi 1,6 milj. euroa. Maankäyttö-sopimuksista tehtäviä kirjauksia tuloihin kertyi 3,5 milj. euroa.

Investointien toteutuminen

Maata on hankittu 0,3 milj. eurolla yhteensä 5,6 ha. Toteutu-neet maa-alueiden hankinnat ovat liittyneet asemakaavojen

toteutuksiin eri puolella kuntaa. Maankäyttö-sopimuksilla han-kittiin maata 3,9 milj. euron arvosta. Maa-alueiden myyntejä toteutui 0,5 milj. euron arvosta.

Kiinteä omaisuus	Alkuperäinen TA 2020	Siitä muutos	TA+muut. 2020	TP 2020	Poikkeama	Poikkeama %
Maa-alueiden hankinta	-2 500 000		-2 500 000	-4 226 107	1 726 107	-41 %
Maanmyyntitulo	1 500 000		1 500 000	497 046	1 002 954	202 %
Netto	-1 000 000	0	-1 000 000	-3 729 060	2 729 060	-73 %

Tekninen keskus

	Alkuperäinen TA 2020	Siitä muutos	TA+muut. 2020	TP 2020	Poikkeama	Poikkeama %	TP 2019 *)
Toimintatuotot	2 490 540	200 000	2 690 540	2 741 442	-50 902	-2 %	2 468 117
Toimintakulut	-12 326 310	1 001 928	-11 324 382	-10 694 586	-629 795	6 %	-12 607 536
Toimintakate	-9 835 770	1 201 928	-8 633 842	-7 953 144	-680 697	8 %	-10 139 419

*) Tiedot muutettu vuoden 2020 organisaation mukaiseksi

Olellaiset tapahtumat tilikaudella

Teknisen keskuksen osalta toimintakate toteutui lähes 700 000 euroa muutettua talousarvioita paremmin, jonka muodostumiseen vaikuttivat merkittävästi vuoden 2020 koronatilanne ja leudot keliolosuhteet sekä osin myös rekrytointihaasteet (avoinna olevien tehtävien täyttö). Mm. joukkoliikenteen toimintakate toteutui noin 170 000 euroa budjetoitua paremmin johtuen koronatilanteesta. Kunnallistekniikan suunnittelun osalta toimintakate toteutui noin 70 000 euroa parempana johtuen pääosin henkilöstökulusäästöistä. Kunnallistekniikan rakentamisen käyttötalouden toimintakate toteutui noin 100 000 euroa budjettiin nähden heikommin johtuen pääosin tuntipalkkaisten lomapalkkavarauksen ylityksestä. Keskusvaraston toimintakate toteutui budjetoidun mukaisesti. Viher- ja liikunta-alueiden toimintakate toteutui kokonaisuudessaan noin 130 000 euroa budjetoitua paremmin, johtuen koronatilanteesta sekä leudoista sääolosuhteista. Jätehuollon ja ylijäämämaiden vastaanoton toimintakate toteutui noin 100 000 euroa

budjetoitua paremmin. Katukunnossapidon osalta toimintakate toteutui noin 270 000 euroa budjetoitua paremmin, johtuen ns. hoitosopimusteiden kunnossapidon päättymisestä 1.5.2020 alkaen sekä leudoista keliolosuhteista.

Koronatilanne vuonna 2020 vaikutti merkittävästi joukkoliikenteeseen (joukkoliikenteen käyttö väheni noin puolella) sekä liikuntapaikkojen aukipitämiseen (mm. jäähalli ja eräät muut liikuntapaikat olivat ajoittain suljettuina). Kunnan vastuulla olevan jätehuollon järjestäminen on hoidettu 1.1.2019 alkaen Kiertokapula Oy:n toimesta. Kunnan vastuulla olevan jätehuollon järjestämisen yhteistyövalmisteluja jatkettiin edelleen vuonna 2020 Kiertokapula Oy:n ja jätehuoltoviranomaisena toimivan Kolmenkierto-yhteislautakunnan kanssa.

Vuonna 2020 oli henkilöstömuutoksia ja sijaisuuksia jokaisella tulosityksikkötasolla, joiden osalta tehtävienhoitoa järjesteltiin uudelleen.

Tekninen keskus/yksiköt

	Alkuperäinen TA 2020	Siitä muutos	TA+muut. 2020	TP 2020	Poikkeama	Poikkeama %	TP 2019 *)
Koordinointi							
Toimintatuotot	9 770	300 000	309 770	352 270	-42 500	-14 %	9 276
Toimintakulut	-349 460		-349 460	-339 874	-9 586	3 %	-347 429
Toimintakate	-339 690	300 000	-39 690	12 396	-52 086	131 %	-338 153
Kunnallistekniikan rakentaminen ja varastotoiminnot							
Toimintatuotot	171 870	0	171 870	134 132	37 738	22 %	122 444
Toimintakulut	-421 480	0	-421 480	-494 990	73 510	-17 %	-628 820
Toimintakate	-249 610	0	-249 610	-360 858	111 248	-45 %	-506 375
Katujen ja teiden kunnossapito sekä varikko							
Toimintatuotot	786 000		786 000	878 364	-92 364	-12 %	779 534
Toimintakulut	-3 620 600	150 000	-3 470 600	-3 293 999	-176 601	5 %	-3 988 666
Toimintakate	-2 834 600	150 000	-2 684 600	-2 415 635	-268 965	10 %	-3 209 132
Jätehuolto							
Toimintatuotot	278 500	100 000	378 500	449 828	-71 328	-19 %	328 441
Toimintakulut	-454 000		-454 000	-418 401	-35 599	8 %	-406 766
Toimintakate	-175 500	100 000	-75 500	31 427	-106 927	142 %	-78 325
Viher- ja liikunta-alueet							
Toimintatuotot	865 700	0	865 700	723 148	142 552	16 %	897 348
Toimintakulut	-3 352 670	31 927	-3 320 743	-3 049 742	-271 001	8 %	-3 293 661
Toimintakate	-2 486 970	31 927	-2 455 043	-2 326 594	-128 448	5 %	-2 396 313
Kunnallistekniikan suunnittelu							
Toimintatuotot	378 700	-200 000	178 700	203 700	-25 000	-14 %	331 073
Toimintakulut	-4 128 100	820 001	-3 308 099	-3 097 580	-210 519	6 %	-3 942 194
Toimintakate	-3 749 400	620 001	-3 129 399	-2 893 880	-235 519	8 %	-3 611 121
Tekninen keskus yhteensä							
Toimintatuotot	2 490 540	200 000	2 690 540	2 741 442	-50 902	-2 %	2 468 117
Toimintakulut	-12 326 310	1 001 928	-11 324 382	-10 694 586	-629 795	6 %	-12 607 536
Toimintakate	-9 835 770	1 201 928	-8 633 842	-7 953 144	-680 697	8 %	-10 139 419

*) Tiedot muutettu vuoden 2020 organisaation mukaiseksi

Investointien toteutuminen

Investointihanke	Alkuperäinen TA 2020	Siitä muutos	TA+muut. 2020	TP 2020	Poikkeama	Poikkeama %
Kunnallistekniikan rakentaminen	-9 056 000	1 091 000	-7 965 000	-6 710 231	-1 254 769	16 %
Klaukkalan tieverkko	-100 000	25 000	-75 000	-6 948	-68 053	91 %
Kunnan ja valtion yhteishankkeet	-4 100 000	300 000	-3 800 000	-3 554 614	-245 386	6 %
Irtain omaisuus	-270 000		-270 000	-180 853	-89 147	33 %
Yhteensä	-13 526 000	1 416 000	-12 110 000	-10 452 645	-1 657 355	14 %

Kunnallistekniikan rakentamishojelman toteutuminen

Tulosalueen investoinnit toteutuivat kokonaisuudessaan noin 1,7 milj. euroa muutettua talousarviota parempana.

Klaukkalan ohikulkutie (Klaukkalan kehätie) otettiin liikenteelle käyttöön marraskuun lopulla 2020, ja hankkeen viimeistelytyötä tehdään vielä seuraavina vuosina. Kokonaisuudessaan ohikulkutie -hanke on edennyt hyvin ja alun perin suunniteltua nopeammassa aikataulussa. Kunnallistekniikan rakentamishojelman merkittävimpiä valmistelu- ja toteutuskohteita vuonna 2020 olivat Klaukkalan ohikulkutien lisäksi mm.

Vanha-Klaukan alue, Heinojan alue (kaavavalitus), Metsä-Tuomelan alue, Klaukkala-Perttula välisen kevyen liikenteen väylä sekä Altian ja Ilvesvuori pohjoisen (kaavavalitus) työpaikka-

alueet. Seuraavalle vuodelle siirtyviä merkittävimpiä hanke-määrärahoja olivat mm. Metsä-Tuomelan kunnallistekniikan rakentamisen viimeistelyt, Vanha-Klaukan alueen jatkorakentaminen, Heinojan alue, Ilvesvuori pohjoinen, ohikulkutie -hankkeen viimeistelytyöt ja Klaukkala-Perttula välisen kevyen liikenteen väylän valmistelut ja toteutuksen käynnistäminen. Siirtyvien hankkeiden määrärahat on budjetoitu uudelleen vuoden 2021 kunnallistekniikan rakentamishojelman hyväksymisen yhteydessä.

Vuonna 2020 Vanha-Klaukan alue sai valtion hankeavustusta noin 860 000 euroa. Kunnallistekniikan rakentamishojelman toteutuminen hankkeittain vuonna 2020 on kuvattu erillisessä taulukossa.

Teknisen keskuksen osalta irtaimistohankinnat toteutuivat pääosin talousarvion mukaisesti, mutta lumetusjärjestelmän hankinta-ajankohta siirtyi eteenpäin seuraaville vuosille.

Kunnallistekniikan rakentaminen	Aikuperäinen TA2020	TA+ muut. 2020	TP 2020	Tot.-%	Poikkeama
18430001 Heinoja 1	80 000	-150 000	-115 006	77 %	-34 994
18430002 Krannilan alue	-50 000	-150 000	-42 738	28 %	-107 262
18430004 Viirinlaakso I	-400 000	-400 000	-312 371	78 %	-87 629
18430006 Kylänpään alue	-350 000	-660 000	-603 724	91 %	-56 276
18430010 Järvimaa	-25 000	-25 000	-2 854	11 %	-22 146
18430011 Vanha Klaukan alue	-2 125 000	-2 000 000	-1 625 538	81 %	-374 462
18430015 Ali-Tilkka	-100 000	-100 000	-117 948	118 %	17 948
18430019 Toreenintien-Raalantien ja Rajamäentien risteyskysien parantam		-150 000	-98 198	65 %	-51 802
18430029 Ylitilantien liikenneturvallisuuden parantaminen	-195 000	-240 000	-237 649	99 %	-2 351
18430030 Viirinlaakso II	-50 000	-25 000	-20 568	82 %	-4 432
18430035 Hirvitie	-205 000	-170 000	-167 197	98 %	-2 803
18430036 Vanhan sähkölaitoksen ympäristö	-50 000				
18430037 Jokimetsä	-50 000				
18430038 Hellaspölyn alue	-50 000	-20 000	-13 104	66 %	-6 896
18430201 Ilvesvuori, pohjoinen työpaikka-alue	-250 000	-50 000			-50 000
18430204 Altian työpaikka-alue	-835 000	-250 000	-236 206	94 %	-13 794
18430208 Metsä-Tuomelan työpaikka-alue	-500 000	-500 000	-182 095	36 %	-317 905
18430303 Sadevesiviemärit, vahojen alueiden kuivatus	-100 000	-50 000	-64 854	130 %	14 854
18430304 Sadevesiviemärit, varaus	-100 000	-50 000	-39 703	79 %	-10 297
18430305 Reunakivet ja muut kivityöt	-150 000	-150 000	-183 987	123 %	33 987
18430306 Istutukset, nurmetukset ja viimeistelytyöt	-50 000	-100 000	-87 784	88 %	-12 216
18430307 Rakennettujen teialueiden vihertäminen	-15 000	-50 000	-48 652	97 %	-1 348
18430309 Pienet nimeämättömät kohteet	-100 000	-100 000	-78 643	79 %	-21 357
18430404 Liikunta-, luonto- ja retkeilyreitistö	-100 000	-145 000	-151 676	105 %	6 676
18430405 Liikenneturvallisuusprojektit	-50 000	-50 000	-44 941	90 %	-5 059
18430406 Pienet kohteet	-35 000	-35 000	-33 525	96 %	-1 475
18430407 Peruskorjaukset	-30 000	-30 000	-37 501	125 %	7 501
18430501 Päällystys	-600 000	-700 000	-687 877	98 %	-12 123
18430502 Kadun varusteet, laitteet ja ohjaus	-600 000	-600 000	-598 109	100 %	-1 891
18430503 Suunnittelu, mittaus ja tutkimus	-100 000	-100 000	-37 944	38 %	-62 056
18430504 Pysäköintialueet, pysäkkikatokset ja muu liikennetekniikka	-100 000	-100 000	-76 973	77 %	-23 027
18430506 Haja-asutusalueiden vesihuolto	-25 000				
18430604 Luonnonvaraiset puistot	-75 000	-75 000	-97 227	130 %	22 227
18430606 Leikkikenttien saneeraus	-145 000	-145 000	-161 235	111 %	16 235
18430618 Laulupuisto, Lepsämä	-30 000	-30 000	-21 801	73 %	-8 199
18430705 Metsä-Tuomelan jäteasema ja maankaatopaikka	-1 136 000	-250 000	-215 434	86 %	-34 566
18430810 Ulkoilutiet ja kuntoratojen peruskorjaukset	-25 000	-25 000	-21 536	86 %	-3 464
18430813 Uimarantojen peruskorjaus	-40 000	-40 000	-30 288	76 %	-9 712
18430818 Hiekka- ja nurmikenttien peruskorjauksia	-70 000	-70 000	-73 718	105 %	3 718
18430823 Kirkonkylän skeitti "Bueno"	-25 000	-20 000	-5 360	27 %	-14 640
18430824 Klaukkalan urh.kentän ja nurmen pk	-20 000	-20 000	-19 575	98 %	-425
18430825 Tornimäen ulkoilureitit	-30 000	-30 000	-19 192	64 %	-10 808
18430826 Sääksin tykkilumilatu, sähkö ja vj	-80 000	-30 000	-17 243	57 %	-12 757
18430827 Ulkokuntoilukeskukset	-40 000	-80 000	-80 255	100 %	255
18430828 Isosuo luontopolku	-30 000				
18430902 Luhtajoentie välillä Viirintie-Kunnarinmutka	-50 000	-25 000			-25 000
18430904 Luhtajoentie välillä Havumäentie-ohikulkutie	-50 000	-50 000	-6 948	14 %	-43 053
18430911 Klaukkalan ohikulkutie	-3 700 000	-3 500 000	-3 329 120	95 %	-170 880
18430913 Yleisten teiden kevyen liikenteen verkosto	-400 000	-300 000	-225 494	75 %	-74 506
INVESTOINNIT NETTO	-13 256 000	-11 840 000	-10 271 792	87 %	-1 568 208

Keskeisimmät perustiedot

PALVELU		TP 2020	TA 2020	TP 2019	TP 2018
Katujen ja teiden kunnossapito					
Hoidetut liikenneväylät yhteensä	km	523	525	523	506
Kadut + kevyen liikenteen väylät	km	359	361	359	342
Yksitystiet	km	164	164	164	164
Kunnossapito yhteensä	€/km	-3 154	-3 860	-4 224	-3 606
Kulut yhteensä	€	-1 649 701	-2 026 580	-2 209 218	-1 824 536
Kadut + kevyen liikenteen väylät	m2	1 837 541	1 849 195	1 837 541	1 783 548
Kadut + kevyen liikenteen väylät	€/m2	-0,7	-0,8	-0,8	-0,7
Kadut + kevyen liikenteen väylät	€	-1 273 388	-1 430 036	-1 558 042	-1 255 329
Katuvalaistus					
Valaisimet	kpl	10 598	10 250	10 461	9 863
Kulut	€/valaisin	-66	-64	-68	-69
Kulut	€/asukas	-16	-15	-16	-16
Kulut	€	-698 387	-660 000	-707 886	-678 687
Jätehuolto					
Jätehuollon kulut	€/asukas	-10	-10	-9	-59
Tuotot	€	449 828	278 500	328 441	2 346 816
Kulut	€	-418 401	-454 000	-406 766	-2 513 802
Netto	€	31 427	-175 500	-78 325	-166 986
Viheralueet					
Puistojen ja viheralueiden hoito ja ylläpito					
Hoidetut puistot (AI-AIII)	ha	59	58	60	58
Kulut	€/ha	-5 009	-5 830	-5 536	-5 794
Hoidetut puistot yhteensä	€	-295 048	-335 240	-329 382	-333 133
Luonnonvaraiset puistot (maisemaniityt)	ha	14,8	14,8	14,8	8,8
Kulut	€/ha	-187	-158	-119	-142
Luonnonvaraiset puistot kulut yhteensä	€	-2 762	-2 337	-1 758	-1 252
Muut palvelut (torit, matonpesupaikat, koirapuut)	€/asukas	-1,5	-1,7	-1,5	-1,6
Yhteensä	€	-66 576	-75 744	-63 619	-66 959
Metsät ja pellot					
Metsät ja taajamametsät					
Metsät ja taajamametsät	ha	918	918	930	930
Kulut/ha	€/ha	-67	-60	-59	-27
Tuotot	€	136 650	105 000	154 033	120 362
Kulut	€	-61 584	-55 155	-55 259	-24 665
Netto	€	75 066	49 845	98 774	95 697
Pellot					
Pellot	ha	160	151	165	165
Kulut/ha	€/ha	-12	-83	-21	-33
Tuotot	€	54 775	53 000	58 589	61 559
Kulut	€	-1 944	-12 603	-3 409	-5 463
Netto	€	52 830	40 397	55 180	56 096
Puistojen ja viheralueiden hoito ja ylläpito yht.					
Puistojen ja viheralueiden hoito ja ylläpito yht.	€/asukas	-9,8	-10,6	-10,4	-9,9
Tuotot	€	201 175	166 100	222 105	192 590
Kulut	€	-427 915	-464 671	-453 427	-431 471
Netto	€	-226 740	-298 571	-231 322	-238 881
Liikuntapaikat					
Urheilu- ja pallokentät (sis jääurheilualueet)					
Urheilu- ja pallokentät (sis jääurheilualueet)	kpl	30	30	30	30
Kulut	€/asukas	-17	-20	-21	-24
Kirkonkylän tekojäärata					
Kirkonkylän tekojäärata	€/asukas	5,2	-4,0	-4,8	-3,5
Klaukkalan jäähalli, kulut					
Klaukkalan jäähalli, kulut	€/asukas	-26	-27	-27	
Tuotot	€	438 050	585 100	548 633	567 178
Kulut	€	-1 139 987	-1 184 960	-1 167 437	-1 148 458
Netto	€	-701 937	-599 860	-618 804	-581 280
Lämmitettävä tekonurmikenttä					
Lämmitettävä tekonurmikenttä	€/asukas	-1	-3	-3	
Kuntoradat, ulkoilureitit					
Kuntoradat, ulkoilureitit	km	127	127	127	127
Kulut	€/asukas	-2,5	-1,6	-1,8	-2,1
Ladut					
Ladut	km	105	105	105	105
Kulut	€/asukas	-0,3	-2,0	-1,4	-1,2
Muut liikuntapaikat					
Muut liikuntapaikat	€/asukas	-4,8	-4,7	-5,0	-4,9
Liikuntapaikat yhteensä					
Liikuntapaikat yhteensä	€	521 973	699 600	675 243	700 387
Tuotot	€	521 973	699 600	675 243	700 387
Kulut	€	-2 468 295	-2 732 600	-2 725 759	-2 798 418
Netto	€	-1 946 322	-2 033 000	-2 050 516	-2 098 031

PALVELU		TP 2020	TA 2020	TP 2019	TP 2018
Kunnallistekninen suunnittelu					
Suunnittelun kulut	€/asukas	-10,4	-12,5	-10,5	-11,5
Tuotot	€	128 700	128 700	113 616	110 892
Kulut	€	-452 762	-542 390	-450 784	-491 405
Netto	€	-324 062	-413 690	-337 168	-380 513
Joukkoliikenne					
Joukkoliikenteen kulut	€/asukas	-60	-82	-81	-86
Myydyt liput	kpl	12 400	24 100	22 720	21 838
Kulut/lippu	€/lippu	-212	-148	-153	-168
Tuotot	€	75 000	250 000	217 457	383 139
Kulut	€	-2 626 133	-3 565 670	-3 485 072	-3 665 803
Netto	€	-2 551 133	-3 315 670	-3 267 615	-3 282 664

Tilakeskus

	Alkuperäinen TA 2020	Siitä muutos	TA+muut. 2020	TP 2020	Poikkeama	Poikkeama %	TP 2019
Toimintatuotot	23 989 380	368 000	24 357 380	24 940 138	-582 758	-2 %	24 149 997
Toimintakulut	-11 747 029	-687 012	-12 434 041	-15 415 359	2 981 318	-24 %	-11 757 657
Toimintakate	12 242 351	-319 012	11 923 339	9 524 779	2 398 560	20 %	12 392 341

Olellaiset tapahtumat tilikaudella

Tilakeskuksen toimintakate toteutui 2,4 milj. euroa muutettua käyttösuunnitelmaa huonompana. Toimintakulut ylittivät noin 2,9 milj. euroa. Kolmannessa osavuosisikatsauksessa ei valitettavasti osattu riittävästi ennusta mm. väistötiloista, sisäilmatutkimuksista, asiantuntijapalveluista ja Valkjärven koulun rakentamisesta aiheutuvia kuluja. Toimintatuotot olivat vajaan 600 000 euroa muutettua talousarviota korkeammat. Toimintatuotoissa on 1,2 milj. euroa Valkjärven koulun tuhopolttoon liittyvää vakuutuskorvausta. Vuokratuotot jäivät noin 300 000 euroa alle muutetun talousarvion.

Väistö- ja lisätiloihin liittyvät työt ovat työllistäneet tilakeskusta ja aiheuttaneet merkittäviä kustannuksia. Tilakeskuksen henkilökunnan vajeen vuoksi on jouduttu ostamaan ulkopuo-

lisiä asiantuntijapalveluita. Lisä- ja väistötiloihin on liittynyt lisäksi huomattavia kustannuksia mm. väistötilojen maanrakennustöistä, pohjatutkimuksista ja liittymämaksuista. Väistö- ja lisätiloihin on jouduttu hankkimaan mm. valvontakameroita, hätäkuulutusjärjestelmiä sekä alakeskuksia. Vuoden 2019 liittyvät tuhopoltot aiheuttivat vuonna 2020 lisää kustannuksia. Vakuutusmaksut nousivat merkittävästi vuonna 2020. Rakennusten vuokriin merkittävän menoerän tekivät väistö- ja lisätilojen KVR urakalaskut ja niihin liittyvät maksuerät. Purkukustannuksia lisäsi Keilahallin purkaminen. Sähkökustannusten nousun syynä oli mm. energian hinnan nousu. Koronan vuoksi keväällä siirryttiin kertakäyttöastioihin, joka vaikutti jätemaksuihin. Jätekäyntejä lisättiin huomattavasti. Sisäilma-asioiden, kiinteistöjen myynnin ja purkamisen vuoksi on jouduttu käyttämään runsaasti asiantuntijapalveluita.

Investointien toteutuminen

Investointihanke	Alkuperäinen TA 2020	Siitä muutos	TA+muut. 2020	TP 2020	Poikkeama	Poikkeama %
Sosiaali- ja terveyspalvelut	-850 000	665 000	-185 000	-212 155	27 155	-15 %
Sivistys- ja hyvinvointitoimiala	-10 920 000	-50 000	-10 970 000	-11 929 105	959 105	-9 %
Toimialojen yhteiset	-800 000	550 000	-250 000	-356 198	106 198	-42 %
Aleksian keittiöt	-1 350 000	500 000	-850 000	-990 207	140 207	-16 %
Pienet talohankkeet	-1 400 000	-140 000	-1 540 000	-1 489 966	-50 034	3 %
Hankesuunnittelukohteet	-800 000	600 000	-200 000	-116 653	-83 347	42 %
Yhteensä	-16 120 000	2 125 000	-13 995 000	-15 094 284	1 099 284	-8 %

Talonrakentamisohjelman toteutuminen

Tilikaudella valmistuneet merkittävimmät kohteet olivat Maaniitun koulun peruskorjaus ja Metsolan päiväkotitoiminta. Merkittävänä edelleen jatkuvina hankkeina ovat olleet NYK Mikkolan peruskorjaus, kirjaston peruskorjaus, Terveyskeskuksen C-osan peruskorjaus ja Aleksian keittiömuutokset. Terveyskeskuksen C-osan peruskorjauksen työt käynnistyvät vuonna 2020. Aleksian palvelu- ja jakelu-keittiöhankkeet tukevat valmistuneen keskuskeittiön toimintaa.

Uusina kohteina alkoivat pääkirjaston peruskorjaus ja Röykän koulun peruskorjaus. Molemmat hankkeet ovat suunnittelu- vaiheessa.

Kunnanviraston muutostyöt hankkeessa suunniteltiin itäisten osien tilojen peruskorjaus ja korjattiin valtuustosalisiiven vesikatko. Pihahankkeissa rakennettiin puolet Mäntysalon koulun pihasta lähiliikuntapaikaksi, hanke viedään loppuun 2021.

Pienissä talonrakennushankkeissa ehkä merkittävin kohde oli Aleksis Kiven syntymäkodin julkisivukorjaus, projekti saa jatkoa vesikatkon uusimisella vuonna 2021. Rajakaaren sisäilmakorjaukset keskeytettiin, koska toivottuja tuloksia ei saavutettu. Kuntolan sisäilmakorjaukset, jotka parantavat olosuhteita tulevaan peruskorjaukseen saakka, saatettiin loppuun. Lepsämän koulun jäteveden puhdistamo pieninvestoinnissa tehtiin suunnittelua ja pääosa työstä kohdistui lupaprosessiin. Keski-Uudenmaan ympäristökeskus nimesi jätevesilupa-asialle esikäsittelijän. Lepsämän pienpuhdistamo projektia jatketaan vuonna 2021.

Investointien hankesuunnittelussa laadittiin hankesuunnitelmat Rajamäen kampusta, Rajakaarta, Kuntolan peruskorjauksista, lukiota, Urheilupuiston koulua, Tornitien päiväkotia ja Lepsämän koulua varten.

Talonrakennusinvestoinnit olivat noin 1,1 milj. euroa muutettua talousarviota korkeammat. Osavuositarkastuksissa vähennettiin investointimäärärahoja noin 2,1 milj. euroa. Metsolan päiväkodin määräraha ylittyi oli noin 1 milj. eurolla. Suurimpina syinä ylittymiseen olivat suunnitteluongelmat ja koronasta aiheutuneet YSE:n mukaiset lisäkustannukset.

NYK:n korjaussuunnittelu oli laajempi, kuin odotettiin. Kunnanviraston määrärahatarpeen suhteen oltiin ylioptimistisia ja määrärahaa vähennettiin vuoden aikana liian paljon. Palvelu- ja jakelukeittiöiden hankkeet etenivät suunniteltua nopeammin ja jatkuvat tulevana vuonna. Kuntolan korjaukset olivat puolestaan suunniteltua laajemmat.

Talonrakennuksen investointiohjelman toteutuminen

Talonrakennus	Alkuperäinen TA2020	TA+ muut. 2020	TP 2020	Tot.-%	Poikkeama
18410003 Terveyskeskuksen peruskorjaus, osa C	-100 000	-185 000	-212 155	115 %	27 155
18410008 Pitkäaikaisosastot 5 ja 6, muutostyöt	-750 000				
18410210 Metsolan päiväkot, uudisrakennus	-4 420 000	-4 420 000	-5 525 341	125 %	1 105 341
18410305 NYK, peruskorjaus	-100 000	-125 000	-177 468	142 %	52 468
18410314 Maaniiton koulu, peruskorjaus 2017-2020	-6 200 000	-6 200 000	-6 138 909	99 %	-61 091
18410319 Rökän koulu, vanhan osan peruskorjaus	-50 000	-75 000	-25 717	34 %	-49 283
18410503 Pääkirjaston peruskorjaus ja laajennus	-150 000	-150 000	-61 671	41 %	-88 329
18410601 Kunnanvirasto, talotekniikka- ja muutostyöt	-800 000	-250 000	-356 198	142 %	106 198
18410609 Klaukkalan alueen palvelukeittiö	-750 000	-350 000	-311 915	89 %	-38 085
18410612 Mäntysalon alueen palvelu- ja jakelukeittiöt	-600 000	-500 000	-678 293	136 %	178 293
18410714 Muut pienet hankkeet	-30 000	-35 000	-34 192	98 %	-808
18410751 Ulkoleikkivälineiden uusimiset	-40 000	-40 000	-35 222	88 %	-4 778
18410767 Isoniitun koulu	-200 000	-200 000	-189 413	95 %	-10 587
18410770 Rajamäen koulu, rak c	-150 000	-154 000	-154 128	100 %	128
18410771 Aleksis Kiven syntymäkoti	-30 000	-30 000	-23 876	80 %	-6 124
18410772 Rajakaari korjauksia	-65 000	-71 000	-70 796	100 %	-204
18410773 Kiljavan saunojen jätevedet	-40 000				
18410774 Taaborin sosiaalitali	-75 000	-30 000	-25 237	84 %	-4 763
18410775 Palojoen koulun vanhan osan katon maalaus	-30 000	-30 000	-30 608	102 %	608
18410776 Urheilupuiston koulu korjaukset	-65 000	-65 000	-30 805	47 %	-34 195
18410777 Isoniitun koulu lukitus	-30 000	-30 000	-30 948	103 %	948
18410778 Kekkurin tiilikatt. + alusrakent. uusiminen	-30 000	-30 000			-30 000
18410779 Professorintien kiinteistöjen pysäköinti	-60 000				
18410780 Kuntolan korjauksia	-65 000	-340 000	-381 780	112 %	41 780
18410781 Lepsämän koulun jätevesipuhdistamon uusint	-80 000	-30 000	-14 249	47 %	-15 751
18410782 Kirkonkylän pk, Tor.tie 2 (katon kermi)	-80 000	-55 000	-54 553	99 %	-447
18410783 Harjulan koulu luokkatilojen yhdistäminen	-30 000	-30 000	-38 914	130 %	8 914
18410784 Pihat: Mäntysalon koulu	-300 000	-370 000	-375 245	101 %	5 245
Hankesuunnittelukohteet:			-116 653		116 653
18410901 Tornitien päiväkot, uudisrakennus	-50 000	-20 000			-20 000
18410902 Kirkonkylän päiväkot, uudisrakennus	-50 000	-20 000			-20 000
18410903 Seitsemän veljeksien koulu, uudisrakennus	-150 000	-30 000			-30 000
18410904 Rajakaari projekti	-100 000	-30 000			-30 000
18410905 Kuntolan peruskorjaus	-100 000	-20 000			-20 000
18410906 Lepsämän puukoulu, uudishanke	-100 000	-20 000			-20 000
18410907 Urheilupuiston koulu, peruskorjaus	-150 000	-30 000			-30 000
18410908 Lukio hankesuunnitelma	-100 000	-30 000			-30 000
TALONRAKENNUS NETTO	-16 120 000	-13 995 000	-15 094 284	108 %	1 099 284

Kiinteistöjen kunnossapito-ohjelman toteutuminen

Suunnitellusta vuoden 2020 korjausrakentamisen kunnossapito-ohjelmasta toteutui noin puolet. Kunnossapito-ohjelman toteutumista hankaloitti edelleen eniten sisäilman parantamiseen ja selvittämiseen liittyvät toimenpiteet sekä tilankäyttäjiltä tulleet odottamattomat palvelupyynnöt ja vikakorjaukset.

Korjausrakentamisen budjetti oli 1,543 miljoonaa euroa ja toteuma 1,420 miljoonaa euroa. Kunnossapito-ohjelman toteutumisen seuranta ja johtamista on vaikeuttanut ylläpitöpäällikön täyttämätön vakanssi viimeisellä kvartaalilla.

Keskelsimmät perustiedot

PALVELU		TP 2020	TA 2020	TP 2019	TP 2018
Tilakeskus					
Toiminnassa olevat tilat	huom ²	193 792	183 591	183 766	186 089
Pinta-alat					
Koulut	m ²	79 987			
Päiväkodit	m ²	22 374			
(sisältää yksityiselle vuokratut)					
Terveyskeskukset	m ²	17 126			
(sisältää Keusotelle vuokratut)	€/m ²				
Ulos vuokratut tilat	m ²	17 627			
(ei sis. Keusotea ja yksityisiä päiväkotia)					
Muut tilat	m ²	56 678			
Yhteensä kulut	€/m ² /v	-80	-64	-64	-60
Yhteensä tuotot	€/m ² /v	129	131	131	126
Tuotot	€	24 940 138	23 989 380	24 149 997	23 467 164
Kulut	€	-15 415 359	-11 747 029	-11 776 553	-11 073 606
Netto	€	9 524 779	12 242 351	12 373 444	12 393 559
Lämmön normeerattu ominaiskulutus	kWh/m ³ /v	45,0	46,7	49,1	46,7
Sähkön ominaiskulutus	kWh/m ³	22,9	24,5	24,4	24,5

Tilakeskuksen tuloslaskelma

Tuloslaskelma	Alkuperäinen TA 2020	Siitä muutos	TA+muut. 2020	TP 2020	Poikkeama	Poikkeama %	TP 2019
Toimintatuotot	23 989 380	368 000	24 357 380	24 940 138	-582 758	-2 %	24 149 997
Myyntituotot	114 390		114 390	113 849	541	0 %	117 334
Maksutuotot			0		0		263
Tuet ja avustukset			0	12 135	-12 135		
Muut toimintatuotot	23 874 990	368 000	24 242 990	24 814 153	-571 163	-2 %	24 032 401
Toimintakulut	-11 747 029	-687 012	-12 434 041	-15 415 359	2 981 318	-24 %	-11 757 657
Henkilöstökulut	-1 917 780	23 000	-1 894 780	-1 819 524	-75 256	4 %	-1 777 750
Palvelujen ostot	-2 719 679	-423 012	-3 142 691	-5 310 786	2 168 095	-69 %	-3 740 357
Aineet, tarv. ja tavarat	-4 418 070	518 000	-3 900 070	-4 128 426	228 356	-6 %	-4 287 137
Avustukset			0		0		
Muut toimintakulut	-2 691 500	-805 000	-3 496 500	-4 156 623	660 123	-19 %	-1 952 413
Toimintakate	12 242 351	-319 012	11 923 339	9 524 779	2 398 560	20 %	12 392 341
Poistot ja arvonal.	-9 060 000		-9 060 000	-10 793 531	1 733 531	-19 %	-8 361 421

Hallinto- ja talouspalvelut

	Alkuperäinen TA 2020	Siitä muutos	TA+muut. 2020	TP 2020	Poikkeama	Poikkeama %	TP 2019
Toimintatuotot	735 120	82 000	817 120	865 705	-48 585	-6 %	398 533
Toimintakulut	-5 383 460	70 001	-5 313 459	-5 202 141	-111 318	2 %	-4 958 038
Toimintakate	-4 648 340	152 001	-4 496 339	-4 336 437	-159 903	4 %	-4 559 505

Olellaiset tapahtumat tilikaudella

Tulosalueen toimintakate toteutui noin 160 000 euroa muutettua talousarviota parempana.

Yksikkötasolla rakennusvalvonnan toimintakate toteutui runsaan 80 000 euroa muutettua talousarviota parempana. Rakennuslupamaksuja kertyi noin 50 000 euroa arvioitua enemmän. Kulupuolella menoja säästyivät henkilöstökuluista sekä palveluiden ostosta.

Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen maksuosuudet olivat budjetoidun mukaiset.

Keski-Uudenmaan ympäristökeskuksen sopijakuntien lopulliset maksuosuudet määräytyvät tilinpäätösvaiheessa kunkohtaisesti kohdennettujen palveluiden sekä maksuosuuksia

kompensoivien maksutulojen perusteella. Tasoituslaskelman perusteella Nurmijärvi sai palautuksena noin 100 000 euroa.

Hallinnon ja talouden toimintakate toteutui noin 20 000 euroa muutettua talousarviota parempana.

Rakennuslupia myönnettiin kertomusvuonna lähes saman verran kuin edellisvuonna. Toteutuneiden katselmusten määrä oli edellisiä vuosia korkeampi.

Sähköinen lupapalvelu on laajentunut kattamaan kaikki rakentamisen lupa-alueet. Kaikkia rakentumiseen liittyviä lupia voidaan hakea sähköisesti Lupapiste-palvelun kautta kellonajasta ja päivästä riippumatta. Lupaneuvonta on siirtynyt pääosin sähköiseen vuorovaikutukseen.

Hallinto ja talous /yksiköt

	Alkuperäinen TA 2020	Siitä muutos	TA+muut. 2020	TP 2020	Poikkeama	Poikkeama %	TP 2019 *)
Hallinto ja talous							
Toimintatuotot	213 120		213 120	211 117	2 003	1 %	188 859
Toimintakulut	-829 260	12 000	-817 260	-836 716	19 456	-2 %	-796 859
Toimintakate	-616 140	12 000	-604 140	-625 599	21 459	-4 %	-608 000
Keski-Uudenmaan pelastuslaitos							
Toimintatuotot							
Toimintakulut	-3 379 400		-3 379 400	-3 379 436	36	0 %	-3 292 144
Toimintakate	-3 379 400		-3 379 400	-3 379 436	36	0 %	-3 292 144
Keski-Uudenmaan ympäristökeskus							
Toimintatuotot							
Toimintakulut	-811 000		-811 000	-715 952	-95 048	12 %	-768 582
Toimintakate	-811 000		-811 000	-715 952	-95 048	12 %	-768 582
Tekninen lautakunta yhteensä							
Toimintatuotot	213 120	0	213 120	211 117	2 003	1 %	188 859
Toimintakulut	-5 019 660	12 000	-5 007 660	-4 932 105	-75 555	2 %	-4 857 585
Toimintakate	-4 806 540	12 000	-4 794 540	-4 720 988	-73 552	2 %	-4 668 726
Rakennusvalvonta/ asemakaavoitus- ja rakennuslautakunta							
Toimintatuotot	522 000	82 000	604 000	654 587	-50 587	-8 %	467 182
Toimintakulut	-363 800	58 000	-305 800	-270 036	-35 763	12 %	-274 921
Toimintakate	158 200	140 000	298 200	384 551	-86 351	-29 %	192 261
Tulosalue yhteensä							
Toimintatuotot	735 120	82 000	817 120	865 705	-48 585	-6 %	656 041
Toimintakulut	-5 383 460	70 001	-5 313 459	-5 202 141	-111 318	2 %	-5 132 506
Toimintakate	-4 648 340	152 001	-4 496 339	-4 336 437	-159 903	4 %	-4 476 465

*) Tiedot muutettu vuoden 2020 organisaation mukaiseksi

Keskeisimmät perustiedot

PALVELU		TP 2020	TA 2020	TP 2019	TP 2018
Rakennusvalvonta					
Rakennusluvut	kpl	246	240	260	267
Jatkoluvat	kpl	156			
Tarkastukset	kpl	1 813	1 600	1 489	1 935
Toimenpideluvat	kpl	138	120	249	206
Muut luvat	kpl	23	10	14	26
Muut katselmukset	kpl	17	20	15	16
Kulut /asukas	€/asukas	-6,2	-8,4	-6,4	-7,3
Tuotot	€	654 587	522 000	467 182	550 479
Kulut	€	-270 036	-363 800	-274 921	-309 858
Netto	€	384 551	158 200	192 260	240 621

Maankäyttö ja kaavoitus

	Alkuperäinen TA 2020	Siitä muutos	TA+muut. 2020	TP 2020	Poikkeama	Poikkeama %	TP 2019 *)
Toimintatuotot	411 700	-37 000	374 700	322 879	51 821	14 %	436 224
Toimintakulut	-2 569 570	222 001	-2 347 569	-2 291 634	-55 935	2 %	-2 582 599
Toimintakate	-2 157 870	185 001	-1 972 869	-1 968 754	-4 115	0 %	-2 146 375

*) Tiedot muutettu vuoden 2020 organisaation mukaiseksi

Olellaiset tapahtumat tilikaudella

Tulosalueen toimintakate toteutui lähes muutetun talousarvion mukaisesti.

Vuoden tammikuussa 2020 aikana hyväksyttiin valtuustossa Heinoja I asumista ja Ilvesvuori pohjoinen työpaikka-aluetta koskevat asemakaavat. Kummastakin asemakaavasta valittiin Helsingin hallinto-oikeuteen. Ilvesvuori pohjoisen hyväksymispäätöksestä tehty valitus hylättiin Helsingin hallinto-oikeuden päätöksellä 23.12.2020 ja päätös on lainvoimainen. Heinoja I asemakaavan hyväksymispäätöksestä tehdyistä valituksista ei ole vielä tehty päätöstä. Vuoden 2020 aikana on edistetty elinkeinoelämän kannalta tarpeellisia asemakaavamuutoksia kuten Toreeninkulman kaupan hanketta ripeässä aikataulussa. Samalla on kehitetty niin toimialan ja tulosalueen sisäistä yhteistyötä kuin yhteistyötä yhteistyökumppanien kanssa kaavoitusprosessin sujuvuuden takaamiseksi.

Järvimaan tonttien (15 kpl) luovutuspäätöksistä tehdyn valituksen perusteella kumottiin 11 luovutuspäätöstä Helsingin hallinto-oikeuden päätöksellä 23.12.2020. Päätös ei ole vielä lainvoimainen.

Sähköisen kiinteistövähdännän palvelun käyttöönotto oli maankäytön suurin uudistus vuonna 2020. Kaupanteko helpottuu, koska asiakkaan ei tarvitse tulla kunnanvirastolle allekirjoittamaan kauppakirjaa ja lainhuuto tulee vireille allekirjoitushetkellä. Kiinteistövähdännän palvelussa voi tehdä muun muassa sähköisiä kauppakirjoja ja vuokrasopimuksia, hakea kiinnityksiä, panttikirjojen siirtoa ja luovuttaa vuokraoikeuden.

Valtuusto hyväksyi 22.4.2020 § 35 Nurmijärven kunnan yksityistieavustusten avustusjärjestelmän ja myöntämisehdot. Asemakaavoitus- ja rakennuslautakunta myönsi 24.11.2020 § 97 yksityisteiden ennakoavustukset vuonna 2020 uuden avustusjärjestelmän mukaan.

Henkilöstö on vaihtunut lähes kaikissa tulosyksiköissä ja ammattitaitoisten asiantuntijoiden saatavuus on osoittautunut haasteelliseksi, eikä kaikkia vakansseja ole saatu täytettyä. Koronapandemian aikainen lähes kokoaikainen etätyö on osoittautunut osittain monimutkaisemmaksi kuin toimistolla työskentely, mikä on osaltaan resurssipulan ohella hidastanut mm. yleiskaavoitusohjelman toteutumista.

Maankäyttö ja kaavoitus/yksiköt

	Alkuperäinen TA 2020	Siitä muutos	TA+muut. 2020	TP 2020	Poikkeama	Poikkeama %	TP 2019 *)
Koordinointi							
Toimintatuotot			0		0		38 962
Toimintakulut	-85 360	15 000	-70 360	-98 656	28 296	-40 %	-181 397
Toimintakate	-85 360	15 000	-70 360	-98 656	28 296	-40 %	-142 435
Asemakaavoitus							
Toimintatuotot	33 700	-2 700	31 000	25 618	5 382	17 %	84 193
Toimintakulut	-570 200	81 401	-488 799	-479 635	-9 164	2 %	-559 269
Toimintakate	-536 500	78 701	-457 799	-454 017	-3 782	1 %	-475 076
Kiinteistö- ja mittaus- ja mittaustoimi							
Toimintatuotot	358 000	-43 300	314 700	271 698	43 002	14 %	287 060
Toimintakulut	-1 100 250	73 400	-1 026 850	-1 032 211	5 361	-1 %	-1 079 413
Toimintakate	-742 250	30 100	-712 150	-760 513	48 363	-7 %	-792 353
Asemakaavoitus- ja rakennuslautakunta yhteensä							
Toimintatuotot	391 700	-46 000	345 700	297 316	48 384	14 %	410 215
Toimintakulut	-1 755 810	169 801	-1 586 009	-1 610 502	24 492	-2 %	-1 820 079
Toimintakate	-1 364 110	123 801	-1 240 309	-1 313 186	72 877	-6 %	-1 409 864
Maankäyttö							
Toimintatuotot							
Toimintakulut	-306 770		-306 770	-293 872	-12 898	4 %	-309 974
Toimintakate	-306 770		-306 770	-293 872	-12 898	4 %	-309 974
Yleiskaavoitus							
Toimintatuotot	20 000	9 000	29 000	25 564	3 436	12 %	26 009
Toimintakulut	-506 990	52 200	-454 790	-387 260	-67 530	15 %	-472 853
Toimintakate	-486 990	61 200	-425 790	-361 696	-64 094	15 %	-446 844
Elinvoimalautakunta yhteensä							
Toimintatuotot	20 000	9 000	29 000	25 564	3 436	12 %	26 009
Toimintakulut	-813 760	52 200	-761 560	-681 132	-80 428	11 %	-782 827
Toimintakate	-793 760	61 200	-732 560	-655 568	-76 992	11 %	-756 818
Tulosalue yhteensä							
Toimintatuotot	411 700	-37 000	374 700	322 879	51 821	14 %	436 224
Toimintakulut	-2 569 570	222 001	-2 347 569	-2 291 634	-55 935	2 %	-2 602 906
Toimintakate	-2 157 870	185 001	-1 972 869	-1 968 754	-4 115	0 %	-2 166 682

*) Tiedot muutettu vuoden 2020 organisaation mukaiseksi

Investointien toteutuminen

Investointihanke	Alkuperäinen TA 2020	Siitä muutos	TA+muut. 2020	TP 2020	Poikkeama	Poikkeama %
GNSS-laitteet	-40 000		-40 000	-39 900	-100	0 %

Keskeisimmät perustiedot

PALVELU		TP 2020	TA 2020	TP 2019	TP 2018
Maankäyttö					
Kulut	e/asukas	-6,7	-7,0	-7,2	-7,2
Luovutetut omakotitontit	kpl	33	25	27	35
Luovutetut yhtiömuotoiset tontit	kpl	2	6	6	6
Maanhankinta	ha	5,6	50	9,5	50
Maanhankinta	e	-4 226 107	-2 500 000	-1 202 900	-2 500 000
Tuotot	e	0	0	0	0
Kulut	e	-293 872	-306 770	-309 974	-308 000
Netto	e	-293 872	-306 770	-309 974	-308 000
Yleiskaavoitus					
Lupapäätökset	kpl	48	45	33	48
Lausunnot	kpl	6	12	13	15
Keskeneräiset yleiskaavat					
Taajama:					
vireillä	kpl				
luonnos	kpl			1	1
ehdotus	kpl		1	1	
hyväksyminen	kpl				
Maaseutualue:					
vireillä	kpl				
luonnos	kpl			1	
ehdotus	kpl				
hyväksyminen	kpl				
Kulut	e/asukas	-8,3	-11,2	-10,4	-9,1
Tuotot	e	25 564	20 000	26 009	27 157
Kulut	e	-387 260	-506 990	-472 853	-417 266
Netto	e	-361 696	-486 990	-446 844	-390 109
Asemakaavoitus					
Hyväksytyt kaavat	kpl	6	6	3	3
Hyväksytyt kaavat	ha	171	61	86	6
Hyväksytyt kaavat	k-m ²	353 132	89 000	106 362	5 028
Kulut /asukas	€/asukas	-11	-13	-13	-15
Tuotot	€	25 618	33 700	84 193	36 904
Kulut	€	-479 635	-570 200	-563 883	-641 182
Netto	€	-454 017	-536 500	-479 689	-604 278
Mittaus ja kiinteistöt					
Kunnan maapinta-ala	km ²	367	367	367	367
Paikkatietopalvelut					
Kantakartan mukainen ylläpidettävä alue	km ²	40	40	40	40
Kiinteistöinsinööripalvelut					
Rekisteröidyt kiinteistöt	kpl	50	100	57	79
Kiinteistö- ja mittauspalvelut yht.	€/asukas	-24	-25	-25	-23
Tuotot	€	271 698	358 000	287 060	323 540
Kulut	€	-1 032 211	-1 100 290	-1 087 916	-966 666
Netto	€	-760 513	-742 290	-800 856	-643 125

Yleiskaavoitusohjelman toteutuminen

- **Kirkonkylän osayleiskaava (taajama)**

Tavoite: Kirkonkylän osayleiskaava ohjaa taajaman kehittämistä ja asemakaavoitusta. Kaavaehdotus on nähtävillä alkuvuodesta 2020 ja se on tavoitteena saada hyväksymiskäsittelyyn vuoden 2020 aikana.

Toteutuminen: Kirkonkylän osayleiskaavaehdotuksen käsittely on aloitettu elinvoimalautakunnassa käymällä osayleiskaava-luonnoksesta saatua palautetta läpi ja palautteen perusteella tehtäviä ratkaisuja.

- **Palojoen osayleiskaava (haja-asutusalue)**

Tavoite: Kaava laaditaan oikeusvaikutteisena. Osayleiskaava ohjaa alueen rakentamista ja muuta maankäyttöä. Palojoen osayleiskaavaehdotus valmistellaan käsittelyyn vuonna 2020. Kaava on tavoitteena valmistella hyväksymiskäsittelyyn vuoden 2020/2021 aikana.

Toteutuminen: Palojoen osayleiskaavaehdotuksen laatiminen on mahdollista vasta, kun kunnanhallituksen asettama kaavoituksen kehittämistyöryhmä on saanut laadittua maaseutuyleiskaavojen laadintaperiaatteet. Kaavoituksen kehittämistyöryhmä sai loppuvuodesta 2020 maaseuturakentamista koskevan väliraportin pääosin valmiiksi.

- **Rajamäen osayleiskaava (taajama)**

Tavoite: Rajamäen osayleiskaava ohjaa taajaman kehittämistä ja asemakaavoitusta. Osayleiskaavaluonnos on tavoitteena saada käsittelyyn Kirkonkylän osayleiskaavan hyväksymisen jälkeen. Kaavan laatiminen edellyttää mm. luontoselvitystä, liikenneselvityksen ajantasaistamista sekä kasvusuuntien aluevertailun tekemistä. Osayleiskaavan edellyttämiä selvityksien laadintaa jatketaan vuoden 2020 aikana sekä valmistellaan osayleiskaavaluonnosta.

Toteutuminen: Osayleiskaavan selvityksien laatimista on valmisteltu.

- **Metsäkylän osayleiskaava (haja-asutusalue)**

Tavoite: Kaava laaditaan oikeusvaikutteisena. Osayleiskaava ohjaa alueen rakentamista ja muuta maankäyttöä. Kaavan laatiminen edellyttää mm. luonto- ja maisemaselvityksen tekemistä. Kaavaluonnoksen valmistelu aloitetaan vuoden 2021 aikana.

Toteutuminen: Osayleiskaavan edistäminen on mahdollista vasta, kun kunnanhallituksen asettama kaavoituksen kehittämistyöryhmä on saanut laadittua maaseutuyleiskaavojen laadintaperiaatteet.

Asemakaavoitusohjelman toteutuminen

Asemakaavayksikkö on toteuttanut valtuuston 13.11.2019 hyväksymän talousarvion mukaista asemakaavoitusohjelmaa vuosille 2020–2024. Kaavoitusohjelman lisäksi on edistetty muita kiireellisiä hankkeita, jotka on listattu toteutumiseurannan alapuolelle. Kiireellisten hankkeiden lisäksi myös henkilöstövajaukset ja –muutokset ovat vaikuttaneet hankkeiden etenemiseen.

Asemakaavoitusohjelmassa tavoitteena oli 6 asemakaavan hyväksyminen, mikä toteutui. Tavoitteena oli hyväksyä 89 000 k-m², toteutuma oli 353 000 k-m². Hehtaarien osalta tavoitteena oli 61 ha, toteutuma oli 171 ha. Merkittävimmät kaavat olivat Ilvesvuori pohjoinen (noin 300 000 k-m²) ja Heinoja I (noin 45 000 k-m²). Alla listattuna taajamittain vuodelle 2020 osoitetut asemakaavahankkeet ja niiden toteutuminen 31.12.2020 asti.

RAJAMÄKI

- **1-109 Saunatie**

Tavoite: hyväksyminen 06/2020 mennessä

Toteutuminen: Hyväksytty kunnanvaltuustossa 11/2020.

- **1-152 Hellaspolku**

Tavoite: hyväksyminen 12/2020 mennessä

Toteutuminen: Hyväksyminen asemakaavoitus- ja rakennuslautakunnassa 12/2020, muutostarpeiden vuoksi palautuu ehdotuskäsittelyyn.

- **1-XXX Matkun TP-alueen asemakaavamuutos**

Tavoite: mahdollinen aloittaminen 2020

Toteutuminen: Asemakaavamuutoksen tarvetta selvitetään, kaava ei ole vireillä.

KIRKONKYLÄ

- **2-198 Sähkölaitoksen alue**
Tavoite: hyväksyminen 12/2021 mennessä
Toteutuminen: Asemakaavaehdotusta laaditaan, kaavan eteneminen edellyttää tontinluovutuskilpailun järjestämistä ja ratkaisemista. Tontinluovutuskilpailulla haetaan kumppania, jonka kanssa yhteistyössä laaditaan kaavaehdotus.
- **2-204 Heinoja II**
Tavoite: hyväksyminen 12/2021 mennessä
Toteutuminen: Asemakaavaaluonnoksen valmistelu on käynnissä.
- **2-232 Heinoja I**
Tavoite: hyväksyminen 6/2020 mennessä
Toteutuminen: Hyväksytty kunnanvaltuustossa 1/2020, hyväksymispäätöksestä on valitettu Helsingin hallinto-oikeuteen. Päätös valituksesta saataneen kevään 2021 aikana.
- **2-241 Toreeni II**
Tavoite: aloitus 6/2020
Toteutuminen: Kaavaehdotus on hyväksytty asemakaavoitus- ja rakennuslautakunnassa 11/2020.
- **2-XXX Ahjolan kulma**
Tavoite: aloitus vuoden 2020 aikana
Toteutuminen: Hanke ei ole edennyt hakijan maanomistusjärjestelyiden keskeneräisyyden takia.
- **2-XXX Krannilan kolmio**
Tavoite: aloitus 6/2020
Toteutuminen: Hanketta ei ole vielä aloitettu maanomistusjärjestelyiden keskeneräisyyden takia.

KLAUKKALA

- **3-297 Kyjynpuisto**
Tavoite: hyväksyminen 12/2020 mennessä
Toteutuminen: Hakija peruuttanut hakemuksen, neuvottelut uuden toteuttajan kanssa ovat käynnissä.
- **3-326 Viirinlaakso II**
Tavoite: hyväksyminen 12/2020 mennessä
Toteutuminen: Hanke on edennyt asemakaavoitusohjelman aikataulua hitaammin johtuen alueeseen liittyvistä laajoista selvityksistä mm. maaperään ja rakennettavuuteen liittyen sekä Luhtajoentien linjauksen vaihtoehtotarkastelusta. Kaava-
luonnosta on valmisteltu.
- **3-336 Mäyränkallio**
Tavoite: aloitus vuoden 2020 aikana
Toteutuminen: Hanke ei ole edennyt: alueella ei ole vesihuoltoa ja maanomistusjärjestelyt ovat keskeneräiset. Alueen luon-
toselvitys on teetetty.
- **3-341 Sorvitie**
Tavoite: hyväksyminen 12/2020 mennessä
Toteutuminen: Kaavaehdotus on hyväksytty asemakaavoitus- ja rakennuslautakunnassa 12/2020.
- **3-XXX Jokimetsä (Ketunkallion AP-alueet)**
Tavoite: aloitus 2021
Toteutuminen: Kaavatyo on laitettu vireille syksyllä 2020, palautteen läpikäynti joulukuun lautakunnassa.

Kaavoitusohjelmaan 2020-2024 merkittyjen hankkeiden lisäksi vuoden 2020 aikana on edistetty muun muassa seuraavia kaavahankkeita (kuukaudet viittaavat käsittelyyn asemakaavoitus- ja rakennuslautakunnassa):

- 1-156 Rajakaari: vireille 3/2020, hyväksyminen 11/2020
- 2-179 Heikkiläntie 1: ehdotus 3/2020, hyväksyminen 8/2020
- 3-344 Ropakkotien pysäköintialueet (Klaukkala): vireille 3/2020, luonnos 6/2020, ehdotus 12/2020
- 3-345 Alitilantien pysäköintialue: vireille 3/2020, luonnos 9/2020
- 3-347 Metsäkyläntie: vireilletulo ja luonnos 10/2020

Maankäytön toteuttamisohjelman toteutuminen

Maankäytön toteutusohjelmassa 2019–2024 arvioitiin vuonna 2020 käynnistyvän 364 asunnon rakentaminen koko kunnassa.

Vuonna 2020 koko kunnassa käynnistyi yhteensä 247 uuden asunnon rakentaminen. Näistä 82 erillispientaloihin (omakotitalot ja paritalot), 56 rivi- ja ketjutaloihin sekä 109 kerrostaloihin. Ennustetun ja toteutuneiden aloitusten välinen suuri ero johtuu muun muassa siitä, että osa kohteista lähti rakentamaan vuotta aiemmin. Lisäksi monien uusien kohteiden aloitus on siirtynyt koronakriisin takia vuodella eteenpäin.

Kiivaan kerrostalorakentamisen vuodet 2018 ja 2019 näkyivät vuonna 2020 erityisesti kerrostalokohteiden aloitusten vähenemisenä markkinan paikallisen kylläntymisen vuoksi erityisesti Klaukkalassa.

Vuonna 2020 Nurmijärvelle valmistui yhteensä 484 uutta kotia. Näistä 110 erillispientaloihin (omakotitalot ja paritalot), 63 rivi- ja ketjutaloihin sekä 311 kerrostaloihin.

2.2.5 Määrärahojen ja tuloarvioiden toteutuminen

	Alkuper. TA 2020	Siitä muutos	TA+muut. 2020	TP 2020	Poikkeama	Tot.%	TP 2019
SOSIAALI- JA TERVEYSPALVELUT							
Toimintatuotot	0	0	0	1 610	-1 610		69 396
Toimintakulut	-118 527 064	-9 375 936	-127 903 000	-129 489 794	1 586 793	101,24 %	-125 869 662
Toimintakate	-118 527 064	-9 375 936	-127 903 000	-129 488 184	1 585 183	101,24 %	-125 800 266
Sosiaali- ja terveystalouden ostot							
Toimintakulut	-73 378 658	-6 024 342	-79 403 000	-81 449 628	2 046 628	102,58 %	-76 470 032
Toimintakate	-73 378 658	-6 024 342	-79 403 000	-81 449 628	2 046 628	102,58 %	-76 470 032
Erikoissairaanhoidot							
Toimintakulut	-45 148 406	-3 351 594	-48 500 000	-48 071 181	-428 819	99,12 %	-48 996 997
Toimintakate	-45 148 406	-3 351 594	-48 500 000	-48 071 181	-428 819	99,12 %	-48 996 997
Sosiaali ja terveys, muut menot							
Toimintatuotot	0	0	0	1 610	-1 610		69 396
Toimintakulut	0	0	0	31 016	-31 016		-402 633
Toimintakate	0	0	0	32 626	-32 626		-333 237
KONSERNIPALVELUT							
Toimintatuotot	2 490 038	0	2 490 038	2 206 413	283 625	88,61 %	2 759 441
Toimintakulut	-12 394 673	-820 000	-13 214 673	-12 859 411	-355 262	97,31 %	-12 448 978
Toimintakate	-9 904 635	-820 000	-10 724 635	-10 652 998	-71 637	99,33 %	-9 689 537
* TP2019 luvut on muutettu vastaamaan vuoden 2020 organisaatiorakennetta							
Hallintopalvelut							
Toimintatuotot	212 270	0	212 270	150 553	61 717	70,93 %	134 729
Toimintakulut	-1 174 319	-13 000	-1 187 319	-1 131 035	-56 284	95,26 %	-1 014 919
Toimintakate	-962 049	-13 000	-975 049	-980 482	5 433	100,56 %	-880 190
Henkilöstöpalvelut							
Toimintatuotot	214 595	0	214 595	176 838	37 757	82,41 %	316 598
Toimintakulut	-1 370 576	22 100	-1 348 476	-1 372 860	24 384	101,81 %	-1 337 406
Toimintakate	-1 155 981	22 100	-1 133 881	-1 196 022	62 141	105,48 %	-1 020 808
Talousohjaukset							
Toimintatuotot	1 894 991	0	1 894 991	1 776 352	118 639	93,74 %	1 947 514
Toimintakulut	-2 889 263	0	-2 889 263	-2 721 849	-167 414	94,21 %	-2 903 928
Toimintakate	-994 272	0	-994 272	-945 497	-48 774	95,09 %	-956 414
Viestintä- ja markkinointipalvelut							
Toimintatuotot	0	0	0	28 984	0		17 059
Toimintakulut	-415 848	-22 100	-437 948	-430 899	-7 049	98,39 %	-373 408
Toimintakate	-415 848	-22 100	-437 948	-401 915	-36 033	91,77 %	-356 349
Elinvoima- ja kuntakehityspalvelut							
Toimintatuotot	163 750	0	163 750	65 269	98 481	39,86 %	161 497
Toimintakulut	-2 598 446	-700 000	-3 298 446	-3 193 991	-104 455	96,83 %	-2 650 724
Toimintakate	-2 434 696	-700 000	-3 134 696	-3 128 722	-5 974	99,81 %	-2 489 227
Yhteiset toiminnot							
Toimintatuotot	0	0	0	3 983	-3 983		179 396
Toimintakulut	-3 883 811	-107 000	-3 990 811	-3 961 194	-29 617	99,26 %	-4 113 581
Toimintakate	-3 883 811	-107 000	-3 990 811	-3 957 211	-33 600	99,16 %	-3 934 185
Tarkastuslautakunta							
Toimintatuotot	4 432	0	4 432	4 434	-2	100,05 %	2 648
Toimintakulut	-62 410	0	-62 410	-47 584	-14 826	76,24 %	-55 011
Toimintakate	-57 978	0	-57 978	-43 150	-14 828	74,42 %	-52 363

SIVISTYSTOIMEN TOIMIALA	Alkuper. TA 2020	Siitä muutos	TA+muut. 2020	TP 2020	Poikkeama	Tot.%	TP 2019
Toimintatuotot	4 952 835	-279 042	4 673 793	5 278 000	-604 207	112,93 %	5 872 922
Toimintakulut	-99 006 763	1 439 932	-97 566 831	-96 760 546	-806 285	99,17 %	-96 977 926
Toimintakate	-94 053 928	1 160 890	-92 893 038	-91 482 546	-1 410 492	98,48 %	-91 105 004
Hallinto- ja talouspalvelut							
Toimintatuotot	500	0	500	3 442	1 773	688,50 %	1 773
Toimintakulut	-893 492	18 000	-875 492	-849 814	-889 982	97,07 %	-889 982
Toimintakate	-892 992	18 000	-874 992	-846 372	-28 620	96,73 %	-888 209
Koulutuspalvelut							
Toimintatuotot	592 515	0	592 515	842 607	-250 092	142,21 %	830 842
Toimintakulut	-53 740 933	977 286	-52 763 647	-53 215 768	452 121	100,86 %	-53 150 413
Toimintakate	-53 148 418	977 286	-52 171 132	-52 373 161	-202 029	100,39 %	-52 319 571
Perusopetuksen erillishankkeet							
Toimintatuotot	0	470 000	470 000	777 656	-307 656	165,46 %	546 992
Toimintakulut	0	-550 000	-550 000	-883 258	333 258	160,59 %	-691 906
Toimintakate	0	-80 000	-80 000	-105 601	25 601	132,00 %	-144 915
Varhaiskasvatuspalvelut							
Toimintatuotot	3 223 780	-622647	2 601 133	2 630 651	-29 518	101,13 %	3 051 376
Toimintakulut	-35 415 603	744 227	-34 671 376	-33 654 173	-1 017 203	97,07 %	-33 663 120
Toimintakate	-32 191 823	121 580	-32 070 243	-31 023 522	-1 046 721	96,74 %	-30 611 745
Kirjasto- ja kulttuuripalvelut							
Toimintatuotot	197 750	-38470	159 280	154 309	4 971	96,88 %	243 745
Toimintakulut	-3 297 120	156 024	-3 141 096	-3 004 041	-137 055	95,64 %	-3 171 772
Toimintakate	-3 099 370	117 554	-2 981 816	-2 849 731	-132 085	95,57 %	-2 928 026
Nuorisopalvelut							
Toimintatuotot	493 950	-62925	431 025	473 151	-42 126	109,77 %	613 619
Toimintakulut	-3 026 136	89395	-2 936 741	-2 728 981	-207 760	92,93 %	-2 915 879
Toimintakate	-2 532 186	26 470	-2 505 716	-2 255 830	-249 886	90,03 %	-2 302 259
Liikuntapalvelut							
Toimintatuotot	146 000	-25000	121 000	97 977	23 023	80,97 %	146 043
Toimintakulut	-877 769	4999,99997	-872 769	-784 614	-88 155	89,90 %	-839 201
Toimintakate	-731 769	-20 000	-751 769	-686 636	-65 133	91,34 %	-693 158
Hyvinvointipalvelut							
Toimintatuotot	298 340	0	298 340	298 205	135	99,95 %	438 533
Toimintakulut	-1 755 710	0	-1 755 710	-1 639 897	-115 813	93,40 %	-1 655 654
Toimintakate	-1 457 370	0	-1 457 370	-1 341 692	-115 678	92,06 %	-1 217 121

YMPÄRISTÖTOIMIALA	Alkuper. TA 2020	Siitä muutos	TA+muut. 2020	TP 2020	Poikkeama	Tot.%	TP 2019
Toimintatuotot	33 761 740	213 000	33 974 740	35 478 004	-1 503 264	104,42 %	33 454 196
Toimintakulut	-32 126 369	606 918	-31 519 451	-33 662 350	2 142 899	106,80 %	-32 192 657
Toimintakate	1 635 371	819 918	2 455 289	1 815 653	639 635	211,22 %	1 261 539
Omaisuuuden tuotot ja hallinta							
Toimintatuotot	6 135 000	-400 000	5 735 000	6 607 840	-872 840	115,22 %	5 743 817
Toimintakulut	-100 000	0	-100 000	-58 630	-41 370	58,63 %	-112 359
Toimintakate	6 035 000	-400 000	5 635 000	6 549 210	-914 210	116,22 %	5 631 457
Tekninen keskus							
Toimintatuotot	2 490 540	200 000	2 690 540	2 741 442	-50 902	101,89 %	2 468 117
Toimintakulut	-12 326 310	1 001 928	-11 324 382	-10 694 586	-629 795	94,44 %	-12 607 536
Toimintakate	-9 835 770	1 201 928	-8 633 842	-7 953 144	-680 697	92,12 %	-10 139 419
* TP2019 tiedot muutettu vuoden 2020 organisaation mukaiseksi							
Tilakeskus							
Toimintatuotot	23 989 380	368 000	24 357 380	24 940 138	-582 758	102,39 %	24 149 997
Toimintakulut	-11 747 029	-687 012	-12 434 041	-15 415 359	2 981 318	123,98 %	-11 757 657
Toimintakate	12 242 351	-319 012	11 923 339	9 524 779	2 398 560	79,88 %	12 392 341
Ympäristötoimialan hallinto- ja talouspalvelut							
Toimintatuotot	735 120	82000	817 120	865 705	-48 585	105,95 %	656 041
Toimintakulut	-5 383 460	70 001	-5 313 459	-5 202 141	-111 318	97,90 %	-5 132 506
Toimintakate	-4 648 340	152 001	-4 496 339	-4 336 437	-159 903	96,44 %	-4 476 465
* TP2019 tiedot muutettu vuoden 2020 organisaation mukaiseksi							
Aluepelastuslaitos (sis. Ymp. hallinto- ja talouspalveluihin)							
Toimintakulut	-3 379 400	0	-3 379 400	-3 379 436	36	100,00 %	-3 292 144
Toimintakate	-3 379 400	0	-3 379 400	-3 379 436	36	100,00 %	-3 292 144
K-U Ympäristökeskus (sis. Ymp. hallinto- ja talouspalveluihin)							
Toimintakulut	-811 000	0	-811 000	-715 952	-95 048	88,28 %	-768 582
Toimintakate	-811 000	0	-811 000	-715 952	-95 048	88,28 %	-768 582
Maankäyttö ja kaavoitus							
Toimintatuotot	411 700	-37 000	374 700	322 879	51 821	86,17 %	436 224
Toimintakulut	-2 569 570	222 001	-2 347 569	-2 291 634	-55 935	97,62 %	-2 582 599
Toimintakate	-2 157 870	185 001	-1 972 869	-1 968 754	-4 115	99,79 %	-2 146 375
* TP2019 tiedot muutettu vuoden 2020 organisaation mukaiseksi							

Käyttötalouden kohderahoitteisten tehtävien toteutuminen

	TP 2019	Alkup. TA 2020	TA muutokset	Muutettu TA 2020	TP 2020	Poikkeama
Tietotekniikka						
Toimintatulot	1 806 913	1 753 746		1 753 746	1 582 023	- 171 723
Liikevaihto	1806 913	1753 746		1753 746	1582 023	- 171723
Muut tulot						0
Toimintamenot	1 806 913	1 752 446		1 752 446	1 586 710	- 165 736
Materiaalit ja palvelut	1117 040	1248 466	0	1248 466	1095 029	- 153 437
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	63 818	106 000		106 000	43 574	- 62 426
Palvelujen ostot	1053 222	1142 466		1142 466	1051455	- 91011
Henkilöstön menot	495 944	454 180		454 180	440 394	- 13 786
Muut menot	193 929	49 800		49 800	51287	1487
Toimintakate	0	1 300	0	1 300	- 4 687	- 5 987
Poistot ja arvonalentumiset	239 258	260 000		260 000	150 303	- 109 697
Suunnitelman mukaiset poistot	239 258	260 000		260 000	150 303	- 109 697
Tilikauden tulos	- 239 258	- 258 700	0	- 258 700	- 154 990	103 710
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	- 239 258	- 258 700		- 258 700	- 154 990	103 710
Tehtävän kokonaiskustannukset	- 239 258	- 258 700		- 258 700	- 154 990	103 710

	TP 2019	Alkup. TA 2020	TA muutokset	Muutettu TA 2020	TP 2020	Poikkeama
Tilakeskus						
Toimintatulot	24 149 997	23 989 380	368 000	24 357 380	24 940 138	582 758
Liikevaihto	117 596	114 390		114 390	113 849	- 541
Muut tulot	24 032 401	23 874 990	368 000	24 242 990	24 826 288	583 298
Toimintamenot	11 757 657	11 747 029	687 012	12 434 041	15 415 359	2 981 318
Materiaalit ja palvelut	8 027 494	7 137 749	- 94 988	7 042 761	9 439 213	2 396 452
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	4 287 137	4 418 070	- 518 000	3 900 070	4 128 426	228 356
Palvelujen ostot	3 740 357	2 719 679	423 012	3 142 691	5 310 786	2 168 095
Henkilöstön menot	1 777 750	1 917 780	- 23 000	1 894 780	1 819 524	- 75 256
Muut menot	1 952 413	2 691 500	805 000	3 496 500	4 156 623	660 123
Toimintakate	12 392 340	12 242 351	- 319 012	11 923 339	9 524 779	- 2 398 560
Poistot ja arvonalentumiset	8 361 420	9 060 000	0	9 060 000	10 793 531	1 733 531
Suunnitelman mukaiset poistot	7 688 099	9 060 000		9 060 000	8 314 961	- 745 039
Arvonalentumiset	673 322				2 478 570	2 478 570
Tilikauden tulos	4 030 920	3 182 351	- 319 012	2 863 339	- 1 268 752	- 4 132 091
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	4 030 920	3 182 351	- 319 012	2 863 339	- 1 268 752	- 4 132 091
Tehtävän kokonaiskustannukset	4 030 920	3 182 351	- 319 012	2 863 339	- 1 268 752	- 4 132 091

2.3 Tuloslaskelmaosan toteutuminen

Tuloslaskelma Kunta ja liikelaitokset, sis. sisäiset erät, €	Alkup. TA 2020	TA muutokset	Muutettu TA 2020	TP 2020	Poikkeama
Toimintatulot	60 588 463	169 908	60 758 371	62 694 363	1 935 992
Myyntituotot	24 374 604	244 523	24 619 127	24 856 355	237 228
Maksutuotot	5 859 800	-116 020	5 743 780	6 789 086	1 045 306
Tuet ja avustukset	1 049 450	314 030	1 363 480	1 772 049	408 569
Muut toimintatuotot	29 304 609	-272 625	29 031 984	29 276 873	244 889
Toimintamenot	-277 450 477	-7 875 487	-285 325 964	-287 892 087	-2 566 123
Henkilöstömenot	-75 641 749	622 540	-75 019 209	-74 823 816	195 394
Palvelujen ostot	-156 022 458	-7 839 713	-163 862 171	-166 848 486	-2 986 315
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-12 602 365	678 286	-11 924 079	-11 685 475	238 604
Avustukset muille	-10 305 998	-621 000	-10 926 998	-10 513 725	413 273
Muut toimintamenot	-22 877 906	-715 600	-23 593 506	-24 020 584	-427 078
Toimintakate	-216 862 014	-7 705 579	-224 567 593	-225 197 724	-630 131
Verotulot	206 451 869	-8 460 000	197 991 869	200 631 396	2 639 527
Valtionosuudet	36 894 553	8 377 727	45 272 280	51 698 073	6 425 793
Rahoitustulot ja -menot	910 000	0	910 000	1 292 238	382 238
Korkotulot muilta	0	0	0	110 559	110 559
Korkotulot liikelaitoksilta	0	0	0	109 308	109 308
Muut rahoitustulot muilta	2 303 000	0	2 303 000	2 645 231	342 231
Korvaus peruspääomasta liikelaitoksilt	162 000	0	162 000	162 000	0
Korkomenot	-765 000	0	-765 000	-681 515	83 485
Muut rahoitusmenot	-790 000	0	-790 000	-782 037	7 963
Vuosikate	27 394 408	-7 787 852	19 606 556	28 423 983	8 817 427
Poistot ja arvonalentumiset	-20 561 480	200 000	-20 361 480	-20 710 645	-349 165
Suunnitelman muk. poistot	-20 561 480	200 000	-20 361 480	-18 232 075	2 129 405
Arvonalentumiset	0	0	0	-2 478 570	-2 478 570
Tilikauden tulos	6 832 928	-7 587 852	-754 924	7 713 338	8 468 261
Poistoeron vähennys	12 500	0	12 500	12 500	0
Varausten lisäys	0	0	0	-6 000 000	-6 000 000
Tilikauden yli-/alijäämä	6 845 428	-7 587 852	-742 424	1 725 838	2 468 261

Verotulot

Verotulojen erittely, 1000 €	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Kunnan tulovero	185 176	-8 081	177 095	180 605	3 510
Osuus yhteisöveron tuotosta	9 189	26	9 215	9 254	39
Kiinteistövero	12 087	-405	11 682	10 772	-910
Yhteensä	206 452	-8 460	197 992	200 631	2 640

Kunnan tuloveron määräytymisperusteet	Tulovero-prosentti	Verotettava tulo, 1000 €	Muutos-%
Verovuosi 2000	17,75	425 873	8,2
Verovuosi 2001	17,75	449 296	5,5
Verovuosi 2002	18,25	471 061	4,8
Verovuosi 2003	18,25	490 608	4,1
Verovuosi 2004	18,25	509 608	3,9
Verovuosi 2005	18,25	539 432	5,9
Verovuosi 2006	18,75	580 798	7,7
Verovuosi 2007	18,75	628 298	8,2
Verovuosi 2008	18,75	675 989	7,6
Verovuosi 2009	18,75	681 137	0,8
Verovuosi 2010	19,00	699 840	2,7
Verovuosi 2011	19,00	735 873	5,1
Verovuosi 2012	19,00	769 241	4,5
Verovuosi 2013	19,00	800 139	4,0
Verovuosi 2014	19,50	821 411	2,7
Verovuosi 2015	19,50	839 547	2,2
Verovuosi 2016	19,50	848 170	1,0
Verovuosi 2017	19,50	836 556	-1,4
Verovuosi 2018	19,50	860 057	2,8
Verovuosi 2019	19,50	892 336	3,8
Verovuosi 2020 (*alustava, verotus valmistuu syksyllä)	19,75	917 349	2,8

Kiinteistöveroprosentit	Nurmijärvi 2020
Yleinen	1,18
Vakituiset asuinrakennukset	0,48
Muut kuin vakituiset asuinrakennukset	1,18
Yleishyödylliset yhteisöt	0,00
Rakentamattomat rakennuspaikat	4,30

Valtionosuudet

Valtionosuuksien erittely, 1000 €	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus, ml. tasaukset	43 568	7 264	50 832	44 014	-6 818
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet	-6 673	162	-6 512	-6 512	
Muut valtionosuudet				107	107
Verotulomenetysten kompensatio				14 089	14 089
Yhteensä	36 895	7 426	44 320	51 698	7 378

2.4 Investointiosan toteutuminen

Investointiosassa esitetään pitkävaikutteisten tuotanto-
välineiden kuten rakennusten, kiinteiden rakenteiden ja
kaluston hankinta sekä rahoitusosuudet ja omaisuuden
myynti. Investointiosan toteutuminen esitetään vastaa-
valla tavalla talousarviossa huomioiden valtuuston aset-
tamat sitovat määrärahat ja tuloarviot.

Kiinteän omaisuuden lisäyksissä on maankäyttösopi-
muksilla hankittavien maa-alueiden lisäystä 3,9 milj. eu-
roa (laskennallinen erä, ei vaadi rahoituksellista katetta).

Investointiosan toteutuminen		Alkuper. TA 2020	Siitä muutos	TA+muut. 2020	TP 2020	Poikkeama
Kiinteä omaisuus	netto	-1 000 000	0	-1 000 000	-3 729 060	-2 729 060
Maa-alueiden hankinta	kulut	-2 500 000	0	-2 500 000	-336 510	2 163 491
Maa-alueiden myynti	tuotot	1 500 000	0	1 500 000	497 046	-1 002 954
Maankäyttösop. hankitut maa-alueet	Kulut				-3 889 597	-3 889 597
Talonrakennus	netto	-16 120 000	2 125 000	-13 995 000	-15 094 284	-1 099 284
Terveyskeskuksen peruskorjaus, osa C	netto	-100 000	-85 000	-185 000	-212 155	-27 155
Metsolan päiväkotii, uudisrakennus	netto	-4 420 000	0	-4 420 000	-5 525 341	-1 105 341
NYK, peruskorjaus	netto	-100 000	-25 000	-125 000	-177 468	-52 468
Maaniitun koulu, peruskorjaus 2017-2020	netto	-6 200 000	0	-6 200 000	-6 138 909	61 091
Röykän koulu, vanhan osan peruskorjaus	netto	-50 000	-25 000	-75 000	-25 717	49 283
Kunnanvirasto, talotekniikka- ja muutostyöt	netto	-800 000	550 000	-250 000	-356 198	-106 198
Mäntysalon alueen palvelu- ja jakelu- tehtävät	netto	-600 000	100 000	-500 000	-678 293	-178 293
Pienet talohankkeet (valtuustoon sitova taso)	netto	-1 400 000	-140 000	-1 540 000	-1 489 966	50 034
Muut pienet hankkeet	netto	-30 000	-5 000	-35 000	-34 192	808
Ulkoleikkivälineiden uusimiset	netto	-40 000	0	-40 000	-35 222	4 778
Rajamäen koulu, rak c	netto	-150 000	-4 000	-154 000	-154 128	-128
Rajakaari korjauksia	netto	-65 000	-6 000	-71 000	-70 796	204
Kiljavan saunojen jätevedet	netto	-40 000	40 000	0	0	0
Taaborin sosiaalitala (syksyn 2020-osuus)	netto	-75 000	45 000	-30 000	-25 237	4 763
Palojoen koulun vanhan osan katon maalaus	netto	-30 000		-30 000	-30 608	-608
Isoniitun koulu lukitus	netto	-30 000		-30 000	-30 948	-948
Professorintien kiinteistöjen pysäköinti	netto	-60 000	60 000	0	0	0
Kuntolan korjauksia	netto	-65 000	-275 000	-340 000	-381 780	-41 780
Lepsämän koulun jätevesipuhdistamon uusinta	netto	-80 000	50 000	-30 000	-14 249	15 751
Kirkonkylän pk, Tor.tie 2 (katon kermi)	netto	-80 000	25 000	-55 000	-54 553	447
Pihat: Mäntysalon koulu	netto	-300 000	-70 000	-370 000	-375 245	-5 245
Kiinteät rakenteet ja laitteet	netto	-13 256 000	1 416 000	-11 840 000	-10 271 792	1 568 208
Kunnallistekniikan rakentaminen	netto	-9 056 000	1 091 000	-7 965 000	-6 710 231	1 254 769
	tuotot	1 330 000	-330 000	1 000 000	857 972	-142 028
Klaukkalan tieverkko	netto	-100 000	25 000	-75 000	-6 948	68 053
	kulut	-100 000	25 000	-75 000	-6 948	68 053
Kunnan ja valtion yhteishankkeet	netto	-4 100 000	300 000	-3 800 000	-3 554 614	245 386
	tuotot	0	0	0	0	0
Irtaimisto	netto	-1 310 000	-245 000	-1 555 000	-1 126 276	428 724
Konsernipalvelut	netto	-250 000	200 000	-50 000	0	50 000
Sivistys- ja hyvinvointitoimiala	netto	-750 000	-445 000	-1 195 000	-905 523	289 477
Ympäristötoimiala	netto	-310 000	0	-310 000	-220 753	89 247
Kunta yhteensä	netto	-31 686 000	3 296 000	-28 390 000	-30 221 413	-1 831 413
	tuotot	2 830 000	-330 000	2 500 000	1 355 018	-1 144 982
	kulut	-34 516 000	3 626 000	-30 890 000	-31 576 431	-686 431
Nurmijärven Vesi Nettoinvestoinnit	netto	-5 880 000	1 172 000	-4 708 000	-4 037 299	670 701
Aleksia Nettoinvestoinnit	netto	-450 000	0	-450 000	-241 999	208 001
Kunta ja liikelaitokset yhteensä	netto	-38 016 000	4 468 000	-33 548 000	-34 500 711	-952 711
	tuotot	2 830 000	-330 000	2 500 000	1 355 018	-1 144 982
	kulut	-40 846 000	4 798 000	-36 048 000	-35 855 729	192 271

2.5 Rahoitusosan toteutuminen

Rahoitusosan toteutumisessa osoitetaan, miten kunnan menot on rahoitettu. Sen avulla kootaan tulo-rahoitus, anto- ja ottolainaus sekä muu rahoitustoiminta yhteen laskelmaan. Rahoitusosan toteutumiseen laskelmassa on peruskunnan luvut ilman liikelaitoksia. Valtuustoon nähden sitovat tasot ovat nettoinvestoinnit ja lainakannan muutos.

Rahoitusosa Kunta sis. sisäiset erät, €	Alkup. TA 2020	TA muutokset	Muutettu TA 2020	TP 2020	Poikkeama
Toiminnan rahavirta					
Vuosikate	23 613 166	-8 297 402	15 315 764	24 084 465	-8 768 700
Tulo-rahoituksen korjauseurät	-2 835 000	900 000	-1 935 000	-1 468 397	-466 603
Toiminnan rahavirta	20 778 166	-7 397 402	13 380 764	22 616 068	-9 235 304
Investointien rahavirta					
Investointimenot	-34 516 000	3 626 000	-30 890 000	-31 576 431	686 431
Rah.osuudet investointimenoihin	1 330 000	-330 000	1 000 000	857 972	142 028
Pysyvien vast. hyöd. luovutustulot	4 600 000		4 600 000	1 965 443	2 634 557
Investointien rahavirta	-28 586 000	3 296 000	-25 290 000	-28 753 016	3 463 016
Toiminnan ja investointien rahavirta	-7 807 834	-4 101 402	-11 909 236	-6 136 948	-5 772 288
Rahoituksen rahavirta					
Antolainauksen muutokset					
Antolainasaamisten lisäykset				-29 244	29 244
Antolainasaamisten vähennykset					
Antolainauksen muutokset	0	0	0	-29 244	29 244
Lainakannan muutokset					
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	39 700 000	0	39 700 000	50 000 000	-10 300 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-49 500 000	0	-49 500 000	-46 222 953	-3 277 047
Lyhytaikaisten lainojen muutos	19 000 000	0	19 000 000	8 519 697	10 480 303
Lainakannan muutokset	9 200 000	0	9 200 000	12 296 744	-3 096 744
Oman pääoman muutokset				777 907	-777 907
Muut maksuvalmiuden muutokset	-2 000 000		-2 000 000	-4 905 608	2 905 608
Vaikutus maksuvalmiuteen	-607 834	-4 101 402	-4 709 236	2 002 852	-6 712 087

2.6 Yhteenveto määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta

Käyttötalousoosa, 1000€	Sitovuus	Alkup. TA 2020	Siitä muutos	TA+muut 2020	TP 2020	Poikkeama
Sosiaali- ja terveyspalvelut						
Sosiaali- ja terveyspalvelujen ostot	N	- 73 379	- 6 024	- 79 403	- 81 450	- 2 047
Erikoissairaanhoidon	N	- 45 148	- 3 352	- 48 500	- 48 071	429
Sosiaali ja terveys, muut menot	N				33	33
Konsemipalvelut						
Hallintopalvelut	N	- 962	- 13	- 975	- 980	- 5
Henkilöstöpalvelut	N	- 1 156	22	- 1 134	- 1 196	- 62
Talouspalvelut	N	- 994		- 994	- 945	49
Viestintä- ja markkinointipalvelut	N	- 416	- 22	- 438	- 402	36
Elinvoima- ja kuntakehityspalvelut	N	- 2 435	- 700	- 3 135	- 3 129	6
Yhteiset toiminnot	N	- 3 884	- 107	- 3 991	- 3 957	34
Tarkastuslautakunta	N	- 58		- 58	- 43	15
Sivistystoimen toimiala						
Hallinto- ja talouspalvelut	N	- 893	18	- 875	- 846	29
Koulutuspalvelut	N	- 53 148	977	- 52 171	- 52 373	- 202
Perusopetuksen erillishankeet	N		- 80	- 80	- 106	- 26
Varhaiskasvatuspalvelut	N	- 32 192	122	- 32 070	- 31 024	1047
Kirjasto- ja kulttuuripalvelut	N	- 3 099	118	- 2 982	- 2 850	132
Nuorisopalvelut	N	- 2 532	26	- 2 506	- 2 256	250
Liikuntapalvelut	N	- 732	- 20	- 752	- 687	65
Hyvinvointipalvelut	N	- 1 457		- 1 457	- 1 342	116
Ympäristötoimiala						
Omaisuu-den tuotot ja hallinta	N	6 035	- 400	5 635	6 549	914
Tekninen keskus	N	- 9 836	1 202	- 8 634	- 7 953	681
Tilakeskus	N	12 242	- 319	11 923	9 525	- 2 399
Ymp.toimialan hallinto- ja talouspalvelut	N	- 4 648	152	- 4 496	- 4 336	160
<i>Aluepelastuslaitos</i>	N	- 3 379		- 3 379	- 3 379	
<i>Keski-Uudenmaan Ympäristökeskus</i>	N	- 811		- 811	- 716	95
Maankäyttö ja kaavoitus	N	- 2 158	185	- 1 973	- 1 969	4
Tuloslaskelmaosa						
Verotulot		206 452	- 8 460	197 992	200 631	2 640
Valtionosuudet		36 895	8 378	45 272	51 698	6 426
Rahoitustuotot ja -kulut		1 117		1 117	1 563	446
Vuosikate	N	23 613	- 8 297	15 316	24 084	8 769

Investointiosa, 1000€	Sitovuus	Alkup. TA 2020	Siitä muutos	TA+muut 2020	TP 2020	Poikkeama
Maanhankinta	N	-1000		-1000	-3 729	1 161
Maa- alueiden hankinta		-2 500		-2 500	-337	2 163
Maa- alueiden myynti		1500		1500	497	-1003
<i>Maankäyttösop.hankitut maa- alueet (informatiivinen)</i>					-3 890	
Talonrakennus						
Terveyskeskuksen peruskorjaus, osa C	N	-100	-85	-185	-212	-27
Pitkäaikaisosastot 5 ja 6, muutostyöt	N	-750	750			
Metsolan päiväkot, uudisrakennus	N	-4 420		-4 420	-5 525	-1 105
NYK, peruskorjaus	N	-100	-25	-125	-177	-52
Maaniiton koulu, peruskorjaus 2017-2020	N	-6 200		-6 200	-6 139	61
Röykän koulu, vanhan osan peruskorjaus	N	-50	-25	-75	-26	49
Pääkirjaston peruskorjaus ja laajennus	N	-150		-150	-62	88
Kunnanvirasto, talotekniikka- ja muutostyöt	N	-800	550	-250	-356	-106
Klaukkalan alueen palvelukeittiö	N	-750	400	-350	-312	38
Mäntysalon alueen palvelu- ja jakelu-keittiöt	N	-600	100	-500	-678	-178
Pienet talohankkeet (valtuustoon sitova taso)	N	-1400	-140	-1540	-1490	50
<i>Muut pienet hankkeet</i>		-30	-5	-35	-34	1
<i>Ulkoleikkivälineiden uusimiset</i>		-40		-40	-35	5
<i>Isoniiton koulu</i>		-200		-200	-189	11
<i>Rajamäen koulu, rak c</i>		-150	-4	-154	-154	
<i>Aleksis Kiven syntymäkoti</i>		-30		-30	-24	6
<i>Rajakaari korjauksia</i>		-65	-6	-71	-71	
<i>Kiljavan saunojen jätevedet</i>		-40	40			
<i>Taaborin sosiaalitala (syksyn 2020-osuus)</i>		-75	45	-30	-25	5
<i>Palojoen koulun vanhan osan katon maalaus</i>		-30		-30	-31	-1
<i>Urheilupuiston koulu korjaukset</i>		-65		-65	-31	34
<i>Isoniiton koulu lukitus</i>		-30		-30	-31	-1
<i>Kekkurin tiilikatt. + alusrakent. uusiminen</i>		-30		-30		30
<i>Professorintien kiinteistöjen pysäköinti</i>		-60	60			
<i>Kuntolan korjauksia</i>		-65	-275	-340	-382	-42
<i>Lepsämän koulun jätevesipuhdistamon uusinta</i>		-80	50	-30	-14	16
<i>Kirkonkylän pk, Tor.tie 2 (katon kermi)</i>		-80	25	-55	-55	
<i>Harjulan koulu luokkatilojen yhdistäminen</i>		-30		-30	-39	-9
<i>Pihat: Mäntysalon koulu</i>		-300	-70	-370	-375	-5
Prioriteetti-kohteiden hankesuunnittelu	N	-800	600	-200	-117	83
Kiinteät rakenteet ja laitteet						
Kunnallistekniikan rakentaminen	N	-9 056	1091	-7 965	-6 710	1255
Klaukkalan tieverkko	N	-100	25	-75	-7	68
Kunnan ja valtion yhteishankkeet	N	-4 100	300	-3 800	-3 555	245
Irtaimisto						
Konsemipalvelut	N	-250	200	-50		50
Sivistys- ja hyvinvointitoimiala	N	-750	-445	-1 195	-906	289
Ympäristötoimiala	N	-310		-310	-221	89
Rahoitusosa						
Nettoinvestoinnit	N	-31686	3 296	-28 390	-30 221	2 058
Lainakannan muutokset	N	9 200		9 200	12 297	3 097

TILINPÄÄTÖSLASKELMAT

TILINPÄÄTÖSLASKELMAT

3.1 Nurmijärven kunnan tuloslaskelma

Tuloslaskelma, €	2020	2019
Kunta ja liikelaitokset, ulkoinen		
Toimintatuotot		
Myyntituotot	13 353 552,16	13 152 504,06
Maksutuotot	6 765 451,02	5 428 877,24
Tuet ja avustukset	1 772 049,03	1 935 394,66
Muut toimintatuotot	10 553 579,66	11 061 923,76
	<u>32 444 631,87</u>	<u>31 578 699,72</u>
Toimintakulut		
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-59 750 255,19	-59 485 127,63
Henkilösivukulut	-15 073 560,42	-14 768 300,23
Eläkekulut	-12 971 281,88	-12 879 747,90
Muut henkilösivukulut	-2 102 278,54	-1 888 552,33
Palvelujen ostot	-155 495 725,19	-152 561 340,51
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-11 400 836,44	-12 164 976,96
Avustukset	-10 513 725,47	-9 790 116,73
Muut toimintakulut	-5 408 253,03	-3 868 587,11
	<u>-257 642 355,74</u>	<u>-252 638 449,17</u>
Toimintakate	-225 197 723,87	-221 059 749,45
Verotulot	200 631 396,12	189 728 117,42
Valtionosuudet	51 698 073,00	32 294 172,00
Rahoitustuotot ja -kulut	1 292 237,92	1 319 652,62
Korkotuotot	0,32	835,05
Muut rahoitustuotot	2 483 231,08	2 504 856,46
Korkokulut	-570 956,43	-576 723,60
Muut rahoituskulut	-620 037,05	-609 315,29
	<u>253 621 707,04</u>	<u>223 341 942,04</u>
Vuosikate	28 423 983,17	2 282 192,59
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-18 232 075,18	-17 319 452,12
Arvonalentumiset	-2 478 570,28	-713 493,27
	<u>-20 710 645,46</u>	<u>-18 032 945,39</u>
Tilikauden tulos	7 713 337,71	-15 750 752,80
Poistoeron vähennys	12 500,00	12 500,00
Varausten lisäys	-6 000 000,00	0,00
	<u>-5 987 500,00</u>	<u>12 500,00</u>
Tilikauden yli-/alijäämä	1 725 837,71	-15 750 752,80

3.2 Nurmijärven kunnan rahoituslaskelma

Rahoituslaskelma, € Kunta ja liikelaitokset, ulkoinen	TP 2020	TP 2019
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	28 423 983	2 282 193
Tulorahoituksen korjaukset	-1 468 397	-2 393 100
Toiminnan rahavirta	26 955 586	-110 907
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-35 855 729	-35 743 023
Rahoitusosuudet investointimenoihin	857 972	600 543
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulo	1 965 443	4 335 386
Investointien rahavirta	-33 032 314	-30 807 094
Toiminnan ja investointien rahavirta	-6 076 727	-30 918 001
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	-29 244	-186 977
Antolainasaamisten vähennykset	0	431 571
Antolainauksen muutokset	-29 244	244 594
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	50 000 000	30 000 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-49 222 953	-10 836 463
Lyhytaikaisten lainojen muutos	6 415 777	11 116 096
Lainakannan muutokset	7 192 825	30 279 633
Oman pääoman muutokset	777 907	-256 427
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	7	-7 739
Vaihto-omaisuuden muutos	-6 762	11 441
Saamisten muutos	2 629 406	4 200 173
Korottomien velkojen muutos	-2 486 962	12 223
Muut maksuvalmiuden muutokset	135 688	4 216 098
Rahoituksen rahavirta	8 077 176	34 483 898
Rahavarojen muutos	2 000 449	3 565 897
Rahavarat 31.12	28 053 425	26 052 976
Rahavarat 1.1.	26 052 976	22 487 079

3.3 Nurmijärven kunnan tase

Tase, €		
Kunta ja liikelaitokset (ulkoinen)	TP 2020	TP 2019
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT	359 657 314,82	345 838 005,70
Aineettomat hyödykkeet	2 250 775,10	2 598 735,67
Tietokoneohjelmistot	48 097,06	194 868,63
Muut pitkävaikutteiset menot	2 202 678,04	2 403 867,04
Aineelliset hyödykkeet	307 759 773,12	293 621 747,43
Maa- ja vesialueet	68 473 859,09	64 744 799,03
Rakennukset	113 895 792,01	101 460 393,84
Kiinteät rakenteet ja laitteet	95 080 778,86	99 002 275,01
Koneet ja kalusto	2 720 099,74	2 499 592,06
Ennakkomaksut ja kesk. hankinnat	27 589 243,42	25 914 687,49
Sijoitukset	49 646 766,60	49 617 522,60
Osakkeet ja osuudet	32 351 876,89	32 351 876,89
Muut lainasaamiset	16 598 226,68	16 598 226,68
Muut saamiset	696 663,03	667 419,03
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	2 187 418,51	2 263 716,67
Valtion toimeksiannot	937 350,68	1 059 669,90
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	1 045 850,48	998 593,33
Muut toimeksiannot	204 217,35	205 453,44
VAIHTUVAT VASTAAVAT	35 027 723,23	35 649 917,96
Vaihto-omaisuus	432 690,90	425 928,60
Aineet ja tarvikkeet	432 690,90	425 928,60
Saamiset	6 541 607,46	9 171 013,24
Pitkäaikaiset saamiset	833 160,80	749 860,25
Muut saamiset	807 344,00	749 860,25
Siirtosaamiset	25 816,80	
Lyhytaikaiset saamiset	5 708 446,66	8 421 152,99
Myyntisaamiset	3 158 594,32	4 974 417,09
Muut saamiset	1 029 505,26	1 460 859,80
Siirtosaamiset	1 520 347,08	1 985 876,10
Rahoitusarvopaperit	170 784,85	170 784,85
Osakkeet ja osuudet	170 784,85	170 784,85
Rahat ja pankkisaamiset	27 882 640,02	25 882 191,27
VASTAAVAA YHTEENSÄ	396 872 456,56	383 751 640,33

Tase, €		
Kunta ja liikelaitokset (ulkoinen)	TP 2020	TP 2019
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA	124 268 041,19	121 764 296,29
Peruspääoma	84 194 875,98	84 194 875,98
Ed. tilikausien yli-/alijäämä	38 347 327,50	53 307 673,11
Tilikauden yli-/alijäämä	1 725 837,71	-15 738 252,80
POISTOERO JA VAPAAEHT. VARAUKSET	6 293 749,97	306 249,97
Poistoero	293 749,97	306 249,97
Vapaaehtoiset varaukset	6 000 000,00	0,00
PAKOLLISET VARAUKSET	3 972 657,27	3 972 657,27
Muut pakolliset varaukset	3 972 657,27	3 972 657,27
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	2 454 341,31	2 530 632,12
Valtion toimeksiannot	1 094 668,84	1 216 988,06
Lahjoitusrahastojen pääomat	1 045 850,48	998 593,33
Muut toimeksiantojen pääomat	313 821,99	315 050,73
VIERAS PÄÄOMA	259 883 666,82	255 177 804,68
Pitkäaikainen	121 868 735,43	119 716 050,20
Lainat rahoitus- ja vak.laitoksilta	101 512 082,10	99 132 879,28
Lainat julkisyhteisöltä	43 502,81	55 727,54
Saadut ennakot	817 010,30	2 072 119,00
Liittymismaksut ja muut velat	19 496 140,22	18 455 324,38
Lyhytaikainen	138 014 931,39	135 461 754,48
Joukkovelkakirjalainat	40 500 000,00	51 000 000,00
Lainat rahoitus- ja vak.laitoksilta	61 120 797,18	49 120 807,88
Lainat julkisyhteisöltä	12 320,82	12 965,86
Lainat muilta luotonantajilta	3 531 967,89	205 465,74
Saadut ennakot	5 944 715,69	3 025 727,14
Ostovelat	9 341 605,96	9 386 656,13
Muut velat	1 558 605,76	1 441 186,38
Siirtovelat	16 004 918,09	21 268 945,35
VASTATTAVAA	396 872 456,56	383 751 640,33

3.4 Nurmijärven kunnan konsernituloslaskelma

Konsernituloslaskelma, €	2020	2019
Toimintatuotot	252 262 132	246 360 066
Toimintakulut	-462 370 643	-451 874 979
Osuus osakkuusyhtiön voitosta(tappiosta-)	-5 103	19 114
Toimintakate	-210 113 614	-205 495 800
Verotulot	200 631 396	189 728 117
Valtionosuudet	55 123 930	35 375 370
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	47 530	58 010
Muut rahoitustuotot	946 939	908 829
Korkokulut	-1 427 787	-1 428 699
Muut rahoituskulut	-688 172	-253 137
	-1 121 490	-714 997
Vuosikate	44 520 223	18 892 690
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-32 492 301	-28 738 758
Omistuksen eliminointierot	-2 066	9 973
Arvonalentumiset	-517	-33 603
	-32 494 885	-28 762 387
Satunnaiset erät	-178 023	0
Tilikauden tulos	11 847 315	-9 869 698
Tilinpäätössiirrot		
Tilikauden verot	-1 214 227	-1 379 286
Laskennalliset verot	-258 980	-343 785
Vähemmistöosuudet	39 367	28 856
	-1 433 840	-1 694 215
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	10 413 476	-11 563 912

3.5 Nurmijärven kunnan konsernirahoituslaskelma

Konsernirahoituslaskelma, 1000 €	TP 2020	TP 2019
Toiminnan rahavirta		
Tulorahoitus		
Vuosikate	44 520	18 893
Satunnaiset erät	-178	0
Tilikauden verot	-1 214	-1 379
Tulorahoituksen korjauserät	-1 619	-2 657
Toiminnan rahavirta	41 509	14 856
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-68 993	-91 810
Rahoitusosuudet investointimenoihin	996	601
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	15 359	22 092
Investointien rahavirta	-52 637	-69 118
Toiminnan ja investointien rahavirta	-11 128	-54 262
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	-92	-66
Antolainasaamisten vähennykset	0	339
Antolainauksen muutokset	-91	272
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	62 631	55 238
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-53 224	-14 302
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-2 324	14 955
Lainakannan muutokset	7 082	55 890
Oman pääoman muutokset	746	-256
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	57	-30
Vaihto-omaisuuden muutos	-1 297	-118
Saamisten muutos	7 395	-12 516
Korottomien velkojen muutos	1 414	12 148
Muut maksuvalmiuden muutokset	7 569	-516
Rahoituksen rahavirta	15 305	55 390
Rahavarojen muutos	4 177	1 128
Rahavarojen muutos		
Kassavarat 31.12.	58 048	53 871
Kassavarat 1.1	53 871	52 743

3.6. Nurmijärven kunnan konsernitase

Konsernitase, €	2020	2019
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT	546 183 005	524 383 140
Aineettomat hyödykkeet	4 696 943	4 863 133
Aineettomat oikeudet	508 262	615 987
Muut pitkävaikutteiset menot	4 188 680	4 247 146
Aineelliset hyödykkeet	516 382 375	497 733 334
Maa- ja vesialueet	71 338 542	67 599 230
Rakennukset	240 220 414	217 992 205
Kiinteät rakenteet ja laitteet	158 502 166	160 291 710
Koneet ja kalusto	6 785 743	6 746 417
Muut aineelliset hyödykkeet	1 280 863	1 308 178
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	38 254 647	43 795 593
Sijoitukset	25 103 688	21 786 673
Osakkuusyhteisöosuudet	2 830 885	2 557 768
Muut osakkeet ja osuudet	16 970 800	14 018 373
Muut lainasaamiset	4 916 250	4 825 070
Muut saamiset	385 753	385 462
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	2 102 287	1 445 256
Valtion toimeksiannot	138 190	25 818
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	1 218 518	1 129 917
Muut toimeksiantojen varat	745 579	289 521
VAIHTUVAT VASTAAVAT	90 267 371	92 181 202
Vaihto-omaisuus	2 972 309	1 674 344
Aineet ja tarvikkeet	2 188 932	1 454 939
Keskeneräiset tuotteet	84 373	90 473
Valmiit tuotteet	6 104	0
Muu vaihto-omaisuus	0	1 362
Ennakkomaksut vaihto-omaisuudesta	692 900	127 570
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset	968 522	888 526
Lainasaamiset	124 711	124 753
Muut saamiset	817 994	763 773
Siirtosaamiset	25 817	0
Lyhytaikaiset saamiset	28 278 815	35 747 621
Myyntisaamiset	12 532 146	17 121 405
Lainasaamiset	59	0
Muut saamiset	3 619 171	5 445 969
Siirtosaamiset	12 127 438	13 180 248
Rahoitusarvopaperit	18 897 597	18 436 656
Osakkeet ja osuudet	172 483	172 484
Sijoitukset rahamarkkinainstrumentteihin	508 844	248 640
Muut arvopaperit	18 216 270	18 015 532
Rahat ja pankkisaamiset	39 150 129	35 434 054
VASTAAVAA YHTEENSÄ	638 552 664	618 009 597

VASTATTAVAA

OMA PÄÄOMA	183 310 671	172 154 668
Peruspääoma	84 194 876	84 194 876
Muut omat rahastot	14 574 716	14 578 174
Edellisten tilikausien yli/alijäämä	74 127 602	84 945 530
Tilikauden yli/alijäämä	10 413 476	-11 563 912
 VÄHEMMISTÖOSUUDET	 203 363	 280 904
 PAKOLLISET VARAUKSET	 4 948 119	 4 984 487
Eläkevaraukset	19 569	20 614
Muut pakolliset varaukset	4 928 550	4 963 873
 TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	 3 583 397	 2 869 654
Valtion toimeksiannot	1 509 100	1 340 618
Lahjoitusrahastojen pääomat	1 217 890	1 129 317
Muut toimeksiantojen pääomat	856 407	399 718
 VIERAS PÄÄOMA	 446 507 115	 437 719 884
Pitkäaikainen vieras pääoma	272 617 103	261 091 752
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	217 540 893	210 977 643
Lainat julkisyhteisöiltä	94 993	60 110
Lainat muilta luotonantajilta	4 451 591	0
Saadut ennakot	817 043	2 072 152
Liittymismaksut ja muut velat	44 294 719	42 769 767
Laskennalliset verovelat	5 417 863	5 212 081
Lyhytaikainen vieras pääoma	173 890 013	176 628 132
Joukkovelkakirjalainat	40 500 000	54 236 784
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	65 400 684	55 616 721
Lainat julkisyhteisöiltä	19 802	14 988
Saadut ennakot	6 909 706	3 815 594
Ostovelat	21 846 351	22 207 255
Muut velat	6 508 843	6 020 176
Siirtovelat	32 453 716	34 517 134
Laskennalliset verovelat	250 911	199 479
 VASTATTAVAA YHTEENSÄ	 638 552 664	 618 009 597

TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

4.1 Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

4.1.1 Kunnan tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Arvostus- ja jaksotusperiaatteet sekä menetelmät

Jaksotusperiaatteet

Tulot ja menot on merkitty tuloslaskelmaan suoriteperusteiden mukaisesti. Suoriteperusteesta poiketen verotulot on kirjattu niiden tilitysajankohdan mukaisesti ao. tilikaudelle.

Pysyvät vastaavat

Maa-alueet

Maa-alueet on erillisarvostettu maaomaisuusrekisteriin kiinteistö-/tonttikohteisesti niiden hankintahintaan vuoden 2012 alusta lukien.

Maankäyttösojpmusten perusteella saatujen maa-alueiden hankintahintana on käytetty luovutuskirjaan merkittyä laskennallista arvoa.

Investointihankintana maa-alueisiin sekä ennakkomaksuina vieraan pääoman muihin velkoihin on kirjattu ne maankäyttösojpmukset, joissa on jäljellä vastaisia velvoitteita. Ennakkomaksut tuloutetaan kunnallistekniikan rakentamiskustannusten suhteessa alueen rakentamisaikana.

Ilvesvuoren alueen maa-alueiden hankintahintaan on aktivoitu maanjalostuskustannuksia vuosien 2012 - 2014 aikana yhteensä 4 866 704,65 euroa. Kirjauskäytäntö lisää Ilvesvuoren alueen myytävien tonttien tasearvoa, jolloin tulosvaikutteinen myyntivoitto jää pienemmäksi ja pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulo suuremmaksi. Vastaavasti, kun maanjalostuskustannuksia ei aktivoida poistonlaiseen omaisuuteen, poistot pienenevät ja vaikuttavat näin tulokseen parantaen sitä.

Muut pysyvät vastaavat

Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoön vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti. Poistosuunnitelma on muutettu 1.1.2017 lähtien hankitun omaisuuden osalta KV 31.5.2017 § 49.

Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa suunnitelman mukaisten poistojen perusteet.

Vuoden 2020 tilinpäätökseen kirjattiin arvonalennuksia mm. Seitsemän veljeksien koulusta, Tornitien päiväkodista ja Vasikomäen päiväkodista 2 478 570,28 euroa.

Sijoitukset

Pysyvien vastaavien sijoitukset on merkitty taseeseen hankintamenoön. Arvostuksen perusteena on ollut hyödykkeen todennäköisesti tulevaisuudessa kerryttämä tulo tai sen arvo palvelutuotannossa.

Pysyvien vastaavien sijoitusluontoiset erät on merkitty taseeseen hankintamenoön. Sijoituksiin sisältyy liittymismaksusaamiset Nurmijärven Sähkö Oyj:ltä vuodesta 2007 alkaen. Aikaisempina vuosina sähköliittymismaksut on aktivoitu pysyviin vastaaviin.

Pysyvien vastaavien sijoituksissa on pääomalainasaamisia Rajamäen Uimahalli Oy:ltä 12 007 000 euroa ja Arkadian Koulukiinteistöt Oy:ltä 4 591 226,68 euroa. Rajamäen Uimahalli Oy:n pääomalainasta on tuloksi kirjaamatonta korkoa kertynyt 31.12.2020 mennessä 2 961 740,82 euroa. Arkadian Koulukiinteistöt Oy:lle annetusta pääomalainasta ei kerry korkotuottoa.

Vaihto-omaisuus

Vaihto-omaisuuden arvostuksessa on käytetty keskihintamenetelmää.

Rahoitusomaisuus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon. Rahoitusomaisuusarvopaperit on merkitty taseeseen hankintamenoon.

Johdannaissopimusten käsittely

Johdannaiset sisältävät koronavaihtosopimuksia. Kaikki koronavaihtosopimukset on tehty suojaamistarkoituksessa. Kunta on sitonut osan pitkäaikaisten lainojen vaihtuvista koroista koronavaihtosopimuksilla kiinteään korkoon. Koronavaihtosopimuksia on voimassa 15,0 milj. eurolle 25.10.2022 asti ja 20,0 milj. eurolle 25.10.2024.

Kunta saa/maksaa 3 kk:n euribor-korkoa ja maksaa kiinteää korkoa. Koronavaihtosopimusten taloudellinen vaikutus on vuonna 2020 yhteensä 610 663,97 euroa.

4.1.2 Kunnan tilinpäätöksen esittämistapaa koskevat liitetiedot

Edellisen tilikauden tietojen vertailukelpoisuus

Tilikauden tietojen vertailussa edelliseen tilikauteen tulee ottaa huomioon, että kunnan organisaatorakenne uudistui 1.1.2019 ja 1.1.2020 alkaen. 1.1.2019 uudistuksessa elinkeino- ja kuntakehityskeskusten toiminta päätettiin purkaa ja maankäyttö ja yleiskaavoitus sijoittaa jatkossa ympäristötoimialalle omaksi tulosalueeksi. Yritystoiminnan kehittäminen ja muut elinvoimatehtävät, sekä toisaalta strategiset tehtävät koottiin konsernipalveluihin (ent. keskushallinnon toimiala) elinvoima- ja kuntakehityspalvelut –tulosalueeksi. Tulosalueelle siirtyivät myös kuntaan jäävät työllisyyden hoitoon liittyvät tehtävät. Sote-toimintojen siirtymisen myötä hyvinvointitoimiala lakkautettiin ja hyvinvoinnin edistämisen tehtävät liitettiin osaksi sivistys- ja hyvinvointitoimialaa. Liikuntapalvelujen tulosalue siirtyi myös hyvinvointitoimialalta sivistys- ja hyvinvointitoimialalle. Lisäksi kasvun ja oppimisen tukipalvelut (kuraattori- ja psykologipalvelut), kotoutumispalvelut (ent. maahanmuuttopalvelut) ja hyvinvoinnin edistäminen – yksikkö muodostavat sivistys- ja hyvinvointitoimialalle uuden hyvinvointipalvelujen tulosalueen. Ympäristötoimialan organisaatiota arvioitiin uudelleen alkuvuodesta 2019 ja elokuun alusta toteutettiin tulosaluemuutoksia. Maankäyttö ja yleiskaavoitus, asemakaavoitus sekä kiinteistö- ja mittaustoimi yhdistettiin maankäytön ja kaavoituksen tulosalueeksi. Kunnallistekniikan suunnittelun tulosityksikkö ml. joukkoliikenne siirtyi teknisen keskuksen tulosalueelle. Rakennusvalvonnan tulosalue puolestaan siirtyi hallinto- ja talouspalveluiden tulosalueelle tulosityksiköksi.

1.1.2020 uudistuksessa ylimmän päätöksenteon hallinnollistekninen toimiala päätettiin purkaa siten, että omaisuuden tuotot ja hallinta tulosalue siirtyi kokonaisuutena ympäristötoimialalle sekä yhteiset toiminnot, Rajamäen uimahalli sekä tarkastuslautakunta -tulosalueet osaksi konsernipalvelujen toimialaa. Ylimpään päätöksentekoon kuuluneesta sosiaali- ja terveyspalvelujen ostot -tulosalueesta muodostettiin oma hallinnollistekninen toimialansa. Konsernipalvelujen vuoden 2019 tilinpäätösluvuissa on huomioitu ylimmän päätöksenteon vuoden 2019 kustannukset ja 2020-2019 luvut ovat näin ollen vertailukelpoiset.

Aikaisempiin tilikausiin kohdistuvat tuotot ja kulut

Edellisten tilikausien yli/alijäämään on tilikaudella tehty oikaisuja yhteensä 777 907,19 euroa.

Summa koostuu pääosin pakolaisten laskennallisista korvauksista, jotka on maksettu sote-kuntayhtymälle koskien vuotta 2019, ja maahanmuutosta aiheutuneiden sosiaali- ja terveyspalvelujen käytön korvauksista ELY-keskukselta vuosilta 2017 ja 2018. Sote-kuntayhtymä on hakenut korvaukset kunnan puolesta ja maksanut rahat kunnalle. Tilintarkastaja tarkasti vuoden 2020 aikana Keski-Uudenmaan sote-kuntayhtymän jäsenkuntalaskutusta, jonka seurauksena jäsenkunnille tehtiin joko palautus tai lisäveloitus. Nurmijärven kunnan osalta palautusta saatiin 402 284 euroa. Lisäksi kuntayhtymä palautti kunnalle ennen vuotta 2018 syntyneitä soten valinnanvapaus Hankkeen rahoitusosuuksia. Edellisten tilikausien yli/alijäämään tehtiin myös oikaisuja Fennian vuosia 2018-2019 koskevan työtapaturma- ja ammattitautivaikutuksen lisälaskutuksesta johtuen ja väärälle tilille vuoden 2019 tilinpäätöksessä kirjatun jaksotuksen koskien Kelan korvausta työterveyshuollosta vuoksi.

4.1.3 Konsernitilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Konsernitilinpäätöksen laajuus

Konsernitilinpäätökseen on yhdistelty kaikki tytäryhteisöt. Konsernitilinpäätökseen on yhdistelty jäsenosuuden mukaisessa suhteessa kaikki kuntayhtymät, joissa kunta on jäsenenä.

Sisäiset liiketapahtumat ja sisäiset katteet

Konserniyhteisöjen keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty sekä kunnan omistamien kuntayhtymien keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty vähäisiä liiketapahtumia lukuun ottamatta. Olennaiset käyttöomaisuuteen sisältyvät sisäiset katteet on vähennetty.

Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset

Tytäryhteisöjen taseessa olevat poistoerot ja vapaaehtoiset varaukset on merkitty konsernitaseeseen jaettuna omaan pääomaan ja laskennalliseen verovelkaan, ja niiden muutos on merkitty konsernituloslaskelmaan jaettuna laskennallisen verovelan muutokseen ja tilikauden tulokseen.

Keskinäisten omistusten eliminointi

Kunnan ja sen tytäryhteisöjen keskinäisen omistuksen eliminointi on tehty pariarvomenetelmällä.

Vähemmistöosuudet

Vähemmistöosuudet on erotettu konsernin yli- ja alijäämästä konsernituloslaskelmassa sekä konsernin omasta pääomasta konsernitaseessa.

Suunnitelmapoistojen oikaisu

Kiinteistötytäryhteisöjen aineellisten hyödykkeiden poistot on oikaistu suunnitelman mukaisiksi. Jäännösarvojen ero on kirjattu konsernituloslaskelmassa tytäryhteisön poistojen oikaisuksi ja aikaisemmille tilikausille kertynyt ero konsernitaseessa edellisten tilikausien yli- tai alijäämän oikaisuksi.

Osakkuusyhteisöt

Osakkuusyhteisöjä ei ole yhdistelty konsernitilinpäätökseen niiden vähäisen merkityksen vuoksi.

Poikkeavat arvostus- ja jaksotusperiaatteet ja menetelmät

Konsernitilinpäätöksen laatimisessa on noudatettu samoja arvostus- ja jaksotusperiaatteita kuin kunnan tilinpäätöksessä.

4.2 Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

Liitetieto 6. Toimintatuotot tehtäväalueittain

	Konsemi		Kunta	
	2020	2019	2020	2019
	€	€	€	€
Ylin päätöksenteko*		5 964 952		5 964 952
Konsemipalvelut	286 362	816 806	286 362	816 806
Sosiaali- ja terveystoimialat*	178 847 376	171 556 545	1610	
Sivistys- ja hyvinvointitoimiala	5 270 679	5 838 990	5 270 679	5 838 990
Ympäristötoimiala	15 736 741	8 501 011	15 736 741	8 501 011
Nurmijärven Vesi liikelaite	9 259 243	8 378 409	9 259 243	8 378 409
Aleksia liikelaite	1 889 997	2 078 532	1 889 997	2 078 532
Konsemin muut yhtiöt	40 971 733	43 224 821		
Toimintatuotot yhteensä	252 262 131	246 360 066	32 444 632	31 578 700

*Ylin päätöksenteko-toimiala on purettu 2020 alussa ja liitetty konsemipalveluihin, sosiaali- ja terveystoimialat ovat v2020 alusta oma toimiala.

Liitetieto 7. Verotulot

	Kunta	
	2020	2019
	€	€
Kunnan tulovero	180 605 087	171 560 969
Kiinteistövero	10 771 959	9 554 571
Osuus yhteisöveron tuotosta	9 254 350	8 612 578
Verotulot yhteensä	200 631 396	189 728 117

Liitetieto 8. Valtionosuudet

	Konsemi		Kunta	
	2020	2019	2020	2019
	€	€	€	€
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus (ilman tasauksia)	50 825 752	45 738 317	50 825 752	45 738 317
<i>SiiTä</i> : Verotuloihin perustuva valtionosuuksien taseus	- 6 811 973	- 6 870 972	- 6 811 973	- 6 870 972
<i>SiiTä</i> : Harkinnan varainen valtionosuuden korotus				
Opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuudet	- 6 511 635	- 6 573 173	- 6 511 635	- 6 573 173
Muut valtionosuudet	107 344		107 344	
Verotulomenetyksen korvaus	14 088 585		14 088 585	
Keski- Uudenmaan koulutuskuntayhtymä, yksikköhintarahoitus	3 427 719	3 081 198		
Valtionosuudet yhteensä	40 929 863	35 375 370	51 698 073	32 294 172

Liitetieto 9. Palvelujen ostot

	Kunta	
	2020	2019
	€	€
Asiakaspalvelujen ostot	129 906 997	125 928 983
Muiden palvelujen ostot	25 588 728	26 632 357
Kunnan palvelujen ostot yhteensä	155 495 725	152 561 341

Liitetieto 10. Valtuustoryhmille annetut tuet

	Kunta	
	2020	2019
	€	€
Nurmijärven Vasemmisto, Perttulan kansantalon käyttö- ja hoitokuluavustus	720	700
Klaukkalan Demarit Ry, Klaukkalan työväentalon käyttö- ja hoitokuluavustus	1200	
Valtuustoryhmille annetut tuet yhteensä	1920	700

Liitetieto 11. Selvitys suunnitelman mukaisten poistojen perusteista ja niiden muutoksista

Pysyviin vastaaviin aktivoidaan pienhankintarajan (10.000 €) ylittävät hyödykkeet.

Talonrakennushankkeiden pienhankintaraja on 30.000 €

Aineettomiin hyödykkeisiin lisätty Osallistuminen toisen yhteisön tie-, rata- ja väylähankkeiden sekä Osake- ja vuokrahuoneistojen perusrakennusmenojen poistoajat 1.1.2017 alkaen.

Poistojen määrittelyssä on käytetty ennalta laadittua poistosuunnitelmaa.

Poistosuunnitelma on muutettu 1.1.2017 alkaen (kv 31.5.2017 §49)

	Nummijärven kunta (emo + liikelaitokset) 1.1.2017 alkaen		Kilan kuntajaoston yleisohje 22.11.2016
Hyödykeryhmä	Poistoaika /poisto-prosentti	Poistomenetelmä	Tasapoisto
AINEETTOMAT HYÖDYKKEET			
* Kehittämismenot	2 vuotta	Tasapoisto	2 - 5 vuotta
* Aineettomat oikeudet	5 vuotta	Tasapoisto	5 - 20 vuotta
* Liikearvo	2 vuotta	Tasapoisto	2 - 5 vuotta
* Muut pitkävaikutteiset menot			
* Atk-ohjelmat	2 vuotta	Tasapoisto	2 - 5 vuotta
* Osallistuminen toisen yhteisön			
- tiehankkeisiin	15 vuotta	Tasapoisto	15 - 20 vuotta
- ratahankkeisiin	30 vuotta	Tasapoisto	30 - 40 vuotta
- väylähankkeisiin			
	Sovelletaan vastaavanlaisen hyödykkeen hankintamenoa koskevia poistoaikoja		
*Osake- ja vuokrahuon. perusrakennusmenot	5 vuotta	Tasapoisto	5 - 10 vuotta
* Muut	2 vuotta	Tasapoisto	2 - 10 vuotta
AINEELLISET HYÖDYKKEET			
Maa- ja vesialueet	Ei poistoaikaa		Ei poistoaikaa
Rakennukset ja rakennelmat			
* Hallinto- ja laitosrakennukset	20 vuotta	Tasapoisto	20 - 50 vuotta
* Tehdas- ja tuotantorakennukset	20 vuotta	Tasapoisto	20 - 30 vuotta
* Talousrakennukset	10 vuotta	Tasapoisto	10 - 20 vuotta
* Vapaa- ajan rakennukset	20 vuotta	Tasapoisto	20 - 30 vuotta
* Asuinrakennukset	30 vuotta	Tasapoisto	30 - 50 vuotta
* Rakennusten perusrakennukset	10 vuotta	Tasapoisto	
			Erillisinä hyödykkeinä käsiteltäessä määritellään oma poisto-aika
Kiinteät rakenteet ja laitteet			
* Jäteasema	15 vuotta	Tasapoisto	15 - 30 vuotta
* Kadut, tiet, torit ja puistot	15 vuotta	Tasapoisto	15 - 20 vuotta
* Sillat, laiturit, uimalat	10 vuotta	Tasapoisto	10 - 30 vuotta
* Muut maa- ja vesirakenteet	15 vuotta	Tasapoisto	15 - 30 vuotta
* Kaukolämpöverkko	20 vuotta	Tasapoisto	20 - 30 vuotta
* Kiinteät nosto- ja siirtolaitteet	15 vuotta	Tasapoisto	15 - 20 vuotta
* Liikenteen ohjauslaitteet	10 vuotta	Tasapoisto	10 - 15 vuotta
* Muut kiinteät koneet, laitteet ja rakenteet	10 vuotta	Tasapoisto	10 - 15 vuotta
* Ulkoilmaalueet	15 vuotta	Tasapoisto	15 - 30 vuotta
* Ulkovaistutukset	15 vuotta	Tasapoisto	15 - 20 vuotta
Koneet ja kalusto			
* Kuljetusvälineet	4 vuotta	Tasapoisto	4 - 7 vuotta
* Liikkuvat työkonet	5 vuotta	Tasapoisto	5 - 10 vuotta
* Raskaat koneet	10 vuotta	Tasapoisto	10 - 15 vuotta
* Kevyet koneet	5 vuotta	Tasapoisto	5 - 10 vuotta
* Sairaala- ja terveydenhuolto- yms. laitteet	5 vuotta	Tasapoisto	5 - 15 vuotta
* Atk-laitteet	3 vuotta	Tasapoisto	3 - 5 vuotta
* Muut laitteet ja kalusteet	3 vuotta	Tasapoisto	3 - 5 vuotta
Muut aineelliset hyödykkeet			
* Arvo- ja taide-esineet	Ei poistoaikaa		Ei poistoaikaa
* Luonnonvarat	Käytön mukainen poisto		Käytön mukainen poisto
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat			
Pysyvien vastaavien sijoitukset	Ei poistoaikaa		Ei poistoaikaa
Osakkeet ja osuudet	Ei poistoaikaa		Ei poistoaikaa
Vesilaitos			
* Vedensjakeluverkosto	30 vuotta	Tasapoisto	30 - 40 vuotta
* Viemäriverkko	30 vuotta	Tasapoisto	30 - 40 vuotta
* Vesilaitoksen laitoskoneet ja laitteet	10 vuotta	Tasapoisto	10 - 20 vuotta
Vesilaitos/Klaukkalan keskuspuhdistamo			
Rakennukset ja rakennelmat			
* Hallinto- ja laitosrakennukset	20 vuotta	Tasapoisto	20 - 50 vuotta
Kiinteät rakenteet ja laitteet			
* Johtoverkostot ja laitteet, siirtoviemäri	30 vuotta	Tasapoisto	30 - 40 vuotta
* Muut kiinteät koneet, laitteet ja rakenteet	10 vuotta	Tasapoisto	10 - 15 vuotta
* Vesilaitoksen laitoskoneet ja laitteet	10 vuotta	Tasapoisto	10 - 20 vuotta

Liitetieto 12. Pakollisten varausten muutokset

	Konsemi		Kunta	
	2020	2019	2020	2019
	€	€	€	€
Jäteaseman jälkihoitovaraus 1.1.			3 972 657	3 572 657
Lisäys tilikaudella			0	400 000
Vähennys tilikaudella, varauksen purkaminen			0	0
Jäteaseman jälkihoitovaraus 31.12.	0	0	3 972 657	3 972 657

Liitetieto 13. Pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntivoitot ja -tappiot

	Konsemi		Kunta	
	2020	2019	2020	2019
	€	€	€	€
Muut toimintatuotot				
Maa- ja vesialueiden myyntivoitot	1468 397	2 444 311	1468 397	2 444 311
Rakennusten myyntivoitot				
Muut myyntivoitot	107 832			
Myyntivoitot yhteensä	1576 229	2 444 311	1468 397	2 444 311
Muut toimintakulut				
Osakkeiden myyntitappiot		-51211	0	-51211
Myyntitappiot yhteensä		-51211		-51211
Myyntivoitot ja -tappiot yhteensä	1576 229	2 393 100	1468 397	2 393 100

Liitetieto 15. Rahoitustuottoihin sisältyvät tuotot, jotka on saatu osuuksista muissa yhteisöissä

	Kunta	
	2020	2019
	€	€
Osinkotuottojen ja peruspääoman korkotuottojen erittely		
Osinkotuotot muista yhteisöistä	2 092 680	2 087 939
Peruspääoman korkotuotot kuntayhtymiltä	278 587	278 587
Osinkotuotot ja peruspääoman korkotuotot yhteensä	2 371 267	2 366 526

4.3 Tasetta koskevat liitetiedot

4.3.1 Taseen vastaavia koskevat liitetiedot

Liitetieto 19. Pysyvien vastaavien hyödykkeet

	Kunta	
	2020	2019
	€	€
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet		
Hankintameno 1.1.	194 869	326 253
Lisäykset tilikauden aikana	0	104 939
Hankintameno 31.12.	194 869	431 192
Tilikauden poistot	- 146 772	- 236 324
Siirrot erien välillä		0
Kirjanpitoarvo 31.12.	48 097	194 869
Muut pitkävaikutteiset menot		
Hankintameno 1.1.	2 403 867	0
Lisäykset tilikauden aikana	0	0
Hankintameno 31.12.	2 403 867	0
Tilikauden poistot	- 201 189	- 614 626
Siirrot erien välillä	0	3 018 493
Kirjanpitoarvo 31.12.	2 202 678	2 403 867
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet		
Hankintameno 1.1.	64 744 799	61 758 121
Lisäykset tilikauden aikana	336 510	4 414 030
Lisäykset tilikauden aikana, maankäyttösopimusten perusteella kirjautut	3 889 597	- 1 427 352
Vähennykset tilikauden aikana	- 497 046	
Hankintameno 31.12.	68 473 859	64 744 799
Rakennukset		
Hankintameno 1.1.	101 460 394	105 876 077
Lisäykset tilikauden aikana	13 485 518	1 926 568
Vähennykset tilikauden aikana		
Rahoitusosuudet tilikaudella		
Siirrot erien välillä	9 877 970	2 106 416
Hankintameno 31.12.	124 823 882	109 909 061
Tilikauden poistot	- 8 449 519	- 7 775 344
Arvonlennukset	- 2 478 570	- 673 322
Kirjanpitoarvo 31.12.	113 895 793	101 460 394
Kiinteät rakenteet		
Hankintameno 1.1.	99 002 275	94 109 823
Lisäykset tilikauden aikana	4 047 980	11 556 047
Rahoitusosuudet tilikaudella	0	- 500 543
Vähennykset tilikauden aikana	0	0
Siirrot erien välillä	252 210	1 224 600
Hankintameno 31.12.	103 302 465	106 389 927
Tilikauden poistot	- 8 221 686	- 7 387 652
Kirjanpitoarvo 31.12.	95 080 779	99 002 275

Koneet ja kalusto		
Hankintameno 1.1.	2 499 592	3 507 803
Lisäykset tilikauden aikana	1433 417	732 719
Vähennykset tilikauden aikana	0	- 435 423
Siirrot erien välillä	0	0
Hankintameno 31.12.	3 933 009	3 805 099
Tilikauden poistot	- 1212 910	- 1305 507
Kirjanpitoarvo 31.12.	2 720 100	2 499 592
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat		
Hankintameno 1.1.	25 914 688	15 705 905
Lisäykset tilikauden aikana	12 662 708	16 658 291
Rahoitusosuudet tilikaudella	- 857 972	- 100 000
Siirrot erien välillä	- 10 130 180	- 6 349 509
Hankintameno 31.12.	27 589 244	25 914 688
Sijoitukset		
Tytäryhteisöosakkeet		
Hankintameno 1.1.	16 204 140	15 753 200
Lisäykset tilikauden aikana	0	350 429
Siirrot erien välillä	0	140 682
Arvonlennukset	0	- 40 171
Hankintameno 31.12.	16 204 140	16 204 140
Kuntayhtymäosuudet		
Hankintameno 1.1.	10 156 310	10 156 310
Lisäykset tilikauden aikana	0	
Hankintameno 31.12.	10 156 310	10 156 310
Osakkuusyhteisöosuudet		
Hankintameno 1.1.	13 12 099	13 12 099
Siirrot erien välillä	0	0
Hankintameno 31.12.	13 12 099	13 12 099
Hankintameno 1.1.	4 679 329	4 899 521
Lisäykset tilikauden aikana	0	
Vähennykset tilikauden aikana	0	- 79 511
Siirrot erien välillä	0	- 140 682
Hankintameno 31.12.	4 679 329	4 679 329
Hankintameno 1.1.	12 007 000	12 438 571
Lisäykset tilikauden aikana	0	
Vähennykset tilikauden aikana	0	- 431571
Siirrot erien välillä	0	0
Hankintameno 31.12.	12 007 000	12 007 000
Saamiset muilta yhteisöiltä		
Hankintameno 1.1.	4 591226	4 591226
Lisäykset tilikauden aikana	0	
Siirrot erien välillä	0	0
Hankintameno 31.12.	4 591226	4 591226
Saamiset muilta		
Hankintameno 1.1.	667 419	480 442
Lisäykset tilikauden aikana	29 244	186 977
Vähennykset tilikauden aikana	0	0
Hankintameno 31.12.	696 663	667 419
Pysyvät vastaavat yhteensä	359 657 315	345 838 006

Liitetieto 20.-22. Omistukset muissa yhteisöissä

	Kotipaikka	Kunnan omistus- osuus-%	Konsemin omistus- osuus-%	Kuntakonsernin osuus (1000 €		
				omasta pääomasta 1000 €	vieraasta pääomasta 1000 €	tilikauden voitosta/ tappiosta
Tytäryhteisöt						
KTOY Aitohelmi	Numijärvi	100,00	100,00	1270	6	28
KTOY Klaukkalan Säästökeskus	Numijärvi	100,00	100,00	4 335	79	68
Numijärven Sähkö Oy, konserni	Numijärvi	100,00	100,00	70 388	40 885	5 731
Numijärven Kodit Oy	Numijärvi	100,00	100,00	289	100 032	0
Rajamäen Uimahalli Oy	Numijärvi	100,00	100,00	- 2 861	12 362	- 775
KTOY Aleksis Kiventie 14	Numijärvi	100,00	100,00	864	11	8
KOY Kiljavanrinne	Numijärvi	100,00	100,00	474	3	0
KTOY Numijärven Virastotalo	Numijärvi	89,37	89,37	3 391	4 252	229
Numijärven Kodit/As Oy N. Lepsämäntie	Numijärvi	99,16	99,16	4 633	25	7
Kuntayhtymät						
Keski-Uudenmaan sote- kuntayhtymä	Hyvinkää	21,60	21,60	22	17 021	21
HUS, Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiri	Helsinki	2,37	2,37	8 948	29 022	- 15
Keski-Uudenmaan koulutuskuntayhtymä Keuda	Järvenpää	5,92	5,92	4 522	612	271
Eteva kuntayhtymä	Mäntsälä	3,37	3,37	611	1675	20
Uudenmaan Liitto kuntayhtymä	Helsinki	2,80	2,80	48	60	- 1
Uudenmaan Päihdehuollon kuntayhtymä	Hyvinkää	4,00	4,00	105	19	26
Osakkuusyhteisöt, ei yhdistelty						
Uudenmaan Työterveys Oy	Numijärvi	33,38	33,38			
Keski-Uudenmaan Työterveys Oy	Numijärvi	22,54	22,54			
Arkadian Koulukiinteistöt Oy	Numijärvi	25,00	25,00			
KTOY Rajamäen Liikeristeys	Numijärvi	39,99	39,99			
Numijärven Liikennepalvelukeskus Oy	Numijärvi	37,29	37,29			
Numijärven Kodit/KTOY Myllärintie 2*	Numijärvi	-	20,30			
N.Sähkö Oy/As Oy Numijärven Korppontie 5 *	Numijärvi	-	50,00			
N.Sähkö Oy/Tripower Oy *	Numijärvi	-	25,00			
N. Sähkö Oy/ Suomen Voimatieto Oy*	Imatra	-	21,70			

* Tiedoilla ei ole olennaista merkitystä konsernin tarkastelussa.

Liitetieto 23. Saamisten erittely

	Kunta		Kunta	
	2020 Pitkäaikaiset	2020 Lyhytaikaiset	2019 Pitkäaikaiset	2019 Lyhytaikaiset
Saamiset tytäryhteisöiltä				
Myyntisaamiset		123 346		169 681
Siirtosaamiset		0		99 000
Yhteensä		123 346		268 681
Saamiset kuntayhtymiltä, joissa kunta on jäsenenä				
Myyntisaamiset		46 025		366
Siirtosaamiset		0		427 787
Yhteensä		46 025		428 153
Saamiset muilta				
Myyntisaamiset		2 989 223		4 804 370
Lainasaamiset				
Muut saamiset	833 161	1 029 505	749 860	1 460 860
Siirtosaamiset		1 520 347		1 459 089
Yhteensä		5 539 075		7 724 319
Saamiset yhteensä	833 161	5 708 447	749 860	8 421 153

Liitetieto 24. Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät

	Konsemi		Kunta	
	2020 €	2019 €	2020 €	2019 €
Lyhytaikaiset siirtosaamiset				
Kelan korvaus työterveyshuollosta	527 520	593 032	421 044	475 289
Kelan tilityssaamiset	46 366	33 881	46 366	33 881
Atea- Finland jaksotus	227 664	126 241	227 664	126 241
Avustukset	1 796 903	425 378	667 095	414 000
Korvaus pakolaisista	0	966 095	0	304 216
Muut siirtosaamiset*	9 528 984	11 035 617	158 178	632 249
Yhteensä	12 127 438	13 180 244	1 520 347	1 985 876

* Muut siirtosaamiset - ryhmään sisältyy eriä, jotka yksittäin eivät ole merkittäviä.

4.3.2 Taseen vastattavia koskevat liitetiedot

Liitetieto 25. Oman pääoman erittely

	Konsemi		Kunta	
	2020 €	2019 €	2020 €	2019 €
Peruspääoma 1.1.	84 194 876	84 194 876	84 194 876	84 194 876
Peruspääoma 31.12.	84 194 876	84 194 876	84 194 876	84 194 876
Muut omat rahastot 1.1.2019	14 578 174	14 836 360		
Rahastojen muutos	- 3 451	- 258 185		
Muut omat rahastot 31.12.2019	14 574 724	14 578 174		
Edellisten tilikausien alijäämä	84 945 529	84 943 771	37 569 420	53 564 100
Edellisten tilikausien ylijäämän muutos	- 10 820 803	1 759	777 907	- 256 427
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä 31.12.	74 124 727	84 945 529	38 347 327	53 307 673
Tilikauden yli-/alijäämä	10 416 344	- 11 563 912	7 725 838	- 15 738 253
Tilikauden yli-/alijäämä muutos			- 6 000 000	
Vapaaehtoiset varaukset				
Investointivaraus 31.12.			6 000 000	
Oma pääoma yhteensä	183 310 671	172 154 667	130 268 041	121 764 296

Liitetieto 27. Pitkäaikaiset velat, jotka erääntyvät myöhemmin kuin viiden vuoden kuluttua

	Konsemi		Kunta	
	2020 €	2019 €	2020 €	2019 €
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta				
Kunta		17 657 114	33 705 364	17 657 114
Tytäryhteisöt	83 910 911	78 578 542		
Kuntayhtymät	14 067 875	9 829 846		
Pitkäaikaiset yhteensä	97 978 786	106 065 502	33 705 364	17 657 114

Liitetieto 28. Joukkovelkakirjalainat

	Kunta	
	2020 €	2019 €
Alle vuoden kuluessa erääntyvät kuntatodistuslainat	55 500 000	51 000 000
korko -0,41/-0,40/-0,42 /-0,39 %		
erääntyvät 12.3.2021		
Joukkovelkakirjalainat yhteensä	55 500 000	51 000 000

Liitetieto 29. Pakolliset varaukset

	Konsemi		Kunta	
	2020 €	2019 €	2020 €	2019 €
Metsä- Tuomelan jälkihoitovaraus	3 972 657	3 972 657	3 972 657	3 972 657
HUS, potilasvahinkovastuuvaraus	955 190	1 011 830		
Pakolliset varaukset yhteensä	4 927 847	4 984 487	3 972 657	3 972 657

Liitetieto 30. Pitkä- ja lyhytaikaiset velat (korottomat)

	Kunta		Kunta	
	2020 Pitkäaikaiset	2020 Lyhytaikaiset	2019 Pitkäaikaiset	2019 Lyhytaikaiset
Velat tytäryhteisöille				
Ostovelat		97 765		558 954
Siirtovelat		70 929		
Yhteensä	0	168 693	0	558 954
Velat kuntayhtymille, joissa kunta on jäsenenä				
Ostovelat		- 402 284		261 423
Siirtovelat		5 338 770		10 848 107
Yhteensä	0	4 936 486	0	11 109 530
Velat muille				
Saadut ennakot	817 010	5 944 716	2 072 119	3 025 727
Ostovelat		9 646 125		8 566 279
Muut velat	19 496 140	1 558 606	18 455 324	1 441 186
Siirtovelat		10 595 219		10 420 839
Yhteensä	20 313 151	27 744 666	20 527 443	23 454 031
Pitkä- ja lyhytaikaiset velat yhteensä	20 313 151	32 849 846	20 527 443	35 122 515

Liitetieto 31. Sekkitililimiitti

	Kunta	
	2020 €	2019 €
Luotollisen sekkitilin limiitti 31.12.	5 000 000	5 000 000
siitä käyttämättä oleva määrä	5 000 000	5 000 000

Liitetieto 32. Liittymismaksut ja muut pitkäaikaiset velat

	Konsemi		Kunta	
	2020 €	2019 €	2020 €	2019 €
Muut velat				
Liittymismaksut	44 174 078	42 663 354	19 488 100	18 448 844
Muut velat	120 114	106 413	8 040	6 480
Liittymismaksut ja muut pitkäaikaiset velat yhteensä	44 294 192	42 769 767	19 496 140	18 455 324

Liitetieto 33. Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät

	Konsemi		Kunta	
	2020 €	2019 €	2020 €	2019 €
Lyhytaikaiset siirtovelat				
Tuloennakot	1 534 600	952 193	1 386 229	834 678
Menojäämät				
Lomapalkkavelan ja henkilösivukulujen jaksotukset	22 166 154	23 581 470	8 203 275	10 053 819
Muut palkkojen ja henkilösivukulujen jaksotukset	483 529	313 008	483 529	313 008
Korkojaksotukset	471 526	498 051	232 690	254 058
Verot	52 699	916 871		
Muut menojäämät	925 951	1 540 347	254 573	889 297
Muut siirtovelat	6 819 257	6 715 140	5 444 622	433 584
Siirtovelat yhteensä	32 453 716	34 517 080	16 004 918	12 778 444

4.4 Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot

Liitetieto 38. Vuokravastuut

	Konserni		Kunta	
	2020	2019	2020	2019
	€	€	€	€
Vuokravastuut yhteensä	27 085 029	19 347 236	8 198 639	2 852 124
Seuraavalla tilikaudella maksettavat	8 198 962	5 711 449	3 154 989	896 882
Leasingvastuut				
Seuraavalla tilikaudella maksettavat	1 683 159	1 631 399	695 347	705 317
Myöhemmin maksettavat	2 430 129	2 800 458	1 073 117	1 327 496
Leasingvastuut yhteensä	4 113 288	4 431 857	1 768 464	2 032 813
Vuokravastuut yhteensä	31 198 317	23 779 093	9 967 103	4 884 937

Liitetieto 39.-40. Vastuusitoumukset

	Konserni		Kunta	
	2020	2019	2020	2019
	€	€	€	€
Takaussitoumukset konserniyhteisön puolesta				
Alkuperäinen pääoma	43 600 471	43 132 499	39 451 146	39 693 437
Jäljellä oleva pääoma	33 808 858	34 399 421	30 040 772	31 408 819
Takaussitoumukset muiden puolesta				
Alkuperäinen pääoma	3 544 068	3 544 009	3 420 064	3 420 064
Jäljellä oleva pääoma	1 261 909	1 488 140	1 188 034	1 408 421
Velat, joiden vakuudeksi annettu kiinnityksiä				
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	2 308 294	1 859 195		
Vakuudeksi annetut kiinnitykset	1 589 450	3 156 469		
Takaussitoumukset yhteensä	35 070 767	35 887 562	31 228 806	32 817 241

Liitetieto 40. Vastuu Kuntien takauskeskuksen takausvastuista

	Kunta	
	31.12.2020	31.12.2019
Kunnan osuus takauskeskuksen takausvastuista	286 789 909	256 855 869
Kunnan osuus takauskeskuksen rahastosta	178 696	168 994

Liitetieto 41. Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt

	Konsemi		Kunta	
	2020	2019	2020	2019
Sopimusvastuut				
Maankäyttösopimuksista kunnalle aiheutuvat veloitteet	4 175 506	2 066 000	4 175 506	2 066 000
Seuraavalle tilikaudelle kohdistuva osuus	3 500 000	1 140 000	3 500 000	1 140 000
HUS Muu sopimusvastuu	1 877 276	1 877 276	1 877 276	1 877 276
Sitoumus Uudenmaan ELY- keskukselle Metsä- Tuomelan jäteaseman sulkemisesta ja tarkkailutoimenpiteistä aiheutuvien tulevien kustannusten kattamisesta	5 790 000	5 790 000	5 790 000	5 790 000
Sopimusvastuut yhteensä	9 965 506	7 856 000	9 965 506	7 856 000
Koronvaihtosopimukset				
Koronvaihtosopimus 1				
Koronvaihtosopimuksella suojataan koko lainasalkkua. Koronvaihtosopimuksella on muutettu vaihtuvat korot kiinteiksi. Sopimus erääntyy 25.10.2022.				
Lainapääomaa vastaava nimellisarvo yhteensä	15 000 000	15 000 000	15 000 000	15 000 000
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)	- 574 019	- 763 355	- 574 019	- 763 355
Koronvaihtosopimus 2				
Koronvaihtosopimuksella suojataan koko lainasalkkua. Koronvaihtosopimuksella on muutettu vaihtuvat korot kiinteiksi. Sopimus erääntyy 25.10.2024.				
Lainapääomaa vastaava nimellisarvo yhteensä	20 000 000	20 000 000	20 000 000	20 000 000
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)	- 1525 800	- 1582 470	- 1525 800	- 1582 470
Koronvaihtosopimus 3				
HUS:n ja Etevan koronvaihtosopimukset				
Nimellinen pääoma- arvo	467 508	614 766		
Käypä arvo	95 739	- 139 038		
Muut johdannaiset				
Sähköjohdannaiset				
Kohde- etuuskien nimellisarvo	7 008 272	7 832 102		
Realisoitumaton arvomuutos	201407	275 726		
Arvonlisäveron palautusvastuu *)	8 077 460	8 422 785	0	
*) Nurmijärven kunnan investointi- ja taloussuunnitelmaan ei sisälly kiinteistöjen luovutuksia.				
Palautusvastuu	1683 540	1732 148	0	
Päästöoikeudet	t CO2	t CO2		
Käytettävissä olevien päästöoikeuksien määrä 1.1.	47 288	43 265		
Toteutuneiden päästöjen määrä	6 057	25 331		
Päästöoikeuksien myynnit	10 000	20 000		
Edellisiltä tilikaudelta palautetut päästömäärät	690	1308		
Käytettävissä olevien päästöoikeuksien määrä 31.12.	42 655	47 288		
Markkinan arvo t€	654	690		

Ympäristövastuut

Tilinpäätöksessä on 3 972 657 euroa Metsä- Tuomelan jäteaseman pakollista jälkihoitovarausta.

Metsä- Tuomelan jäteaseman ympäristöluvan 3.7.2018 lupaehtojen mukaisesti Nurmijärven kunta on asettanut pääomaltaan 390 000 euron (kaatopaikan jätetäyttöalue II) ja 300 000 euron (kaatopaikan jälkitarkkailu) talletusvakuudet Uudenmaan ELY- keskuksen eduksi Nurmijärven kunnan omistamilla kiinteistöillä 543- 402- 7- 88 ja 543- 402- 7- 91 sijaitsevan Metsä- Tuomelan jäteaseman ja kaatopaikan asianmukaisen jätehuollon, seurannan, tarkkailun ja toiminnan lopettamisessa tai sen jälkeen tarvittavien toimien varmistamiseksi. Vakuus on voimassa toistaiseksi.

Nurmijärven kunta on asettanut ympäristöluvan 17.1.2017 lupaehtojen mukaisesti pääomaltaan 10 000 euron talletusvakuuden Keski- Uudenmaan ympäristölautakunnan eduksi Nurmijärven kunnan Klaukkalan kylässä kiinteistöillä 543- 403- 2- 426 sijaitsevan maankaatopaikan asianmukaisen jätehuollon, seurannan, tarkkailun ja toiminnan lopettamisessa tai sen jälkeen tarvittavien toimien varmistamiseksi. Vakuus on voimassa toistaiseksi.

4.5 Henkilöstöä ja tilintarkastajien palkkioita koskevat liitetiedot

Liitetieto 42. Henkilöstön lukumäärä

Kunta		
	2020	2019
Ylin päätöksenteko*		2
Konsemipalvelut	60	68
Sivistys- ja hyvinvointitoimiala	1330	1314
Ympäristötoimiala	144	150
Aleksia liikelaitos	190	177
Nurmijärven Vesi liikelaitos	24	22
<i>Työllistetyt (sis. Toimialojen ja liikelaitosten lukuihin)</i>	11	13
Henkilöstön lukumäärä yhteensä	1748	1733

* Ylin päätöksenteko - toimiala purettiin vuoden 2019 lopussa ja henkilöstö näkyy konsemipalvelujen luvuissa

HTV		
	2020	2019
Ylin päätöksenteko		2,6
Konsemipalvelut	62,7	67,8
Sivistys- ja hyvinvointitoimiala	1265,4	1364,9
Ympäristötoimiala	152,2	159,6
Aleksia liikelaitos	176,0	186,5
Nurmijärven Vesi liikelaitos	23,3	22,5
<i>Työllistetyt (sis. toimialojen ja liikelaitosten lukuihin)</i>	9,1	12,7
Henkilötyövuodet yhteensä	1680	1804

* Ylin päätöksenteko - toimiala purettiin vuoden 2019 lopussa ja henkilöstö näkyy konsemipalvelujen luvuissa

Liitetieto 43. Henkilöstökulut

Kunta		
	2020	2019
	€	€
Henkilöstökulut tuloslaskelman mukaan	74 823 816	74 253 428
Aktivoidut henkilöstökulut	463 642	426 639
Henkilöstökulut yhteensä	75 287 457	74 680 067

Liitetieto 44. Luottamushenkilön palkkiosta perityt ja tilitetty luottamushenkilömaksut

Kunta		
	2020	2019
	€	€
Nurmijärven Keskusta	9 827	6 924
Nurmijärven Klaukkalan Kokoomus	1314	1695
Nurmijärven Kokoomus	659	
Nurmijärven Kristillisdemokraatit		417
Nurmijärven Perussuomalaiset	3 735	2 791
Nurmijärven Sosiaalidemokraatit	11353	5 933
Nurmijärven Vasemmisto	2 213	1 181
Nurmijärven Vihreät	5 778	4 367
Pohjois- Nurmijärven Kokoomus	2 555	2 295
Suomen kristillisdemokraatit	1909	
Svenska Folkpartiet	275	209
Tilitetyt luottamushenkilömaksut yhteensä	39 618	25 811

Liitetieto 45. Tilintarkastajan palkkiot

Kunta

	2020	2019
	€	€
Tilintarkastuspalkkiot	29 312	29 974
Tilintarkastajan lausunnot	0	0
Tarkastuslautakunnan sihteerin tehtävät	5 240	6 756
Muut palkkiot	0	0
Tilintarkastajan palkkiot yhteensä	34 552	36 730

Liitetieto 46. Kunnan ja sen intressitahojen väliset liiketoimet

Kunta on antanut kokonaan omistamalleen Rajamäen Uimahalli Oy:lle 820 000 euron toiminta-avustuksen.
Kunnanjohtajan kanssa on tehty johtajasopimus, jossa on sovittu neljän kuukauden palkkaa vastaava erokorvaus.
Kunnalla on Nurmijärven Onnenkimpale ry:n kanssa palveluvelvoitesopimus (SGEI). Nurmijärven Onnenkimpale ry:lle on myönnetty erityisryhmien uima- allastoimintojen palveluvelvoitesopimuksen perusteella 150 000 euron avustus.
Kunta subventoi seniorilippujen ostoa Rajamäen Uimahalli Oy:ltä yli 63 000 eurolla.
Keusote- yhteistyö, arvo noin 129 488 184 euroa.
Rajamäen Uimahalli Oy:lle myönnetty laina, arvo 12 007 000 euroa. Lainasta ei peritä korkoa, eikä sille ole saatu turvaavaa vakuutta. Kyse on ennen kuntalain voimaantuloa 1.1.2015 annetusta lainasta.
Arkadian koulukiinteistöt Oy:lle on myönnetty lainoja, joiden arvo on yhteensä 4 591 226,68 euroa. Näistä 1 791 226,68 on myönnetty ennen kuntalain voimaantuloa 1.1.2015. Lainoista ei peritä korkoa eikä sille ole saatu turvaavaa vakuutta.
Kunta ostaa taloushallintopalveluja Sarastia Oy:ltä, arvo 482 322 euroa.

ERIYTETYT TILINPÄÄTÖKSET

Nurmijärven Vesi-liikelaitos

5.1 Nurmijärven Vesi- liikelaitos

5.1.1 Toimintakertomus vuodelta 2020

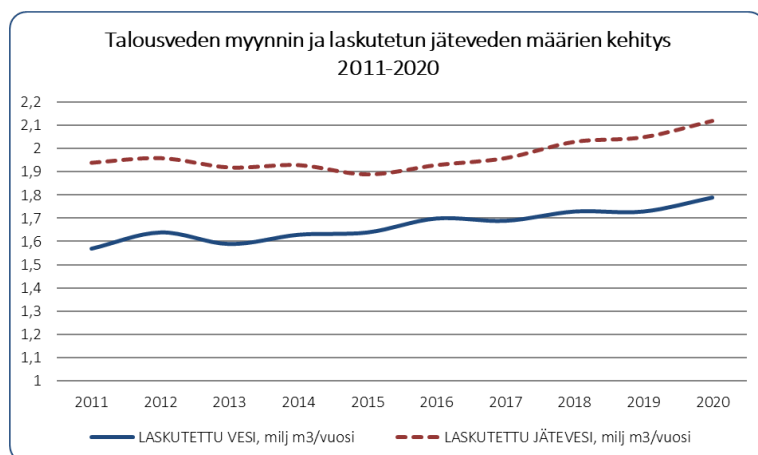
Tuloslaskelma	Alkuperäinen TA 2020	Siitä muutos	TA+ muut. 2020	TP 2020	Poikkeama	TP 2019	Tot-%
LI I KEVAIHTO	8 467 050	735 950	9 203 000	9 353 260	-150 260	8 487 979	102
Liiketoiminnan muut tuotot	265 000		265 000	288 460	-23 460	248 841	109
Materiaalit ja palvelut							
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 296 400		-1 296 400	-1 264 331	-32 069	-1 183 833	98
Palvelujen ostot	-2 049 955	1 330	-2 048 625	-1 956 881	-91 744	-2 018 147	96
Materiaalit ja palvelut yhteensä	-3 346 355	1 330	-3 345 025	-3 221 212	-123 813	-3 201 981	96
Henkilöstökulut							
Palkat ja palkkiot	-1 145 800	60 000	-1 085 800	-1 077 509	-8 291	-987 325	99
Henkilösivukulut							
Eläkekulut	-231 600	10 110	-221 490	-218 191	-3 299	-209 167	99
Muut henkilösivukulut	-41 040	2 160	-38 880	-38 807	-73	-32 989	100
Henkilöstökulut yhteensä	-1 418 440	72 270	-1 346 170	-1 334 507	-11 663	-1 229 481	99
Poistot ja arvonalennukset							
Suunnitelman mukaiset poistot	- 3 000 000	200 000	-2 800 000	-2 752 534	-47 466	-2 587 265	98
Liiketoiminnan muut kulut	-126 810		-126 810	-133 972	7 162	-113 517	106
LI I KEYLI JÄÄMÄ (-ALI JÄÄMÄ)	840 445	1 009 550	1 849 995	2 199 495	-349 500	1 604 575	119
Rahoitustuotot- ja kulut							
Korkotuotot				1 004	-1 004	33 284	
Muut rahoitustuotot				1 655	-1 655	618	
Kunnalle maksetut korkokulut				-102 776	102 776	-55 959	
Muille maksetut korkokulut	-45 000		-45 000	-15 113	-29 887	-26 015	34
Korvaus peruspääomasta	-162 000		-162 000	-162 000		-162 000	
Muut rahoituskulut					0	-372	
Rahoitustuotot- ja kulut yhteensä	-207 000		-207 000	-277 230	70 230	-210 444	134
TILIKAUDEN YLI-/ALI JÄÄMÄ	633 445	1 009 550	1 642 995	1 922 265	-279 270	1 394 131	117

Olennaiset tapahtumat tilikaudella

Talous ja hallinto

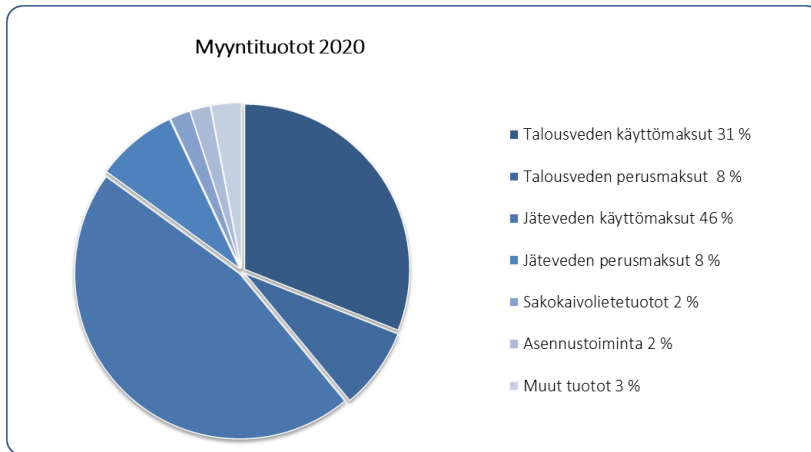
Nurmijärven Vesi -liikelaitoksen liiketoiminnan tuotot olivat 9,64 milj. €, joka oli 1,8 % eli noin 174 000 € käyt-

tösuunnitelmaa parempi. Tuottojen kasvu johtui Koronapoikkeusoloista, jonka seurauksena vedenkäyttö kasvoi ihmisten siirryttyä etätöihin.

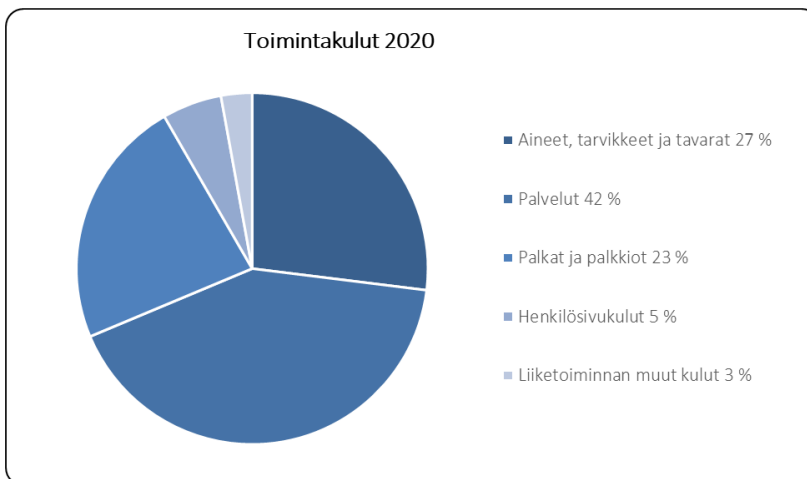
Talousvettä myytiin 1,79 milj.m³ eli 3,3 % enemmän kuin vuonna 2019. Talousveden käyttömaksutulot olivat 2,93 milj. € ja perusmaksut 0,72 milj. €. Jätevettä laskutettiin

2,12 milj.m³, mikä oli 3,5 % enemmän edelliseen vuoteen verrattuna. Jäteveden käyttömaksujen tulot olivat 4,46 milj. € ja perusmaksujen 0,77 milj. €.

Toimintakulut olivat noin 4,69 milj. €. Kuluja syntyi noin 128 000 € eli 2,7 % vähemmän kuin käyttösuunnitelmassa esitettiin. Materiaaleihin kului noin 2,5 % ja pal-

veluihin noin 4,5 % käyttösuunnitelmassa varattua vähemmän. Henkilöstökuluihin käytettiin noin 0,9 % vähemmän.

Nurmijärven Vesi -liikelaitos tuloutti kunnalle 6 % peruspääomasta eli 162 000 €.

Liikelylijäämä noin 2,20 milj. € oli 350 000 € eroa käyttösuunnitelmaa parempi. Tilikauden ylijäämä noin 1,92 milj. € puolestaan oli noin 279 000 € käyttösuunnitelmassa esitettyä parempi. Tämä johtui ennakoitua suuremmista myyntituotoista sekä arvoitua alhaisemmista toimintakuluista ja poistoista. Taseen loppusumma kasvoi 50,8 milj. eurosta 53,9 milj. euroon. Omavaraisuusasteessa 43,0 % oli pientä nousua edellisestä vuodesta.

Liittymismaksuja kertyi noin 1,04 milj. €, joka oli noin 39 000 € eli 3,9 % käyttösuunnitelmassa esitettyä enemmän.

Koronapandemian aiheuttamat poikkeusolot ovat vaikuttaneet Nurmijärven Veden toimintaan myös muulla

tavalla kuin vedenkäytön lisääntymisenä. Henkilöstöressurssien turvaamiseksi on jouduttu ottamaan käyttöön monia toimintaohjeita ja -sääntöjä liittyen mm. lähikontaktien välttämiseen ja suojautumiseen. Pääsääntöisesti kaikki asiakkaille tuotettavat palvelut on kuitenkin pystytty hoitamaan. Ainoastaan asiakkaiden kiinteistöihin sisälle menemistä vaativia ei kiireellisiä vesimittarien ja vesimittariventtiilien vaihtotoita siirrettiin eteenpäin vuoden 2020 aikana. Kiireelliset työt suoritettiin lähikontakteja välttäen ja tarvittavia suojaimia käyttäen.

Teollisuusjätevesien johtamiseen ja käsittelyyn liittyviä sopimusneuvotteluja jatkettiin Altia Oyj:n kanssa vuonna 2020. Nurmijärven Veden ja Altia Oyj:n välinen nykyinen jätevesisopimus olisi ollut irtisanottavissa 1.1.2021 alkaen, mutta irtisanomista päädyttiin vielä siirtämään. Sopimuksen irtisanomisaika on kolme vuotta. Sopimusneuvottelut jatkuvat edelleen vuonna 2021.

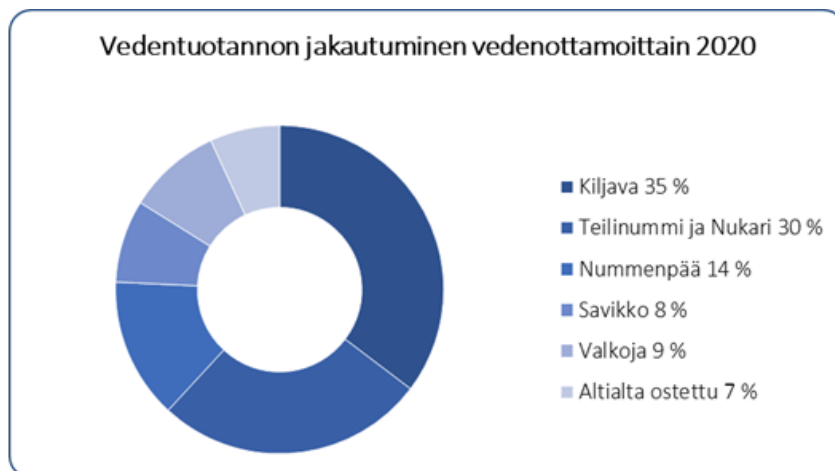
Talovesden tuotanto

Nurmijärven Vesi -liikelaitoksen toimittama talovesi on Nurmijärven kunnan alueella sijaitsevilta vedenottamoilta pumpattua pohjavettä. Nurmijärven Vedellä on yhteensä 10 vedenottamoita, joista tuotantokäytössä vuonna 2020 oli kuusi vedenottamoita; Kiljava, Nummenpää, Nukari, Savikko, Teilinummi ja Valkoja. Kaninlähteen, Pellonperän ja Röykän vedenottamot ovat varavedenottamoita. Lepsämän vedenottamo ei ollut tuotantokäytössä vuonna 2020 vedenottamon raakaveden korkeiden rauta- ja mangaanipitoisuuksien vuoksi. Lepsämän vedenottamon raakaveden laatua on saatu parannettua vuosien 2018–2020 aikana koekäytössä olleen maaperänhaponprosessin avulla. Vuoden 2020 aikana pohjavesialueiden pohjavedenpinnat nousivat leudon ja tavanomaista sateisemman vuoden anisosta keskimääräisen tason yläpuolelle kaikilla pohjavesialueilla kolmen peräkkäisen kuivan vuoden jälkeen.

Kaikilla vedenottamoilla pumpataan pohjavettä siiviläputkikaivoista ja vesi desinfioidaan UV -valolla mikrobiologisen laadun varmistamiseksi ennen verkostoon

pumppausta. Teilinummen päävedenottamolla on käytössä ilmastustornit hiilidioksidin poistoa ja veden alkaloitintia varten. Teilinummiella käsitellään myös Nukarin kaivosta pumpattu raakavesi. Kiljavan päävedenottamolla käytössä on ilmastustornit hiilidioksidin poistoa varten ja lisäksi kalkkikivialkalointi veden riittävän korkean pH:n ylläpitämiseksi.

Vedenottamoilla tuotettiin yhteensä noin 2,45 milj. m³ talusvettä verkostoon. Lisäksi Nurmijärven Vesi osti talusvettä Altia Oyj:lta varavesiyhteyden kautta. Vedentuotannon kasvu edellisvuoteen verrattuna on yli 5 %. Merkittävä kasvu alkoi maaliskuussa 2020 ja se johtuu osaltaan vallitsevasta koronapandemiasta ja siihen liittyvästä kasvaneesta etätyönteosta. Keskimääräinen tuotanto kaikilta ottamoilta yhteensä oli noin 6 700 m³ / vrk. Tuotetun talusveden määrä jakautui vedenottamoiden kesken alla olevan kaavion mukaisesti.

Vedentuotannon energiankulutus oli yhteensä 1093 MWh eli noin 0,44 eur kWh/tuotettu m³.

Talovesden laadunvalvonta perustuu Keski-Uudenmaan ympäristölautakunnan v. 2016 hyväksymään valvontatutkimusohjelmaan.

Talovesden akkreditoituna ja sertifioituna tutkimuslaboratoriona toimii Metropolilab Oy. Vesinäytteitä otettiin vedenottamoiden raakavedestä ja tuotetusta talusvedestä sekä jakeluverkostosta yli sadasta eri pisteestä. Vesijohtoveden laatuun tai paineeseen liittyviä asiakasvalituksia kirjattiin vuoden aikana yhteensä 38 kappaletta. Nurmijärven Veden talusveden kovuus vedenjakealueittain on esitetty alla olevassa taulukossa.

Vedenjakelualue	pH	Kovuus, dH	Luokitus	Kalsium, mg/l	Magnesium, mg/l
Klaukkala	7,9	4,1	Pehmeää	20,3	5,5
Kirkonkylä	7,6	7,1	Keskikovaa	34,4	9,6
Rajamäki ja Röykkä	8,3	2,2	Erittäin pehmeää	12,0	2,2
Nukari	7,7	3,5	Pehmeää	15,7	5,8
Raja-arvo	6,5–9,5	Ei raja-arvoa		Ei raja-arvoa	

Keski-Uudenmaan Ympäristökeskuksen terveystarkastus teki terveydensuojelulain mukaiset vuosittaiset laitostarkastukset kaikille vedenottamoille ja vesitorneille keuhkokuudella 2020. Tarkastukset tehtiin osana Nurmijärven Veden talousveden tuotannon ja -jakelun riskienhallintajärjestelmän WSP:n seuranta. Talousvesi täytti kaikilla vedenottamoilla ja kulutusalueilla sosiaali- ja terveysministeriön talousvesiasetuksen mukaiset laatuvaatimukset ja -suositukset.

Teilinummen tekopohjavesihankkeen koeimeytys aloitettiin lokakuussa 2018 ja koeimeytys oli käynnissä vuoden 2020 kesäkuun loppuun asti. Imeytyskokeen tulos-

ten ja muiden tehtyjen tutkimusten perusteella todettiin, että tekopohjaveden tuottaminen Teilinummen alueelle on teknisesti mahdollista ja taloudellisesti järkevää. Nurmijärven Vesi -liikelaitoksen johtokunta päätti kokouksessaan 18.11.2020, että Teilinummen tekopohjavesilaitoksella toteutettavalle vedenhankintaratkaisulle haetaan vesilain mukaista lupaa. Hakemus toimitettiin Etelä-Suomen aluehallintovirastoon 11.12.2020. Luvan käsittelyaika on noin vuosi ja tekopohjavesilaitoksen rakentaminen voidaan aloittaa luvan saamisen jälkeen. Teilinummen tekopohjavesilaitoksella turvataan riittävä laadukkaan talousveden saanti pitkälle tulevaisuuteen.

Jäteveden puhdistus

Nurmijärven Vesi -liikelaitoksen toiminta-alueella on kaksi jätevedenpuhdistamoa: Klaukkalan kalliopuhdistamo ja Kirkonkylän puhdistamo. Puhdistamoiden vel-

voitetarkkailusta vastaa Vantaanjoen ja Helsingin seudun Vesienpuhdistusyhdistys ry. Puhdistamoilla on voimassa olevat ympäristöluvut, joiden valvovana viranomaisena on Uudenmaan ELY-keskus.

Klaukkalan jätevedenpuhdistamo

Klaukkalan kalliopuhdistamo käsittelee Klaukkalan, Rökän ja Rajamäen yhdyskuntajätevedet sekä Rajamäen teollisuusalueen jätevedet.

Vuositasolla Klaukkalan puhdistamon kuormitusparametrit muuttuivat vuosien 2020 ja 2019 välillä seuraavasti: Virtaama nousi edellisestä vuodesta hieman keskimääräistä sateisemman vuoden takia. Puhdistamon kaikki kuormitusparametrit pysyivät hyvin lähellä edellisen vuoden tasoa. Klaukkalan puhdistamon viemärintialueelta ohitettiin vuoden aikana puhdistamatonta jä-

tevetä muutamien viemäriverkoston merkittävän häiriön takia yhteensä noin 5 300 m³. Puhdistamolta ei tehty vuoden aikana jätevesiohituksia.

Puhdistamolle tuleva kuormitus on ollut lähivuosina voimakkaasti kasvavaa mm. Klaukkalan taajaman voimakkaan kasvun vuoksi. Puhdistamon kapasiteetti ylittyy lähitulevaisuudessa, jolloin puhdistamon laajennus ja prosessien tehostaminen tulevat ajankohtaisiksi. Klaukkalan puhdistamo on täyttänyt puhdistusvaatimukset selvästi vuoden 2020 kaikilla vuosineljänneksillä kaikkien kuormitusparametrien osalta.

Klaukkalan puhdistamo	Virtaama	BOD7atu		CODCr		kok.P		kok.N		NH4-N		SS		Nitrif. aste
	m ³ /d	mg/l	%	mg/l	%	mg/l	%	mg/l	%	mg/l	%	mg/l	%	%
Vuosi 2020	7060	3,4	99	24	96	0,16	98	8,8	85	0,20	100	5,0	99	100
Lupaehdoraja		10	95	125	75	0,3	95	15	70	4		35	90	90

Klaukkalan puhdistamolle tuotiin sako- ja umpikaivo-lietteitä yhteensä hieman yli 27.000 m³.

Klaukkalan puhdistamolla syntyi lietettä noin 2 200 märkä-tn ja liete toimitettiin Kekkilä Oy:n Metsä-Tuomelan tunnelikompostointilaitokseen jatkokäsittelyä varten. Puhdistamoliete täytti lannoitevalmistelainsäädännössä asetetut raskasmetallien ja muiden haitallisten aineiden pitoisuusvaatimukset. Mädättämössä syntyvä biokaasu myytiin pääosin lämmöntuotantoon Nurmijärven Sähkö Oy:n biovoimalaitokselle. Klaukkalan puhdistamon sähköenergiankulutus oli 1 731 MWh vuodessa, joka vastasi 0,67 kWh kulutusta puhdistettua jätevesikuutiota kohden.

Kirkonkylän jätevedenpuhdistamo

Kirkonkylän jätevedenpuhdistamo käsittelee Kirkonkylän, Karhunkorven ja Nukarin alueen yhdyskunnan ja teollisuuden jätevedet.

Kirkonkylän puhdistamo	Virtaama	BOD7atu		CODCr		kok.P		NH4-N		SS		Nitrif. aste
	m ³ /d	mg/l	%	mg/l	%	mg/l	%	mg/l	%	mg/l	%	%
Vuosi 2020	2270	2,0	99	15	96	0,15	98	0,42	99	4,4	98	99
Lupaehdoraja		10	95	60	90	0,5	95	4		15		

Kirkonkylän puhdistamolle tuotiin sako- ja umpikaivo-lietteitä yhteensä hieman alle 13 000 m³. Lietteen määrä on vakiintunut ja se johtuu lietteentuonnin rajoittamisesta puhdistustuloksen turvaamiseksi. Kirkonkylän puhdistamolla syntyi lietettä tavanomaisesta enemmän noin 1 600 märkä-tn johtuen lietteenkuivauslaitteistojen ikääntymisestä. Liete toimitettiin Kekkilä Oy:n Metsä-Tuomelan tunnelikompostointilaitokseen jatkokäsittelyä varten. Puhdistamoliete täytti raskasmetallien ja muiden haitallisten aineiden pitoisuusvaatimukset. Kirkonkylän puhdistamon sähköenergiankulutus oli 765 MWh vuodessa, joka vastasi noin 0,9 kWh energiankulutusta puhdistettua jätevesikuutiota kohden.

Kirkonkylän jätevedenpuhdistamon korvaamisen esisuunnitelma valmistui keväällä 2019. Esisuunnitelmassa tarkasteltiin toteutusvaihtoehtoina uuden puhdistamon rakentaminen samalle paikalle nykyisen puhdistamon kanssa ja jätevesien siirto puhdistettavaksi Klaukkalan

Vuositasolla Kirkonkylän puhdistamon kuormitusparametrit muuttuivat vuosien 2020 ja 2019 välillä seuraavasti: Virtaama nousi hieman edellisestä vuodesta sateisen vuoden takia. Kuormitukset pienenevät kaikkien parametrien osalta johtuen tasaisesta virtaamasta, joka on eduksi hyvin vanhalle puhdistusprosessille, sekä lietteiden tuonnin vähentämisen takia. Ohitusten määrä oli noin prosentti vuosivirtaamasta, noin 5 300 m³. Ohitettu jätevesi oli huippuvirtaamien aikaan pääosin puhdistamolta tehtyä ohitusta ja se esikäsiteltiin mekaanisesti ja kemiallisesti. Käsittelemätöntä jätevettä johdettiin vesistöön 17.2. ja 30.7. yhteensä noin 300 m³. Kirkonkylän puhdistamo, joka on rakennettu vuonna 1977, on toiminut vuonna 2020 tekniseen käyttöikänsä nähden hyvin ja täyttänyt puhdistusvaatimukset vuoden 2020 kaikilla vuosineljänneksillä kaikkien kuormitusparametrien osalta.

jätevedenpuhdistamolle tai HSY:n Blomminmäen jätevedenpuhdistamolle. Nurmijärven kunnan valtuusto päätti 27.1.2021 kokouksessaan, että jätevedenpuhdistus pyritään jatkossa keskittämään Klaukkalan jätevedenpuhdistamolle toteutusvaihtoehdon VE 2 mukaisesti, jossa rakennetaan siirtoviemäriin ja laajennetaan Klaukkalan jätevedenpuhdistamo. Vaihtoehdon toteuttaminen edellyttää Klaukkalan puhdistamon ympäristöluvan muutoksen. Hankkeen suunnittelua jatketaan tältä pohjalta vuonna 2021. HSY:n kansa on neuvoteltu jätevesien johtamisesta käsittelyyn Blomminmäen jätevedenpuhdistamolle ja tähän liittyen on valmisteltu jätevesienjohtamisen aiesopimus. Aiesopimus tuodaan Nurmijärven Vesi-liikelaitoksen johtokunnan käsittelyyn keväällä 2021, koska myös muut Kirkonkylän puhdistamon korvaamisen vaihtoehdot halutaan varmuuden vuoksi edelleen pitää mahdollisina. Rakentamissuunnitelmassa on alustavasti varauduttu puhdistamoinvestointiin vuosina 2021–2023.

Vedenjakelu ja viemärointi

Nurmijärven Veden vesijohtoverkoston pituus on noin 350 km ja jätevesiviemäriverkoston 300 km. Jätevesiviemäriverkosto koostuu kahdesta erillisestä Klaukkalan ja Kirkonkylän jätevedenpuhdistamojen viemärintialueesta. Vuoden 2020 aikana vesijohtoverkostossa korjattiin 11 kpl putkirikkoja. Jätevesiviemäriässä oli tukoksia 33 kpl ja paineviemäriavuuotoja korjattiin 3 kpl.

Klaukkalan kehätien risteää Klaukkalan taajamaan talousvettä syöttävän päävesijohdon ja Rajamäestä tulevan jäteveden siirtoviemäriinjan kanssa. Kyseiset vesihuoltolinjat ovat erittäin tärkeitä vedenjakelun ja jätevesien poisjohtamisen toiminnan kannalta. Klaukkalan kehätien rakentamiseen liittyneet haastavat päävesijohdon ja siirtoviemäriinjan johtosiirtotyöt tehtiin tammi-kuussa 2020.

Kesäkuussa 2020 tapahtui Väinöläntiellä putkirikko, jonka seurauksena pienehkölle rajatulle vesijohtover-

Arvio tulevasta kehityksestä

Nurmijärven kunnan väestömäärä kasvaa tasaisesti, minkä seurauksena myös Nurmijärven Vesi -liikelaitoksen asiakasmäärä ja vedenkäyttö kasvavat. Vedenkäytön ennustetaan pidempänä ajanjaksona tarkasteltuna jatkavan noin 0,5 % vuosittaista kasvua. Vuoden 2020 aikainen 3,3 % kasvu oli poikkeuksellinen ja johtui Korona-poikkeusoloista. Korona tulee vaikuttamaan myös vuoteen 2021 ja vedenkäyttö tulee todennäköisesti pysymään normaalia korkeampana.

Nurmijärven Veden tulevia investointeja ennustetaan taloussuunnittelussa 10 vuoden aikajänteellä ja tätä ennustetta käytetään asiakkailta perittävien vesimaksujen tason määrittämisessä. Taloussuunnittelussa käytetään apuna talousmallia, jonka avulla voidaan tarkastella investointien, taksamuutosten ym. liikkeenjohdollisten päätösten vaikutuksia vesiliiketoiminnan talouteen. Vesimaksujen korotuksissa on pyritty mahdollisimman tasaiseen korotukseen, jolloin korotukset kattavat osittain jo tulevia investointeja.

koston alueelle jouduttiin asettamaan juomaveden keittokehotus. Putkirikon aiheutti ulkopuolinen kaivinkone, joka oli ollut tekemässä kunnossapitokaivuuta vesijohdon kanssa risteävälle ojalle. Putkirikon yhteydessä ojassa ollutta luonnonvettä pääsi vesijohdon sisälle. Koska tapaukseen liittyi talousveden likaantumisen riski, päädyttiin keittokehotus asettamaan varotoimenpiteenä. Keittokehotuksen piiriin rajattiin 38 kiinteistöä. Putkirikkokohdan molemmin puolin vesijohto puhdistettiin pesusuuttimien avulla. Tämän lisäksi koko keittokehotuksen piirissä oleva vesijohtoverkosto huuhdeltiin ja desinfioidiin kloorin avulla. Keittokehotuksen ajan kohteesta otettiin tiheästi veden laatu näytteitä. Keittokehotus oli voimassa ajalla 23.6-26.6.2020 yhteensä noin kolme kokonaista vuorokautta. Verkostosta otetuista vesinäytteistä ei missään vaiheessa löytynyt bakteereita, jonka perusteella voitiin todeta vesijohtojen puhdistustoimenpiteiden olleen tehokkaita.

Lähitulevaisuudessa investointitasoa nostavat merkittävästi Kirkonkylän jätevedenpuhdistamon korvaaminen ja Teilinummen tekopohjavesilaitoksen rakentaminen. Verkostorakentamisen puolella lähitulevaisuudessa on rakennettava uusia päävesijohtoyhteyksiä kirkonkylän ja Klaukkalan sekä Teilinummen ja kirkonkylän välille sekä saneerattava merkittävä määrä vanhoja vesihuoltoverkostoja. Nurmijärven Veden investointitaso tulee seuraavien 10 vuoden aikana olemaan niin korkea, että jo tehdyistä vesimaksukorotuksista huolimatta painetta uusien korotusten tekemiseen on edelleen.

Vesihuoltolain muutoksen myötä hulevesien viemärointi ei enää ole vesihuoltoa. Päätöksiä hulevesien vastuunjaosta Nurmijärven kunnan ja Nurmijärven Vesi -liikelaitoksen välillä pyritään edistämään vuoden 2021 aikana. Alustavan aikataulun mukaisesti hulevesiviemäriverkosto on siirtymässä kunnalle vuoden 2022 alusta.

Henkilöstö

Nurmijärven Vesi -liikelaitoksen palveluksessa oli vuoden 2020 lopussa 24 vakinaista ja määräaikaista henki-

lää. Vuoden aikana rekrytoitiin uusi putkiasentaja edeltäjän siirtyessä toisen työnantajan palvelukseen ja uusi vakituinen vesilaitoksen hoitaja.

Liikelaitoksen palveluksessa olevan henkilökunnan määrä 31.12.2020:

HTV1	31.12.2020	31.12.2019
Yhteensä	23,3	21,7

Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä

Vedentuotannossa ja -jakelussa sekä jätevesien vastaanottamisessa ja puhdistuksessa mahdollisesti tapahtuvat merkittävät häiriöt voivat pahimmillaan aiheuttaa vedenkäyttäjille terveydellistä haittaa, ympäristön likaantumista sekä korvausvastuita. Riskejä pyritään minimoimaan hyvällä omaisuuden hallinnalla, riittävällä ja oikea-aikaisella saneerauksella ja kriittisten toimintojen varmistamisella (mm. vedentuotannon varavesijärjestelyt ja kriittisten päävesijohtojen korvaavat yhteydet).

Nurmijärven Vesi -liikelaitoksen toimintaan liittyy myös merkittäviä avainhenkilö- ja henkilöresurssiriskejä. Riskiä pyritään pienentämään rekrytoimalla oikeaan aikaan ja riittävästi tehtäviin sopivia henkilöitä. Lisäksi toimintaohjeiden laadinta ja töiden dokumentointi auttavat riskinhallinnassa. Henkilöstön saatavuudessa rekrytointitilanteissa on ollut ajoittain haastetta. Koronapandemia on nostanut selkeästi esille vesihuoltolaitostoihintaan kohdistuvat henkilöresurssien riittävyyteen liittyvät riskit. Nämä korostuvat pienemmällä vesihuoltolaitoksilla. Henkilöiden poissaolot vaikeuttavat hyvin nopeasti

esimerkiksi varallaolojärjestelmän toimintaan. Nurmijärven Vesi on tehnyt suunnitelman palvelujen ja toimintojen alasajosta tilanteesta, jossa henkilöresurssit loppuvat ja täytyy turvata kriittisimmät toiminnot kuten vedenjakelu.

Teilinummen tekopohjavesilaitoksen vesilupahakemus toimitettiin Etelä-Suomen aluehallintovirastoon joulukuussa 2020. Tekopohjavesilaitoksen rakentaminen voidaan aloittaa vasta, kun vesilupa on saanut lainvoiman. Tekopohjavesihankkeen eteneminen on aikaisemmin ollut melko hidasta lupakäsittelyyn liittyvien valitusten vuoksi.

Kirkonkylän jätevedenpuhdistamon korvaavaksi toteutusvaihtoehdoksi on valittu jätevesien siirtäminen siirtoviemäriellä Klaukkalan jätevedenpuhdistamolle. Vaihtoehdon toteuttaminen edellyttää Klaukkalan jätevedenpuhdistamon ympäristöluvan muutoksen.

Selonteko sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä liikelaitoksessa

Sisäinen valvonta toteutuu kunnan johtamis-, suunnittelu- ja ohjauksikäytännöissä. Sisäisen valvonnan järjestämisestä vastaa kunnanhallitus. Lisäksi kaikki ne toimielimet ja viranhaltijat, joille on annettu toimivaltaa kunnan varojen käytössä ja jotka toimivat viranomaisina, vastaavat sisäisen valvonnan toteutumisesta. Toimialojen ja liikelaitosten johtajat ja tulosalueiden päälliköt vastaavat omalla toimialallaan valvonnan toteuttamisen organisoimisesta sekä siitä, että sisäisen valvonnan menetelmät ovat käytössä ja sisältyvät päivittäisiin toimintarutiineihin.

Nurmijärven Vesi -liikelaitoksen toiminnassa noudatettiin kunnan hallintosääntöä ja Nurmijärven Vesi -liikelai-

toksen toimintasääntöä. Vesi- ja viemärlaitostoiinnassa noudatettiin vesihuoltolokia sekä muuta vesihuoltoon koskevaa lainsäädäntöä. Hankinnoissa noudatettiin erityisalojen hankintalokia sekä kunnan ohjeita. Hankinnoista tehtiin viranhaltijapäätökset sekä hankintasopimukset kunnan ohjeistuksen mukaisesti. Ostolaskujen tarkastuksessa ja hyväksynnässä noudatettiin kunnan ohjeistusta.

Sitovien tavoitteiden etenemisestä sekä tuloslaskelman toteutumisesta raportoitiin osavuosikatsauksissa Nurmijärven Vesi -liikelaitoksen johtokunnalle. Nurmijärven Veden käyttötulojen ja -menojen sekä liittymismakсутulojen kertymästä ja ennusteen toteutumisesta ra-

portoitiin johtokunnalle jokaisessa johtokunnan kokouksessa. Investointi- ja kehitysprojektien etenemistä seurattiin noin 3 kk välein järjestettävissä Nurmijärven Veden sisäisissä investointihankepalaverissa. Vesilaitoksen johtaja tarkisti käyttötalouden kirjanpidon muutama kerran vuoden aikana. Osana tarkastusta tarkistettiin laskujen tiliöinti pistokoeluonteisesti.

Urakoista laadittiin ja allekirjoitettiin ao. urakkasopimukset. Kilpailutusten yhteydessä on tarkistettu, että tarjoajat täyttävät tilaajavastuulain mukaiset vaatimukset. Sopimusten mukaiset vakuudet saatiin sopimuskuppaneilta ja niiden voimassaoloaika valvottiin. Viranhaltijapäätökset, konsultti- ja urakkasopimukset on arkistoitu Nurmijärven Veden arkistoon ja Ratas -järjestelmään.

Nurmijärven Vesi -liikelaitos ylläpitää seuraavia vesi- ja viemärlaitostoiminnan riskienhallintaan liittyviä dokumentteja:

- varautumissuunnitelma
- talousveden valvontatutkimusohjelma
- Talousveden tuotannon ja -jakelun riskienhallintajärjestelmä WSP (Water Safety Plan)
- Viemäroinnin ja jätevedenpuhdistuksen riskienhallintajärjestelmä SSP (Sanitation Safety Plan)
- pelastussuunnitelmat
- pohjavesialueiden suojelusuunnitelmat (kunnan ja ELY:n kanssa yhdessä)
- valmiussuunnitelma (kunnan kanssa yhdessä)
- sammutusvesisuunnitelma (kunnan kanssa yhdessä)

Työturvallisuuden riskit on kartoitettu kunnan Riskipisteohjelmalla. Työturvallisuusriskien päivitys riskipisteohjelmaan tehtiin vuoden 2020 aikana. Lisäksi Nurmijärven Vesi tekee tarpeen mukaan omia työturvallisuusohjeita ja huolehtii uusien työntekijöiden perehdyttämisestä. Toimitilat on varustettu murtohälytyksin ja osassa

toimitiloista on kameravalvonta. MJ-vesitornien kuntoa valvotaan säännöllisin määräajoin tehtävillä tarkastuksilla. Kaikki kolme vesitornia tarkastettiin toukokuussa 2020. Nurmijärven Veden vakuutukset ovat mukana kunnan vakuutushankinnoissa.

Investointien toteutuminen

Toteutuneiden investointien kokonaismäärä oli 4,01 milj. €, joka on 86 % muutetusta talousarviosta. Uusien verkostojen rakentamisen osuus oli 1,72 milj. € eli 43 %, verkoston saneerauksen osuus 1,47 milj. € eli 37 % ja tuotantolaitosten osuus 0,81 milj. € eli 20 % investointien toteutumasta. Uusia pääjohtoja ei rakennettu vuonna 2020.

Investointimäärärahaa vähennettiin alkuperäiseen rakentamisohjelmaan verrattuna vuoden aikana 1,17 milj. €. Määrärahojen käyttämättä jääminen koko vuoden

tarkastelussa aiheutuu useammasta kokonaan tai osittain siirtyneestä hankkeesta. Kokonaan siirtyneitä hankkeita olivat Altian alueen Patruunantien kohde, Klaukkalan puhdistamon saostuskemikaloinnin uusiminen, Rajamäen vesitornin tekniikkasaneeraus, Töyrypellon jätevedenpumppaamon saneeraus ja Kirkonkylän jäteveden puhdistamon korvaamisen toteutussuunnittelun alkaminen. Osittain siirtyneitä hankkeita olivat Klaukkalan puhdistamon lietteenpoiston tehostaminen ja kaukovalvontajärjestelmän uusiminen. Lisäksi uusien kaava-alueiden suunnitteluun varattuja määrärahoja jäi käyttämättä kaavoihin liittyvien valitusten takia ja viemärisujusta tehtiin huomattavasti vähemmän.

Investointihanke	Alkuperäinen TA 2020	Siitä muutos	TA + muut. 2020	TP 2020	Poikkeama
Vesihuollon rakentaminen	-5 850 000	1 172 000	-4 678 000	-4 007 379	-670 621
Kalusto	-30 000		-30 000	-29 920	-80
Yhteensä	-5 880 000	1 172 000	-4 708 000	-4 037 299	-670 701

Vesihuoltoverkoston uudisrakentaminen

Vanha Klaukan alueen ja Hirvitien uudisrakennuskohteiden rakennuskustannukset pysyivät hyvin lähellä käyttösuunnitelmassa esitettyjä ennusteita. Heinojan alueen

Vesihuoltoverkoston saneeraus

Tornitien ja Mutkatien päävesijohtosaneerauksen ja viemärisuutuskohdeiden rakennuskustannukset jäivät käyttösuunnitelmassa ennustettua pienemmiksi. Lisäksi Kuonomäentien ja Väinöläntien saneerauskohteiden suunnittelu alkoi vasta vuoden lopussa, ja suunnitteluun varatut määrärahat jäivät pääosin käyttämättä.

Tuotantolaitokset

Vedentuotantoon ja verkostoautomaatioon liittyvän automaatiojärjestelmäuudistuksen suunnittelu saatiin tehtyä valmiiksi vuoden 2020 aikana. Hankkeen toteutusta ei kuitenkaan päästy aloittamaan ja hanke on uusimassa rakentamishjelmassa siirretty vuodelle 2022. Hankkeen määrärahat jäivät tästä syystä vuonna 2020 osittain käyttämättä

Vedenottamoiden peruskorjaukseen varatulla määrärahalta uusittiin ja parannettiin Nummenpään ja Kiljavan vedenottamoiden UV-käsittelyprosessia, jonka yhteydessä myös UV-laitteet uusittiin. Klaukkalan jätevedenpuhdistamon peruskorjaus määrärahalta saneerattiin puhdistamon varapoistumistienä toimiva pystykuilu A. Molemmat hankkeet toteutuivat käyttösuunnitelmassa ennustetun mukaan, mutta epähuomiossa osa pystykuilun saneeraukseen kuuluvista kustannuksista on valitettavasti kirjautunut vedenottamoiden peruskorjauksen investointinumerolle.

rakennussuunnittelun aloitus viivästyi kaavojen hyväksymiskäsittelyjen viivästyttä ja osa suunnittelumäärärahoista jäi käyttämättä.

Lepsämän ja Nummenpään vedenottamoiden siirtolinjan toisen osuuden ja hankevaraus investointinumerolla tehtyjen Kotikujan, Linnantien ja Ropakkotien saneerauskohteiden rakennuskustannukset pysyivät hyvin lähellä käyttösuunnitelmassa esitettyjä ennusteita. Lisäksi verkoston tutkimukseen ja suunnitteluun varatut määrärahat käytettiin käyttösuunnitelman ennusteen mukaisesti.

Klaukkalan lietteenpoiston tehostamistoimenpiteistä osa päätettiin jättää tekemättä, koska ne ovat taloudellisesti järkevämpää ja toiminnallisesti mahdollista toteuttaa vasta Kirkonkylän jätevesien siirtoon liittyvän Klaukkalan laajennushankkeen toteuttamisen yhteydessä. Osa kohteelle varatuista määrärahoista jäi tästä syystä käyttämättä.

Lepsämän vedenottamon hapetusjärjestelmän pilotointi ja kirkonkylän puhdistamon korvaamiseen liittyvät kartoitukset saatiin tehtyä. Kustannuksia syntyi hieman käyttösuunnitelmassa ennustettua vähemmän.

Jäteveden siirtolinjapumppauksen saneeraus Sahamässä toteutui käyttösuunnitelman mukaisesti.

Rakentamishjelman toteutuminen

	Alkuperäinen TA2020	TA+ muut. 2020	TP 2020	Tot.-%	Poikkeama
18480001 Heinoja	-75 000	-50 000	-20 055	40 %	-29 945
18480011 Vanhan Klaukan alue	-1 700 000	-1 600 000	-1 611 508	101 %	11 508
18480030 Viirinlaakso II	-15 000				
18480035 Hirvittie	-60 000	-52 000	-51 509	99 %	-491
18480038 Hellaspolun alue	-15 000	-5 000	-3 495	70 %	-1 506
18480201 Ilvesvuori, pohjoinen	-50 000				
18480204 Altian alue	-155 000				
18480223 Venttiilien rakentaminen ja saneeraus	-40 000	-40 000	-1 631	4 %	-38 369
18480226 Vesiasemat	-10 000	-10 000			-10 000
18480305 Laadunvalvonta	-10 000	-10 000			-10 000
18480306 Viimeistelytyöt	-25 000	-25 000			-25 000
18480307 Suunnittelu, koordinointi, mittaus ja tutkimus	-100 000	-50 000	-20 650	41 %	-29 350
18480309 Nimeämättömät kohteet	-20 000	-20 000	-1 905	10 %	-18 095
18480311 Vanhojen alueiden kuivatus	-50 000	-10 000	-10 750	108 %	750
18480316 Toreenintien kauppatorntti	-100 000	-10 000	-2 941	29 %	-7 059
18480317 Jokimetsä	-15 000				
18480513 Viemärisuutukset ja pienet peruskorjaukset	-300 000	-150 000	-100 769	67 %	-49 231
18480514 Verkostojen tutkimukset ja suunnittelu	-150 000	-200 000	-193 626	97 %	-6 374
18480529 KisLepsämän ja Nummenpään vo:n siirtolinja 2/3	-250 000	-345 000	-344 427	100 %	-573
18480532 Aluemittauksen laitekaivot	-100 000	-10 000			-10 000
18480533 Tornitien ja Mutkatien päävesijohto	-780 000	-780 000	-601 226	77 %	-178 774
18480534 Hankevaraus, saneeraus	-120 000	-240 000	-224 600	94 %	-15 400
18480535 Kuonomäentie		-15 000	-1 528		-13 472
18480536 Väinölantie		-15 000	-4 885		-10 115
18480701 Teillinummi, tekopohjavesilaitos	-80 000	-160 000	-152 002	95 %	-7 998
18480718 Teillinummi, sisältää aggregaatin	-50 000	-50 000	-10 300	21 %	-39 700
18480721 Kaukovalvontajärjestelmä	-200 000	-100 000	-60 443	60 %	-39 557
18480801 Vedenottamoiden peruskorjaus, varaus	-50 000	-80 000	-185 332	232 %	105 332
18480823 Klaukkalan puhdistamo	-100 000	-220 000	-113 031	51 %	-106 969
18480828 Kirkonkylän puhdistamon saneeraus/jätevesien siirto	-200 000	-50 000	-22 161	44 %	-27 839
18480830 Lepsämän vo:n hapetusjärjestelmä	-100 000	-100 000	-71 215	71 %	-28 785
18480831 Rajamäen vesitornin saneeraus	-150 000	-20 000	-13 650	68 %	-6 350
18480832 Klaukkalan puhdistamo, lietteenpoiston tehostaminen	-160 000	-160 000	-82 104	51 %	-77 896
18480835 Klaukkalan puhdistamo, saostuskemikalointi	-420 000		-893		893
18480836 Siirtolinjan uudet pumput	-100 000	-101 000	-100 743	100 %	-257
18480837 Töyrypellon jvp	-100 000				
INVESTOINNIT NETTO	-5 850 000	-4 678 000	-4 007 379	86 %	-670 621

Rahoitusosan toteutuminen

Nurmijärven Vesi –liikelaitoksen toiminnan ja investointien rahavirta kääntyi positiiviseksi johtuen suuremmasta liikeylijäämästä ja ennustettua pienemmistä investointimenoista. Tulorahoitus riitti kattamaan investointien rahavirran. Muista maksuvalmiuden muutoksista syntyi ennustettua enemmän rahavirtaa, mutta 3,0

milj. € vähennyksen maksaminen pitkäaikaisiin lainoihin liittyen käänsi rahoituksen rahavirran miinukselle. Nurmijärven Vesi ei nostanut vuoden aikana ulkopuolista lainaa. Rahoitustarve katettiin lainalla kunnalta.

Rahoituslaskelma	TA 2020	Muutos	TA 2020 + muutos	TP 2020	Poikkeama	Tot-%	TP 2019
TOIMINNAN RAHAVIRTA							
Liikelylijäämä	840 445	1 009 550	1 849 995	2 199 495	-349 500	119	1 604 575
Poistot ja arvonalennukset	3 000 000		2 800 000	2 752 534	47 466	98	2 587 265
Rahoitustuotot ja -kulut	-207 000		-207 000	-277 230	70 230	134	-210 444
	3 633 445	1 009 550	4 442 995	4 674 799	-231 804	105	3 981 396
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA							
Investointimenot	5 880 000	1 172 000	7 052 000	4 037 299	3 014 701	57	6 101 353
	5 880 000	1 172 000	7 052 000	4 037 299	3 014 701	57	6 101 353
Toiminnan ja investointien rahavirta	-2 246 555	2 181 550	-2 609 005	637 500	-3 246 505	-24	-2 119 957
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA							
Antolainauksen muutokset							
Antolainasaamisten lisäys							-6 700
Lainakannan muutokset							
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	1 000 000		1 000 000		1 000 000	0	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys		-1 500 000	-1 500 000	-3 000 000	1 500 000	600	-296 300,00
	1 000 000	-1 500 000	-500 000	-3 000 000	2 500 000	600	-296 300
Oman pääoman muutokset							
Muut maksuvalmiuden muutokset							
Saamisten muutos kunnalta				-1 878 321			193 200
Saamisten muutokset muilta				124 112	-124 112		-245 408
Korottomien velkojen muutos kunnalta				3 258 195			1 275 667
Korottomien velkojen muutos	1 300 000		1 300 000	858 513	441 487	66	1 138 069
	1 300 000	0	1 300 000	2 362 500	-1 062 500	182	2 361 528
Rahoituksen rahavirta	2 300 000	-1 500 000	800 000	-637 500	1 437 500	-80	2 058 528
Rahavarojen muutos	53 445	681 550	-1 809 005	0	-1 809 005	0	-61 429

Keskeisimmät perustiedot

Nurmijärven Vesi -liikelaitoksen tunnusluvut	TP 2020	TA 2020	TP 2019	TP 2018
Asiakkaat				
Käyttöpaikkojen lkm vesijohtoverkostossa (kpl)	7 564		7 456	7 341
Käyttöpaikkojen lkm jätevesiviemäriverkostossa (kpl)	7 141		7 037	6 922
Vuoden aikana vesijohtoon liittyneet uudet kiinteistöt (kpl)	92		82	115
Vuoden aikana jätevesiviemäriin liittyneet uudet kiinteistöt (kpl)	91		79	113
Talousveden tuotanto ja -jakelu				
Vesijohtoverkoston pumpattu vesimäärä (m ³ /a)	2 464 027		2 345 172	2 324 446
Laskutettu vesimäärä (m ³ /a)	1 788 688	1 742 000	1 732 212	1 725 459
Laskuttamaton vesimäärä (%)	27		26	26
Vedenottamot (kpl)	7		7	8
Varavedenottamot (kpl)	3		3	2
Paineenkorotusasemat	8		8	8
Vesijohtoverkoston pituus (km)	350,5	352	351,0	345,6
Vesijohtoverkoston saneeraus (km)	5,1		3,1	1,6
Vesijohtoverkoston putkirikot (kpl)	11		11	11
Jäteveden puhdistus ja -viemärointi				
Puhdistettu jätevesimäärä (m ³ /a)	3 410 432		3 104 264	2 765 846
Laskutettu jätevesimäärä (m ³ /a)	2 121 810	2 000 000	2 054 155	2 029 434
Viemäriverkoston vuotovesimäärä (%)	38		34	27
Jätevedenpuhdistamot (kpl)	2		2	2
Jätevedenpumpamat (kpl)	49		49	47
Jätevesiviemäriverkoston pituus (km)	300	305	301,1	299,0
Jätevesiviemäri verkoston saneeraus (km)	1,0		3,7	2,5
Viemäritukokset (kpl)	33		37	35
Paineviemäriin putkirikot (kpl)	3		1	
Huleveden viemärointi				
Hulevesiviemäriverkoston pituus (km)	184,3	178	184,8	174,7
Hulevesiviemäri verkoston saneeraus (km)	0,1		0,0	0,0
Käyttömaksut (veroton)				
Vesi (€/m ³)	1,64		1,56	1,51
Jätevesi (€/m ³)	2,69		2,56	2,49
Yhteensä (€/m ³)	4,33	4,2	4,12	4,00

Perusmaksut 2020	Vesi		Jätevesi	
Mittarin koko	€/m ³ veroton	€/m ³ sis. alv	€/m ³ veroton	€/m ³ sis. alv
Ns 15-20	7,00	8,68	7,90	9,80
Ns 25-32	13,26	16,44	14,95	18,54
Ns 40	25,83	32,03	29,13	36,12
Ns 50	44,17	54,77	49,80	61,75
Ns 80	88,24	109,42	99,50	123,38
Ns 100	137,18	170,10	154,70	191,83

Esitys tilikauden tuloksen käsittelystä

Nurmijärven Vesi -liikelaitoksen tuloslaskelman mukainen tilikauden ylijäämä 1 922 264,84 euroa esitetään liitettäväksi vesilaitoksen omaan pääomaan tilikauden yli-/alijäämätilille.

Sitovien toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Nurmijärven Vesi -liikelaitoksen sitovat toiminnalliset tavoitteet oli asetettu liittyen kuntastrategian strategisiin linjauksiin "Sujuva arki" sekä "Terve talous ja linjakas päätöksenteko".

STRATEGINEN LINJAUS: Sujuva arki
TAVOITE: Asiakastytyväisyyden paraneminen. Nurmijärven Veden asiakastytyväisyystutkimuksen WACSI -indeksi korkeampi kuin edellisenä vuonna.
TOTEUTUMINEN: Sujuva arki -linjaukseen liittyen tavoitteena on ollut Nurmijärven Veden asiakastytyväisyyden paraneminen. Tavoitteeksi on asetettu, että asiakastytyväisyyttä mittaava WACSI-indeksi on korkeampi kuin edellisenä vuonna. Asiakastytyväisyyttä on mitattu vuosittain ulkopuolisen toimijan tekemällä tutkimuksella, jossa WACSI-indeksi määritetään. Vuoteen 2019 verrattuna Nurmijärven Veden WACSI-indeksi ja näin ollen myös asiakastytyväisyys on hieman laskeutunut. Arvosana on laskeutunut erityisesti vedenjakelun osalta. Vedenjakelun arvosanan huononeminen on ymmärrettävää, sillä kyselyä edeltäneen vuoden aikana on ollut aikaisempaa enemmän vesikatkoja, jotka ovat aiheuttaneet laajempia vedenjakelun häiriöitä.

STRATEGINEN LINJAUS: Terve talous ja linjakas päätöksenteko
TAVOITE: Vesijohtoverkoston vuotovesimäärän vähentäminen. Vesijohtoverkoston aluemittausjärjestelmän mittauskaivoja rakennetaan vähintään 10 kpl vuonna 2020. Laitekaivojen mittausdata siirtyy raportointijärjestelmään.
TOTEUTUMINEN: Terve talous ja linjakas päätöksenteko -linjaukseen liittyen tavoitteena on ollut vesijohtoverkoston vuotovesimäärän vähentäminen. Nurmijärven Veden on tarkoitus ottaa käyttöön verkoston aluemittausjärjestelmään perustuva vuotovesien etsintäjärjestelmä. Vesijohtoverkoston vuotaminen aiheuttaa turhaa vedenottoa ja pumppausta, mikä lisää vedentuotannon ja -jakelun kustannuksia. Nurmijärven Veden vesijohtoverkoston laskuttamaton vesimäärä oli 27 % vuonna 2020 ja laskuttamattoman vesimäärän trendi on ollut nouseva. Aluemittausjärjestelmän avulla vuotavat alueet pystytään havaitsemaan ja vuodon etsintätoimenpiteet kohdentamaan oikeille alueille. Vuotavuus huomioidaan myös verkostosaneerauskohteiden valinnassa ja priorisoinnissa. Vuodelle 2020 asetettua tavoitetasoa, jonka mukaan aluemittausjärjestelmän mittauskaivoja olisi pitänyt rakentaa vähintään 10 kpl ja kaivojen mittausdatan pitäisi siirtyä seuranta- ja raportointiohjelmaan, ei ole pystytty toteuttamaan. Nurmijärven Vesi on vuoden 2020 aikana kartoittanut lähes kaikki Suomessa saatavilla olevat seuranta- ja raportointiohjelmat ja soveltuvat laitetoimittajat ja selvittänyt niiden soveltuvuuden, mutta päätöstä hankittavasta ohjelmasta ei ole vielä tehty. Aluemittauskaivoja on rakennettu saneeraus- ja uudisrakennushankkeiden yhteydessä, mutta kaivoihin ei ole vielä asennettu virtaama- ja painemittauksia. Nämä asennetaan vasta raportointiohjelman valinnan jälkeen.

5.1.2 Tilinpäätöslaskelmat ja tunnusluvut

Nurmijärven Vesi-liikelaitoksen

Tuloslaskelma

1.1.-31.12.2020 1.1.-31.12.2019

Liikevaihto	9 353 260,44	8 487 979,37
Liiketoiminnan muut tuotot	288 459,83	248 840,67
Materiaalit ja palvelut		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 264 330,91	-1 183 833,46
Palvelujen ostot	-1 956 880,98	-2 018 147,35
Materiaalit ja palvelut yhteensä	-3 221 211,89	-3 201 980,81
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-1 077 509,02	-987 325,15
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	-218 191,11	-209 166,85
Muut henkilösivukulut	-38 807,29	-32 989,43
Henkilöstökulut yhteensä	-1 334 507,42	-1 229 481,43
Poistot ja arvonalennukset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-2 752 534,24	-2 587 265,06
Liiketoiminnan muut kulut	-133 971,69	-113 517,44
LIIKKEYLIJÄÄMÄ (-ALIJÄÄMÄ)	2 199 495,03	1 604 575,30
Rahoitustuotot- ja kulut		
Korkotuotot	1 004,34	33 284,14
Muut rahoitustuotot	1 654,87	617,94
Kunnalle maksetut korkokulut	-102 776,07	-55 959,33
Muille maksetut korkokulut	-15 113,33	-26 015,15
Korvaus peruspääomasta	-162 000,00	-162 000,00
Muut rahoituskulut	0,00	-371,50
Rahoitustuotot- ja kulut yhteensä	-277 230,19	-210 443,90
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (-ALIJÄÄMÄ)	1 922 264,84	1 394 131,40

Tuloslaskelman tunnusluvut	2020	2019
Sijoitetun pääoman tuotto, %	8,3 %	6,1 %
Kunnan sijoittaman pääoman tuotto, %	9,9 %	7,9 %
Voitto, %	20,6 %	16,4 %
Asukasmäärä 31.12.	43 669	42 991

Nurmijärven Vesi-liikelaitoksen
Rahoituslaskelma

31.12.2020 31.12.2019

Toiminnan rahavirta		
Liikelyljäämä	2 199 495	1 604 575
Poistot ja arvonalennukset	2 752 534	2 587 265
Rahoitustuotot ja -kulut	-277 230	-210 444
	<u>4 674 799</u>	<u>3 981 396</u>
Investointien rahavirta		
Investointimenot	4 037 299	6 101 353
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	0	0
Toiminnan ja investointien rahavirta	637 500	-2 119 957
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäys muilta	0	-6 700
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys muilta		
Pitkäaikaisten lainojen vähennys muilta	-3 000 000	-296 300
Lyhytaikaisten lainojen muutos kunnalta		
Lyhytaikaisten lainojen muutos muilta	0	0
	<u>-3 000 000</u>	<u>-296 300</u>
Oman pääoman muutokset	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Saamisten muutos kunnalta	-1 878 321	193 200
Saamisten muutokset muilta	124 112	-245 408
Korottomien velkojen muutos kunnalta	3 258 195	1 275 667
Korottomien velkojen muutos muilta	858 513	1 138 069
	<u>2 362 500</u>	<u>2 361 528</u>
Rahoituksen rahavirta	-637 500	2 058 528
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	0	-61 429
Rahavarat 1.1.	0	0
	<u>0</u>	<u>61 429</u>
Rahavarojen muutos	0	-61 429

Rahoituslaskelman tunnusluvut	2020	2019
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, 1 000€	-5 583	-7 078
Investointien tulorahoitus, %	115,8 %	65,3 %
Laskennallinen lainanhoitokate	9,72	5,16
Lainanhoitokate	1,54	10,74
Kassan riittävyys, pv	0,00	0,00
Quick ratio	0,47	0,43
Current ratio	0,70	0,43

Nurmijärven Vesi-liikelaitoksen

Tase	31.12.2020	31.12.2019
Vastaavaa		
Pysyvät vastaavat	48 652 985,40	47 368 220,84
Aineettomat hyödykkeet	0,00	0,00
Aineelliset hyödykkeet	48 626 020,40	47 341 255,84
Kiinteät rakenteet ja laitteet	41 853 386,08	43 891 626,92
Koneet ja kalusto	39 001,87	20 727,14
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	6 733 632,45	3 428 901,78
Sijoitukset		
Muut saamiset	26 965,00	26 965,00
Vaihtuvat vastaavat	5 213 350,58	3 459 142,02
Saamiset		
Lyhytaikaiset saamiset	5 213 350,58	3 459 142,02
Myyntisaamiset	1 325 658,78	1 449 318,26
Saamiset kunnalta	3 887 101,46	2 008 780,56
Muut saamiset		
Siirtosaamiset	590,34	1 043,20
Rahat ja pankkisaamiset		0,00
Vastaavaa yhteensä	53 866 335,98	50 827 362,86
Vastattavaa		
Oma pääoma	23 137 837,53	21 215 572,69
Peruspääoma	2 691 006,82	2 691 006,82
Edellisten tilikausien ylijäämä	18 524 565,87	17 130 434,47
Tilikauden yli-/alijäämä	1 922 264,84	1 394 131,40
Vieras pääoma	30 728 498,45	29 611 790,17
Pitkäaikainen vieras pääoma	19 585 559,03	21 546 303,19
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta		3 000 000,00
Korottomat velat kunnalta	163 928,76	163 928,76
Liittymismaksut ja muut velat	19 421 630,27	18 382 374,43
Lyhytaikainen vieras pääoma	11 142 939,42	8 065 486,98
Joukkovelkakirjalainat		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	3 000 000,00	3 000 000,00
Lainat kunnalta		
Saadut ennakot	6 951,66	4 898,23
Ostovelat	475 586,69	738 004,61
Korottomat velat kunnalta	7 128 989,94	3 870 795,07
Muut velat	274 786,46	208 772,17
Siirtovelat	256 624,67	243 016,90
Vastattavaa yhteensä	53 866 335,98	50 827 362,86
Taseen tunnusluvut	2020	2019
Omavaraisuusaste, %	43,0 %	41,7 %
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	318,6 %	338,9 %
Kertynyt ylijäämä (alijäämä), 1 000 €	20 447	18 525
Lainakanta 31.12., 1000 €	3 000	6 000
Lainat e/asukas	69	140
Velat ja vastuut prosenttia käyttötuloista, %	320,4 %	340,5 %
Lainat ja vuokravastuut 31.12., 1 000 €	3 171	6 143
Lainat ja vuokravastuut, euroa/asukas	73	143
Lainasaamiset 31.12., 1000 €	0	0
Asukamäärä 31.12.	43 669	42 991

Huleveden tilinpäätöslaskelmat

Tuloslaskelma hulevesi eriytettynä	Vesihuolto	Hulevesi	Yhteensä
Liikevaihto	9 353 260,44		9 353 260,44
Liiketoiminnan muut tuotot	288 459,83		288 459,83
Materiaalit ja palvelut	0,00		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 263 599,65	-731,26	-1 264 330,91
Palvelujen ostot	-1 954 833,48	-2 047,50	-1 956 880,98
Materiaalit ja palvelut yhteensä	-3 218 433,13	-2 778,76	-3 221 211,89
Henkilöstökulut			
Palkat ja palkkiot	-1 076 884,99	-624,03	-1 077 509,02
Henkilösivukulut			
Eläkekulut	-218 097,30	-93,81	-218 191,11
Muut henkilösivukulut	-38 789,37	-17,92	-38 807,29
Henkilöstökulut yhteensä	-1 333 771,66	-735,76	-1 334 507,42
Poistot ja arvonalennukset			
Suunnitelman mukaiset poistot	-2 542 401,52	-210 132,72	-2 752 534,24
Liiketoiminnan muut kulut	-132 971,69	-1 000,00	-133 971,69
Liikelylijäämä	2 414 142,27	-214 647,24	2 199 495,03
Rahoitustuotot- ja kulut			
Korkotuotot	1 004,34		1 004,34
Muut rahoitustuotot	1 654,87		1 654,87
Kunnalle maksetut korkokulut	-102 776,07		-102 776,07
Muille maksetut korkokulut	-15 113,33		-15 113,33
Korvaus peruspääomasta	-162 000,00		-162 000,00
Muut rahoituskulut	0,00		0,00
Rahoitustuotot- ja kulut yhteensä	-277 230,19		-277 230,19
Tilikauden ylijäämä	2 136 912,08	-214 647,24	1 922 264,84

5.1.3 Tilinpäätöksen liitetiedot

Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Jaksotusperiaatteet

Tulot ja menot on merkitty tuloslaskelmaa suoriteperusteen mukaisesti.

Pysyvien vastaavien arvostus

Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoa vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti. Poistosuunnitelma on muutettu 1.1.2017 lähtien hankitun omaisuuden osalta KV 31.5.2017 § 49.

Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa suunnitelman mukaisten poistojen perusteet.

Sijoitusten arvostus

Pysyvien vastaavien sijoitusluonteiset erät on merkitty taseeseen hankintamenoa.

Hulevesien eriyttäminen

Nurmijärven Veden kirjanpitoon sisältyvästä hulevesien osuudesta on laadittu erillinen tuloslaskelma. Taseesta on eriytetty kiinteiden rakenteiden ja laitteiden osalta hulevesijärjestelmien osuus sekä liittymismaksujen osalta vuosien 2007-2020 aikana kertyneet hulevesijärjestelmien liittymismaksut.

Tuloslaskelman liitetiedot

Liitetieto 11. Selvitys suunnitelman mukaisten poistojen perusteista

Käyttöomaisuuden poistojen määrittelyssä on käytetty ennalta laadittua poistosuunnitelmaa. Poistosuunnitelmaa on muutettu 1.1.2017 alkaen (KV 31.5.2017 §49). Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu käyttöomaisuuden hankintamenoista arvioitun taloudellisen pitoajan mukaan.

Arvioidut poistoajat ja niitä vastaavat vuotuiset poistoprosentit sekä poistomenetelmä ovat:

	Poisto aika/ poisto%	Poistotapa
Muut pitkävaikutteiset menot		
Tietokoneohjelmistot -31.12.2012	3 vuotta	tasapoisto
Tietokoneohjelmistot 1.1.2013-	2 vuotta	tasapoisto
Rakennukset		
Hallinto- ja laitosrakennukset -31.12.2012	40 vuotta	tasapoisto
Hallinto- ja laitosrakennukset 1.1.2013-	20 vuotta	tasapoisto
Kiinteät rakenteet		
Johtoverkostot ja laitteet -31.12.2012	7 %	menojäännöspoisto
Johtoverkostot ja laitteet 1.1.2013-	30 vuotta	tasapoisto
Muut kiinteät rakenteet ja laitteet -31.12.2012	18 %	menojäännöspoisto
Muut kiinteät rakenteet ja laitteet 1.1.2013-	10 vuotta%	tasapoisto
Laituskoneet ja laitteet -31.12.2012	18 vuotta	tasapoisto
Laituskoneet ja laitteet 1.1.2013-	10 vuotta	tasapoisto
Viemäriverkko (siirtoviemäri) -31.12.2012	30 vuotta	tasapoisto
Viemäriverkko (siirtoviemäri) 1.1.2013-	30 vuotta	tasapoisto
Automaatiikka -31.12.2012	10 vuotta	tasapoisto
Automaatiikka 1.1.2013-	10 vuotta	tasapoisto
Koneet ja kalusto		
Kuljetusvälineet -31.12.2012	25 %	menojäännöspoisto
Kuljetusvälineet 1.1.2013-	4 vuotta	tasapoisto
Muut koneet ja kalusto -31.12.2012	30 %	menojäännöspoisto
Muut koneet ja kalusto 1.1.2013-	3 vuotta	tasapoisto

5.1.4 Taseen liitetiedot

Liitetieto 19. Pysyvien vastaavien hyödykkeet

	2020 €	2019 €
Aineettomat hyödykkeet		
Hankintameno 1.1.	0,00	0,00
Lisäykset tilikauden aikana		
Hankintameno 31.12.	0,00	0,00
Tilikauden poistot		
Kirjanpitoarvo 31.12.	0,00	0,00
Aineelliset hyödykkeet		
Kiinteät rakenteet ja laitteet		
Hankintameno 1.1.	43 891 626,92	40 763 382,40
Lisäykset tilikauden aikana	702 648,13	5 694 045,08
Hankintameno 31.12.	44 594 275,05	46 457 427,48
Tilikauden poistot	2 740 888,97	2 565 800,56
Kirjanpitoarvo 31.12.	41 853 386,08	43 891 626,92
Koneet ja kalusto		
Hankintameno 1.1.	20 727,14	42 191,64
Lisäykset tilikauden aikana	29 920,00	
Hankintameno 31.12.	50 647,14	42 191,64
Tilikauden poistot	11 645,27	21 464,50
Kirjanpitoarvo 31.12.	39 001,87	20 727,14
Keskeneräiset hankinnat		
Hankintameno 1.1.	3 428 901,78	3 021 593,52
Lisäykset tilikauden aikana	3 304 730,67	2 229 726,77
Hankintameno 31.12.	6 733 632,45	5 251 320,29
Tilikauden vähennykset		1 822 418,51
Kirjanpitoarvo 31.12.	6 733 632,45	3 428 901,78
Sijoitukset		
Muut saamiset		
Hankintameno 1.1.	26 965,00	20 265,00
Lisäykset tilikauden aikana		6 700,00
Hankintameno 31.12.	26 965,00	26 965,00
Pysyvät vastaavat yhteensä	48 652 985,40	47 368 220,84

KPA 2:7. § 5-kohdan mukaista mahdollista arvonlisäveron palautusvastuuta ei ole

Liitetieto 23. Saamisten erittely

	2020 Lyhytaikaiset	2019 Lyhytaikaiset
Saamiset kunnalta, konsernitili	3 887 101,46	2 008 780,56
Saamiset kunnan tytäryhteisöiltä		
Myyntisaamiset	25 327,64	118 320,69
Saamiset jäsenkuntayhtymiltä	74,54	135,80
Saamiset muilta		
Myyntisaamiset	1 300 256,60	1 330 861,77
Muut saamiset	590,34	1 043,20
Saamiset yhteensä	5 213 350,58	3 459 142,02

Liitetieto 25. Oman pääoman erittely

	2020 €	2019 €
Peruspääoma 1.1.	2 691 006,82	2 691 006,82
Peruspääoma 31.12.	2 691 006,82	2 691 006,82
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	17 130 434,47	15 936 111,80
Siirto edelliseltä tilikaudelta	1 394 131,40	1 194 322,67
Edellisten tilikausien ylijäämän muutos		
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä 31.12.	18 524 565,87	17 130 434,47
Tilikauden yli-/alijäämä	1 922 264,84	0,00
Oma pääoma yhteensä	23 137 837,53	19 821 441,29

Liitetieto 27. Pitkäaikaiset velat, jotka erääntyvät myöhemmin kuin viiden vuoden

	2020 €	2019 €
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	0,00	0,00
Yhteensä	0,00	0,00

Liitetieto 28., 30. ja 32. Pitkä- ja lyhytaikaiset velat

	2020 €	2019 €
Pitkäaikaiset velat		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta		3 000 000,00
Liittymismaksut, kunta	163 928,76	163 928,76
Liittymismaksut	19 421 630,27	18 382 374,43
Lyhytaikaiset velat		
Joukkovelkakirjalainat		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	3 000 000,00	3 000 000,00
Lainat kunnalta, yhdistyksiä	7 128 989,94	3 870 795,07
Velat tytäryhteisöille, joissa kunta on jäsenenä		
Ostovelat	2 341,84	1 562,22
Velat muille		
Saadut ennakot	6 951,66	4 898,23
Ostovelat	473 244,85	736 442,39
Muut velat	274 786,46	208 772,17
Siirtovelat	256 624,67	243 016,90
Pitkä- ja lyhytaikaiset velat yhteensä	30 728 498,45	29 611 790,17

Liitetieto 33. Siirtovelkoihin sisältyvät erät

	2020 €	2019 €
Siirtovelat		
Lomapalkkajaksotus	227 904,53	202 207,76
Korkojaksotus	1 875,00	5 575,00
Muut siirtovelat	26 845,14	35 234,14
Siirtovelat yhteensä	256 624,67	243 016,90

Taseeseen sisällyttämättömät vastuusitoumukset ja vastuut

Liitetieto 38. Vuokravastuut

	2020 €	2019 €
Seuraavalla tilikaudella maksettavat	42 316,32	31 274,76
Myöhemmin maksettavat	128 600,05	112 087,41
Vuokravastuut yhteensä	170 916,37	143 362,17

Henkilöstöä koskevat liitetiedot

Liitetieto 42. Henkilöstön lukumäärä

	31.12.2020	31.12.2019
Vakinaiset	22	18
Määräaikaiset	2	4
Henkilöstön lukumäärä yhteensä	24	22

Liitetieto 43. Aktivoidut henkilöstökulut

	31.12.2020	31.12.2019
Henkilöstökulut tuloslaskelman mukaan	1 334 507,42	1 229 481,43
Aktivoidut henkilöstökulut	2 623,85	24 125,56
Henkilöstökulut yhteensä	1 337 131,27	1 253 606,99

5.1.5 Tilinpäätöksen allekirjoitukset

Nurmijärven Vesi-liikelaitoksen johtokunnan ja vesilaitoksen johtajan allekirjoitukset

Nurmijärvellä 3.3.2021

Jouni Majjala
puheenjohtaja

Hilka Ruusuvirta
varapuheenjohtaja

Marko Heinonen
jäsen

Petteri Pavas
jäsen

Pauliina Pukarinen
jäsen

Päivi Kopra
vesilaitoksen johtaja

Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu tilintarkastuskertomus

Nurmijärvellä ____/____ 2021

KPMG Oy Ab

Mikko Luoma
KHT, JHT

Aleksia liikelaitos

5.2 Aleksia liikelaitos

5.2.1 Toimintakertomus vuodelta 2020

Tuloslaskelma	Alkuperäinen TA 2020	Siitä muutos	TA+muut. 2020	TP 2020	Poikkeama	TP 2019	Tot. %
Liikevaihto	10 438 331	-500 000	9 938 331	9 939 129	798	9 828 715	100 %
Valmistus omaan käyttöön							
Liiketoiminnan muut tuotot	213 469		213 469	149 487	-63 982	250 603	70 %
Materiaalit ja palvelut							
Aineet, tarv. ja tavarat	-2 615 227	200 000	-2 415 227	-2 498 325	-83 098	-2 522 502	103 %
Palvelujen ostot	-1 241 034		-1 241 034	-1 294 808	-53 774	-1 212 171	104 %
Materiaalit ja palvelut yhteensä	-3 856 261	200 000	-3 656 261	-3 793 132	-136 871	-3 734 673	104 %
Henkilöstökulut							
Palkat ja palkkiot	-4 675 952		-4 675 952	-4 669 358	6 594	-4 573 159	100 %
Henkilösivukulut							
Eläkekulut	-885 146		-885 146	-911 788	-26 642	-898 044	103 %
Muut henkilösivukulut	-168 170		-168 170	-157 980	10 190	-152 553	94 %
Poistot ja arvonal.							
Suunnitelman mukaiset poistot	-154 480		-154 480	-116 519	37 961	-102 389	75 %
Liiketoiminnan muut kulut	-918 474		-918 474	-898 037	20 437	-639 211	98 %
Liikelylijäämä (-alijäämä)	-6 683	-300 000	-306 683	-458 198	-151 515	-20 710	149 %
Rahoitustuotot ja -kulut							
Korkotuotot				6 778	6 778	15 003	
Muut rahoitustuotot				87			
Korkokulut							
Korvaus peruspääomasta							
Muut rahoituskulut				-467	-467	-650	
Ylijäämä (alijäämä) ennen var.							
Poistoeron lis. (-) tai väh. (+)							
Varausten lis. (-) tai väh. (+)							
Tilikauden ylijäämä (-alijäämä)	-6 683	-300 000	-306 683	-451 800	-145 117	-6 357	147 %

Olellaiset tapahtumat tilikaudella

Talous

Korona-pandemiolla oli suuri vaikutus Aleksia-liikelaitoksen talouteen. Korona-ajan toiminnan muutoksien vuoksi OVK I:n yhteydessä tehtiin sisäisiä palvelumaksujen hyvityksiä 500 000 euroa. Kuluissa elintarvikemäärärahoja vähennettiin 200 000 euroa. Muutetun talousarvion mukaan Aleksian toimintatuotot toteutuivat 63 184 euroa esitettyä pienempänä. Kulut ylittyivät 126 292 eurolla. Poistot toteutuivat 37 961 euroa pienempänä. Liikelaitoksen tulostavoite oli muutetun talousarvion mukaan 306 683 euroa alijäämäinen, mutta tulos muodostui 451 800 euroa alijäämäiseksi.

Tuotot: Sisäisille asiakkaille tehtiin koronasta johtuvien sulkuaikojen vuoksi palvelumaksuhyvityksiä OVKI:ssä. Loppuvuoden aikana koronasta johtuvia kuluja kertyi kuitenkin arviota enemmän. Tilinpäätösvaiheessa sivistys- ja hyvinvointitoimialalle tehtiin 235 000 euron tasauslasku, koska OVKI:n yhteydessä tehty palvelumaksujen hyvitys oli liian suuri. Ulkoiset myynnit eivät toteutuneet budjetoidusti. Koululaisten välipalamyynni ei toteutunut talousarvion mukaisesti. KeuSoten ate-

riamyynni ei toteutunut suunnitellusti, mm. päiväkeskustointiminta kolmessa toimipisteessä keskeytyi viideksi kuukaudeksi. Toreenin, Heikkarin ja Suopursun ravintolat olivat suljettuina. Ateriakeidas oli suljettuna osan aikaa ulkoisilta asiakkailta. Henkilöstö-ruokailu ja tilaustarjoilu alittuivat budjetoidusta.

Kulut: Merkittävimmät ylitykset tapahtuivat palvelujen osto sekä aineet, tarvikkeet ja tavarat-tileillä. Palvelujen ostoissa ylitykset johtuivat mm. ruokatuotannon järjestelmien lisäosien ostoista, henkilöstön työvuorosuunnitteluohjelman käyttöönottomaksusta, korona-ajan viestintäresurssin ostosta sekä koneiden ja laitteiden korjauspalveluista. Aineet, tarvikkeet, tavarat-tilin ylityksissä mm. puhdistusaineet ja tarvikkeet ylittyivät korona-ajan siivouksen lisätarpeen vuoksi, koululaisten etäruokailun annosaterioiden kulut olivat korkeammat kuin oman ruokapalvelun, lisäksi korona-ajan ruokailujärjestelyjen vuoksi kertakäyttöastioita, -pakkauksia, -käsineitä ostettiin enemmän mitä oli budjetoitu. Henkilöstöresurssija lisättiin koronaohjeistuksen mukaisen läsiivoustarpeen vuoksi. Vuoden 2021 alussa alkaviin uusiin ruokapalvelukohteisiin palkattiin henkilöstöä joulukuussa.

Toiminta

Vuoden 2020 toimintaan vaikutti suuresti koronapandemia ja samanaikaisesti tapahtuva organisaatiomuutos sekä Aleksian Padan käyttöönotto.

Koronapandemiasta johtuen toimintaa jouduttiin sopeuttamaan koulujen etäopetukseen siirtymisen ja eri kohteiden sulku-aikojen vuoksi. Siivouksen tarve avoinna olevissa kohteissa kasvoi uusien korona-ajan hygieniaohjeistusten myötä. Keväällä koulujen sulkuaikana järjestettiin etäruokailu. Syksyllä järjestettiin etäruokailu karanteenissa oleville oppilaille. Lisäksi lukiolaisille mahdollistettiin etäruokailu hybridikoulun ajalle.

Aleksianssa on edetty usean vuoden aikana suunnitelmallisesti ns. yhdistelmätyön ja yhden valmistuskeittiömallin mukaiseen toimintaan. Uusi organisaatio otettiin käyttöön vuoden 2020 alussa. Palvelualueet, joissa palveluesimiehet vastaavat sekä ruoka- ja siivouspalvelusta sekä kehittäminen ja tuki-yksikkö aloittivat toimintansa. Ruoka- ja siivouspalvelujen yhdistelmätyöhön siirryttiin 13 koulussa. Uusi valmistuskeittiö Aleksian Pata otettiin käyttöön vuoden alussa, mutta korona -ajan vuoksi uutta ruoanvalmistusprosessia päästiin käynnistämään 1.8. Ruoanvalmistus siirtyi 17 keittiöstä Aleksian Pataan. Aleksian Padassa valmistetaan aterioita n. 4000 asiakkaalle, kun v.

Arvio tulevasta kehityksestä

Palvelukeittiöiden saneeraukset jatkuvat vielä vuosina 2021–2022. Uusi organisaatio on kokonaisuudessaan käytössä vuoteen 2023 mennessä, jolloin ruoanvalmistus on siirtynyt Aleksian Pataan. Vuoden 2021 aikana toteutetaan koulujen ja päiväkotien palvelukeittiöiden saneerauksia suunnitelman mukaisesti.

Ylimenokaudella aiheutuu kuluja ja arvioidut säästöt toteutuvat vasta sitten, kun kaikki palvelukeittiöt on saneerattu, toiminta keskitetty yhteen valmistuskeittiöön, toiminta on vakiintunut ja yhdistelmätyö on voitu ottaa käyttöön kaikissa kohteissa.

2023 siellä tullaan valmistamaan aterioita noin 9000 asiakkaalle. Palvelukeittiöiden saneeraus uuden Aleksian Padan toimintatavan mukaiseksi eteni yhteistyössä tilakeskuksen kanssa. Seitsemän palvelukeittiötä saneerattiin. Lopullisesti organisaatiomuutos toteutuu kuitenkin vaiheittain vuoteen 2023 mennessä, kun kaikki ruoanvalmistus on siirtynyt Aleksian Pataan ja kouluissa ruoka- ja siivouspalvelujen tehtävät on voitu muuttaa yhdistelmätyöksi.

Aleksialle on annettu tehtäväksi kilpailuttaa sekä ruoka- että siivouspalveluista 5 %. Ruokapalvelun palvelusopimuksen optiovuosi päättyi 31.7. Kunnanhallitus päätti syksyllä, että kaikki ruoanvalmistus siirretään Aleksialle vuoden 2021 alusta alkaen. Harjulan koulun, Harjulan päiväkodin, Riihipuiston päiväkodin sekä Äppelgård daghemin ruokapalvelujen siirron vuoksi 4 henkilöä palkattiin jo joulukuussa.

Siivouspalvelujen siivottava pinta-ala toteutui miltei suunnitellusti. Tilinpäätösvaiheessa siivottavaa pinta-alaa oli 100 802 m², kun vuoden 2020 alussa siivottavaa pinta-alaa oli 103 605 m². Ruokapalvelun suoritteet laskivat vuodesta 2019 noin 258 200 kpl. Suoritteita v. 2020 oli noin 262 600 kpl arvioitua vähemmän, joten elintarvikemäärärajojakin käytettiin 200 000 euroa arvioitua vähemmän.

Esikoulujen siirtyminen koulujen yhteyteen muuttaa kouluravintoloiden toimintaa, sillä yhä useammassa kohteessa tarjotaan aamu- ja välipaloja. Tämä lisää ruokapalvelutehtäviin henkilöstöresurssitarvetta.

Liikelaitokselle on asetettu 2 %:n tuottavuustavoite vuosille 2020–2023. Tavoitteen toteutuminen on haasteellista, koska toiminnan muutoksesta aiheutuu kuluja. Lisäksi vuoden 2020 alijäämää joudutaan kattamaan tulevina vuosina palvelumaksuja korottamalla.

Henkilöstö

Toimialan palveluksessa olevan henkilökunnan määrä 31.12.2020 ryhmiteltynä seuraavasti:

HTV1	31.12.2020	31.12.2019
Yhteensä	176,1	174,3

Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä

Koronatilanne tuo epävarmuutta vuoden 2021 talouteen ja toimintaan. Palvelua voidaan joutua sopeuttamaan pikaisesti, mikäli asiakkaiden toiminnassa tapahtuu muutoksia esimerkiksi koronan vuoksi. Ulkoisten asiakkaiden aterioiden ostot, tilaustarjoilu ja koululaisten välipalamyyni eivät toteudu suunnitellusti koronarajoitteiden mukaisen toiminnan vuoksi.

Ruoka- ja siivouspalvelujen uuden toimintamallin käyttöönotto voi aiheuttaa satunnaisia haasteita palveluun sekä henkilöstön työhyvinvointiin. Ruokapalvelun tuotantoprosessi muuttuu, mikä vaikuttaa kokonaisvaltaisesti toimintaan ja sen suunnitteluun. Lisäksi eri toimipisteiden väistöaika aiheuttaa poikkeusjärjestelyitä.

Määräaikaisten tehtävien täyttäminen on entistä haastavampaa, etenkin lyhytaikaisten sijaisten saaminen on vaikeaa. Henkilöstöltä vaaditaan tulevaisuudessa sekä ruoka- että siivouspalvelun osaamista. Tämä lisää henkilöstön osaamisvaatimuksia. Aleksian omaa henkilöstöä koulutetaan jatkuvasti, jolloin heidän osaamisensa vastaa tulevaisuuden työn vaatimuksiin.

Keski-Uudenmaan sote-kuntayhtymä on ostanut ruoka- ja siivouspalvelut kunnilta kuntajohtajien päätöksen mukaisesti. Aleksia myy noin 20 henkilötyövuoden verran palvelua Keski-Uudenmaan sote- kuntayhtymälle. Tulevien vuosien tilanteeseen vaikuttaa mm. mahdollinen sote- ja maakuntauudistus ja Keski-Uudenmaan päätös ruoka- ja siivouspalvelujen kilpailutuksesta. Jos palvelujen ostossa tapahtuu muutoksia, sillä on vaikutusta Aleksian toimintaan, koska liikelaitos ei voi kuntalain mukaan osallistua kilpailutukseen.

Selonteko sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä liikelaitoksessa

Koronapandemian vaikutuksia riskienhallintaan ei osattu arvioida. Prosesseja on kuitenkin kehitetty kokemuksen kautta. Viestinnän merkitys kasvoi pandemian aikana ja siinä havaittiin Aleksian resurssien vähäisyys. Hallinnon henkilöstö siirtyi etätöihin, mutta suurin osa henkilöstöä työskenteli asiakaskohdeissa. Henkilöstön ohjeistaminen nousi suureksi kehittämis-kohteeksi.

Vaarojen ja riskienarviointi on toteutettu Riskipisteohjelmalla. Ohjelman avulla tunnistetaan strategiset ja toiminnalliset riskit. Vaaroja ja riskejä on tarkasteltu ja päivitetty. Työpaikkaselvityskäyntejä tehtiin korona-ajasta huolimatta.

Tilintarkastajien kanssa on selvitetty liikelaitoksen kirjanpidon eriyttämismahdollisuutta ja siinä on ryhdytty tarvittaviin toimenpiteisiin.

Investointien toteutuminen

Investointihanke	Alkuperäinen TA 2020	Siitä muutos	TA+muut. 2020	TP 2020	Poikkeama
Kalusto	450 000	0	450 000	241 999	208 001

Investointimäärärahan määrä oli arvioitu suuremmaksi, mitä toteuma on. Tilakeskus maksoi osan palvelukeittiöiden saneerausprojektiin liittyvää kalustoa.

Rahoitusosan toteutuminen

Rahoituslaskelma	Alkuperäinen TA 2020	Siitä muutos	TA+muut. 2020	TP 2020	Poikkeama	Tot-%	TP 2019
TOIMINNAN RAHAVIRTA							
Liikelyijäämä (alijäämä)	-6 683		-6 683	-458 198	451 515	6856 %	-20 711
Poistot ja arvonalennukset	154 480		154 480	116 519	37 961	75 %	102 389
Rahoitustuotot ja -kulut			0	6 399	-6 399		14 354
	147 797	0	147 797	-335 281	483 078	-227 %	96 031
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA							
Investointimenot	-450 000		-450 000	-241 999	-208 001	54 %	-114 485
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot							
	-450 000	0	-450 000	-241 999	-208 001	54 %	-114 485
Toiminnan ja investointien rahavirta	-302 203	0	-302 203	-577 280	275 077	-173 %	-18 454
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA							
Antolainauksen muutokset							
Antolainasaamisten lisäys			0	0	0	0 %	0
Lainakannan muutokset							
Pitkäaikaisten lainojen lisäys							
Pitkäaikaisten lainojen lyhennys							
Lyhytaikaisten lainojen muutos kunnalta							
Lyhytaikaisten lainojen muutos							
	0	0	0	0	0	0 %	0
Muut maksuvalmiuden muutokset							
Saamisten muutos kunnalta				259 563	-259 563		409 427
Saamisten muutokset muilta				128 990	-128 990		-344 348
Korottomien velkojen muutos				186 324	-186 324		-44 198
	0	0	0	574 877	-574 877	0 %	20 881
Rahoituksen rahavirta	0	0	0	574 877	-574 877	0 %	20 881
Rahavarojen muutos	-302 203	0	-302 203	-2 403	-299 800	1 %	2 427

Keskeisimmät perustiedot

PALVELU	Mittari	siivottavat m2, suorite kpl	TP 2020	TA 2020	TP2019	TP 2018
siivouspalvelu (oma siivous)	€/m2/v	100 803	24,91	24,87	23,80	23,50
ruokapalvelu	€/ateria	2 405 026	3,27	2,96	2,81	2,70

Esitys tilikauden tuloksen käsittelystä

Johtokunta esittää, että Aleksia-liikelaitoksen tuloslaskelman mukainen tilikauden alijäämä 451 800 euroa siirretään edellisten tilikausien yli- ja alijäämien tilille. Kumulatiivinen alijäämä katetaan edellisten tilikausien ylijäämällä 207 880 eurolla ja 243 920 euroa vuoden 2024 loppuun mennessä palvelumaksuja korottamalla sekä huolehtimalla toiminnan taloudellisuudesta.

Osana alijäämän kattamista liikelaitoksessa suunnitellaan toimenpiteitä tuottavuuden kasvattamiseksi sekä säästöjen aikaansaamiseksi. Tällä pyritään hillitsemään painetta yksikköhintojen korottamiselle. Toimenpiteiden suunnittelussa huomioidaan valtuuston 27.1.2021 vahvistama NUUKA:n toimenpidesuunnitelma. Aikavälillä 2021–2024 asetetut alijäämän vuositaso kattamistavoitteet ovat alustavia: vuonna 2021: 44 780 e, vuonna 2022: 66 380 e, vuonna 2023: 66 380 e ja vuonna 2024: 66 380 e. Hinnankorotuksista käydään erilliset neuvottelut.

Sitovien toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Tavoite	Tavoitteen mittari	Tavoitteen lähtötaso				Mittarin tavoitetaso	Tavoitteiden toteuma TP 2020	Toimenpiteet
		TP 2017	TP 2018	TP 2019	TA 2020			
Ruoan valmistus keskitetään Aleksian Pataan	henkilötyövuosien pieneneminen 7 henkilötyövuoden verran (v.2020-2023)			174,3	180,8	htv1 176,1 Luku sisältää myös neljän uuden kohteen henkilöstön.	uuden organisaation käyttöönotto vaiheittain niissä kohteissa, joissa ruoanvalmistus on siirtynyt Aleksian Pataan	
Yhdistelmätyö otetaan käyttöön	aterian hinta e/ateria	2,62	2,7	2,83	2,96	3,27 e/ateria		
	siivouksen hinta e/m2	23,1	23,5	24,2	24,87	24,91 e/m2		
	tuottavuustavoite 2% (vuodet 2020-2023)					ei toteutunut		
Ruokahävikin pienentäminen	biojätettä mitataan ja seurataan			mittaus hävikki viikolla, 1 kpl hävikkivaaka käytössä	mittaus hävikki viikolla	biojätteen mittausta ei tehty koronatilanteen vuoksi, projekti seuranta-kohteiden ja mittareiden määrittelyyn sekä toimintaohjeiden tekemiseen on menellään	ruokahävikin vähentämiseksi on löydetty oikeat seuranta-kohteet, mittarit ja tehty toimenpideohjeet	
Työtyytyväisyys kohtuullinen	Henkilöstökyselyn tulos 2 (asteikko 1-4)	2,7	2,94	2,84	2	1. kysely, arvosana: 2,65 2. kysely, arvosana: 2,49	tehdään kysely 2 kertaa vuoden aikana	
	Terveysprosentti (ei sairauspoissaoloja)					terveysprosentti 22,1 %	tehdään raportti	
Asiakastyytyväisyys	Asiakastyytyväisyyskyselyn arvosana 3 (asteikko 1-5)				3	3,99	asiakastyytyväisyyskyselyn tekeminen eri asiakkaille	

5.2.2 Tilinpäätöslaskelmat ja tunnusluvut

Aleksia-liikelaitoksen

1.1.-31.12.2020 1.1.-31.12.2019

Tuloslaskelma

LIKEVAIHTO	9 939 129,13	9 828 714,84
Liiketoiminnan muut tuotot	149 486,74	250 602,50
Materiaalit ja palvelut		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 498 324,51	-2 522 501,93
Palvelujen ostot	-1 294 807,66	-1 212 170,82
Materiaalit ja palvelut yhteensä	-3 793 132,17	-3 734 672,75
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-4 669 358,13	-4 573 158,84
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	-911 787,73	-898 043,88
Muut henkilösivukulut	-157 980,28	-152 552,71
Henkilöstökulut yhteensä	-5 739 126,14	-5 623 755,43
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-116 518,73	-102 388,73
Liiketoiminnan muut kulut	-898 037,00	-639 211,35
LIKEYLIJÄÄMÄ (-ALIJÄÄMÄ)	-458 198,17	-20 710,92
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	6778,29	15 003,37
Muut rahoitustuotot	87,34	
Muut rahoituskulut	-466,96	-649,78
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	6 398,67	14 353,59
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (-ALIJÄÄMÄ)	-451 799,50	-6 357,33

Tuloslaskelman tunnusluvut

2020

2019

Sijoitetun pääoman tuotto, %	4509,1 %	-2,9 %
Kunnan sijoittaman pääoman tuotto, %	4509,1 %	-2,9 %
Voitto, %	-4,5 %	-0,1 %
Asukasmäärä 31.12.	43 669	42 991

Aleksia-liikelaitoksen
Rahoituslaskelma

31.12.2020 31.12.2019

Toiminnan rahavirta		
Liikelyli/-alijäämä	-458 198,17	-20 710,92
Poistot ja arvonalentumiset	116 518,73	102 388,73
Rahoitustuotot ja -kulut	6 398,67	14 353,59
	-335 280,77	96 031,40
Investointien rahavirta		
Käyttöomaisuusinvestoinnit	241 999,25	114 485,27
Toiminnan ja investointien rahavirta		
	-577 280,02	-18 453,87
Rahoituksen rahavirta		
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Saamisten muutos kunnalta	259 562,98	409 427,42
Saamisten muutos muilta	128 989,99	-344 348,47
Korottomien velkojen muutos muilta	186 324,20	-44 198,39
	574 877,17	20 880,56
Rahoituksen rahavirta		
	574 877,17	20 880,56
Rahavarojen muutos		
	-2 402,85	2 426,69
Rahavarat 31.12.		
	851,85	3 254,70
Rahavarat 1.1.		
	3 254,70	828,01
Rahavarojen muutos		
	-2 402,85	2 426,69

Rahoituslaskelman tunnusluvut

2020

2019

Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, 1 000 €	-168	410
Investointien tulorahoitus, %	-139 %	84 %
Laskennallinen lainanhoitokate	0,00	0,00
Lainanhoitokate	0,00	0,00
Kassan riittävyys, pv	0,03	0,12
Quick ratio	0,64	1,07
Current ratio	0,64	1,07

Aleksia-liikelaitoksen

31.12.2020

31.12.2019

Tase

Vastaavaa

Pysyvät vastaavat	255 943,60	130 463,08
Aineelliset hyödykkeet	255 943,60	130 463,08
Koneet ja kalusto	255 943,60	130 463,08
Vaihtuvat vastaavat	893 125,03	1 284 080,85
Saamiset		
Lyhytaikaiset saamiset	892 273,18	1 280 826,15
Myyntisaamiset	310 102,28	497 543,89
Saamiset kunnalta	380 778,23	155 179,28
Muut saamiset	54 420,24	4 047,14
Siirtosaamiset	146 972,43	624 055,84
Rahat ja pankkisaamiset	851,85	3 254,70
Vastaavaa yhteensä	1 149 068,63	1 414 543,93

Vastattavaa

Oma pääoma	-235 919,45	215 880,05
Peruspääoma	8 000,00	8 000,00
Edellisten tilikausien ylijäämä	207 880,05	214 237,38
Tilikauden ylijäämä	-451 799,50	-6 357,33
Vieras pääoma	1 384 988,08	1 198 663,88
Lyhytaikainen vieras pääoma	1 384 988,08	1 198 663,88
Ostovelat	385 035,94	294 589,42
Muut velat	78 725,74	93 550,83
Siirtovelat	921 226,40	810 523,63
Vastattavaa yhteensä	1 149 068,63	1 414 543,93

Taseen tunnusluvut

2020

2019

Omavaraisuusaste, %	-20,5 %	15,3 %
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	13,7 %	11,9 %
Kertynyt ylijäämä (alijäämä), 1 000 €	-244	208
Lainakanta 31.12., 1000 €	0	0
Lainat ja vuokravastuut 31.12., 1 000€	3	3
Lainat ja vuokravastuut, euroa/asukas	0,1	0,1
Lainasaamiset 31.12., 1 000 €	0	0
Asukamäärä 31.12.	43 669	42 991

5.2.3 Tilinpäätöksen liitetiedot

Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Jaksotusperiaatteet

Tulot ja menot on merkitty tuloslaskelmaan suoriteperusteen mukaisesti.

Pysyvien vastaavien arvostus

Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoa vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti. Poistosuunnitelma on muutettu 1.1.2017 lähtien hankitun omaisuuden osalta KV 31.5.2017 § 49.

Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa

Tuloslaskelman liitetiedot

Liitetieto 11. Selvitys suunnitelman mukaisten poistojen perusteista

Käyttöomaisuuden poistojen määrittelyssä on käytetty ennalta laadittua poistosuunnitelmaa. Poistosuunnitelma on muutettu 1.1.2017 alkaen (KV 31.5.2017 §49) Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu käyttöomaisuuden hankintamenoista arvioidun taloudellisen pitoajan mukaan.

Arvioidut poistoajat ja niitä vastaavat vuotuiset poistoprosentit sekä poistomenetelmä

	Poistoaika/ poisto%	Poistotapa
Koneet ja kalusto		
Muut koneet ja kalusto -31.12.2012	30 %	menojäännöspoisto
Muut koneet ja kalusto 1.1.2013-	3 vuotta	tasapoisto

5.2.4 Taseen liitetiedot

Liitetieto 19. Pysyvien vastaavien hyödykkeet

	2020 €	2019 €
Koneet ja kalusto		
Hankintameno 1.1.	130 463,08	118 366,54
Lisäykset tilikauden aikana	241 999,25	114 485,27
Hankintameno 31.12.	372 462,33	232 851,81
Tilikauden poistot	-116 518,73	102 388,73
Kirjanpitoarvo 31.12.	255 943,60	130 463,08

KPA 2:7. § 5-kohdan mukaista mahdollista arvonnalisäveron palautusvastuuta ei ole

Liitetieto 23. Saamisten erittely

	2020 Lyhytaikaiset	2019 Lyhytaikaiset
Saamiset kunnalta, konsernitili	380 778,23	155 179,28
Saamiset kunnalta, yhdystilli	138 165,70	623 327,63
Saamiset muilta		
Myyntisaamiset	310 102,28	497 543,89
Muut saamiset	54 420,24	4 047,14
Siirtosaamiset	8 806,73	728,21
Saamiset yhteensä	892 273,18	1 280 826,15

Liitetieto 25. Oman pääoman erittely

	2020 €	2019 €
Peruspääoma 1.1.	8 000,00	8 000,00
Peruspääoma 31.12.	8 000,00	8 000,00
Edellisten tilikausien alijäämä	214 237,38	200 549,29
Siirto edelliseltä tilikaudelta	-6 357,33	13 688,09
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä 31.12.	207 880,05	214 237,38
Tilikauden yli-/alijäämä	-451 799,50	-6 357,33
Oma pääoma yhteensä	-235 919,45	215 880,05

Liitetieto 33. Siirtovelkoihin sisältyvät erät

	2020 Lyhytaikaiset	2019 Lyhytaikaiset
Siirtovelat		
Lomapalkkajaksotus	843 452,32	798 307,79
Muut siirtovelat	77 774,08	12 215,84
Siirtovelat yhteensä	921 226,40	810 523,63

Taseeseen sisällyttämättömät vastuusitoumukset ja vastuut

Liitetieto 38. Vuokravastuut

	2020 €	2019 €
Vuokravastuut yhteensä	3061,17	3 288,48
siitä seuraavalla tilikaudella maksettavat	689,84	3 288,48

Henkilöstöä koskevat liitetiedot

Liitetieto 42. Henkilöstön lukumäärä

	31.12.2020	31.12.2019
Vakinaiset	161	146
Määräaikaiset	29	31
Henkilöstön lukumäärä yhteensä (työpanos)	190	177

Liitetieto 46. Liikelaitoksen ja sen intressitahojen väliset liiketoimet

KeuSote ostaa Aleksia-liikelaitokselta palveluita. Liikevaihto oli vuonna 2020 1 506 140 euroa.

Kilpailulain mukaisen kirjapidon eriyttämisen liitetiedot

Kuvaus kustannuslaskennasta

Aleksia-liikelaitoksen ruoka- ja siivouspalvelujen omakustannushinnat muodostuvat aiheuttamisperiaatteella. Ulkoisille asiakkaille on omat kustannuspaikat ja seurantanumerot, joita käytetään hinnoittelussa ja laskutuksessa.

Hinnat muodostuvat seuraavista kuluista: liikelaitoksen sisäisten palvelujen ostot (yleishallinto, talouskeskus, hankinta-toimi, henkilöstöhallinto, työterveyshuolto ja tarkastuslautakunta), osuus Aleksian yhteisistä kuluista, henkilöstökulut, palvelujen ja tarvikkeiden ostot (elintarvikkeet, rahti), Jamix-tuotannonohjausjärjestelmän kustannukset (ruokapalvelut), muut toimintakulut, kuten välilliset verot, muut kulut, luottotappiot, muut sisäiset toimintakulut, vuokrat, poistot (ruokapalvelut)

Ruokapalvelun hinta muodostuu suoritemäärien mukaisesti.

Siivouspalvelun hinta muodostuu palveluhenkilöstön keskimääräisten henkilöstökulujen perusteella. Kulut kohdistetaan toimintayksiköille henkilötyötuntien suhteessa. Ostopalvelukohteille kohdistetaan ostopalvelun hinta ja osuus kaikille palveluille jaettavista kustannuksista. Asiantuntijapalveluissa kohdistetaan kaikille palveluille jaettavien kustannusten lisäksi kohteen pinta-alaan suhteutetusti palveluohjaajan palkasta osuus sivukuluineen.

**5.2.5 Aleksia-liikelaitoksen
Eriytetty tuloslaskelma**

1.1.-31.12.2020

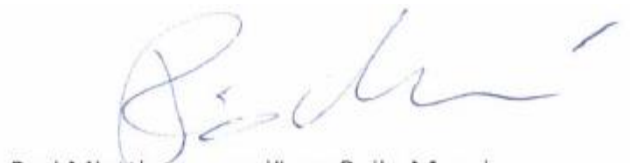
LIKEVAIHTO	1 760 318,28
Liiketoiminnan muut tuotot	65 014,76
Materiaalit ja palvelut	
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-430 720,07
Palvelujen ostot	-105 533,97
Materiaalit ja palvelut yhteensä	-536 254,05
Henkilöstökulut	
Palkat ja palkkiot	-969 639,52
Henkilösivukulut	
Eläkekulut	-166 217,60
Muut henkilösivukulut	-32 599,41
Henkilöstökulut yhteensä	-1 168 456,52
Poistot ja arvonalentumiset	
Suunnitelman mukaiset poistot	-15 452,36
Liiketoiminnan muut kulut	-149 881,20
LIKEYLIJÄÄMÄ (-ALIJÄÄMÄ)	-44 711,10
Rahoitustuotot ja -kulut	
Korkotuotot	0,00
Muut rahoitustuotot	0,00
Muut rahoituskulut	0,00
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	0,00
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (-ALIJÄÄMÄ)	-44 711,10

5.2.6 Tilinpäätöksen allekirjoitukset

Nurmijärvellä 23.2.2021

Tuomas Sarpolahti
puheenjohtaja

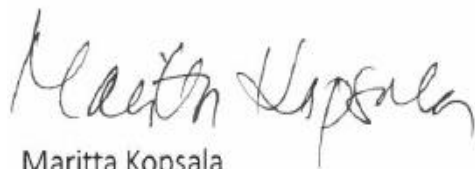
Pasi Miettinen, varajäsen Reijo Muuri

Kimmo Viisanen

Anu Heikkinen

Maritta Kopsala

Anu Savander-Hämäläinen
palvelujohtaja

Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu tilintarkastuskertomus.

Nurmijärvellä ____ . ____ 2021

KPMG Oy Ab

Mikko Luoma
KHT, JHT

5.3 Liikelaitosten vaikutus kunnan talouteen

LIIKELAITOSTEN VAIKUTUS KUNNAN TILIKAUDEN TULOKSEN MUODOSTUMISEEN

	Toteutumisvertailu		Eliminoinnit		Tuloslaskelma kunnan tilinpäätöksessä
	Kunnan tulos- laskelmaosa	Liikelaitokset yhteensä	Kunta	Liikelaitokset yhteensä	
Toimintatulot					
Myyntitulot, ulkoiset	2 572 295	10 781 257	0	0	13 353 552
Myyntitulot, sisäiset	2 991 670	8 511 133	-2 991 670	-8 511 133	0
Maksutulot, ulkoiset	6 765 451	0	0	0	6 765 451
Maksutulot, sisäiset	23 635	0	-23 635	0	0
Tuet ja avustukset, ulkoiset	1 696 614	75 435	0	0	1 772 049
Tuet ja avustukset, kunnalta	0	0	0	0	0
Muut toimintatuotot, ulkoiset	10 261 032	292 547	0	0	10 553 580
Muut toimintatuotot, sisäiset	18 653 330	69 964	-18 653 330	-69 964	0
Toimintatulot yhteensä	42 964 027	19 730 336	-21 668 634	-8 581 097	32 444 632
Toimintakulut					
Henkilöstökulut	-67 750 182	-7 073 634	0	0	-74 823 816
Palvelujen ostot, ulkoiset	-153 097 093	-2 398 632	0	0	-155 495 725
Palvelujen ostot, sisäiset	-10 499 705	-853 056	10 499 705	853 056	0
Aineet, tarv. ja tavarat, ulkoiset	-7 748 118	-3 652 718	0	0	-11 400 836
Aineet, tarv. ja tavarat, sisäiset	-174 702	-109 937	174 702	109 937	0
Avustukset, ulkoiset	-10 513 725	0	0	0	-10 513 725
Avustukset, sisäiset	0				
Muut toimintakulut, ulkoiset	-5 234 260	-173 993	0	0	-5 408 253
Muut toimintakulut, sisäiset	-17 754 315	-858 016	17 754 315	858 016	0
Toimintakulut yhteensä	-272 772 100	-15 119 986	28 428 722	1 821 009	-257 642 356
Toimintakate	-229 808 074	4 610 350	6 760 088	-6 760 088	-225 197 724
Verotulot	200 631 396	0	0	0	200 631 396
Valtionosuudet	51 698 073	0	0	0	51 698 073
Rahoitustulot ja -menot					
Korkotulot, ulkoinen	0	0	0	0	0
Korkotulot, sisäinen	102 776	7 783	-102 776	-7 783	0
Muut rahoitustulot, ulkoinen	2 481 489	1 742	0	0	2 483 231
Korvaus peruspääomasta	162 000	0	-162 000	0	0
Korkokulut, ulkoinen	-571 408	-220 665	15 565	205 552	-570 956
Korkokulut, sisäinen	7 783	102 776	-7 783	-102 776	0
Muut rahoituskulut, ulkoinen	-619 570	-467	0	0	-620 037
Korvaus peruspääomasta	0	-162 000	0	162 000	0
Vuosikate	24 084 465	4 339 518	6 503 094	-6 503 094	28 423 983
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot	-15 363 022	-2 869 053	0	0	-18 232 075
Arvonalentumiset	-2 478 570	0	0	0	-2 478 570
Tilikauden tulos	6 242 872	1 470 465	6 503 094	-6 503 094	7 713 338
Poistoeron vähennys	12 500	0	0	0	12 500
Vapaaehtoisten varausten lisäys	-6 000 000	0	0	0	-6 000 000
Tilikauden ylijäämä (-alijäämä)	255 372	1 470 465	6 503 094	-6 503 094	1 725 838

LIIKELAITOSTEN VAIKUTUS KUNNAN TOIMINNAN RAHOITUKSEEN

	Toteutumisvertailu		Eliminoinnit		Rahoituslaskelma
	Kunnan rahoitusosa	Liikelaitokset yhteensä	Kunta	Liikelaitokset yhteensä	kunnan tilinpäätöksessä
Tulorahoitus					
Vuosikate	24 084 465	4 339 518	6 503 094	-6 503 094	28 423 983
Tulorahoituksen korjaukset	-1 468 397				-1 468 397
Investointien rahavirta					
Ulkoiset investointimenot	-31 576 431	-4 279 298			-35 855 729
Rah.osuudet investointimenoihin	857 972				857 972
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	1 965 443				1 965 443
Toiminnan ja invest. rahavirta	-6 136 948	60 220	6 503 094	-6 503 094	-6 076 727
Rahoituksen rahavirta					
Antolainauksen muutokset					
Antolainasaamisten lisäys	-29 244				-29 244
Antolainasaamisten vähennys					0
Lainakannan muutokset					
Pitkäaikaisten lainojen nettomuutos	3 777 047	-3 000 000			777 047
Lyhytaikaisten lainojen nettomuutos	8 519 697		-2 103 920		6 415 777
Oman pääoman muutos	777 907				777 907
Muut maksuvalmiuden muutokset	-4 905 608	2 937 377	3 743 357	-1 639 437	135 688
Rahoituksen rahavirta	8 139 799	-62 623	1 639 437	-1 639 437	8 077 176
Vaikutus maksuvalmiuteen	2 002 852	-2 403	8 142 531	-8 142 531	2 000 449

**TYTÄRYHTEISÖJEN
TOIMINTAKERTOMUS- JA TILINPÄÄTÖSTIEDOT**

6.1 Kiinteistö Oy Aitohelmi

Toimintakertomus- ja tilinpäätöstiedot vuodelta 2020

Tuloslaskelma (euroa)	TA 2020	TP 2020	TP 2019
Liikevaihto	112 500	120 570	120 570
Liikevaihdon muutos, %		0 %	5,2 %
Liiketoiminnan muut tuotot			
Liiketoiminnan kulut	-105 000	-92 581	-89 072
Suunnitelman mukaiset poistot	-56 621		-59 383
Liiketoiminnan muut kulut			
Liikevoitto/ -tappio	-49 121	27 989	-27 885
Rahoitustuotot- ja kulut		277	262
Tilinpäätössiirrot			
Tuloverot ja muut välittömät verot			
Tilikauden tulos	-49 121	28 266	-27 623

Tunnusluvut (euroa)	TA 2020	TP 2020	TP 2019
Investoinnit			
Investointien tulorahoitus, %			
Lainakanta			
Taseen loppusumma	1 160 917	1 275 928	1 249 016
Sijoitetun pääoman tuotto, %			
Omavaraisuusaste, %			
Henkilöstömäärä			

Olennaiset tapahtumat tilikaudella

Yhtiön talous toteutui suunnitellusti ja sekä käyttöaste että maksuvalmius säilyivät hyvällä tasolla. Yhtiön poistosuunnitelmaa muutettiin kesken tilikauden siten, että ensisijaisesti käytetään tulontasauskeinoina muita vaihtoehtoja ja poistoja tehdään vain tarpeen mukaan. Tilikaudella tehtiin normaaleja huoltokorjauksia

Arvio tulevasta kehityksestä

Kiinteistö sijaitsee keskeisellä paikalla Klaukkalan taajamassa. Elinkaareltaan rakennus on tullut siihen vaiheeseen, että se kaipaa talotekniikan osalta päivitystä ja uusimista. LVI- korjausten suunnittelu aloitetaan vuoden 2021 aikana.

Tilojen käytettävyyttä ja muunneltavuutta ja vuokrattavuutta tulee arvioida tulevien korjausten yhteydessä.

Talotekniikan modernisoinnin yhteydessä tulee panostaa energistehokkaisiin ratkaisuihin sisäilmas-
toa ja tilojen käyttäjien viihtyvyyttä painottaen.

Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä

Merkittävimmät riskit kohdistuvat mahdollisiin suurempiin kiinteistöön kohdistuviin vahinkoihin.

Kiinteistöllä on täysarvovakuutus If Vahinkovakuutus Oyj:ssä.

Selonteko sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä tytäryhteisössä

Riskienhallinnassa ja sisäisessä valvonnassa ei ole havaittu poikkeamia kuluneella tilikaudella. Toimitusjohtaja on raportointivelvollinen hallitukselle.

Yhtiön maksuliikenne kulkee kahden laskuntarkastajan kautta ennen maksuun laittoa. Sama henkilö ei voi tarkastaa ja laittaa maksua eteenpäin maksutukseen.

Sitovien toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Yhtiön tehtävänä on pitää kiinteistön tilat vuokrattavassa kunnossa. Hallituksen asettama tavoite, että tiloista vähintään 95 prosenttia on käytettävissä, toteutui.

Tavoite	Tavoitteen mittari	Tavoitteen lähtötaso		Mittarin tavoitetaso		Tavoitteiden toteuma TP 2020	Toimenpiteet
		TP 2017	TP 2018	TA 2019	TA 2020		
kiinteistö on käyttökelpoinen toimitiloina	Tiloista käytössä %	100	100	100	100	95 ylläpitokorjaukset	

6.2 Kiinteistö Oy Aleksis Kiventie 14

Toimintakertomus- ja tilinpäätöstiedot vuodelta 2020

Tuloslaskelma (euroa)	TA 2020	TP 2020	TP 2019
Liikevaihto	50 022	50 023	50 022
Liikevaihdon muutos, %		0 %	0 %
Liiketoiminnan muut tuotot			
Liiketoiminnan kulut	-49 000	-41 481	-36 878
Suunnitelman mukaiset poistot	-32 352	-154	-36 463
Liiketoiminnan muut kulut			
Liikevoitto/ -tappio	-31 330	8 388	-23 319
Rahoitustuotot- ja kulut			
Tilinpäätössiirrot			
Tuloverot ja muut välittömät verot			
Tilikauden tulos	-31 330	8 388	-23 319

Tunnusluvut (euroa)	TA 2020	TP 2020	TP 2019
Investoinnit		39 427	
Investointien tulorahoitus, %			
Lainakanta			
Taseen loppusumma	814 106	874 414	858 154
Sijoitetun pääoman tuotto, %			
Omavaraisuusaste, %			
Henkilöstömäärä			

Olennaiset tapahtumat tilikaudella

Yhtiön talous toteutui ennakoidusti tilikaudella. Yhtiön poistosuunnitelmaa muutettiin tilikauden aikana siten, että ensisijaisesti käytetään muita tulontasauksen keinoja ja vasta toissijaisesti poistoja. Normaalien huoltotöiden lisäksi tehtiin loppuvuodesta ikkunaremontti, joka rahoitettiin aikaisempien tilikausien hoitoylijäämällä.

Arvio tulevasta kehityksestä

Yhtiön tavoitteena on pitää tilat hyvässä vuokrattavassa kunnossa. Käyttäjien ja rakennuksen elinkaarren huomioivat ylläpitokorjaukset ja talotekniikan muutokset energiatehokkaammaksi ovat keskeisessä asemassa tulevaisuudessa.

Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuuskijöistä

Yhtiön merkittävimpinä riskeinä ovat kiinteistöön kohdistuvat vahingot.

Yhtiöllä on täysarvovakuutus IF:ssä.

Selonteko sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä tytäryhteisössä

Riskienhallinnassa ja sisäisessä valvonnassa ei ole havaittu poikkeamia kuluneella tilikaudella. Toimitusjohtaja on raportointivelvollinen hallitukselle. Yhtiön maksuliikenne kulkee kahden laskuntarkastajan kautta ennen maksuun laittoa. Sama henkilö ei voi tarkastaa ja laittaa maksua eteenpäin maksatukseen.

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Yhtiön tehtävänä on pitää tilat vuokrattavassa kunnossa. Hallituksen asettama tavoite, että vähintään 95% prosenttia tiloista on käytettävissä, toteutui.

Tavoite	Tavoitteen mittari	Tavoitteen lähtötaso		Mittarin tavoitetaso		Tavoitteiden toteuma TP 2020	Toimenpiteet
		TP 2017	TP 2018	TA 2019	TA 2020		
Kiinteistön kunnosta huolehditaan	Tilojen käyttöaste	100	100	100	100	95	ylläpitokorjaukset

6.3 Kiinteistö Oy Klaukkalan Säästökeskus

Toimintakertomus- ja tilinpäätöstiedot vuodelta 2020

Tuloslaskelma (euroa)	TA 2020	TP 2020	TP 2019
Liikevaihto	280 000	237 277	256 513
Liikevaihdon muutos, %		-7,5 %	-6,7 %
Liiketoiminnan muut tuotot			
Liiketoiminnan kulut	-260 000	-229 452	-236 020
Suunnitelman mukaiset poistot	-237 183		-258 713
Liiketoiminnan muut kulut			
Liikevoitto/ -tappio	-217 183	7 825	-238 220
Rahoitustuotot- ja kulut	36 212	36 819	36 429
Tilinpäätössiirrot			
Tuloverot ja muut välittömät verot			
Tilikauden tulos	-180 971	44 645	-201 791

Tunnusluvut (euroa)	TA 2020	TP 2020	TP 2019
Investoinnit		11 915	
Investointien tulorahoitus, %			
Lainakanta	48 000	48 000	80 000
Taseen loppusumma	4 117 888	4 413 985	4 374 067
Sijoitetun pääoman tuotto, %			
Omavaraisuusaste, %			
Henkilöstömäärä			

Olennaiset tapahtumat tilikaudella

Yhtiön talous toteutui suunnitellusti ja sekä käyttöaste että maksuvalmius säilyivät hyvällä tasolla. Yhtiön poistosuunnitelmaa muutettiin kesken tilikauden siten, että ensisijaisesti käytetään tulontasauskeinoina muita vaihtoehtoja ja poistoja tehdään vain tarpeen mukaan.

Tilikaudella aloitettiin kiinteistön julkisivujen ja ulkoalueiden korjattavuusselvitykset. Muutoin tehtiin normaaleja huolto ja korjaustöitä.

Arvio tulevasta kehityksestä

Kiinteistö sijaitsee keskeisellä paikalla Klaukkalan taajamassa. Elinkaareltaan rakennus on tullut siihen vaiheeseen, että se kaipaa laajempia peruskorjauksia niin julkisivujen, ulkoalueiden, kuin taloteknisten ratkaisujen osalta.

Tilojen käytettävyyttä ja muunneltavuutta ja vuokrattavuutta tulee arvioida tulevien korjausten yhteydessä.

Talotekniikan modernisoinnin yhteydessä tulee panostaa energistehokkaisiin ratkaisuihin sisäilmaa ja tilojen käyttäjien viihtyvyyttä painottaen.

Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuuskijöistä

Merkittävimmät riskit kohdistuvat mahdollisiin suurempiin kiinteistöön kohdistuviin vahinkoihin.

Kiinteistöllä on täysarvovakuutus If Vahinkovakuutus Oyj:ssä.

Selonteko sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä tytäryhteisössä

Riskienhallinnassa ja sisäisessä valvonnassa ei ole havaittu poikkeamia kuluneella tilikaudella.

Toimitusjohtaja on raportointivelvollinen hallitukselle. Yhtiön maksuliikenne kulkee kahden laskuntarkastajan kautta ennen maksuun laittoa. Sama henkilö ei voi tarkastaa ja laittaa maksua eteenpäin maksatukseen.

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Yhtiön tehtävänä on pitää kiinteistön tilat vuokrattavassa kunnossa. Hallituksen asettama tavoite, että tiloista vähintään 95 prosenttia on käytettävissä, toteutui.

Tavoite	Tavoitteen mittari	Tavoitteen lähtötaso		Mittarin tavoitetaso		Tavoitteiden toteuma TP 2020	Toimenpiteet
		TP 2017	TP 2018	TA 2019	TA 2020		
Kiinteistön kunnosta huolehditaan	Tilojen käyttöaste		100	100	100	95 huoltojen ja korjausten suunnittelu	

6.4 Kiinteistö Oy Nurmijärven Virastotalo

Toimintakertomus- ja tilinpäätöstiedot vuodelta 2020

Tuloslaskelma (euroa)	TA 2020	TP 2020	TP 2019
Liikevaihto	212 000	205 973	193 670
Liikevaihdon muutos, %		6,4 %	8,7 %
Liiketoiminnan muut tuotot			
Liiketoiminnan kulut	-180 000	-181 372	-181 383
Suunnitelman mukaiset poistot	-543 209	-25 962	-592 200
Liiketoiminnan muut kulut	-20 000		-17 318
Liikevoitto/ -tappio	-531 209	-1 361	-597 231
Rahoitustuotot- ja kulut	293 290	257 561	271 344
Tilinpäätössiirrot			
Tuloverot ja muut välittömät verot			-167
Tilikauden tulos	-237 919	256 200	-326 054

Tunnusluvut (euroa)	TA 2020	TP 2020	TP 2019
Investoinnit			
Investointien tulorahoitus, %			
Lainakanta	4 707 026	4 707 026	4 962 461
Taseen loppusumma	8 688 948	8 551 431	8 555 215
Sijoitetun pääoman tuotto, %			
Omavaraisuusaste, %			
Henkilöstömäärä			1

Olennaiset tapahtumat tilikaudella

Yhtiön talous toteutui suunnitellusti ja sekä käyttö tulontasauskeinoina aste että maksuvalmius säilyivät hyvällä tasolla. Yhtiön poistosuunnitelmaa muutettiin kesken tilikauden siten, että ensisijaisesti tulontasauskeinoina käytetään muita vaihtoehtoja ja poistoja tehdään vain tarpeen mukaan. Tilikaudella tehtiin normaaleja huoltotöitä ja korjaustöitä. Tilikauden aikana ja sen jälkeenkin vallinnut korona tilanne on vaikuttanut ainoastaan siten, että Käräjäsali on ollut lukion käytössä ja yhtä liiketilaa muutetaan toimimaan myös väistö- ja kokoustilana.

Arvio tulevasta kehityksestä

Yhtiön tilat ovat hyvässä kunnossa. Suunnitelmallisella ja ennakoivalla huollolla pyritään pitämään tilat vuokrattavassa kunnossa. Tilojen käyttöastetta pyritään nostamaan tilamuuksilla, jotka palvelevat tulevaisuudessa, niin väistötiloina kuin kokoustiloina. Energiätehokkuutta pyritään parantamaan kiinteistön sisäilmastoa ja vuokralaisten viihtyvyyttä huomioiden.

Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuuskijöistä

Merkittävimmät riskit kohdistuvat mahdollisiin suurempiin kiinteistöön kohdistuviin vahinkoihin.

Kiinteistöllä on täysarvovakuutus LähiTapiolassa.

Selonteko sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä tytäryhteisössä

Riskienhallinnassa ja sisäisessä valvonnassa ei ole havaittu poikkeamia kuluneella tilikaudella.

Toimitusjohtaja on raportointivelvollinen hallitukselle.

Yhtiön maksuliikenne kulkee kahden laskuntarkastajan kautta ennen maksuun laittoa. Sama henkilö ei voi tarkastaa ja laittaa maksua eteenpäin maksutukseen.

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Yhtiön tavoitteena on pitää tilat vuokrattavassa kunnossa. Hallitus on asettanut tavoitteeksi, että vähintään 95% tiloista on käytettävissä. Tavoite on toteutunut hyvin ja hallitus on parantaakseen tilojen monimuotoisempaa käytettävyyttä käynnistänyt yhden liiketilan käyttötarkoituksen muutoksen, jotta se voisi palvella muuttuvia tarpeita paremmin tulevaisuudessa.

Tavoite	Tavoitteen mittari	Tavoitteen lähtötaso		Mittarin tavoitetaso			Tavoitteiden toteuma TP 2020	Toimenpiteet
		TP 2017	TP 2018	TA 2019	TA 2020			
Tilojen käyttöaste 100%	Tilojen Käytettävyys		100	100	100	95	kiinteistön ylläpito	

6.5 Kiljavanrinteen Kiinteistöt Oy

Toimintakertomus- ja tilinpäätöstiedot vuodelta 2020

Tuloslaskelma (euroa)	TA 2020	TP 2020	TP 2019
Liikevaihto	15 456	17 769	16 825
Liikevaihdon muutos, %		6	
Liiketoiminnan muut tuotot			
Liiketoiminnan kulut	-7 200		-1 700
Suunnitelman mukaiset poistot	-600	-479	-598
Liiketoiminnan muut kulut	-10 891	-14 873	-11 294
Liikevoitto/ -tappio	-3 235	118	3 232
Rahoitustuotot- ja kulut	0	1	-34
Tilinpäätössiirrot			
Tuloverot ja muut välittömät verot			
Tilikauden tulos	-3 235	118	3 198

Tunnusluvut (euroa)	TA 2020	TP 2020	TP 2019
Investoinnit			
Investointien tulorahoitus, %			
Lainakanta			
Taseen loppusumma	472 000	476 307	477 208
Sijoitetun pääoman tuotto, %			1
Omavaraisuusaste, %	99	99	99
Henkilöstömäärä			

Olellaiset tapahtumat tilikaudella

Kiljavanrinteen Kiinteistöt Oy omistaa, hallitsee ja ylläpitää Nurmijärven kunnassa sijaitsevaa Kiljavanrinne-nimistä tilaa (kiinteistötunnus 543-404-33-0), sillä olevine ja sille myöhemmin mahdollisesti rakennettavine rakennuksineen. Yhtiö voi omistaa arvopapereita ja harjoittaa omistamiensa maa-alueiden, rakennusten ja tilojen vuokraustoimintaa sekä käydä niillä kauppaa.

Kiljavanrinteen Kiinteistöt Oy on syntynyt 31.12.2017, kun Kiljavan Sairaala Oy:n (2048008-0) omistajat päättivät sote- ja maakuntauudistuksen lakiluonnoksiin perustuen erottaa Kiljavan Sairaala Oy:n sairaalatoiminnan ja maaomistuksen eri yhtiöiden toiminnaksi. Kokonaisjakautumisessa muodostuneiden "uusi" Kiljavan Sairaala Oy:n ja Kiljavanrinteen Kiinteistöt Oy:n omistajina jatkoivat jakautuneen yhtiön omistajat Hyvinkää, Järvenpää,

Nurmijärvi, Tuusula ja Mäntsälä sekä Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymä (HUS). Yhtiön osakkeet siirtyivät kokonaisuudessaan Nurmijärven kunnan omistukseen vuosien 2018 ja 2019 aikana.

Kiljavanrinteen Kiinteistöt Oy omistaa Kiljavan parantolan ja Kiljavan Sairaalan aikaisemmin omistamat, Sääksjärven rajoittuvan maa- ja metsäalueen sekä tällä sijaitsevat varasto-, autotalli- ja saunarakennukset, yhteensä yhdeksän rakennusta, pinta-alaltaan 699 bm³. Varastorakennukset, autotallit ja pysäköintialueet olivat toimintavuoden ajan vuokrattuna Kiljavan Sairaala Oy:lle sekä Kiljavan Sairaalan alueella asuville yksityishenkilöille. Ranta-alueen sekä -saunojen käyttöoikeutta koskeva sopimus HUS-Hyvinkään sairaanhoitoalueen sekä Kilja-

van Sairaalassa toimivien yritysten kanssa oli päätynyt 31.12.2019. Nurmijärven kunnan rakennusvalvonnan hyväksyessä rantasaunojen käytön kantoveteen perustuen, sopimus ranta-alueen ja -saunojen käytöstä solmittiin Nurmijärven Latu ja Polku ry:n kanssa. Sopimus oli voimassa kesäkaudella 15.5.-31.10.2020 välisen ajan. Yhtiön hallitus on päättänyt jatkaa yhteistyötä NurLan kanssa myös kesäkaudella 2021. Sopimus toteutuu ajalla 1.4.-30.11.2021.

Yhtiön toimitusjohtaja vaihtuu 15.3.2021.

Arvio tulevasta kehityksestä

Nurmijärven kunnan tavoitteena on liittää omistamansa Kiljavanrinteen Kiinteistöt Oy:n kiinteistöomaisuus ja toiminta osaksi kunnan omaa toimintaa. Käytännössä tämä tapahtuu yhtiön purkamisen tai sulautumisen seurauksena. Vaihtoehdot ovat tilintarkastajan ja kunnanhallituksen konsernijaoston arvioitavana, ja tavoitteena on, että yhtiön toiminta päättyy vuoden 2021 aikana.

Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuuskijöistä

Yhtiön merkittävimmät riskit liittyvät purkamisen seurauksena yhtiölle mahdollisesti muodostuviin veroseuraamuksiin. Sulautumisesta, mikäli sen tulkitaan olevan osakeyhtiön ja julkisyhteisön välillä mahdollista, ei aiheudu veroseuraamuksia. Yhtiön kiinteistöomaisuudesta on laadittu vuonna 2018 kiinteistöarvio, jota käytettiin osakkeiden arvon määrittelyssä kunnan hankkiessa osakkeet haltuunsa. Verotuksessa käytettävä yhtiön omaisuuden käypä arvo ei liene merkittävästi muuttunut sitten vuoden 2018. Rantasaunojen jäteveden käsittelyn muutostarpeet tulevat joka tapauksessa aiheuttamaan kustannuksia riippumatta siitä, miten alueen omistus tulevaisuudessa on järjestetty.

Selonteko sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä tytäryhteisössä

Riskienhallinnassa tai -valvonnassa ei ole havaittu poikkeamia kuluneella tilikaudella. Yhtiön toimintaa valvoo hallitus, jonka kokoonpano 20.3.2020

järjestettyyn varsinaiseen yhtiökokoukseen saakka oli:

Hyvinkää, Jyrki Mattila, puheenjohtaja

Hyvinkää, Krista Silfverberg

Järvenpää, Sanna Kaarlenkaski

Järvenpää, Antti Nikkanen, varapuheenjohtaja

Mäntsälä, Kalevi Heinonen

Nurmijärvi, Johannes Haapalainen

Nurmijärvi, Outi Mäkelä

Tuusula, Aarno Järvinen

Tuusula, Lilli Salmi.

Kevään 2020 varsinaisessa yhtiökokouksessa yhtiön hallituksen jäsenet vaihtuivat lukuun ottamatta Nurmijärven kunnanjohtaja Outi Mäkelää, joka nyt aloitti yhtiön hallituksen puheenjohtajana. Varsinaisessa yhtiökokouksessa 20.3.2020 hallituksen jäseniksi valittiin:

Marko Järvenpää, varapuheenjohtaja

Hannu Kujala

Ville Könönen

Outi Mäkelä, puheenjohtaja

Jouko Lehtonen

Leena Vuorenpää.

Hallitus piti vuonna 2020 viisi kokousta. Hallitus käsittelee kokouksissaan muun muassa osakeyhtiölain mukaisia asioita, yhtiön strategiaa, taloutta sekä ranta-alueen käyttöoikeussopimusta.

Yhtiön toimitusjohtajana toimi TtM, TM Päivi Flinkman. Yhtiön tilintarkastaja on KPMG Oy, jonka yhtiölle nimeämä vastuunalainen tilintarkastaja on KHT, JHT Mikko Luoma.

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Vuoden 2019 vertailuluvut on ilmoitettu suluissa.

Kiljavanrinteen Kiinteistöt Oy:n liikevaihto vuonna 2020 oli 17 769 € (16 825 €). Yhtiön liikevaihto ja tuotot muodostuivat yksinomaan vuokraustoiminnasta, joka euromääräisesti tarkasteltuna oli edellisen vuoden tasolla (+ 944 €, + 5,6 %).

Yhtiöllä ei ollut palveluksessaan henkilöstöä toimintavuoden aikana. Kiljavanrinteen Kiinteistöt Oy:n ja Kiljavan Sairaala Oy:n väliseen sopimukseen perustuen kiinteistöyhtiö hankki henkilötyötä sairaalayhtiöltä yhteensä noin 11 (10) henkilötyöpäivän verran.

Palkkoja ja palkkioita syntyi hallituksen ja toimitusjohtajan kokouspalkkioista yhteensä 2 300 € (1 700 €). Liiketoiminnan muut kulut 14 873 € (11 294 €) sisälsivät lähinnä ostoja Kiljavan Sairaala Oy:ltä (hallinnon ja kiinteistöhuollon henkilötyö, sähkö ja sähkönsiirto sekä tarvikkeet), taloushallinnon- ja tilintarkastuksen palveluja, vakuutusmaksuja, kiinteistöveroja, jätehuoltoa ja korjauksia.

Osakepääoma on 2.500 euroa. Osakkeita on yhteensä 4.200 kappaletta, jotka kaikki ovat Nurmijärven kunnan omistuksessa. Osakkeet ovat samaa osakelajia ja kaikilla osakkeilla on samanlainen oikeus osinkoon ja yhtiön varoihin.

Yhtiön osakkeen hankkimiseen luovutustoimin vaaditaan yhtiön hallituksen suostumus. Suostumusta on haettava kirjallisesti. Osakkaiden lunastusoikeus syntyy osakkeen siirtyessä yhtiön ulkopuoliselle. Lunastusoikeutta ei synny, jos luovutuksensaaja on yhtiön osakas.

Jakautumisessa perustetun Kiljavanrinteen Kiinteistöt Oy:n sijoitetun vapaan oman pääoman rahaston määrä taseella on 448.439,95 euroa. Nurmijärven kunta omistaa Kiljavanrinteen Kiinteistöt Oy:n osakkeista 100 %. Yhtiö on siten Nurmijärven kunnan tytäryhtiö.

Yhtiön tilikauden voitto oli 118,21 € (3 198,10 €). Hallitus esittää, että voitto siirretään yhtiön omaan pääomaan voittovarojen tilille ja ettei osinkoa jaeta.

6.6 NURMIJÄRVEN SÄHKÖ - KONSERNI

Toimintakertomus- ja tilinpäätöstiedot vuodelta 2020

Tuloslaskelma (euroa)	TA 2020	TP 2020	TP 2019
Liikevaihto	31 231 540	30 395 604	31 720 069
Liikevaihdon muutos, %	-1,5 %	-4,2 %	2,6 %
Liiketoiminnan muut tuotot	573 013	777 484	958 505
Liiketoiminnan kulut	-20 063 893	-18 972 835	-19 849 659
Suunnitelman mukaiset poistot	-2 683 152	-2 510 682	-2 655 174
Liiketoiminnan muut kulut	-2 555 756	-2 777 367	-2 430 618
Liikevoitto/ -tappio	6 501 752	6 912 204	7 743 123
Rahoitustuotot- ja kulut		237 017	780 944
Tilinpäätössiirrot			
Tuloverot ja muut välittömät verot	-1 137 371	-1 417 790	-1 613 989
Tilikauden tulos	5 364 381	5 731 431	6 910 078

Tunnusluvut (euroa)	TA 2020	TP 2020	TP 2019
Investoinnit (kassavirta)	8 195 000	9 177 581	5 253 378
Investointien tulorahoitus, %	98 %	90 %	182 %
Lainakanta	7 000 000	5 000 000	5 000 000
Taseen loppusumma	115 567 703	111 272 701	108 203 322
Sijoitetun pääoman tuotto, %	8 %	10 %	13 %
Omavaraisuusaste, %	64 %	63 %	62 %
Henkilöstömäärä	37	36	37

Konsernin strategisena tavoitteena on tuottaa laadukasta palvelua asiakkailleen ja arvoa omistajalleen. Lisäksi painotetaan paikallisuutta ja vastuullisuutta sekä kykyä vastata muuttuvaan liiketoimintaympäristöön. Asiakastytyväisyyskyselyiden perusteella olemme onnistuneet erinomaisesti asiakaskokemuksessa ja tähän pyritään vaikuttamaan edelleen. Maltillinen hinnoittelu sähkön siirrossa ja vastuullisuus lämpöliiketoiminnassa ovat toteutuneet strategian mukaisesti. Myös konsernin talous on vakaalla pohjalla, mikä mahdollistaa suunnitellun osingonmaksun omistajalle.

Konsernin investointitaso oli selkeästi odotettua korkeampi, johtuen pääosin lisääntyneistä investoinneista sähkön tuotanto-osuuksiin. Lisäksi sähkönsiirtoon liittyvä rakentaminen kasvoi loppuvuonna odotettua enemmän. Investointien kasvun ja pienentyneen tuloksen myötä investointien tulo-

rahoitusosuus aleni edellisvuoteen verrattuna, pysyen kuitenkin vielä kohtuullisen hyvänä. Investointien arvioidaan pysyvän korkealla tasolla myös vuonna 2021.

Vuoden 2020 aikana toiminta rahoitettiin ilman kerrallisen vieraan pääoman lisäystä.

Olennaiset tapahtumat tilikaudella

Sää ja keskimääräistä korkeammat lämpötilat vaikuttivat liiketoimintojen volyyymiin ja tulokseen.

Lämpöliiketoiminta

- Vuonna 2020 hinnoitteluun ei tehty olennaisia muutoksia.
- Lämmöntuotannon bioaste (kotimaisen biopolttoaineen osuus kaukolämmön tuotannossa) oli erittäin korkea, 98 %.
- Päästöoikeuksia myytiin päästöoikeushintojen nousun myötä.

- Lämmitystarveluvut olivat säiden myötä reilusti pienempiä vertailukauteen nähden.
- Kustannustaso oli maltillinen.
- Asiakasmäärä oli budjetin mukainen.

Sähkönsiirtoliiketoiminta

- Sähköjakelun varmuus oli edellisvuotta heikompi (KAH 536 t€). Viime vuonna myrskypäiviä oli runsaasti enemmän kuin 2019, mikä aiheutti lyhyitä sähkökatkoja. Pitkäkestoisia sähköjakelun katkoja ei kuitenkaan ilmennyt.
- Pientuotanto kasvoi tasaisesti (aurinkopaneelikohteita jo 292 kpl).
- Liittymätulot kasvoivat noin 600 t€.
- Investoinnit ylittivät budjetin johtuen joidenkin urakointien kiintymisestä loppuvuonna.
- Kustannustaso oli maltillinen ulkopuolisten palveluiden osalta.
- Asiakasmäärän kasvu positiivinen.
- Sähkömarkkinalakiin valmistellaan muutoksia ja on odotettavissa, että sähkönsiirtoliiketoiminnan sallittu tuotto tulee jatkossa pienenemään. Alustavan arvion mukaan tästä ei ole odotettavissa yhtiölle välitöntä vaikutusta. Valvontamallin linjaukset ja tuottopohjalle käytettävän korkotason muutokset saattavat kuitenkin vaikuttaa tulevana vuosina sähkönsiirtoliiketoiminnan kannattavuuteen heikentävästi.

Sähkönmyyntiliiketoiminta

- Kilpailu oli edelleen kovaa / asiakasmäärän trendi lievässä laskussa.
- Myyntikate jäi alle budjetoidun tason vuoden ollessa keskimääräistä lämpimämpi (sähkön hankinnan suojaukset vs. iso Suomen aluehintaero).
- Investoinnit toteutuivat kuluneena vuonna merkittävästi budjetoitua korkeampana, johtuen tuotannollisista investoinneista, joita ei oltu huomioitu budjetissa.
- Asiakastytyväisyys säilyi erittäin korkealla tasolla. Olimme 2020 toimialan asiakastytyväisyystutkimuksessa ykkössijalla.

- Datahub-projekti eteni.

Muu-liiketoiminta

- Kunnan valaistukseen liittyvät työt vähenevät merkittävästi edelliseen vuoteen verrattuna. Vuoden 2020 aikana valaistuksen hallinointiin liittyvät työt siirtyivät lähes kokonaan ulkopuolisen toimijan hoidettavaksi.

Selvitys mahdollisista konserniohjeen edellyttämistä toimenpiteistä tilikaudella

Strategiset tavoitteet toteutuivat, ei konserniohjeen edellyttämiä toimenpiteitä tilikauden aikana.

Arvio tulevasta kehityksestä

Konsernin taloudellisen tilanteen odotetaan jatkuvan hyvänä.

- Konsernin liikevaihdon arvioidaan kasvavan maltillisesti.
- Kilpailu sähkön vähittäismyynnissä jatkuu kovana / yhtiössä panostetaan asiakaspalveluun ja -tyytyväisyyteen.
- Lämpötilan vaikutus lämmitysenergian käyttöön on merkittävä / kiinnitetään erityistä huomiota energianhankintaan ja riskienhallintaan.
- Päästöttömän ja taloudellisesti kannattavan energiantuotannon hankinta / ollaan mukana hankintaprosesseissa.
- Strategisten tavoitteiden seuranta ja mukauttaminen markkinaan / kaukolämmön bioaste, hinnoitteluanalyysit.
- Orgaaninen asiakaskasvu kunnan alueella jatkuu lämmön ja sähkönsiirron osalta hyvänä.
- Säävarman verkon rakentaminen sähkönsiirron osalta jatkuu voimakkaana / investointeihin varaudutaan.

Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuuskijöistä

Riskien hallitsemiseksi konsernissa tehdään säännöllisesti riskikartoituksia ja tunnistettujen riskien uhkia sekä niiden vaikuttavuutta arvioidaan vuosittain. Valtaosa tunnistetuista riskeistä on epäolennaisia suhteessa konsernin riskinkantokykyyn. Tilikaudella suurimmiksi riskeiksi tunnistettiin erilaiset energiantuotantoon liittyvät kokonaisuudet sekä liiketoimintaympäristön vaikea ennakoitavuus pitkällä aikajänteellä. Näiden lisäksi kriittisiksi seurattaviksi asioiksi nostettiin erilaiset tietoturvaan ja tietojärjestelmiin liittyvät riskit. Kaukolämmön- tai sähkönsiirron verkostoissa tapahtuvilla suurhäiriöillä on toteutuessaan huomattavia asiakkaille näkyviä vaikutuksia. Näiden riskien todennäköisyyksiä on pyritty pienentämään pitkäjänteisellä oman toiminnan kehittämisellä. Omaisuuteen kohdistuviin riskeihin on varauduttu vakuutuksin, joiden kattavuus tarkistetaan vuosittain.

Tuotantohankkeiden riskeistä merkittävimmät ovat yleisesti markkinahintariskit sekä ydinvoimahankkeissa laitosten valmistumisen aikataulu. Tuulivoiman osalta taas tuotannon volatiliiteetista johtuvat vaikutukset sähkön markkinahintaan (ns. kannibalisaatio) voimistuvat tuulipuistojen lukumäärän lisääntyessä. Tuulipuistot sijaitsevat maantieteellisesti lähellä toisiaan, mistä johtuen ne tuottavat sähköä samankaltaisella profiililla. Siten voimakkaan tuulisuuden aikaan tuulituotantoa on paljon, mikä laskee sähkön markkinahintaa ja vastavasti, vähätuulisena aikana hinnat nousevat.

Päivittäinen toiminta on yhä enenevässä määrin sidoksissa tietojärjestelmiin. Järjestelmien määrät ja niiden käyttö ovat kasvaneet vuosittain ja myös yleisellä tasolla on tunnistettu kyberriskit ja niihin liittyvät uhat. Konsernissa on voimassa oleva tietoturvapoliittikka, jonka avulla tunnistettuja tietojärjestelmiin ja tietoturvaan liittyviä riskejä pyritään pienentämään. Tietoturva on osa jokapäiväistä toimintaa ja sitä tullaan kehittämään edelleen alkaneena vuonna. Poliittisten riskien kohdalla tunnistettiin toimintaympäristön muuttuminen entistä vähemmän ennustettavaksi. Poliittiset ja erityisesti

strategiset riskit liittyvät pääsääntöisesti voimalaitoshankkeisiin ja -osuuksiin.

Sähkönhankinta suojataan konsernissa erillisen riskikirjan mukaisesti, johon on tarkemmin kuvattu, miten riskejä tarkkaillaan, hallitaan ja raportoidaan.

Kaukolämmön tuotanto- tai jakeluhäiriöihin on varauduttu varalaitoksilla sekä varalämmön liitäntäpisteillä, joiden avulla pystytään varmistamaan lämmön tuotanto häiriötilanteissa asiakkaille.

Sähkönsiirtoliiketoiminnassa merkittävimmät uhat muodostuvat myrskyjen aiheuttamista suurhäiriöistä. Luonnonilmiöistä johtuva suurhäiriöriski on merkittävästi pienentynyt toimitusvarmuusinvestointien johdosta. Jäljellä jääviin riskeihin varaudutaan ennakoivalla kunnossapidolla.

Selonteko sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä tytäryhteisössä

Riskien hallitsemiseksi konsernissa on tehty riskikartoitus, ja tunnistettujen riskien uhkia arvioidaan vuosittain. Kartoituksen perusteella valtaosa riskeistä oli epäolennaisia suhteessa konsernin riskinkantokykyyn. Suurimmiksi riskeiksi on viimeisimmän tarkisteluun yhteydessä nostettu suurhäiriö sähkön tai kaukolämmön jakelussa, strategiset ja joitakin tuotantohankkeita koskevat riskit sekä erinäiset tietoturvaan ja -järjestelmiin liittyvät uhkavat. Omaisuuteen kohdistuviin riskeihin on varauduttu vakuutuksin.

Hallitus valvoo yhtiön toimintaa ja konsernijohdon edustaja osallistuu tai on tietoinen kaikista hallituksen kokouksista. Ohje hyvästä hallintotavasta sekä yhtiön tapamme toimia -politiikka on hyväksytty ja lakisääteistä tilintarkastusta hyödynnetään hallinnon valvonnassa.

Keskeisiä hankintoja ohjataan erillisin, yhtiössä hyväksytyin toiminta- tai hankintaohjein.

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Omistaja asetti yhtiölle seuraavat sitovat tavoitteet vuodelle 2020:

- Sähkön siirtohintataso alle valtakunnan keskiarvon
- Kotimaisen energian osuus kaukolämmön tuotannosta vähintään 95%
- Konsernin pitkän aikavälin operatiivisen toiminnan kassavirran pitäisi olla tasolla,

säilymisen hyvällä tasolla korkeista investoinneista huolimatta.

joka mahdollistaa investoinnit ja nykytasoinen osinkojen maksun kunnalle.

Sähkön siirtohintataso oli selvästi alle valtakunnan keskiarvon ja kaukolämmön tuotannossa käytetyn kotimaisen uusiutuvan energian osuus oli 98 %. Operatiivisen toiminnan muodostama tulorahoitus (sekä muu rahoitusomaisuus) varmistivat yrityksen maksuvalmiuden

Tavoite	Tavoitteen mittari	Tavoitteen lähtötaso		Mittarin tavoitetaso		Tavoitteiden toteuma TP2020	Toimenpiteet
		TP 2017	TP 2018	TA 2019	TA 2020		
Kotimaisen energian osuus kaukolämmön tuotannosta vähintään 95%	Biopolttoaineiden käyttö suhteessa polttoaineiden kokonaiskäyttöön	Toteutunut	Toteutunut	Toteutuu	Toteutuu (95 %)	Toteutunut	
Sähkön siirtohintaa alle valtakunnan keskiarvon	Yhtiön siirtohintaa verrattuna Energiaviraston julkaiseman siirtohintataulukon mukaiseen keskiarvohintaan tyypikkäyttäjistä	Toteutunut	Toteutunut	Toteutuu	Toteutuu	Toteutunut	
Konsernin pitkänajan liikevoitto kestäväällä tasolla, joka mahdollistaa nykytasoinen osinkojen maksun kunnalle	Liikevoitto (%)	Toteutunut	Toteutunut	Toteutuu	Toteutuu	Toteutunut	

6.7 Nurmijärven Kodit Oy

Toimintakertomus- ja tilinpäätöstiedot vuodelta 2020

Tuloslaskelma (euroa)	TA 2020	TP 2020	TP 2019
Liikevaihto	14 777 222	13 659 502	12 002 609
Liikevaihdon muutos, %		13,8 %	2,5 %
Liiketoiminnan muut tuotot	86 900	106 071	114 466
Liiketoiminnan kulut	-9 797 779	-8 771 665	-7 516 967
Suunnitelman mukaiset poistot	-3 702 000	-3 677 672	-3 191 891
Liiketoiminnan muut kulut	-68 500	-252 366	-118 146
Liikevoitto/ -tappio	1 295 843	1 063 870	1 290 071
Rahoitustuotot- ja kulut	-1 059 965	-806 702	-777 223
Tilinpäätössiirrot	-235 878	-257 160	-512 848
Tuloverot ja muut välittömät verot			
Tilikauden tulos		8	

Tunnusluvut (euroa)	TA 2020	TP 2020	TP 2019
Investoinnit	6 710 000	3 356 144	26 805 133
Investointien tulorahoitus, %			
Lainakanta	95 990 000	94 629 979	90 857 652
Taseen loppusumma	103 230 000	101 589 619	97 732 879
Sijoitetun pääoman tuotto, %			
Omavaraisuusaste, %		29 %	30 %
Henkilöstömäärä	11	10	9

Vuokratuotot kasvoivat 1,3 M € edellisvuodesta. Voimakas kasvu johtuu siitä, että yhtiölle on loka-kuun 2019 jälkeen valmistunut yhteensä 224 uutta asuntoa. Asuntojen vuokratuotot vuonna 2020 kuitenkin jäivät talousarviosta 1,15 M €, josta 972 000 € johtui tyhjäkäynnistä ja 176 000 € siitä, että asunnot olivat remontissa.

Koronaepidemia aiheutti paljon muutoksia yhtiön toimintaan ja esimerkiksi korjauksia jouduttiin siirtämään. Korjauksiin käytettiin noin 700 000 € enemmän kuin edellisenä vuonna, mutta korjauskustannukset jäivät silti yli 570 000 € budjetoidusta. Myös monien kehityshankkeiden toteutus viivästyi koronaepidemian vuoksi. Toisaalta sähköistä asiointia ja viestintää kehitettiin poikkeusolosuhteiden vuoksi nopeasti.

Toteutuneet investoinnit koostuvat uudisrakennuksista sekä parvekelasituksista.

Olennaiset tapahtumat tilikaudella

Käyttöasteen parantamiseksi hallitus päätti laskea vuokria 14 kohteessa vuoden 2021 alusta lukien. Viidessä kohteessa vuokrat nousivat, muissa pysyivät ennallaan.

Vuonna 2020 tehtiin merkittävä sähköisen asioinnin kehitysohjelma. Koronaepidemian vuoksi asiakaspalvelu toimistolla oli suljettuna maaliskuusta alkaen ja palvelu tapahtui loppuvuoden ajan puhelimitse ja sähköisesti. Maaliskuussa otettiin käyttöön sähköinen allekirjoitus ja valtaosa vuokrasopimuksista tehdään sen avulla. Sähköinen allekirjoitus

otettiin käyttöön myös asuntojen irtisanomisilmoituksissa. Lisäksi uudistettiin verkkosivut ja otettiin käyttöön uusia tiedotuskanavia, kuten Facebook-sivu ja uudiskohteissa sähköiset porraskäytöt.

Osoitteessa Tilkantie 2 valmistui asuinkerrostalokohde, jossa on 3 rappua ja 110 asuntoa. Kohde otettiin käyttöön ja asukkaat muuttivat sisään 1.7.2020.

Omaisuuksien selkiyttämiseksi hallitus päätti myydä vapaarahoitteiset yksittäiset osakehuoneistot sekä Sahamäentie 92 ja Saunatie 7 kiinteistöt. Näiden myynti käynnistyi alkuvuonna 2021.

Omaisuuksien kunnossapitoon ja kehittämiseen panostettiin aiempaa enemmän. Kaikki katot ja leikki-paikat kartoitettiin ja puutteet korjattiin. Klaukkalan alueen huoltoyhtiö vaihtui, 1.12. aloitti KMR Huolto Oy. Huoneistokorjauksia tehtiin tarpeen mukaan ja lisäksi mm. vesivahinkokorjauksia, ilki-valtakorjauksia, aitojen uusimista ja pihojen korjauksia, käyttövesiputkistoja uusittiin ja asennettiin mm. parvekelasituksia ja lintuverkkoja. Kuntoarvioiden tekeminen kaikkiin kohteisiin aloitettiin loka-kuussa. Lisäksi kilpailutettiin vuonna 2021 alkavia julkisivukorjauksia.

Perintä ulkoistettiin huhtikuussa Intrum Oy:lle. Luottotappiot ovat kasvaneet viime vuosina huomattavasti, minkä johdosta hallitus päätti käynnistää vuokrasaamisten ja luottotappioiden pienentämiseen tähtäävän kehityshankkeen ja rekrytoida tähän määräaikaisen työntekijän.

Loppuvuodesta Keusote ilmoitti, että asumisneuvontasopimusta ei jatketa vuonna 2021, koska Keusote yhdenmukaistaa toimintatapoja eri kunnissa. Tämän johdosta asukkailla tarjottu asumisneuvontapalvelu Nurmijärven Kodeilla päättyi vuoden lopussa.

Vuoden aikana yhtiölle palkattiin yksi uusi vakituinen työntekijä asiakaspalvelu- ja viestintätehtäviin ja vuoden lopussa vakituisia työntekijöitä oli kymmenen.

Selvitys mahdollisista konserniohjeen edellyttämistä toimenpiteistä tilikaudella

Kohteiden myynnistä saatiin konsernilta ennakokanta.

Arvio tulevasta kehityksestä

Vuokra-asuntojen kysyntä näyttää pysyvän hyvällä tasolla koronaepidemiasta huolimatta ja MAL-sopimuksen 2020-2023 mukaan Nurmijärvelle on rakennettava lisää kohtuuhintaisia asuntoja.

Toiminnan kehittäminen jatkuu voimakkaana. Kärkihankkeet vuonna 2021 ovat kiinteistönhallintajärjestelmän käyttöönotto, vuokrausjärjestelmän kilpailutus ja kiinteistöomaisuuden salkuttaminen. Lisäksi kehitetään vuokravaltontaa ja perintää.

Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuuskijöistä

Riskejä ovat

- kilpailutilanteen kiristyminen
- kuluttajakäyttäytymisen muutokset
- järjestelmien ja teknologioiden kehityksessä mukana pysyminen
- henkilöstön saatavuus ja tarvittavan osaamisen varmistaminen
- vuokranmaksuvaikeuksien ja sitä kautta saatavien ja luottotappioiden kasvu
- taloustilanteesta johtuvat alihankkijoiden konkurssit tai toimitusvaikeudet
- kustannusten, erityisesti energiakustannusten paisuminen
- tietoturvariskit
- rahoitus- ja korkoriskit
- vahinkoriskit ja onnettomuudet kiinteistöillä, kuten vesivahingot, tulipalot

Selonteko sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä tytäryhteisössä

Hallitus valvoo yhtiön toimintaa ja käsittelee riskienhallintaa vuosittain. Hallitus saa toimitusjohtajalta kuukausittain katsauksen yhtiön strategian toteutumisesta ja raportin taloudesta, omaisuuksista, vuokraustilanteesta ja henkilöstöasioista.

Kaikissa kohteissa tehtiin pelastussuunnitelmat ja niiden yhteydessä riskikartoitukset. Niissä huomattiin palo- ja pelastusturvallisuudessa paljon puutteita, jotka korjattiin.

Yhtiöllä on kiinteistön täysarvovakuutus If Vahinkovakuutusyhtiö Oy:ssä. Nurmijärven Kotien vakuutusturva on vuonna 2020 päivitetty vakuutusmeklarin kanssa vastaamaan nykytilannetta.

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Toiminnallisista tavoitteista toteutui uusien asuntojen rakentaminen. Tiikantie 2 valmistui 110 uutta kotia kesällä.

Vuokrat määritellään omakustannusperiaatteella ja kustannuksia jaetaan tasausryhmissä, joten vuokrat pysyvät kohtuullisina jatkossakin.

Henkilöstön suositteluindeksi on hyvällä tasolla, vaikka vuosi oli hyvin haastava ja etätyöt ja muut

poikkeustilan aiheuttamat muutokset kuormittavia. Myös asukkaiden suositteluindeksi on nousussa. Asiakaspalvelun ja -kokemuksen parantamiseksi on meneillään useita kehitystoimenpiteitä.

Vuokrasaamiset ovat viime vuosina kasvaneet ja kehitys jatkui vuonna 2020. Vuokrasaamisten pienentämiseksi on käynnissä kehityshanke.

Eniten haasteita vuonna 2020 oli käyttöasteen kanssa. Asuntojen määrän voimakas kasvu muuttaman vuoden sisällä on aiheuttanut asiakaspalveluun työsuman, joka on myös hidastanut vuokraustoimintaa. Samaan aikaan toiminnassa on ollut paljon kehitystarpeita: esimerkiksi asuntojen markkinointi aloitettiin vasta keväällä 2020. Toimintaa kehitettiin vuoden aikana voimakkaasti ja loppuvuotta kohden työsuma saatiin hallintaan ja käyttöaste lähti nousuun. Tyhjäkäynti keskittyy tiettyihin kohteisiin, joissa monissa on myös paljon korjaustarpeita. Suunnitelmallisen korjaustoiminnan käynnistämiseksi kaikista kohteista tehdään kuntoarviot, jotka valmistuvat kevään 2021 aikana.

Tavoite	Tavoitteen mittari	Tavoitteen lähtötaso				Mittarin tavoitetaso		Toimenpiteet
		TP 2017	TP 2018	TA 2019	TA 2020	Tavoitteiden toteuma TP 2020		
Olemme alueen halutuin vuokranantaja	Asukkaiden suositteluindeksi			-9,3	10	-2,67	Asukaskysely tehtiin lokakuussa ja loppuvuonna toteutettiin asukaskokemustutkimus (mystery shopping)	
Olemme haluttu työnantaja	Henkilöstön suositteluindeksi			20	40	34,75	Henkilöstökysely ja onnistumiskeskustelut 4 kertaa/vuosi	
Vuokrat pysyvät kohtuullisina.	€/m ²			12,1	12,5	12,5	Vuokrat määritellään omakustannusperiaatteella	
Vuokrasaatavien osuus liikevaihdosta on alle 2 %	% liikevaihdosta			2	2	2,39	Perintä ulkoistettiin 1.4. alkaen. Vuodelle 2021 on käynnistetty vuokrasaatavien ja luottotappioiden pienentämisen kehityshanke ja rekrytoitu määräaikainen työntekijä.	
Asunnot ovat haluttuja	Käyttöaste				99	93,03	Markkinointia ja vuokraustoimintaa on kehitetty voimakkaasti. Vuokria alennettiin niissä 14 kohteessa, joissa oli eniten tyhjäkäyntiä. Kaikista kohteista tehdään kuntoarviot, jotta saadaan kokonaiskuva, missä kunnossa ne ovat ja mitä korjaustarpeita niissä on.	
Uusia asuntoja rakennetaan MAL-sopimuksen mukaisesti (50/vuosi?)	Kpl				> 49	110	Tiikantie 2 valmistui 30.6.	

6.8 Rajamäen Uimahalli Oy

Toimintakertomus- ja tilinpäätöstiedot vuodelta 2020

Tuloslaskelma (euroa)	TA 2020	TP 2020	TP 2019
Liikevaihto	1 524 000	1 104 476	1 696 211
Liikevaihdon muutos, %		-34,9 %	10,2 %
Liiketoiminnan muut tuotot	700 000	820 051	700 108
Liiketoiminnan kulut	-1 424 070	-1 211 291	-1 400 856
Suunnitelman mukaiset poistot	-664 450	-672 882	-670 763
Liiketoiminnan muut kulut	-799 930	-815 256	-884 816
Liikevoitto/ -tappio	-664 450	-774 903	-560 116
Rahoitustuotot- ja kulut	0	283	153
Tilinpäätössiirrot			
Tuloverot ja muut välittömät verot			
Tilikauden tulos	-664 450	-774 620	-559 963

Tunnusluvut (euroa)	TA 2020	TP 2020	TP 2019
Investoinnit	0	0	0
Investointien tulorahoitus, %	0	0	0
Lainakanta	12 007 000	12 117 684	12 007 000
Taseen loppusumma		9 500 997	10 222 951
Sijoitetun pääoman tuotto, %	negatiivinen	negatiivinen	negatiivinen
Omavaraisuusaste, %	negatiivinen	negatiivinen	negatiivinen
Henkilöstömäärä	20	20	20

Uimahalliyhtiön strategiset tavoitteet eivät toteutuneet miltään osin. Kuvaavaa on, että vuonna 2020 uimahalli sai olla auki normaalisti 75 päivää, 182 päivää auki voimaan tulleilla rajoituksilla ja 109 päivää suljettuna.

Kulut toteutuivat 9 % suunniteltua pienempinä mutta samanaikaisesti liikevaihto oli 27,5 % pienempi kuin oli suunniteltu. Nettovaikutus -221 753 €.

Olennaiset tapahtumat tilikaudella & Poikkeuksellinen epidemivuosi

Uimahalli teki vuonna 2019 asiakaskäyntiennätyksen, kun ensimmäistä kertaa asiakaskäyntejä oli yli 300 000. Vuoteen 2020 lähdettiin tiedostaen, että vuodet eivät ole samanlaisia keskenään ja palveluntuottajana 280 000 asiakaskäynnin määräkin

olisi ollut erittäin hyvä. Kaksi ensimmäistä kuukautta kuitenkin osoittivat, että vuoden 2019 kasvu vain jatkui. Tammikuussa 2020 asiakaskäyntejä oli ensimmäisen kerran yli 37 000/kk. Samoin helmikuussa rikottiin ennätyksiä. Maaliskuu toikin sitten tullessaan jotain sellaista mihin ei missään riskienhallintaskenaarioissa osattu varautua.

Koronaepidemia sulki uimahallin toiminnan 17.3.-31.5. väliseksi ajaksi. Kesäkuussa kun uimahallit saivat taas avata ovensa, rajoitettiin toimintaa lukuisilla säännöksillä. 23.11.2020 alkaen ryhmäliikunnat määrättiin tauolle ja uimahalli suljettiin toistamiseen loppuvuodeksi 28.11.2020 alkaen.

Vuoden 2020 taloudelliset ja toiminnalliset mittarit eivät ole miltään osin vertailukelpoisia aikaisempiin vuosiin verrattuna.

Selvitys mahdollisista konserniohjeen edellyttämistä toimenpiteistä tilikaudella

Uimahalliyhtiössä ei tehty kertomusvuonna konserniohjeiden edellyttämiä toimenpiteitä.

Arvio tulevasta kehityksestä

Tällä hetkellä tulevaisuus on vahvan koranaverhon peittämä. Usko parempaan huomiseen on kuitenkin vielä olemassa., vaikka tämänhetkinen tilanne on kestävä. Vuodelle 2021 myönnetty toimintatuki on käytetty kesä-heinäkuuhun mennessä, ellei tilanne normalisoidu ennen kesää.

Myönteisiä asioita vuodelle 2021 edustaa ajatus ja tahtotila toteuttaa leasing-rahoituksen turvin oma aurinkovoimala uimahallin katolle. Tämän myötä voisimme säästää sähköenergiassa, jonka kustannukset kasvavat joka vuosi, vaikka onnistuisimme omalla toiminnallamme pienentämään kulutusta.

Vuosi 2019 osoitti kuitenkin, että uimahalliyhtiö on löytänyt taloudellisen tasapainon normaali olosuhteissa ja omistajalta tarvittava toimintatuki on 650-700 000 euroa vuodessa. Taloudellinen tasapaino koostuu hyvästä osaamisesta, sekä toimivista palveluista ja tuotteista. Tämä auttaa talouden suunnittelussa tulevina vuosina. Kyseisellä rahalla saadaan tuotettua asiakkaille Hyvää Oloa, parempaa toimintakykyä, sosiaalista kanssakäymistä ja parempaa huomista. Edellä mainittujen asioiden rahoitushallitukset ovat yhteiskunnalle erittäin suuret.

Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuuskijöistä

Uimahalliyhtiö on jakanut riskit seuraavasti;

1. Strategiset riskitekijät – mm. liiketoiminnan kehitys, toimintaympäristö, teknologia, politiikka, muu sääntely
2. Taloudelliset riskit – mm. likviditeetti, kannattavuus, sopimusriskit, kirjanpito ja raportointi
3. Operatiiviset riskit – mm. kriisitilanteet, organisaation ja johtoon liittyvät riskit, projektien hallinta, henkilöstö
4. Vahinkoriskit – mm. terveys- ja turvallisuusriskit, henkilöturvallisuus, tulipalo ja muut vahingot, luonnon katastrofit

Yhtiöllä ei ollut kertomusvuonna toiminnan keskeytysvakuutusta mutta heinäkuussa 2020 päivitettyillä vakuutuksilla yhtiö on varautunut myös yllä mainittuihin riskeihin, mitkä voisivat keskeyttää toiminnan ja aiheuttaa taloudellista vahinkoa. Valitettavasti vain koronasta johtuvia toiminnan keskeytyksiä vakuutus ei korvaa.

Selonteko sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä tytäryhteisössä

Yhtiön riskienhallinnassa ei ole havaittu poikkeamia kertomusvuonna 2020. Riskit on kartoitettu vuosittain päivitettävässä ja tarkastettavassa pelastussuunnitelmassa, turvallisuusasiakirjassa, sekä kahvion ja siivouksen omavalvontasuunnitelmissa. Edellä mainitut asiakirjat käydään vuosittain läpi myös pelastus- ja terveysturvallisuuden kanssa.

Hallitus käy vuosittain läpi hallituksen työjärjestyksen ja siihen kirjatut vastuut sekä tehtäväkuvat. Uimahalliyhtiö ja sen hallitus noudattaa päätöksenteossään konserniohjeita ja hyvää hallintotapaa.

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Tavoite	Tavoitteen mittari	Tavoitteen lähtötaso				Mittarin tavoitetaso		Tavoitteiden toteuma TP 2020	Toimenpiteet
		TP 2017	TP 2018	TA 2019	TA 2020				
1. Osaavien työntekijöiden hyvin johdettu työpaikka	Henkilöstö kokee työilmapiirin hyväksi asteikolla 7-10 (1-10)	88 %	90 %	100 %	100 %		92% (asteikko 9-10)	Koulutus, terveystapaamiset, hyvä dialogi	
2. Terve talous ja linjaka päätöksenteko	toimintatuki/asiakaskäynnit/vuosi	2,36	2,76	2,69	2,60		3,88 €/koronasta johtuen +120 k	Tuottavuuden parantaminen - oheismyyni&kulut&liikevaihto	
3. Palveluiden tuotteistaminen	Asiakastyytyväisyys yli 90 %		87 %	85 %	90 %		Ei ole voitu mitata koronan vuoksi		
4. Asiakkuuksien johtaminen	Asiakaskäyntikerrat/pv/vuosi		794 / 262 303	803 / 265 000	848 / 280 000		820 / 211 307	Onnistutuaan tuottamaan eri asiakkuuksille personoituja palveluita ja tuotteita	

LUETTELOT JA SELVITYKSET

LUETTELOT JA SELVITYKSET

7.1 Käytetyt kirjanpito- ja selvitys kirjanpidon säilytyksestä

Tilinpäätöskirjojen arkistointi

Tase- ja tuloslaskelmat	sähköinen
Rahoituslaskelmat	sähköinen
Tilikauden tapahtumat seurantakohteittain	sähköinen
Pysyvien vastaavien kohdeluettelot	sähköinen
Päiväkirja	sähköinen
Pääkirja	sähköinen
Tilinpäätös-kirja	sähköinen
Tase-erittelyt	sähköinen
Liitetietojen erittelyt	sähköinen
Ostoreskontraluettelot	sähköinen
Myyntireskontraluettelot	sähköinen
Ostolaskut	sähköinen
Muistiotositteet	sähköinen

Arkistoinnista paperitulostetussa muodossa vastaa tositteita käyttänyt toimiala.

7.2 Luettelo tositelajeista

Tositelajit

184AKT	184 Aktivoinnit	184MYL40	184 Laskunumero laskulaji 40
184ALV	184 ALV-maksuajo	184MYL42	184 Laskunumero laskulaji 42
184HYV16	184 Hyvitysten palautus 2016	184MYL54	184 Laskunumero laskulaji 54
184INSID	184 InstructionIdentification SEPA	184MYL60	184 Laskunumero laskulaji 60
184IntSu	184 Intrum-suoritukset	184MYL62	184 Laskunumero laskulaji 62
184IP2016	184 BaswareIP 2016	184MYL63	184 Laskunumero laskulaji 63
184KLT	184 Korkolaskutosite		
184KOM16	184 Pysyvien vastaavien hankinnat 2016		
184KPL0	184 KP liittymä, Perhehuolto Efficasta		
184KPL1	184 Kp-liittymä, varastotapahtumat sis.laskutus	184MYL64	184 Laskunumero laskulaji 64
184KPL2	184 KP-liittymä, Matkalaskut	184MYL65	184 Laskunumero laskulaji 65
184KPL5	184 Kp-liittymä Perintäkarhu		
184ManKu16	184 Asiakkaan manuaaliset kohdistukset 2016	184MYL68	184 Laskunumero laskulaji 68
184ManSu16	184 Asiakkaan manuaaliset suoritukset 2016	184MYL70	184 Laskunumero laskulaji 70
184MKT	184 Maksukehotustosite	184MYL71	184 Laskunumero, laskulaji 71
184MR_1	184 Vapaatekstilaskut	184MYL72	184 Laskunumero, laskulaji72
184MR_2	184 Hyvitys	184MYL73	184 Laskunumero, laskulaji 73
184MR_4	184 Myren kohdistustapahtumat maksut	184MYL74	184 Laskunumero, laskulaji 74
184MR_5	184 Myren kohdistustapahtumat päätöst	184MYL75	184 Laskunumero laskulaji 75
184MR_7	184 Luottotappiokirjaus	184MYL76	184 Laskunumero laskulaji 76
184MuisE15	184 Muistiotositteet excelistä 2015	184MYL78	184 Laskunumero laskulaji 78
184MY_6	184 Myyntilasku	184MYL79	184 Laskunumero laskulaji 79
184MY_7	184 Myynnin hyvityslasku	184MYL80	184 Laskunumero laskulaji 80
184MYL10	184 Laskunumero, laskulaji10	184MYL81	184 Laskunumero laskulaji 81
184MYL11	184 Laskunumero laskulaji 11	184MYL82	184 Laskunumero laskulaji 82
184MYL12	184 Laskunumero, laskulaji12	184MYL83	184 Laskunumero laskulaji 83
184MYL14	184 Laskunumero laskulaji 14	184MYL84	184 Laskunumero laskulaji 84
184MYL15	184 Laskunumero, laskulaji15	184MYL85	184 Laskunumero laskulaji 85
184MYL16	184 Laskunumero, laskulaji16	184MYL86	184 Laskunumero laskulaji 86
184MYL17	184 Laskunumero, laskulaji17	184MYL91	184 Laskunumero laskulaji 91
184MYL20	184 Laskunumero laskulaji 20	184MYL95	184 Laskunumero, laskulaji95
184MYL22	184 Laskunumero laskulaji 22	184ORK	184 Ostoreskontran kohdistustapahtumat maksu
184MYL24	184 Laskunumero laskulaji 24	184Palkk15	184 Palkat 2015
184MYL25	184 Laskunumero, laskulaji25	184Pankk15	184 Pankkitositteet 2015
184MYL30	184 Laskunumero laskulaji 30	184TruSu	184 Trust Kapital-suoritukset
184MYL31	184 Laskunumero laskulaji 31	184Viite15	184 Asiakkaan viitemaksut 2015
184MYL32	184 Laskunumero, laskulaji32	184ViiteS	184 Asiakkaan viitemaksut sisäiset

7.3 Tunnuslukujen laskentakaavat

Tuloslaskelman tunnusluvut

Toimintatuotot prosenttia toimintakuluista

$$= 100 * \text{Toimintatuotot} / (\text{Toimintakulut} - \text{Valmistus omaan käyttöön})$$

Vuosikate prosenttia poistoista

$$= 100 * \text{Vuosikate} / \text{Poistot ja arvonalentumiset}$$

Vuosikate euroa / asukas

$$= \text{Vuosikate} / \text{Asukasmäärä 31.12.}$$

Sijoitetun pääoman tuotto, % (liikelaitos)

$$= 100 * (\text{Yli-/alijäämä ennen satunnaisia eriä} + \text{Kunnalle maksetut korkokulut} + \text{Muille maksetut korkokulut} + \text{Korvaus peruspääomasta}) / (\text{Oma pääoma} + \text{Sijoitettu korollinen vieras pääoma} + \text{Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset})$$

Kunnan sijoittaman pääoman tuotto, % (liikelaitos)

$$= 100 * (\text{Yli-/alijäämä ennen satunnaisia eriä} + \text{Kunnalle maksetut korkokulut} + \text{Korvaus peruspääomasta}) / (\text{Oma pääoma} + \text{Lainat kunnalta} / \text{kuntayhtymältä} + \text{Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset})$$

Voitto, % (liikelaitos)

$$= 100 * (\text{Yli-/alijäämä ennen varauksia} / \text{Liikevaihto})$$

Rahoituslaskelman tunnusluvut

Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, euroa

$$= \text{Toiminnan ja investointien rahavirta-välituloksen tilinpäätösvouden ja neljän edellisen vuoden kertymä}$$

Investointien tulorahoitus, % (kunta ja konserni)

$$= 100 * \text{Vuosikate} / \text{Investointien omahankintameno}$$

Investointien tulorahoitus, % (liikelaitos)

$$= 100 * (\text{Yli-/alijäämä ennen satunnaisia eriä} + \text{Poistot ja arvonalentumiset-Tuloverot}) / \text{Investointien omahankintameno}$$

Lainanhoitokate (kunta ja konserni)

$$= (\text{Vuosikate} + \text{Korkokulut}) / (\text{Korkokulut} + \text{Lainanlyhennykset})$$

Lainanhoitokate (liikelaitos)

$$= (\text{Yli-/alijäämä ennen satunnaisia eriä} + \text{Poistot ja arvonalentumiset} + \text{Korkokulut} - \text{Tuloverot}) / (\text{Korkokulut} + \text{Lainanlyhennykset})$$

Kassan riittävyys (pv)

$$= 365 \text{ pv} * \text{Rahavarat 31.12.} / \text{Kassasta maksut tilikaudella}$$

Quick ratio

$$= (\text{Rahat ja pankkisaamiset} + \text{Rahoitusarvopaperit} + \text{Lyhytaikaiset saamiset}) / (\text{Lyhytaikainen vieras pääoma} - \text{Saadut ennakot})$$

Current ratio

$$= (\text{Vaihto-omaisuus} + \text{Lyhytaikaiset saamiset} + \text{Rahoitusarvopaperit} + \text{Rahat ja pankkisaamiset}) / (\text{Lyhytaikainen vieras pääoma} - \text{Saadut ennakot})$$

Taseen tunnusluvut

Omavaraisuusaste, % (Kunta ja liikelaitokset)

=100*(Oma pääoma + Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset) / (Koko pääoma-Saadut ennakot)

Omavaraisuusaste, % (Konserni)

=100*(Oma pääoma + Vähemmistöosuus + Konsernireservi) / (Koko pääoma-Saadut ennakot)

Suhteellinen velkaantuneisuus, %

=100*(Vieras pääoma-Saadut ennakot) / Käyttötulot

Velat ja vastuut prosenttia käyttötuloista, % (2017)

=100*(Vieras pääoma – Saadut ennakot + Vuokravastuut) / Käyttötulot

Kertynyt ylijäämä (alijäämä)

=Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) + Tilikauden ylijäämä (alijäämä)

Kertynyt ylijäämä (alijäämä) euroa/asukas

=Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) + Tilikauden ylijäämä (alijäämä) / Asukasmäärä 31.12.

Lainakanta 31.12.

=Vieras pääoma – (Saadut ennakot + Ostovelat + Siirtovelat + Muut velat)

Lainakanta euroa/asukas

=Lainakanta / Asukasmäärä 31.12.

Lainat ja vuokravastuut 31.12.

=Vieras pääoma – (Saadut ennakot + Ostovelat + Siirtovelat + Muut velat) + Vuokravastuut

Lainat ja vuokravastuut, euroa / asukas

=Vieras pääoma – (Saadut ennakot + Ostovelat + Siirtovelat + Muut velat) + Vuokravastuut / Asukasmäärä 31.12.

Lainasaamiset 31.12.

=Sijoituksiin merkityt joukkovelkakirjalainasaamiset ja muut lainasaamiset

7.4 Kirjanpidon tilit

TASETILIT		1110A	Asuinrakennukset
1 VASTAAVAA		11109	Asuinrakennukset Yhteensä
10 PYSYVÄT VASTAAVAT		11100	Asuinrakennukset 1.1.
100 Aineettomat hyödykkeet		11101	Asuinrakennukset Kertyneet poistot 1.1.
1005 Tietokoneohjelmistot		11102	Asuinrakennukset Tilikauden poistot
10059 Tietokoneohjelmistot Yhteensä		11103	Asuinrakennukset Tilikauden lisäykset
10050 Tietokoneohjelmistot 1.1.		11104	Asuinrakennukset Tilikauden vähennykset
10051 Tietokoneohjelmistot Kertyneet poistot 1.1.		11105	Asuinrakennukset vähenn. ja siirtojen kertyneet poistot
10052 Tietokoneohjelmistot Tilikauden poistot		11106	Asuinrakennukset Rahoitusosuudet
10053 Tietokoneohjelmistot Tilikauden lisäykset		11107	Asuinrakennukset Siirrot erien välillä (+/-)
10054 Tietokoneohjelmistot Tilikauden vähennykset		11108	Asuinrakennukset Arvonalentumiset
10055 Tietokoneohjelmistot vähenn. ja siirtojen kertyneet poistot	1112A		Hallinto- ja laitosrakennukset
10056 Tietokoneohjelmistot Rahoitusosuudet	11129		Hallinto- ja laitosrakennukset Yhteensä
10057 Tietokoneohjelmistot Siirrot erien välillä (+/-)	11120		Hallinto- ja laitosrakennukset 1.1.
1015 Muut pitkävaikutteiset menot	11121		Hallinto- ja laitosrakennukset Kertyneet poistot 1.1.
10159 Muut pitkävaikutteiset menot Yhteensä	11122		Hallinto- ja laitosrakennukset Tilikauden poistot
10150 Muut pitkävaikutteiset menot 1.1.	11123		Hallinto- ja laitosrakennukset Tilikauden lisäykset
10151 Muut pitkävaikutteiset menot Kertyneet poistot 1.1.	11124		Hallinto- ja laitosrakennukset Tilikauden vähennykset
10152 Muut pitkävaikutteiset menot Tilikauden poistot	11125		Hallinto- ja laitosrakennukset vähenn. ja siirtojen kertyneet
10153 Muut pitkävaikutteiset menot Tilikauden lisäykset	11126		Hallinto- ja laitosrakennukset Rahoitusosuudet
10154 Muut pitkävaikutteiset menot Tilikauden vähennykset	11127		Hallinto- ja laitosrakennukset Siirrot erien välillä (+/-)
10155 Muut pitkävaikutteiset menot vähenn. ja siirtojen kertyneet poistot	11128		Hallinto- ja laitosrakennukset Arvonalentumiset
10157 Muut pitkävaikutteiset menot Siirrot erien välillä (+/-)	1119A		Muut rakennukset
110 Aineelliset hyödykkeet	11199		Muut rakennukset Yhteensä
1100 Maa- ja vesialueet	11190		Muut rakennukset 1.1.
1100A Maa- ja vesialueet	11191		Muut rakennukset Kertyneet poistot 1.1.
11009 Maa- ja vesialueet Yhteensä	11192		Muut rakennukset Tilikauden poistot
11000 Maa- ja vesialueet 1.1.	11193		Muut rakennukset Tilikauden lisäykset
11003 Maa- ja vesialueet Tilikauden lisäykset	11194		Muut rakennukset Tilikauden vähennykset
11004 Maa- ja vesialueet Tilikauden vähennykset	11195		Muut rakennukset vähenn. ja siirtojen kertyneet poistot
11006 Maa- ja vesialueet Rahoitusosuudet	11196		Muut rakennukset Rahoitusosuudet
11007 Maa- ja vesialueet Siirrot erien välillä	11197		Muut rakennukset Siirrot erien välillä (+/-)
11069 Sisäisten kiinteistöjen liittymismaksut yhteensä 1.1	1130		Kiinteät rakenteet ja laitteet
11060 Sisäiset kiinteistöjen liittymismaksut 1.1	1130A		Maa- ja vesirakenteet
11063 Sisäiset kiinteistöjen liittymismaksut Tilikauden lisäykset	11309		Maa- ja vesirakenteet Yhteensä
11064 Sisäiset kiinteistöjen liittymismaksut Tilikauden vähennykset	11300		Maa- ja vesirakenteet 1.1.
11066 Sisäiset kiinteistöjen liittymismaksut Rahoitusosuudet	11301		Maa- ja vesirakenteet Kertyneet poistot 1.1.
11067 Sisäiset kiinteistöjen liittymismaksut Siirrot erien välillä	11302		Maa- ja vesirakenteet Tilikauden poistot
	11303		Maa- ja vesirakenteet Tilikauden lisäykset
1110 Rakennukset	11304		Maa- ja vesirakenteet Tilikauden vähennykset

11305	Maa- ja vesirakenteet vähenn. ja siirtojen kertyneet poist	11609	Kuljetusvälineet yhteensä
11306	Maa- ja vesirakenteet Rahoitusosuudet	11600	Kuljetusvälineet 1.1.
11307	Maa- ja vesirakenteet Siirrot erien välillä (+/-)	11601	Kuljetusvälineet Kertyneet poistot 1.1.
1140A	Johtoverkostot ja laitteet	11602	Kuljetusvälineet Tilikauden poistot
11409	Johtoverkostot ja laitteet Yhteensä	11603	Kuljetusvälineet Tilikauden lisäykset
11400	Johtoverkostot ja laitteet 1.1.	11604	Kuljetusvälineet Tilikauden vähennykset
11401	Johtoverkostot ja laitteet Kertyneet poistot 1.1.	11605	Kuljetusvälineet vähenn. ja siirtojen kertyneet poistot
11402	Johtoverkostot ja laitteet Tilikauden poistot	11606	Kuljetusvälineet Rahoitusosuudet
11403	Johtoverkostot ja laitteet Tilikauden lisäykset	11607	Kuljetusvälineet Siirrot erien välillä (+/-)
11404	Johtoverkostot ja laitteet Tilikauden vähennykset	1170A	Muut koneet ja kalusto
11405	Johtoverkostot ja laitteet vähenn. ja siirtojen kertyneet po	11709	Muut koneet ja kalusto yhteensä
11406	Johtoverkostot ja laitteet Rahoitusosuudet	11700	Muut koneet ja kalusto 1.1.
11407	Johtoverkostot ja laitteet Siirrot erien välillä (+/-)	11701	Muut koneet ja kalusto Kertyneet poistot 1.1.
11419	Vesijohtoverkosto yhteensä	11702	Muut koneet ja kalusto Tilikauden poistot
11411	Vesijohtoverkosto Kertyneet poistot 1.1.	11703	Muut koneet ja kalusto Tilikauden lisäykset
11412	Vesijohtoverkosto Tilikauden poistot	11704	Muut koneet ja kalusto Tilikauden vähennykset
11413	Vesijohtoverkosto Tilikauden lisäykset	11705	Muut koneet ja kalusto vähenn. ja siirtojen kertyneet poisto
11414	Vesijohtoverkosto Tilikauden vähennykset	11706	Muut koneet ja kalusto Rahoitusosuudet
11415	Vesijohtoverkosto vähenn. ja siirtojen kertyneet poistot	11707	Muut koneet ja kalusto Siirrot erien välillä (+/-)
11416	Vesijohtoverkosto Rahoitusosuudet	1193	Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat
11417	Vesijohtoverkosto Siirrot erien välillä (+/-)	1194A	Keskeneräiset hankinnat
11479	Hulevesiverkosto yhteensä	11949	Keskeneräiset hankinnat yhteensä
11470	Hulevesiverkosto 1.1.	11940	Keskeneräiset hankinnat 1.1.
11471	Hulevesiverkosto Kertyneet poistot 1.1.	11943	Keskeneräiset hankinnat Tilikauden lisäykset
11472	Hulevesiverkosto Tilikauden poistot	11944	Keskeneräiset hankinnat Tilikauden vähennykset
11473	Hulevesiverkosto Tilikauden lisäykset	11946	Keskeneräiset hankinnat Rahoitusosuudet
11474	Hulevesiverkosto Tilikauden vähennykset	11947	Keskeneräiset hankinnat Siirrot erien välillä (+/-)
11475	Hulevesiverkosto Vähenn. ja siirtojen kertyneet poistot	11999	Investointien välitili
11476	Hulevesiverkosto Rahoitusosuudet	11993	KOM-hankintojen välitili
11477	Hulevesiverkosto Siirrot erien välillä (+/-)	11994	KOM-myyntin välitili
1150A	Muut kiinteät rakenteet ja laitteet	11995	KOM-rahoitusosuudet välitili
11509	Muut kiinteät rakenteet ja laitteet Yhteensä	120	Sijoitukset
11500	Muut kiinteät rakenteet ja laitteet 1.1.	1201	Osakkeet ja osuudet
11501	Muut kiinteät rakenteet ja laitteet Kertyneet poistot 1.1.	1201A	Osakkeet ja osuudet tytäryhteisöissä
11502	Muut kiinteät rakenteet ja laitteet Tilikauden poistot	12019	Tytäryhteisöosakk. ja osuudet yhteensä
11503	Muut kiinteät rakenteet ja laitteet Tilikauden lisäykset	12010	Tytäryhteisöosakk. ja osuudet 1.1.
11504	Muut kiinteät rakenteet ja laitteet Tilikauden vähennykset	12013	Tytäryhteisöosakk. ja osuudet Tilikauden lisäykset
11505	Muut kiinteät rakenteet ja laitteet vähenn. ja siirtojen ker	12014	Tytäryhteisöosakk. ja osuudet Tilikauden vähennykset
11506	Muut kiinteät rakenteet ja laitteet Rahoitusosuudet	12016	Tytäryhteisöosakk. ja osuudet Rahoitusosuudet
11507	Muut kiinteät rakenteet ja laitteet Siirrot erien välillä (+	12017	Tytäryhteisöosakk. ja osuudet Siirrot erien välillä (+/-)
1160	Koneet ja kalusto	12018	Tytäryhteisöosakk. ja osuudet Arvonalentumiset
1160A	Kuljetusvälineet	1203A	Kuntayhtymäosuudet

12039	Kuntayhtymäosuudet yhteensä	12357	Muut lainasaamiset liikelaitoksilta Siirrot erien välillä (+
12030	Kuntayhtymäosuudet 1.1.	1237A	Muut lainasaamiset muilta
12033	Kuntayhtymäosuudet Tilikauden lisäykset	12389	Muut lainasaamiset muilta Yhteensä
12034	Kuntayhtymäosuudet Tilikauden vähennykset	12380	Muut lainasaamiset muilta 1.1.
12036	Kuntayhtymäosuudet Rahoitusosuudet	12383	Muut lainasaamiset muilta Tilikauden lisäykset
12037	Kuntayhtymäosuudet Siirrot erien välillä (+/-)	12384	Muut lainasaamiset muilta Tilikauden vähennykset
12038	Kuntayhtymäosuudet Arvonalentumiset	12387	Muut lainasaamiset muilta Siirrot erien välillä (+/-)
1205A	Osakkeet ja osuudet osakkuus- ja muissa omistusyhteisyyksissä	1244	Muut saamiset
12059	Osakkuusyhteisöosakkeet ja osuudet yhteensä	1246A	Muut saamiset muilta
12050	Osakkuusyhteisöosakkeet ja osuudet 1.1.	12469	Muut saamiset muilta Yhteensä
12053	Osakkuusyhteisöosakkeet ja osuudet Tilikauden lisäykset	12460	Muut saamiset muilta 1.1.
12054	Osakkuusyhteisöosakkeet ja osuudet Tilikauden vähennykset	12463	Muut saamiset muilta Tilikauden lisäykset
12056	Osakkuusyhteisöosakkeet ja osuudet Rahoitusosuudet	12464	Muut saamiset muilta Tilikauden vähennykset
12057	Osakkuusyhteisöosakkeet ja osuudet Siirrot erien välillä (+/-)	12467	Muut saamiset muilta Siirrot erien välillä (+/-)
12058	Osakkuusyhteisöosakkeet ja osuudet Arvonalentumiset	14	TOIMEKSIANTOJEN VARAT
12079	Yhteisyhteisöosakkeet ja -osuudet yhteensä	140	Valtion toimeksiannot
12070	Yhteisyhteisöosakkeet ja -osuudet 1.1.	14100	Välitetyt valtion lainat
12073	Yhteisyhteisöosakkeet ja -osuudet Tilikauden lisäykset	144	Lahjoitusrahastojen erityiskatteet
12074	Yhteisyhteisöosakkeet ja -osuudet Tilikauden vähennykset	14400	Lahjoitusrahastojen erityiskatteet
12076	Yhteisyhteisöosakkeet ja -osuudet Rahoitusosuudet	146	Muut toimeksiannot
12077	Yhteisyhteisöosakkeet ja -osuudet Siirrot erien välillä (+/-)	14800	Muut toimeksiannot
12078	Yhteisyhteisöosakkeet ja -osuudet Arvonalentumiset	15	VAIHTUVAT VASTAAVAT
12089	Muut osakkeet ja osuudet yhteensä	150	Vaihto-omaisuus
12080	Muut osakkeet ja osuudet 1.1.	1500	Aineet ja tarvikkeet
12083	Muut osakkeet ja osuudet Tilikauden lisäykset	15020	Lääkekeskus
12084	Muut osakkeet ja osuudet Tilikauden vähennykset	15030	Rakennustarvikevarasto
12086	Muut osakkeet ja osuudet Rahoitusosuudet	15040	Toimistotarvikevarasto
12087	Muut osakkeet ja osuudet Siirrot erien välillä (+/-)	160	Saamiset
12088	Muut osakkeet ja osuudet Arvonalentumiset	1660	Muut saamiset
1216A	Muut osakkeet ja osuudet	16660	Valtionosuussaamiset
12169	Muut osakkeet ja osuudet Yhteensä	16880	Muut saamiset
12160	Muut osakkeet ja osuudet 1.1.	1690	Siirtosaamiset
12163	Muut osakkeet ja osuudet Tilikauden lisäykset	1715A	Muut siirtosaamiset
12164	Muut osakkeet ja osuudet Tilikauden vähennykset	17150	Muut siirtosaamiset tytäryhteisöiltä
12166	Muut osakkeet ja osuudet Rahoitusosuudet	172A	Lyhytaikaiset saamiset
12167	Muut osakkeet ja osuudet Siirrot erien välillä (+/-)	1720	Myyntisaamiset
12168	Muut osakkeet ja osuudet Arvonalentumiset	17200	Myyntisaamiset tytäryhteisöiltä
1230	Muut lainasaamiset	17250	Myyntisaamiset jäsenkuntayhtymiltä
12359	Muut lainasaamiset liikelaitoksilta Yhteensä	17300	Myyntisaamiset osakkuus- ja muilta omistusyhteisyyksiltä
12350	Muut lainasaamiset liikelaitoksilta 1.1.	17350	Myyntisaamiset sisäiset
12353	Muut lainasaamiset liikelaitoksilta Tilikauden lisäykset	17400	Myyntisaamiset muilta
12354	Muut lainasaamiset liikelaitoksilta Tilikauden vähennykset	17490	Muut myyntisaamiset muilta

17491	Myyntisaamiset vanhat 1	19990	Liikelaitokset yhdystili
1750	Lainasaamiset	184	Rahoitusarvopaperit
17540	Lainasaamiset muilta kuntayhtymiltä ja kunnilta	1846	Osakkeet ja osuudet
17591	Asuntolainasaamiset	18460	Osakkeet ja osuudet
1762	Muut saamiset	190	Rahat ja pankkisaamiset
17620	Muut saamiset tytäryhteisöiltä	19030	Alitilittäjät
17650	Muut saamiset jäsenkuntayhtymiltä	19031	Alitilittäjät 1
17700	Muut saamiset osakkuus- ja muilta omistusyhteisyyksiltä	19101	Pankkitili Nordea
17750	Muut sisäiset saamiset	19200	Konsernitili OP
17800	Nettopalkkojen tili	19201	Pankkitili OP-Pohjola
17810	Matkustushallinnon välitili	19230	Pankkitili liikelaitos1 OP-Pohjola
17820	Palkkaennakot	19240	Pankkitili liikelaitos2 OP-Pohjola
17859	Palkkarästit	19250	Pankkitili liikelaitos3 OP-Pohjola
17900	Perhehuoltojärjestelmän menojen selvittelytili	19300	Konsernitili Danske
17905	Ylioppilastutkintomaksut	19301	Pankkitili Danske
17910	Kulttuurisetelit	19302	Pankkitili perusturva Danske
17930	Lounassetelit	19330	Pankkitili liikelaitos1 Danske
17950	Pankkikorttimaksujen selvittelytili	19340	Pankkitili liikelaitos2 Danske
17980	Menojen selvittelytili	19350	Pankkitili liikelaitos3 Danske
18030	Kunta/LL selvittelytili	19401	Pankkitili Handelsbanken
18040	Elatustukimaksusaamiset	19501	Pankkitili Aktia
18050	Vähennyskelpoiset alv-saamiset	19601	Pankkitili Säästöpankki
18060	Arvonlisäverosaaminen 10% vähennys	19910	MR-maksujen selvittelytili
18070	Arvonlisäverosaaminen 14% vähennys	19920	Pankkitilien väl. siirt. selvittelytili
18080	Arvonlisäverosaaminen 24% vähennys	19940	Ostoreskontran selvittelytili
18090	Eu-arvonlisäsaamiset	19945	OR palautuneet selvittelytili
18100	Palautuskelpoiset alv-saamiset	19950	Pankkitulojen /-menojen selv tili
18110	Arvonlisäverosaaminen 10% palautus	2	VASTATTAVAA
18120	Arvonlisäverosaaminen 14% palautus	20	OMA PÄÄOMA
18130	Arvonlisäverosaaminen 24% palautus	2000	Peruspääoma
18140	Laskennalliset palautukset alv 5 %	20009	Peruspääoma Yhteensä
18150	Alv-nettosaatavat	20000	Peruspääoma 1.1.
18200	Muut saamiset	20003	Peruspääoma Tilikauden lisäykset
1825	Siirtosaamiset	20004	Peruspääoma Tilikauden vähennykset
1832A	Muut siirtosaamiset	20007	Peruspääoma Siirrot erien välillä (+/-)
18320	Muut siirtosaamiset tytäryhteisöiltä	2050	Edellisten tilikausien yli-alijäämä
18330	Muut siirtosaamiset jäsenkuntayhtymiltä	20509	Edell.kausien yli/alijäämä Yhteensä
18340	Muut siirtosaamiset osakkuus- ja muilta omistusyhteisyyksiltä	20500	Edell.kausien yli/alijäämä 1.1.
18350	Muut siirtosaamiset liikelaitoksilta	20503	Edell.kausien yli/alijäämä Tilikauden lisäykset
18370	Muut siirtosaamiset kunnalta	20504	Edell.kausien yli/alijäämä Tilikauden vähennykset
18390	Muut siirtosaamiset muilta	20506	Aikaisempiin tilikausiin liittyvät korjaukset
1839A	Yhdystilisaamiset	20507	Edell.kausien yli/alijäämä Siirrot erien välillä (+/-)

2051	Tilikauden yli-/alijäämä	2440	Saadut ennakot
20510	Tilikauden yli-/alijäämä	24480	Saadut ennakot muilta
21	POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET	2460	Muut velat
2100	Poistoero	24680	Muut velat muille
21000	Kertynyt poistoero	24690	Liittymismaksut ja muut velat
22	PAKOLLISET VARAUKSET	24695	Oman kunnan vesi- ja jätevesimaksuliittymä/Vesilaitos
2130	Muut pakolliset varaukset	250	Lyhytaikainen
21300	Muut pakolliset varaukset	2500	Joukkovelkakirjalainat
23	TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	25009	Joukkovelkakirjalainat euro Yhteensä
2300	Valtion toimeksiannot	25000	Joukkovelkakirjalainat euro 1.1
23010	Välitetyt valtion lainat	25003	Joukkokirjavelkalainat euro Tilikauden lisäykset
23020	Muut valtion toimeksiantojen pääomat	25004	Joukkokirjavelkalainat euro Tilikauden vähennykset
2310	Lahjoitusrahastojen pääomat	25006	Joukkokirjavelkalainat euro pitkäaikaisten tk lyhennykset
23100	Lahjoitusrahast.pääomat	25007	Joukkokirjavelkalainat euro Siirrot erien välillä
2370	Muut toimeksiantojen pääomat	2510	Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta
23720	Muut toimeksiantojen pääomat	25109	Lainat kotimaisilta talletuspankeilta yhteensä
24	VIERAS PÄÄOMA	25100	Lainat kotimaisilta talletuspankeilta 1.1.
240	Pitkäaikainen	25103	Lainat kotimaisilta talletuspankeilta Tilikauden lisäykset
2410	Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	25104	Lainat kotimaisilta talletuspankeilta Tilikauden vähennykset
24109	Lainat kotimaisilta talletuspankeilta Yhteensä	25107	Lainat kotimaisilta talletuspankeilta Siirrot erien välillä
24100	Lainat kotimaisilta talletuspankeilta 1.1.	2514A	Kuntarahoitus Oyj:ltä
24103	Lainat kotimaisilta talletuspankeilta Tilikauden lisäykset	25149	Lainat Kuntarahoitus Oyj:ltä Yhteensä
24104	Lainat kotimaisilta talletuspankeilta Tilikauden vähennykset	25140	Lainat Kuntarahoitus Oyj:ltä 1.1.
24107	Lainat kotimaisilta talletuspankeilta Siirrot erien välillä	25143	Lainat Kuntarahoitus Oyj:ltä Tilikauden lisäykset
24149	Lainat Kuntarahoitus Oyj:ltä Yhteensä	25144	Lainat Kuntarahoitus Oyj:ltä Tilikauden vähennykset
24140	Lainat Kuntarahoitus Oyj:ltä 1.1.	25147	Lainat Kuntarahoitus Oyj:ltä Siirrot erien välillä (+/-)
24143	Lainat Kuntarahoitus Oyj:ltä Tilikauden lisäykset	2515A	Muilta kotimaisilta rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta
24144	Lainat Kuntarahoitus Oyj:ltä Tilikauden vähennykset	25159	Lainat muilta kot. rahoitus- ja vak.laitoksilta Yhteensä
24147	Lainat Kuntarahoitus Oyj:ltä Siirrot erien välillä (+/-)	25150	Lainat muilta kot. rahoitus- ja vak.laitoksilta 1.1.
2420	Lainat julkisyhteisöiltä	25153	Lainat muilta kot. rahoitus- ja vak.laitoksilta Tilikauden l
2420A	Valtiolta	25154	Lainat muilta kot. rahoitus- ja vak.laitoksilta Tilikauden v
24209	Lainat valtiolta Yhteensä	25157	Lainat muilta kot. rahoitus- ja vak.laitoksilta Siirrot erie
24200	Lainat valtiolta 1.1.	2520	Lainat julkisyhteisöiltä
24203	Lainat valtiolta Tilikauden lisäykset	2520A	Valtiolta
24204	Lainat valtiolta Tilikauden vähennykset	25209	Lainat valtiolta Yhteensä
24207	Lainat valtiolta Siirrot erien välillä (+/-)	25200	Lainat valtiolta 1.1.
2422A	Kunnilta ja kuntayhtymiltä	25203	Lainat valtiolta Tilikauden lisäykset
24229	Lainat kunnilta ja kuntayhtymiltä Yhteensä	25204	Lainat valtiolta Tilikauden vähennykset
24220	Lainat kunnilta ja kuntayhtymiltä 1.1.	25207	Lainat valtiolta Siirrot erien välillä (+/-)
24223	Lainat kunnilta ja kuntayhtymiltä Tilikauden lisäykset	2522A	Kunnilta ja kuntayhtymiltä
24224	Lainat kunnilta ja kuntayhtymiltä Tilikauden vähennykset	25229	Lainat kunnilta ja kuntayhtymiltä Yhteensä
24227	Lainat kunnilta ja kuntayhtymiltä Siirrot erien välillä (+/-)	25220	Lainat kunnilta ja kuntayhtymiltä 1.1.

25223	Lainat kunnilta ja kuntayhtymiltä Tilikauden lisäykset	25720	KuEL-maksut työntekijä
25224	Lainat kunnilta ja kuntayhtymiltä Tilikauden vähennykset	25730	VEL-maksut työntekijä
25227	Lainat kunnilta ja kuntayhtymiltä Siirrot erien välillä (+/-	25740	Työttömyysvak.maksu tt
2525A	Kevalta	25800	Tulojen selvittelytili
25259	Lainat Kevalta Yhteensä	25990	Muut lyhytaikaiset velat
25250	Lainat Kevalta 1.1.	2600	Siirtovelat
25253	Lainat Kevalta Tilikauden lisäykset	2600A	Siirtyvät korot
25254	Lainat Kevalta Tilikauden vähennykset	26000	Siirtyvät korot tytäryhteisöille
25257	Lainat Kevalta Siirrot erien välillä (+/-)	26010	Siirtyvät korot jäsenkuntayhtymille
2530	Lainat muilta luotonantajilta	26020	Siirtyvät korot osakkuus- ja muilta omistusyhteisyhteisöille
2530A	Kitimaisilta	26030	Siirtyvät korot taseyksiköille
25319	Lainat muilta kns.pankkitilivelat tytäryht. Yhteensä	26040	Siirtyvät korot muille
25313	Lainat muilta kons.pankkitilivelat tytäryht. Tilikauden lisä	2610A	Lomapalkkajaksotus
2540	Saadut ennakot	26100	Lomapalkkajaksotus
25400	Saadut ennakot tytäryhteisöiltä	2620A	Muut siirtovelat
25410	Saadut ennakot jäsenkuntayhtymiltä	26200	Muut siirtovelat tytäryhteisöille
25420	Saadut ennakot osakkuus- ja muilta omistusyhteisyhteisöiltä	26220	Muut siirtovelat jäsenkuntayhtymille
25440	Saadut ennakot muilta	26240	Muut siirtovelat osakkuus- ja muilta omistusyhteisyhteisöill
25441	Saadut ennakot muilta/hankkeet	26310	Palkkajaksotus
2545	Ostovelat	26320	KuEL-maksut palkkaperusteinen
25450	Ostovelat tytäryhteisöille	26330	KuEL-maksut eläkemenoperusteinen
25455	Ostovelat jäsenkuntayhtymille	26340	KuEL-maksut Varhe-maksu
25460	Ostovelat osakkuus- ja muilta omistusyhteisyhteisöille	26350	VEL-maksut työnantaja
25470	Ostovelat muille	26360	Työttömyysvak.maksu ta
25471	Ostovelat vanhat 1	26370	Tapaturmavakuutusmaksu
25472	Ostovelat vanhat 2	26380	Ryhmähenkivakuutusmaksu
2550	Muut velat	26501	Vuokratakuut
25500	Muut velat tytäryhteisöille	26660	Sosiaalityön tulojen selvittelytili
25510	Muut velat jäsenkuntayhtymille	26670	Sosiaalitoimen välitystili
25520	Muut velat osakkuus- ja muilta omistusyhteisyhteisöille	26680	Postimaksujen selvittelytili
25550	Muut velat muille	26700	Vesihyvitysten selvittelytili
25600	Myyntien arvonlisävero	27000	Muut siirtovelat muille
25605	Eu-myyntien arvonlisävero		
25610	Arvonlisäverovelka 10%		
25620	Arvonlisäverovelka 14%		
25630	Arvonlisäverovelka 24%		
25640	Tilitettävä arvonlisävero		
25650	Ennakonpidätysvelka		
25670	Sosiaaliturvamaksuvelka		
25690	Ay-jäsenmaksuvelka		
25700	Ulosottojen perintä		
25710	Puolueverot		

TULOSLASKELMATILIT

30 TOIMINTATUOTOT	31030 Muut yhteistoimintakorvaukset
300 Myyntituotot	31040 Avopalvelukäynnit kunnilta ja kuntayhtymiltä
3001 Vesilaitostuotot	31090 Myyntituotot kunnilta
30010 Vesi- ja jätevesimaksut	3130 Muut suoritteiden myyntituotot
30017 LL Sis. Kunnan vesi- ja jätevesimaksut	31300 Työterveyshuollon maksut
30018 Sisäiset vesi- ja jätevesimaksut	31307 LL Sis. työterveyshuollon maksut
30037 LL Sis. vesimaksut	31308 Sisäiset työterveyshuollon maksut
30048 LL Sis. jätevesimaksut	31310 Täyskustannuskorvaukset pakollisista vakuutuksista
30057 LL Sis. jäteveden perusmaksut	31330 Oppisopimuskoulutuskorvaukset
30067 LL Sis. veden perusmaksut	31340 Muut koulutuskorvaukset
30080 Muut vesilaitostuotot	31370 Ateriapalvelujen myyntitulot
3050 Jätehuoltotuotot	31380 Henkilöstön aterioiden myyntituotot
30500 Jätteen kuljetuksen ja käsittelyn myyntituotot	31420 Hammastekniset maksut
30558 Sisäiset jätehuoltomaksut	31500 Talonrakennustöiden myyntituotot
3060 Muut liiketoiminnan tuotot	31510 Kunnallistekniikan myyntituotot
30600 Metsän myyntitulot	31520 Puisto- ja vihertöiden myyntituotot
30610 Maa-ainesten myyntitulot	31540 Konekorjaamotöiden myyntituotot
30620 Kiinteistönhoidon myyntituotot	31560 Metsänmyyntituotot
30630 Valmisteiden myynti	31580 Työtoiminnan myyntituotot
30640 Asiantuntijapalveluiden myynti	31607 LL Sisäiset atk-tuotot
30650 Aterian myyntituotot	31608 Sisäiset atk-tuotot
30657 LL Sis. ateriapalvelujen myynti.	31627 LL Sis. Palvelun myynnit tilaajalle
30658 Sisäiset myyntituotot, ateria	31628 Sisäiset palvelun myynnit tilaajalle
30667 LL sis. Myyntituotto, puhtaus	31638 Sisäiset varastolisät
30668 Sisäiset myyntituotot, puhtaus	31990 Muut myyntituotot
30670 Muut liiketoiminnan tuotot	31997 LL Sis. myyntituotot, muut
30677 LL Sis. muut liiketoiminnan tuotot	31998 Sisäiset myyntituotot, muut
30678 Sisäiset muut liiketoiminnan tuotot	31999 Myyntituotot aktivointi
3080 Täyden korvauksen perusteella saadut korvaukset valtiolta	321 Maksutuotot
30810 Lukiokoulutuksen yksikköhintarahoitus valtiolta	3210 Terveystuotot
30830 Lääkäreiden koulutuskorvaus	32100 Perusterveydenhuollon laitoshoidon asiakasmaksut
30840 Varusmiesten, siviilipalvelusmiesten ja vankien sairaanh.kor	32200 Perusterveydenhuollon avohoidon lääkäripalvelujen maksut
30850 Pakolaisten toimeentulokorvaukset	32460 Vieraskuntalaisten hoitomaksut
30860 Paluum.toimeentulokorvaukset	32490 Muut terveydenhuollon maksut
30870 Sotilasvammalain mukaiset korvaukset	3252 Sosiaalitoimen maksut
30890 Asiakaskohtaisen velkaneuvonnan korvaukset	32520 Muut kodinhoitoapumaksut
30990 Muut korvaukset valtiolta	32570 Hoitopäivämaksut
3100 Korvaukset kunnilta ja kuntayhteisöiltä	32580 Hoitopäivämaksut itsemaksavat
31000 Kotikuntakorvaukset	32590 Hoitopäivämaksut jäsenkunnat
31010 Aikaisemman kotikunnan korvaukset	32610 Muut sosiaalitoimen maksut
31015 Vapaan valinnan korvaukset	3270 Opetus- ja kulttuuritoimen maksut
	32700 Lukukausi- ja kurssimaksut

32701	Kurssimaksut	3500	Muut toimintatuotot
32710	Ylioppilaskirjoitusmaksut	35100	Käyttöomaisuuden myyntivoitot (tavanomaiset)
32750	Muut opetus- ja kulttuuritoimen maksut	35101	Maa- ja vesialueiden myyntivoitot
3280	Yhdyskuntapalvelujen maksut	35102	Rakennusten myyntivoitot
32800	Suunnittelu- ja mittaustoiminnan maksut	35103	Osakkeiden myyntivoitot
32850	Rakennusvalvonta- ja tarkastusmaksut	35104	Muut myyntivoitot
32860	Maankäyttö- ja kehittämiskorvaukset	35200	Oppilaan omavastuu koulumatkakustannuksista
32870	Muut yhdyskuntapalvelujen maksut	35220	Pakol.toim.tulot.tak.perinn.tuotot
32877	LL Muut yhdyskuntapalvelumaksut	35230	Paluum.toim.tulot.tak.perin.(Eläkeikäiset)
32878	Sisäiset Muut yhdyskuntapalv.maksut	35240	Paluum.toim.tulot.tak.perin. (Työikäiset)
3290	Muut palvelumaksut	35250	Perustoimeentulotuen takaisinperintä
32940	Pääsymaksut	35260	Tarveharkintaisen ja ennaltaehk. toimeentulotuen takai
32970	Muut palvelumaksut	35300	Vakuutus- ja muut korvaukset
32977	Sisäiset Muut hallintokuntien sisäiset tuotot	35320	Käyttöomaisuuden myynnit
330	Tuet ja avustukset	35340	Rahoitusosuudet inv.menoihin
33000	Työllistämistuki valtiolta	35349	Käyttöom.tuottojen aktivointi
33150	EU-tuki omiin kehittämisprojekteihin, valtiolta / kansalline	35370	Muut tuotot
33160	EU-tuki omiin kehittämisprojekteihin, suoraan EU:lta	35377	LL Sis. muut tuotot
33170	EU-tuki omiin kehittämisprojekteihin, valtiolta	35378	Sisäiset muut tuotot
33180	EU-tuki omiin kehittämisprojekteihin, muilta	35390	Käyttösuunnitelman oikaisutulot
33270	Valtion korvaus kuntouttavasta työtoiminnasta	37	VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN
33280	Perustoimeentulotuen valtionosuus	37000	Valmistus omaan käyttöön
33300	Kelan korvaus työterveydenhuollosta	40	TOIMINTAKULUT
33330	Muut tuet ja avustukset valtiolta	400	Henkilöstökulut
33340	Muut tuet ja avustukset kunnilta	4000	Palkat ja palkkiot
33370	Muut tuet ja avustukset muilta	40000	Vakinaisten kk-palkat
33377	LL Sis. muut tuet ja avust.kunnilta	40010	Sijaisten kk-palkat
33378	Sisäiset muut tuet ja avust.kunnilta	40020	Tilapäisten kk-palkat
340	Muut toimintatuotot	40030	Kuukausipalkat
3400	Vuokratuotot	40041	Sairaslomasijaiset
34000	Asuntojen vuokrat	40042	Äitiyslomasijaiset
34010	Liikehuoneistojen vuokrat	40050	Vuosiloma- ja muut sijaiset
34200	Muiden rakennusten vuokrat	40060	Vakin. tunti- ja urakkapalkat
34220	Lämmivesimaksut	40150	Työllistämispalkat
34277	LL Sis. vuokrat muiden rakenn.	40155	Oppisopimuspalkat
34278	Sisäiset vuokrat muiden rakenn.	40250	Erilliskorvaukset
34298	Sisäiset muiden rakenn. pääomavuokrat	40310	Muut palkkamenot
34300	Maa- ja vesialueiden vuokrat	40400	Ltm-henkilöiden kokouspalkkiot
34500	Koneiden ja laitteiden vuokrat	40410	Viranhaltijoiden kokouspalkkiot
34507	LL Sis.koneiden ja laitt.vuokrat	40500	Asiantuntijapalkkiot ja luentokorvaukset
34508	Sisäiset koneiden ja laitt.vuokrat	40600	Asuntoetukorvaukset (meno)
34600	Muut vuokratuotot	40610	Autoetukorvaukset (meno)

40620	Puhelinetukorvaukset (meno)	43100	Asiakaspalvelujen ostot perhehoitajan palkkio
40630	Ravintoetukorvaukset (meno)	43110	Asiakaspalvelujen ostot veteraanikuntoutuspalvelut
40690	Luontoisedut (tulo)	43150	Asiakaspalvelujen ostot kotikuntakorv. kunnilta
40700	Jaksotetut palkat ja palkkiot	43160	Asiakaspalvelujen ostot kotikuntakorv. kuntayhtymiltä
40720	Palkkavaraus	4340	Muiden palvelujen ostot
40780	Lask. sosiaalipalkat	43400	Toimisto- ja asiantuntijapalvelut
40790	Lask. sosiaalipalkkatuotot	43405	Rahoitus- ja pankkipalvelut
40999	Aktivoidut palkat ja palkkiot	43410	Asiantuntijapalvelut
4100	Henkilösivukulut	43420	Työvoiman vuokraus
4101	Eläkekulut	43430	Lääkäripalveluiden ostot
41000	KuEL palkkaperusteinen	43457	LL Sis. Kesk.hoidetut tehtävät
41020	KuEL eläkemenoperusteinen	43490	Atk-palvelut
41040	KuEL varhe-maksu	43493	Ohjelmallisenssit
41100	Eläkevakuutusmaksut	43497	LL Sis. atk-palvelut
41120	VaEL-maksut	43498	Sisäiset atk-palvelut
41700	Jaksotetut eläkekulut	43500	Painatukset ja ilmoitukset
41730	Palkkavarauksen eläkekulut	43547	LL Sis. Monistuspalvelut
41780	Lask. eläkemaksulisät	43548	Sisäiset monistuspalvelut
41790	Lask. eläkemaksulisätuotot	43600	Posti- ja telepalvelut
41999	Aktivoidut eläkekulut	43610	Postimaksut
4200	Muut henkilösivukulut	43620	Puhelinmaksut
42000	Kansaneläke- ja sairausvakuutusmaksut	43700	Vakuutukset
42100	Työttömyysvakuutusmaksut	43800	Puhtaanapito- ja pesulapalvelut
42200	Tapaturmavakuutusmaksut	43810	Siivous- ja puhtaanapitopalvelut
42300	Muut sosiaalivakuutusmaksut	43830	Jätevesimaksut
42700	Jaksotetut sosiaalivakuutusmaksut	43837	LL Sis. Jätevesimaksut
42720	Palkkavar.muut henk.kulut	43838	Sisäiset jätevesimaksut
42780	Lask. muut sos.vak.maksulisät	43850	Jätehuoltomaksut
42790	Lask. muut sos.vak.maksul.tuotot	43858	Sisäiset jätehuoltomaksut
42899	Aktivoidut sosiaalivakuutusmaksut	43867	LL Sis. puhtaanapito- ja pesulapalvelut
4290	Henkilöstökorvaukset ja muut henkilöstömenojen korjause	43868	Sisäiset puhtaanapito- ja pesulapalvelut
42900	Sairausvakuutuskorvaukset	43900	Rakennusten ja alueiden rakentamis- ja kunnossapitopalv
42930	Kuntoutusrahat	43907	LL Sis. Rakennusten ja alueiden rakent
42940	Tapaturmakorvaukset	43908	Sisäiset rakennusten ja alueiden rak. ja kp
42950	Muut Kansaneläkelaitoksen korvaukset	43948	Sisäiset kiinteistöpalvelut
42960	Muut henkilöstömenojen korjause	44000	Koneiden, kaluston ja laitteiden rak. ja kp
430	Palvelujen ostot	44007	LL Sis. Koneiden, kaluston ja laitteid
4300	Asiakaspalvelujen ostot	44008	Sisäiset kpito, koneiden, kaluston ja laitteid
43000	Asiakaspalvelujen ostot valtiolta	44100	Majoitus- ja ravitsemuspalvelut
43010	Asiakaspalvelujen ostot kunnilta	44147	LL Sis. ravitsemispalvelut
43020	Asiakaspalvelujen ostot kuntayhteisöiltä	44148	Sisäiset ravitsemispalvelut
43030	Asiakaspalvelujen ostot muilta	44150	Matkustus- ja kuljetuspalvelut

44160	Tavaroiden rahti- yms. kuljetuspalvelut	45420	Lääkkeet
44170	Kuljetuspalvelut	45430	Hoitotarvikkeet
44197	LL Sis.Kuljetuspalvelut	45500	Siivous- ja puhdistusaineet
44198	Sisäiset kuljetuspalvelut	45600	Poltto- ja voiteluaineet
44220	Matkustuspalvelut (ei koulutuksen)	45710	Lämmitys
44230	Oppilaskuljetukset	45720	Sähkö
44300	Sosiaali- ja terveysterveystoimintat	45730	Vesi
44310	Työterveyshuoltomaksut	45737	LL Sis. vesimaksut
44317	LL Sis Työterveyshoitomaksut	45738	Sisäiset vesimaksut
44320	Terveysterveystoimintat, asiakkaat	45760	Kemikaalit
44330	Laboratoriopalvelut	45800	Kalusto
44340	Työnohjauspalvelut	45810	Atk-koneet ja laitteet
44350	Perhehoitajien kulukorvaus	45830	Pienkalusto
44360	Tukihenkilöiden palkkiot	45900	Rakennusmateriaali
44370	Tukihenkilöiden kulukorvaukset	45920	Työaineet
44380	Tukihenkilöiden matkakorvaukset	46000	Muu materiaali
44388	Sis. Palvelutuotann.ostot	46020	Merkkipäivälahjat
44400	Opetus- ja kulttuuripalvelut	46050	Opetusmateriaali
44410	Koulutuspalvelut	4607	Varastojen lisäys/vähennys
44415	Koulutuspalvelut ltm	46077	LL Sis. varastolisät
44500	Osuus verotuskustannuksiin	46078	Sisäiset varastolisät
44600	Muut yhteistoimintaosuudet	46499	Aktivoidut aineet ja tarvikkeet
44700	Muut palvelut	46700	Varastojen muutos
44707	LL Sis.muut palvelut	470	Avustukset
44708	Sisäiset muut palvelut	4700	Avustukset kotitalouksille
44899	Aktivoidut palvelujen ostot	47000	Lasten kotihoidon tuki
450	Aineet, tarvikkeet ja tavarat	47020	Lasten kotihoidon tuen kuntalisä
4500	Ostot tilikauden aikana	47050	Yksityisen hoidon tuki
45000	Toimisto- ja koulutarvikkeet	47070	Yksityisen hoidon tuen kuntalisä
45010	Atk-tarvikkeet	47100	Omaishoidon tuki
45020	Opetusvälineet	47210	Perustoimeentulotuki
45030	Opetusmonisteteet	47220	Täydentävä toimeentulotuki
45040	Koulujen työaineet	47230	Ehkäisevä toimeentulotuki
45050	Oppikirjat	47240	Kuntouttavan työtoiminnan toimintaraha
45060	Leikkivälineet	47250	Kuntouttavan työtoiminnan matkakorvaukset tt-tukea saavalle
45070	Sähköinen oppimateriaali	47260	Kuntouttavan työtoiminnan matkakorvaukset tm-tukea saavalle
45100	Kirjallisuus ja lehdet	47270	Vammaisille annetut avustukset
45125	Kirjastoaineisto	47310	Kotihoidon palveluseteli
45130	Sähköinen kirjallisuus	47320	Palveluasumisen palvelusetelimenot
45140	Kirjaston kirjat	47330	Terveysterveystoimintat palvelusetelimenot
45200	Elintarvikkeet	47340	Muut palvelusetelimenot
45400	Vaatteisto	47360	Vastaanottoraha maahanmuuttajille

47370	Käyttöraha maahanmuuttajille	49300	Takaustappiot
47380	Pakolaisten avustukset	49400	Jäsenmaksut
47390	Paluumuuttajien (eläkeikäiset) avustukset	49410	Korkeakoulujen hallintomaksut
47400	Paluumuuttajien (työikäiset) avustukset	49420	Oikeudenkäynti- ja ulosottokulut
47410	Pakolaisten erityisavustukset	49430	Vahingonkorvaukset
47420	Pakolaisten (ei valtionkorvausta) avustukset	49440	Toiminnallinen kuntoutus
47430	Työosuusrahat	49450	Käyttöom. ostot (vain inv.menot)
47440	Op.sos.edut/päivärahat	49460	Käyttösuunnitelman oikaisu
47450	Op.sos.edut/matkakorvaukset	49470	Edustus ja yhteistoiminta
47460	Opiskelijastipendit	49471	Yhteiskuntasuhteet ja neuvottelutoiminta
47470	Muut avustukset kotitalouksille	49472	Käyttövarat hall valt
4750	Avustukset yhteisöille	49490	Muut kulut
47500	Työmarkkinatuen kuntaosuus	49497	LL Sisäiset muut kulut
47550	Muut avustukset yhteisöille	49498	Sisäiset muut kulut
47600	Avustukset liikelaitoksille	49499	Aktivoidut muut kulut
480	Muut toimintakulut	50	VEROTULOT
4800	Vuokrat	50000	Kunnan tulovero
48000	Maa- ja vesialueiden vuokrat	51000	Kiinteistövero
48200	Rakennusten ja huoneistojen vuokrat	52000	Osuus yhteisöveron tuotosta
48207	LL Sis. vuokrat, rakenn. ja huon.	54000	Muut verot
48208	Sisäiset vuokrat, rakenn. ja huon.	55	VALTIONOSUUDET
48210	Rakennusten vuokrat	55010	Peruspalveluiden valtionosuudet pl. tasaukset
48220	Huoneistojen vuokrat	55020	Verotuloihin perustuva valtionosuuden tasaus
48248	Sisäiset kiinteistönhoidon kustannukset	55030	Järjestelmämuutoksen tasaus
48400	Koneiden ja laitteiden vuokrat	57000	Opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuudet
48407	LL Sis.Koneiden ja laitt. vuokrat	58500	Muut valtionosuudet
48408	Sisäiset koneiden ja laitteiden vuokrat	58900	Verotulomenetyksen kompensatio
48410	Atk-laitteiden vuokrat	60	RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT
48600	Muut vuokrat ja vastikkeet	600	Korkotuotot
4900	Muut toimintakulut	60000	Korkotuotot antolainoista ulkopuolisille
49000	Välilliset verot	60100	Korkotuotot antolainoista liikelaitoksille
49010	Auton käyttövoimamaksu (ent. dieselvero)	60200	Korkotuotot sijoituksista ja talletuksista
49020	Ajoneuvovero	60300	Maksuliikennetilien korot
49040	Oman käytön vero	60310	Konsernipankkitilin korot ulkopuolisilta
49050	Luontaiseturien ALV	60320	Konsernipankkitilin korot kunnalta
49200	Pysyvien vastaavien myyntitappiot	60330	Konsernipankkitilin korot tytäryhteisöiltä
49201	Maa- ja vesialueiden myyntitappiot	60340	Konsernipankkitilin korot liikelaitoksilta
49202	Rakennusten myyntitappiot	60400	Muut korkotuotot
49203	Osakkeiden myyntitappiot	610	Muut rahoitustuotot
49204	Muut myyntitappiot	61000	Osinkotuotot ja osuus pääomien korot
49210	Myyntisaamisten luottotappiot	61100	Korvaus peruspääomasta liikelaitoksilta
49220	Saatavien poistot	61260	Verotilitysten korot ja korotukset

61300	Viivästyskorkotulot	72340	Arvonalentumiset rakennuksista
61400	Peruspääoman korot kuntayhtymiltä	72390	Arvonalentumiset osakkeista ja osuuksista
61600	Arvopapereiden myyntivoitot	72400	Vaihtuvien vastaavien poikkeukselliset arvonalentumiset
61690	Koronvaihtosopimusten korkotuotot	72500	Arvonalentumisten palautumiset
61700	Muut rahoitustuotot	80	SATUNNAISET TUOTOT JA KULUT
621	Korkokulut	800	Satunnaiset tuotot
62100	Korkokulut lainoista ulkopuolisilta	80000	Käyttöomaisuuden myyntivoitot
62120	Kotimaiset lainat ulkopuolisilta, korkokulut	80100	Omistusosuuksien luovutukset
62130	Ulkomaiset lainat, korkokulut	80200	Vahingonkorvaukset, takauskorvaukset, sopimussakot
62300	Korkokulut lainoista liikelaitoksilta	80300	Saadut akordit ja konserniavustukset
62400	Maksuliikennetilien korkokulut	80400	Kirjauskäytännön muutoksesta aiheutuneet oikaisut
62420	Konsernipankkitilin korot ulkopuolisille	80500	Muut satunnaiset tuotot
62440	Konsernipankkitilin korot tytäryhteisöille	810	Satunnaiset kulut
62460	Konsernipankkitilin korot liikelaitoksille	81000	Käyttöomaisuuden myyntitappiot
62480	Lahjoitusrahastojen korkokulut	81100	Omistusosuuksien luovutukset
62500	Muut korkokulut	81200	Vahingonkorvaukset
62510	Konttokuranttitilin korkokulut	81300	Annetut akordit ja konserniavustukset
62520	Rahastojen korkokulut	81400	Kirjauskäytännön muutoksesta aiheutuneet oikaisut
630	Muut rahoituskulut	81500	Muut satunnaiset kulut
63020	Liikelaitosten korvaus peruspääomasta (kunnalle)	85	VARAUSTEN JA RAHASTOJEN MUUTOKSET
63150	Verotilitysten korot	850	Poistoeron muutos
63200	Viivästyskorot ja korotukset	85000	Poistoeron lisäys (-)
63500	Luottoprovisiot	85500	Poistoeron vähennys (+)
63600	Arvonalentumiset vaihtuvien vastaavien rahoitusvaroista	860	Varausten muutos
63700	Arvonalentumiset pysyvien vastaavien sijoituksista	86000	Varausten lisäys (-)
63790	Koronvaihtosopimusten korkokulut	86500	Varausten vähennys (+)
63800	Muut rahoituskulut	870	Rahastojen muutos
63848	Sisäiset rahoituskulut	87000	Rahastojen lisäys (-)
71	POISTOT JA ARVONALENTUMISET	87500	Rahastojen vähennys (+)
710	Suunnitelman mukaiset poistot	91	VYÖRYTYSERÄT
71000	Poistot aineettomista oikeuksista	91100	Sisäiset palvelumaksutulot
71100	Poistot tietokoneohjelmista	92100	Sisäiset palvelumaksut
71200	Poistot muista pitkäaikutteisista menoista	98	KUSTANNUSLASKENNALLISET ERÄT
71300	Poistot rakennuksista	98000	Kustannuslaskennalliset menot
71400	Poistot kiinteistä rakenteista ja laitteista	99000	Kustannuslaskennalliset tulot
71500	Poistot koneista ja kalustoista	99100	Rakennusten korko
71600	Poistot muista aineellisista hyödykkeistä	99900	Tilikauden ylijäämä/alijäämä
720	Kertaluonteiset poistot		
72000	Käyttöomaisuuden myyntivoitot ja -tappiot		
72100	Muut lisäpoistot		
723	Arvonalentumiset		
72300	Arvonalentumiset (pysyvät vastaavat / käyttöomaisuus, josta		

7.5 Yhteenveto avustuksista

Avustuksen nimi	Avustuksen suunniteltu käyttö	Kenen budjetissa	KS 2020	Lisämäärä raha	Myönnetty 2020	Lisäinfo
KONSERNIPALVELUT						
Vähävaraisten yleishyödyllisten järjestöjen avustaminen	Järjestöjen tila-avustukset	Yhteiset toiminnot	6 000			
	Nurmijärven Vasemmisto (Perttulan kansantalo)				720	
	Röykän-Leppälammen ns (Tapiola)				1 000	
	Klaukkalan Demarit ry (Männikkö)				1 200	
Nurmijärven Onnenkimpale Ry	Kissankellon allasosaston toiminta-avustus	Yhteiset toiminnot	120 000	30 000	150 000	<i>Perustuu sopimukseen</i>
Rajamäen Uimahalli Oy	Toiminta-avustus	Yhteiset toiminnot	700 000	120 000	820 000	
Sponsorointi- ja yhteistyöavustukset	Urheiluseurojen, urheilijoiden, seurojen ja muiden ryhmien sopimusyhteistyö sekä tapahtumat	Viestintä- ja markkinointipalvelut	30 000		26 700	<i>Sponsoroinnin tavoitteena positiivinen näkyvyys. Avustus myönnetään hakemuksesta.</i>
SIVISTYS- JA HYVINVOINTITOIMIALA						
Toiminta-avustus	Kivi-juhlat	Kirjasto- ja kulttuuripalvelut	36 200		36 200	
Toiminta-avustus	Taito-Uusimaa	Kirjasto- ja kulttuuripalvelut	26 850		26 850	
Toiminta-avustus	Kulttuuriavustukset	Kirjasto- ja kulttuuripalvelut	44 500		22 700	<i>Myönnetty 34 880, käytetty 22 700.</i>
Toiminta-avustus	Nuorisoyhdistykset	Nuorisopalvelut	31 500		31 500	
Toiminta-avustus	Nurmijärven opisto	Koulutuspalvelut	73 930		73 930	
Toiminta-avustus	Musiikkiopisto	Koulutuspalvelut	116 898		116 898	
Toiminta-avustus	Taiteen perusopetus:	Koulutuspalvelut				
	Nurmijärven Opisto (kuvataide- ja musiikkikoulu)		13 900		13 900	
	Nurmijärven Tanssiopisto		34 500		34 500	
	Nurmijärven Kivi-Juhlat (teatteri)		2 500		2 500	
Nurmijärven Monitoimitalon vuokra-avustukset	Nurmijärven Monitoimitalon vuokra-avustukset	Koulutuspalvelut	198 630		198 630	
Toiminta-avustus	Urheiluseurojen avustus	Liikuntapalvelut	218 000		218 000	
Toiminta-avustus	Hyvinvointi	Hyvinvointipalvelut	64 000		54 000	
YMPÄRISTÖTOIMIALA						
Yksityistieavustukset	Kunnossapito- ja perustarvustukset	Maankäyttö ja kaavoitus (kiinteistö- ja mittaustoimi)	60 000		101 040	<i>Avustuskäytännön muuttuminen. Lisämäärärahalle kate teknisen keskuksen yksityistieiden kunnossapidossa.</i>
Haja-asutuksen vesihuolto	Vesihuollon rakentamiskustannusten taloudellinen tuki	Tekninen keskus (kunnallistekniikan suunnittelu)	5 000		0	

**ALLEKIRJOITUKSET JA
TILINPÄÄTÖSMERKINTÄ**

8. ALLEKIRJOITUKSET JA TILINPÄÄTÖSMERKINTÄ

NURMIJÄRVEN KUNNANHALLITUS

Nurmijärvellä 29.3.2021

Virpi Rätty

Riikka Raekannas

Tarja Salonen

Juha Hyvämäki

Juha Peltonen

Alpo Sallio

Arto Hägg

Leni Pispala

Petri Vaulamo

Maiju Tapiolinna

Markku Jalava

Outi Mäkelä

Edellä oleva tilinpäätös on laadittu hyvän kirjanpitoavan mukaisesti.

Tarkastuksesta on tänään annettu kertomus.

Nurmijärvellä ___ / ___ 2021

KPMG Julkistarkastus Oy

Mikko Luoma

KHT, JHT

Nurmijärvi

Nurmijärven kunta
PL 37, 01901 Nurmijärvi
Katuosoite: Kunnanvirasto, Keskustie 2 b
Puhelin: (09) 250 021
kunta@nurmijarvi.fi
www.nurmijarvi.fi